Riksobjekt
för
Naturvård och
Friluftsliv
i
Malmöhus län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

		Sid
ÖVERSIKTSKARTOR		
URVALSKRITERIER		1
RIKSOBJEKT FÖR NATURVÅRDEN		
N 1	Kullaberg	6
N 2	Farhult-Görslövsån, Vegeåns mynning	10
N 3	Svedberga kulle	12
N 4	Pålsjö-Domsten	14
N 5	Råån med omgivningar	18
N 6	Ven	24
N 7	Hildesborg-Ålabodarna	26
N 8	Saxån-Braån	30
N 9	V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse	32
N 10	Kuststräckan Häljarp-Lomma	34
N 11	Stora Harrie	40
N 12	Stångby mosse	42
N 13	Söderåsen med omgivningar	44
N 14	Rönne å	56
N 15	Stanstorpsgraven, Rugerup-Kråkeboområdet	60
N 16	Bråån	62
N 17	Pinedalen	66
N 18	Ageröds mosse	70
N 19	Lillö	72
N 20	Klinta	74
N 21a	Äldre odlingslandskap på Linderödsåsen	76
N 21b	Lyby	84
N 22	Fjällmossen	86
N 23	Verkeån med dalgång	88
N 24	Kulturlandskapet norr om Lövestad	90
N 25	Lövestads åsar	94
N 26	Borstabäcken-Skartofta ängar-Torpaklint-Helvetesgraven-Frualid	96
N 27	Bjärsjölagård	99
N 28	Snogeholms-Skårbyområdet	100
N 29	Vombs fure	106
N 30	Klingavälsån	108
N 31	Sanduområdet mellan Veberöd och Blentarp	114
N 32	Hardeberga-Södra Sandby-Dalby-Krankesjöområdet	118
N 33	Backlandskapet söder om Romeleåsen	128
N 34	Måkläppen-Skanör-Flommen-Höllviken-Foteviken-Bunkeflo-Limhamnströskeln	140

N 35	Kuststräckan Kämpinge-Stavstens udde	164
N 36	Gröndal	166
N 37	Bjärsjöholm-Marsvinsholmsområdet	168
N 38	Bussjöområdet	172
N 39	Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöde	174
N 40	Ystads Sandskog	182
N 41	Hörupsåsen	184
N 42	Kåsebergaåsen från Hammars backar till Sandhammaren och Mälarhusområdet	186

RIKSOBJEKT FÖR FRILUFTSLIVET

F 1	Kullaberg	194
F 2	Söderåsen	196
F 3	Ven	198
F 4	Frostavallen med omgivningar	200
F 5	Skanör-Falsterbohalvön	202
F 6	Romeleåsen	204
F 7	Sövde-Krageholmsområdet	206
F 8	Kuststräckan Abbekås-Sandhammaren	208

Riksobjekt i Malmöhus län

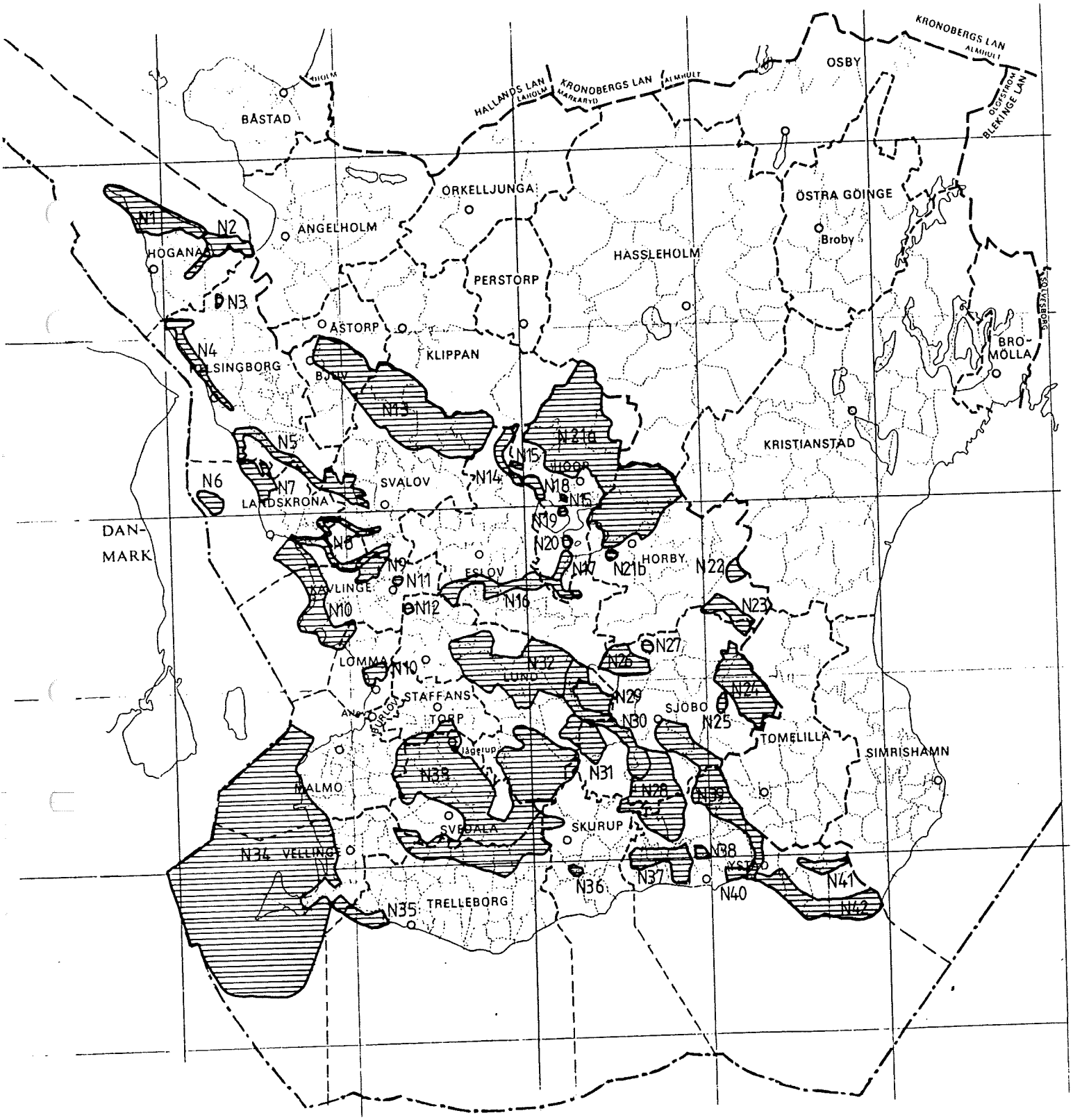

Riksobjekt i Malmöhus län

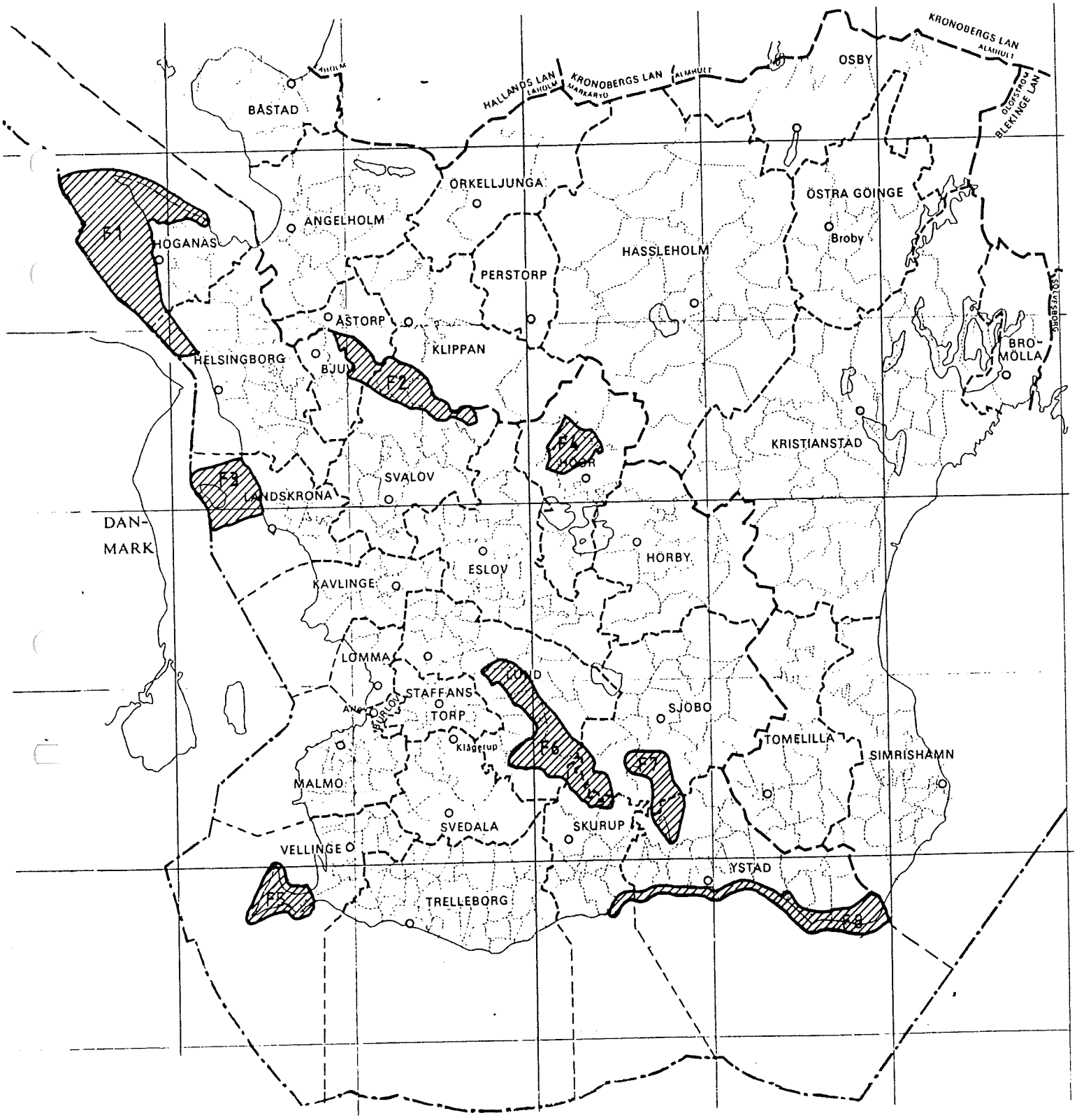

Riksobjekt för naturvården

Områdena i fråga har få motsvarigheter i den aktuella regionen, i riket eller internationellt sett. De har särskilt stora naturvärden. Med hänsyn till dessa värden kan de grupperas enligt följande fem urvalskriterier (A - E).

Ett riksobjekt representerar ofta flera av de angivna kriterierna. Ju fler naturtyper som ett objekt representerar och ju större område detta omfattar, desto större är normalt dess naturvärde. Värdet förstärks av kombinationer av intresseaspekter och av forskningsinsatser.

A. Områden med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombinationer av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten.

Områdena skall ha stor betydelse för kännedomen om landets natur. Karaktärsdragen för regionen bör vara väl företrädda. Långvarig kontinuitet i landskapets och naturens utveckling ökar värdet. Områdena skall väl representera geovetenskapliga processer och former. Nyckelområden för förståelsen av bildningsförlopp, utveckling och ekologiska samband har särskild betydelse, som ökar genom väl dokumenterad forskning.

Exempel

- Nyckellokaler för tolkning av berggrundens, jordarternas och terrängformernas bildning
- Terrängformer som tydligt visar hur berggrunden präglar topografin
- Välutbildade lösa avlagringar och deras former, såsom drumlinområden, backlandskap, israndbildningar, rullstenåsar, sedimentslätter, flygsandfält
- Landformer bildade genom nedbrytande processer, såsom sprickdalar, kanjoner
- Välutvecklade strandängar, sanddyner, grundområden
- Utpräglade sandvandringskuster, öppna kuster
- Kustnära vattenområden med sund, trösklar och bankar av stor betydelse för områdets utveckling

- Områden där vegetationsdynamik och ekologiska samband dokumenterats

- Odlingsbygder med välbevarade drag av det äldre odlingslandskapet.

B. Väsentligen opåverkade naturområden

Områden i fråga har främst ekologisk, biotop- och artbevarande betydelse. De sammanfaller ofta med typ A. De bör vara stora och ha en långvarig, kontinuerlig, naturlig utveckling. Stor mångfald av naturtyper, biotoper och arter höjer naturvärdet. Även till synes ensartade områden med god representation av biotoper, arter och individer har högt värde, t ex kalmyrar, ytterskärgårdar.

Exempel

- Vattendrag med forssträckor, sel, flätade fåror, översvämningsstränder, sjöar med stor strandlängd och djupvariation

- Våtmarksområden, såsom myrkomplex med vegetationsmattor och bottnar av olika slag och djup och vatten av olika djup, skogskärr, sumpskogar

- Urskogar (gamla naturskogar), hällmarksskogar

- Strandnära djupområden och djupbassänger i havsområden

- Grundområden

C. Områden med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter.

Områdestypen skall ha särskilt stor betydelse för fortbestånd av hotade, sårbara eller sällsynta biotoper, växt- och djurarter. Den sammanfaller i många fall med typerna A, B och D. Områdena kan utgöras av a) kritiska områden för hotade arter, b) livsnödvändiga biotoper för akut hotade, sårbara eller sällsynta arter.

Exempel

- Kalkkärr, kalkfuktängar, kalktorrängar, fukthedar

- Lövängar, hagar, fälader, ängslövskogar, ängstallskogar

D. Områden med mycket rik flora/fauna

Områdena skall ha särskilt stor rikedom på växt-/djurarter eller individer. De kan omfatta både väsentligen naturliga eller kraftigt kulturpåverkade miljöer. De kan sammanfalla med typerna A, B och C. Hit hör internationellt betydelsefulla områden för våtmarks-/vattenfåglar.

Exempel

- Mycket viltrika, mosaikartade skogs- och våtmarksområden
- Strandområden på kalkrik grund
- Näringsrika sjöar, vattendrag och kustområden med mycket rikt djurliv (rastområden, häckningsområden, övervintringsområden)
- Kusthav med hårdbottnar/mjukbottnar och rik algvegetation

E. Områden av mycket säregen och märklig beskaffenhet

Områdestypens värde kan bero på märkliga särdrag, som intresseväckande avviker från de för regionen typiska karaktärsdragen (typ A). Områdena i fråga kan egga fantasin, ge positiva upplevelser av naturen, eller ge tillfällen till stimulerande friluftsverksamhet.

Exempel

- Områden med landskapsbild av stor skönhet, såsom vackra älvdalar, sjöar och kuststräckor.

Intresseaspekter

De aspekter ur vilka ett område är intressant i riksperspektiv anges i kodform.

Kod	Aspekt
B	Botanik
E	Ekologiskt betydelsefullt område av komplex natur (innefattar såväl geovetenskapliga som biologiska förhållanden)
G	Geologi, geomorfologi
H	Hydrologi, océanografi
K	Kulturlandskap
L	Limnologi, marinbiologi
M	Miljökvalitetsövervakning
O	Ornitologi
R	Referensområde i kalkningsprogrammet eller för forskning
Z	Zoologi (exkl ornitologi)
S	Skönhet (landskapsbild)

Riksobjekt för friluftslivet

Områden av riksintresse för friluftslivet har så stora friluftsvärden på grund av särskilda naturkvaliteer och tillgänglighet för allmänheten att de är attraktiva för besökare från hela eller en stor del av landet.

Med friluftsliv avses vistelse i naturen för naturupplevelser, fysiska aktiviteter och avkoppling.

Friluftsvärdena kan hänga samman med goda möjligheter till bad, fritt strövande, fritidsfiske, båtliv och camping.

Till väsentliga naturkvaliteer för friluftslivet hör variationen i landskapet med stor mångfald av terrängformer. Möjligheterna till naturupplevelser och friluftsverksamhet av olika slag är större ju mer omväxlande miljön är.

Friluftsvärdet på sikt betingas av ett områdes förutsättningar att ta emot besökare utan att naturmiljön skadas eller störs. Det kan ökas genom exempelvis kalkning för att bevara fisk och fiskemöjligheter eller genom landskapsvårdande åtgärder.

Med tillgänglighet menas kommunikationer till området, boende- och övernattningsmöjliheter i eller i anslutning till området samt anläggningar eller anordningar för allmänhetens friluftsliv. De sistnämnda kan ha olika omfattning, alltifrån stora friluftsanläggningar till rastplatser och stigar i obanad terräng eller fiskefrämjande åtgärder.

Betydelsen av anläggningar och anordningar måste bedömas utifrån områdenas storlek, naturkvaliteer och funktion. I besöksintensiva områden är de en tillgång som höjer friluftsvärdet. I områden med mer extensivt friluftsliv är å andra sidan avsaknaden av anläggningar och anordningar viktig tillsammans med områdets storlek, naturliga tillstånd - utan exploateringsingrepp - och ostördhet.

Riksobjekt för Naturvården i Malmöhus län

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 1 Kullaberg,
Höganäs kommun.

Karta: 03B NO, 03C NV **Mittpunkt**: 03B 8j **Area**: 3 900 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde Region II Kattegatt

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområde: Vågig bergkullterräng/klippstrand, öppen kust

Terrängformer: Horst, raukar, klapperfält, grottor, strandhak, strandvall

Vegetationstyper: Ekskog, bokskog, askskog, barrplantering, enefälad, ljunghed, torräng, strandäng

Markanvändning: Åker, betesmarker, skogsbruk, turism, rekreation, golf, bad

Intresseaspekter: G B H K L Z S F

Urvalskriterier: A C D E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibe-hållas: Flertalet viktiga områden avsatta som naturreservat. Dessa kräver väl utvecklade skötselplaner där hänsyn tas till olika speciella naturvärden (exv artbevarande) samt till områdets stora markhistoriska kvaliteer. Det öppna landskapet bör hållas fritt från stora kraftledningar, vägar, upplag etc.

Planering och säkerställande: Ca 980 ha av Kullaberg är naturreservat liksom strandområdet vid Lerhamn,Möllehässle, Strandhagen vid Arild, Lunnabjär och Bölsåkra. Länets naturvårdsplan nr 2, 3, 7, 8, 9, 10.

Området berör område av riksintresse för frilufsliv nr F1 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K1

Områdets huvuddrag:

Kullaberg är en horst bestående av gnejs, amfibolit, gångar av pegmatit och diabas, bl a kullait. Berget har mycket intressant berggrund och tektonik. I strandzonen framträder abrasionsformer, såsom raukar (abrasionsvittnen), grottor och klapperstensfält. Spår av ett flertal landisrörelser m m återfinns.

Strandbildningar vid bl a högsta kustlinjen m fl nivåer har olika utformning (strandhak, strandvallar) i olika lägen. Vid Rekekroken blottas underkambrisk sandsten på ett subkambriskt peneplan. Vid Nyhamsläge framträder sedimentä-

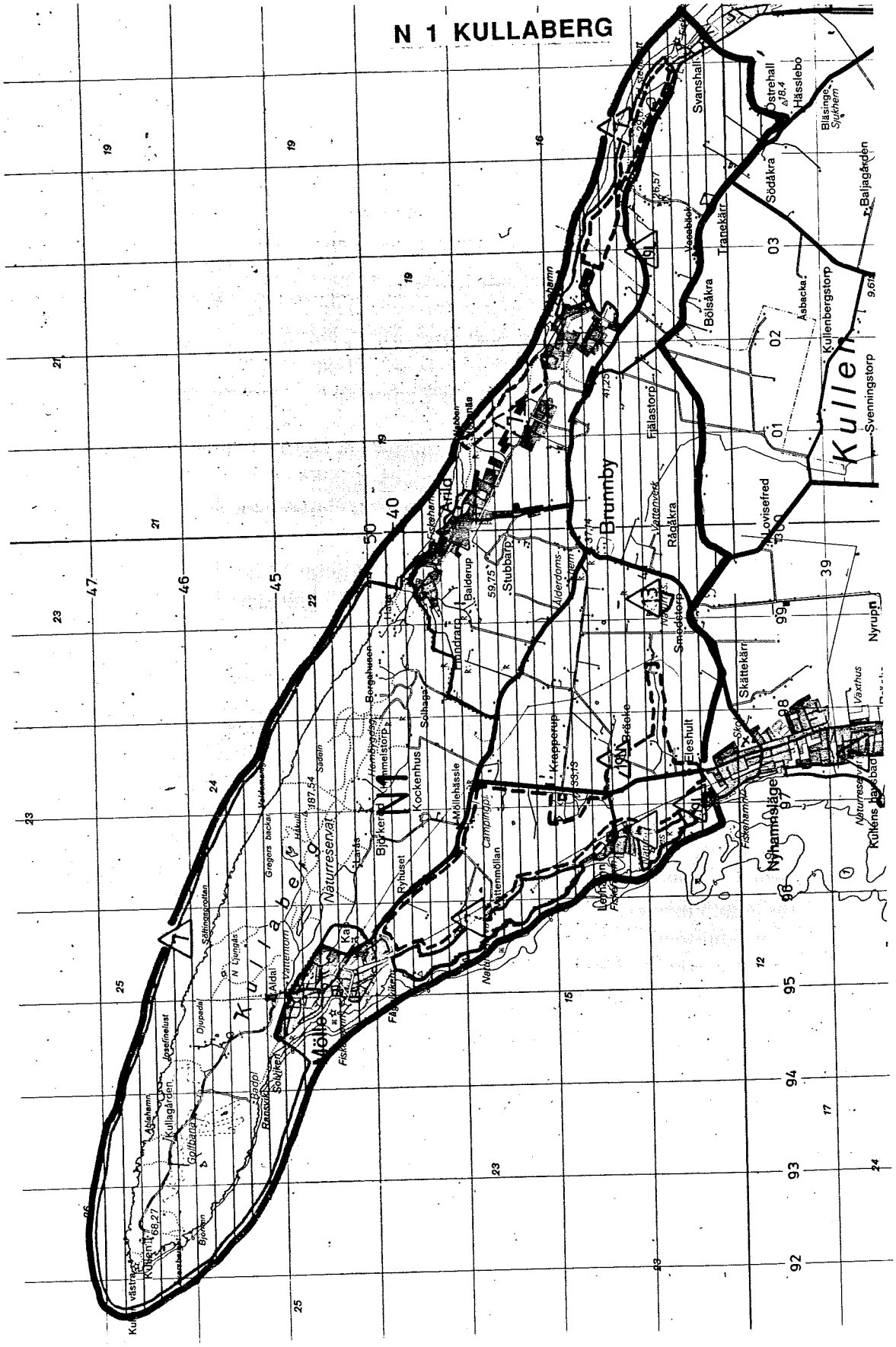
N 1 KULLABERG
Kullaberg
Naturreservat
Möhle
Arild
Brumby
Kullen
Svanshall
Ostrehall
Hässlebo
Bläsinge
Sjukhem
Baljagården
Söderåkra
Tranekärr
Bölsåkra
Åsbacka
Kullenbergstorp
Svenningstorp
Fiälastorp
Vattenbäck
Rådåkra
Lovisefred
Smedstorp
Skättekärr
Eleshult
Nyhamnsläge
Nyrupn
Kullens hamn
Naturreservat
Växthus
Kockenhus
Solhage
Möllehässle
Bjärker
Byhuset
Hamlingstorp
Himmelstorp
Borgehuset
Haga
Balderup
Stubbarp
Alderdomshem
Kreppenup
Campingpl.
Kittenmöllan
Nattlägret
Fiskeboden
Fiskehamn
Gregers backar
Sjödam
Djupadal
N Ljungås
Söthingsgotten
Josefinelust
Ahlehamn
Kullagården
Golfbana
Bjorken
Solbjerg
Bastsjön
Aldal
Vattenrom
Kullen
Kullens fyr
Kullen
Kullen
Kullen

ra ortocer- och silurbergarter samt diabasgångar. Håkulls och Björkröds mossar utgör referenslokaler för den tidigaste vegetationsinvandringen till Sverige efter inlandsisen och har således ett mycket stort geovetenskapligt värde.

Området uppvisar en stor variation av vegetationstyper. På Kullaberg märks främst bok-, ek- och tallskogar samt betes- och enefäladsmarker huvudsakligen med hedartad vegetation (ljung, blåbär, kruståtel). Sydbranterna utmärks av torrängsfragment medan nordbranterna hyser mera hedartade vegetationstyper. Stupen kröns normalt med krattskogar huvudsakligen innehållande ek, men också lind och ask. Mellan Mölle och Nyhamnsläge förekommer bl a kusthedar och strandängar med stor variation, såväl ljunghedar som lakfuktängar. Strandhagen med buskmark vid Arild, resterna av ljunghed mellan Arild och Svanshall och ekkullen Lunnabjär är andra intressanta naturtyper. I vissa områden är vegetationen rik med sällsynta florainslag som månviol och vårvial. Djurlivet är variationsrikt. Främst fågel- och insektsfaunan är väldokumenterad.

Även oceanografiskt och marinbiologiskt är området väl undersökt. Havsområdet ligger vid övergången Kattegatt-Öresund. Det är en sydlig utpost för ett flertal arter som vanligtvis förekommer i rent marina miljöer.

Fasta fornlämningar från olika epoker förekommer, liksom rester av äldre odlingslandskap. Områdets markhistoria är väldokumenterad och dagens naturtyper speglar väl tidigare markanvändning.

Sammanfattande värdetext:

Inom området förekommer en rad nyckellokaler för geovetenskaplig och biologisk forskning och undervisning. Området är bl a typområde för hur bergformer bildats av olika bergarter och tektonik genom olika landformbildande processer. Kullabergs och Hallandsås urbergsklintkuster är unika i Sverige. Floran och faunan med intressant markhistorisk bakgrund är väldokumenterad och värdefull. Vattenområdet har stort marint värde genom dess mångsidighet och artrikedom men också som sydlig utpost för rent marina arter. Växt- och djurlivet är representativt för regionen, men även unika arter påträffas. Landskapsbilden är mycket tilltalande.

Referenser:

Ahlqvist, I. et al. 1975: Kullabergsträffen 1975-10-05. En studie av viltets reaktioner vid en större orienteringstävling.

Behrens, S. 1953: Morfometriska, morfogenetiska och tektoniska studier. Avh XXIV, Lunds Univ Geografiska Inst.

Danielsson, M. 1979: Vegetationsundersökningar på Kullaberg. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1979:2.

Danielsson, M. 1986: Vegetationsutveckling på Kullaberg 1975/76 - 1984/85. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1986:4.

Glimstedt, G. (red) 1960 ff: Kullabergs Natur 1 - (15/1977).

Jönsson, P. E. 1978: Kullabergs häckfåglar. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1978:1

Jönsson, P. E. & Larsson, A. 1976: Görslövsåns vegetation och fågelfauna. Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Kraft, J. 1982: Floran i Brunnby socken med Kullaberg. Lund.

Persson, Y. 1976: Kullaberg. Naturtyper, markhistoria och befintlig dokumentation. SNV PM 686.

Beslut om naturreservat m m, Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Kommunöversikt för Höganäs kommun 1976, antagen 1977.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län N 2 Farhult-Görslövsån, Vegeåns mynning Höganäs och Helsingborgs kommuner.

Karta: O3C NV **Mittpunkt**: O3B 8a **Area**: 1750 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde Region II Kattegatt.

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Flackkust

Vegetationstyper: Havsstrandäng, kusthed, fuktäng

Markanvändning: Betesmark, åker, skjutbana

Intresseaspekter: B E O S

Urvalskriterier: A C D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Pågående markanvändning ej avsevärd ändrad.

Planering och säkerställande: Rönnen och Vegeåns mynning är naturreservat. 19 förordnande finns för stora delar av kusten. Länets naturvårdsplan nr 11, 12, 13, 14.

Områdets huvuddrag:

Grunda havsområden med angränsande strandängar samt å med omgivande fuktängar. Strandängarna är delvis välhävdade. Växter som klockgentiana, majnycklar, ljung och klockljung förekommer.

Längs Görslövsån uppträder en tuvtåteldominerad fuktängsvegetation med inslag av områden med lågvuxen kärrkavle, brunven och krypven. I åns nedre lopp finns växtsamhällen med inslag av salttåliga arter som strandaster, salttåg och havssälting.

Fågelfaunan karakteriseras av våtmarksfåglar som tofsvipa, kärrsnäppa, rödspov, storspov och rödbena samt gulärla, kärrsångare och buskskvätta. Tidigare har även kornsparv funnits i området.

Vid Vegeåns utlopp i Skälderviken finns de båda öarna Sandön och Själrönnen. Den inre ön, Sandön, som är uppbyggd av sand, växlar ständigt i areal och utseende och har därigenom stort intresse för studier av strandprocesser i

inre delen av Skälderviken. Ön utnyttjas under sommartid som badholme. Den yttre ön, Själrönnen, är en långsmal ö helt uppbyggd av block och sten. Mellan öarna och fastlandet är vattenområdena mycket grunda med en mängd stora stenblock. De flacka öarna och det grunda vattenområdet har utvecklat ett värdefullt fågelliv, bl a småtärna och skärfläcka. Under höstarna rastar också stora mängder vadare och under vinterhalvåret uppehåller sig stora flockar änder i området.

Referenser:

Jönsson, P. E. & Larsson, A. 1976: Görslövsåns vegetation och fågelfauna. Länsstyrelsen i Malmöhus län.

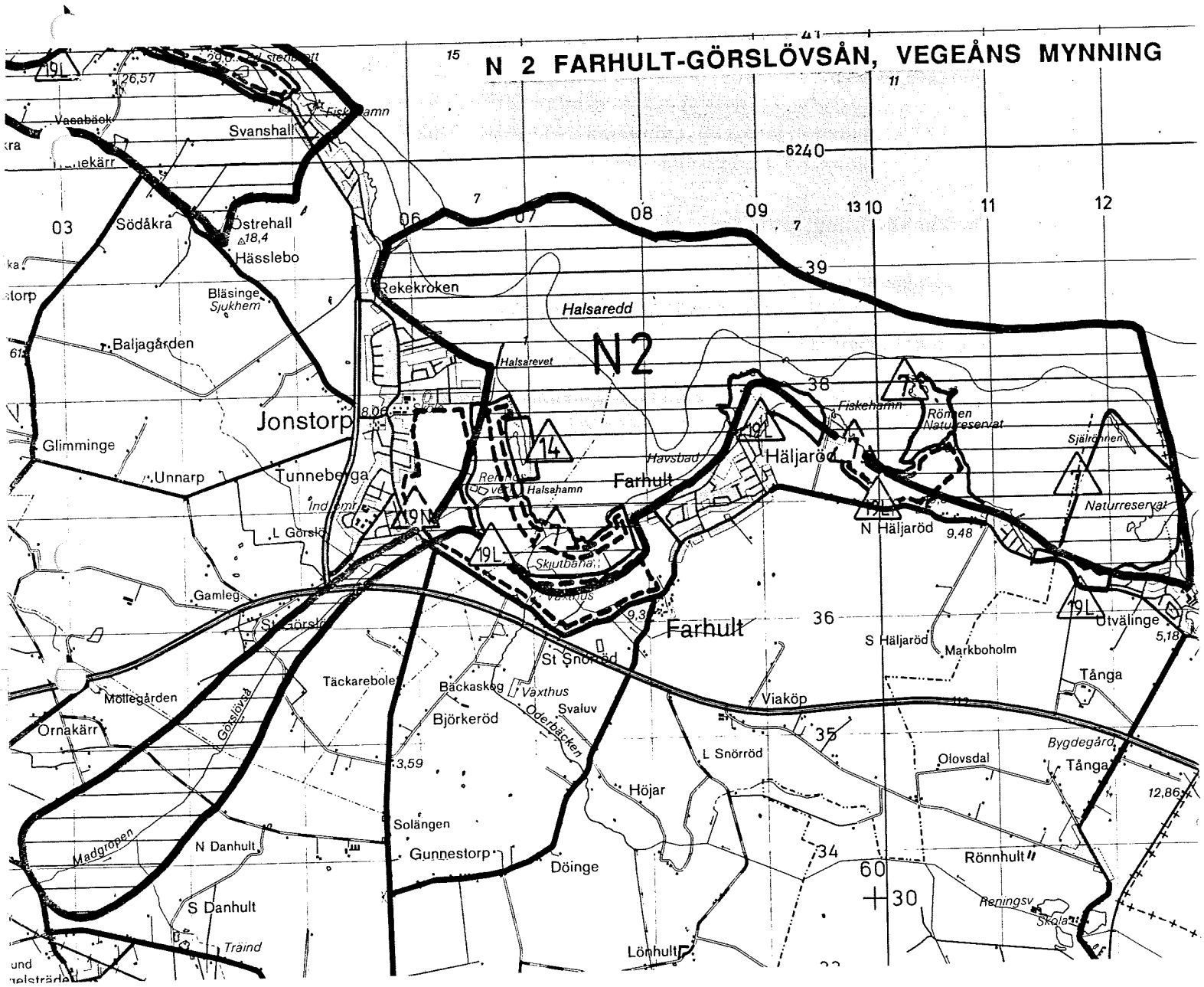

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län.
N 3 Svedberga kulle,
Helsingborgs kommun.

Karta: 03C NV **Mittpunkt**: 03C 6b **Area**: 200 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Drumlin, strandlinje från högsta kustlinje.

Vegetationstyper: Bokskog av ris, krustå teltyp, ekskog av örtfattig typ, blandlövskog av örtrik typ, sumalskog av örttyp, friskäng-fuktäng, planterad barrskog, kultiverad betesmark, brukad skogsmark, naturskog, f d grustäkt, stengärden

Markanvändning: Skogsbruk, bete

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Modifierat skogsbruk, ingen täktverksamhet

Planering och säkerställande: Området ägs av naturvårdsfonden, Länets naturvårdsplan 1975 nr 15a

Områdets huvuddrag:

Som ett markant avbrott höjer sig Svedberga kulle mer än 50 meter över det omgivande platta nordvästskånska slättlandskapet. Den kontrasterar också genom att huvudsakligen vara skogklädd jämfört med de helt uppodlade öppna omgivningarna. Förutom den stora herrgården uppe på kullen finns stora egendomar i omgivningarna med väldiga åkerfält, vilka förstärker det visuella intrycket.

Hur kullen bildats är inte helt klarlagt. Den innehåller material från den senaste nedisningen, delvis starkt påverkat av vatten. Trots detta är det inte säkert att kullen utgör någon isälvsbildning utan har i stället tolkats som en anhopning av moränmaterial, en s k drumlin. Sluttningarna mot väster och öster är mycket markerade i den norra delen av kullen, medan den sänker sig i flacka avsatser söderut. Omgivningarna karakteriseras av lerjordar med inslag av jordar, som härrör från tidigare sanka myrmarker. Längs östra sluttningen

förekommer en rad fuktiga översilningsområden. (Svedberg - berget i kärrmarkerna, ofta svedda av frost).

Svedberga kulle har genom tiderna huvudsakligen varit skogklädd, tidigare med lövskog, men den har under de senaste hundra åren varit dominerad av svarttall- och granskog. Dessa barrskogar har till större delen blåst ned och kommer nu att återplanteras med ädellövskog. Normalt är markvegetationen på kullen av fattig hedtyp med måttligt inslag av örter. På översilningsmarkerna vid foten av östra sluttningen förekommer rikare typer av fuktlövskog. Här finns också ett av de få öppna betesområdena, vars flora dock präglas av rena kulturväxter.

Tidigare fanns öppna partier uppe på toppen och på östsluttningen. Några stråk hålls fortfarande öppna och utnyttjas för skidåkning vintertid. Högst upp finns också fundamenten av en flygfyr, som spelade stor roll för trafiken över området åren omkring och under andra världskriget. Flera torp har förr funnits på kullen. Av dessa återstår två, vilka numera fungerar som sommarstugor.

Sammanfattande värdetext:

Förutom att kullen är intressant från geovetenskaplig synpunkt är den mycket värdefull för friluftslivet som ett allemansrättsligt tillgängligt område i en fullständig helåkersbygd. Vissa mycket gamla lövskogsbestånd, bl a nära herrgården, samt fuktområdena i öster torde utgöra intressanta biotoper för flora och fauna.

Referenser:

Brodin, R. 1942: Svedberga kulle. En geologisk-geografisk-kulturhistorisk orientering. Kullabygd 15.

Johnsson, G. 1983: Periglacial klimat- och vädermiljö i Skåne. Svensk Geografisk Årsbok 59.

Mohrén, E. 1982: Kullabygdens jordarter. Skånes Natur Årsbok 69.

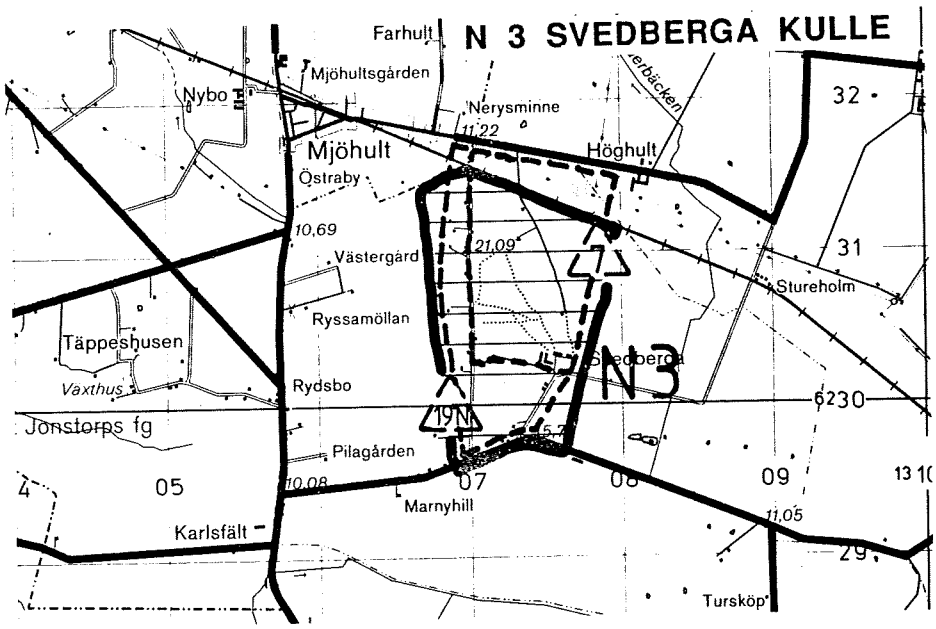

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län. N 4 Pålsjö — Domsten, Helsingborgs kommun.

Karta: 03C SV, 03C NV **Mittpunkt**: 03C 4a **Area**: 1 200ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde Region II Kattegatt

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Klintkust, slätt, landborg

Terrängformer: Ravin, abrasionsplan, strandsporre

Vegetationstyper: Dynvegetation, gräshed, fattiga ek- och bokskogar, planterade tallskogar

Markanvändning: Skogsbruk, park, badstränder

Intresseaspekter: G K

Urvalskriterier: A E C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Stenbrottet i Döshult får ej igenfyllas.

Planering och säkerställande: Grönområden i BPL, naturreservat, kulturminnesvårdsobjekt. Länets naturvårdsplan nr 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K7 och K15

Områdets huvuddrag:

Genom Helsingborg norrut längs Öresundskusten kan man följa den s k landborgen som i sina högre delar ligger ca 40 m ö h men som norrut blir allt lägre. Bildningen har tillkommit genom tektoniska rörelser i berggrunden. Under stenåldern när havet stod 5-6 m högre än nu bildades ett strandhak eller en strandterrass som tillsammans med landborgen beskrivits som "Skandinaviens ståtligaste postglaciala strandlinje". På några ställen genombryts landborgsbranten av mäktiga raviner. Såväl i väggarna på dessa som i själva strandhaket sipprar på många ställen ständigt fram vatten ur den sedimentära berggrunden, stundom i form av riktiga källflöden.

Landborgen är utmejslad i en berggrund bestående av sandsten, sandstensskiffer, lerjärnsten, grå skifferlera, svart skiffer, stenkol och blandningstyper mellan dessa. Lagren som är snedställda 5 till 10° tillhör den s k Höganässerien,

Riksobjekt i Malmöhus län

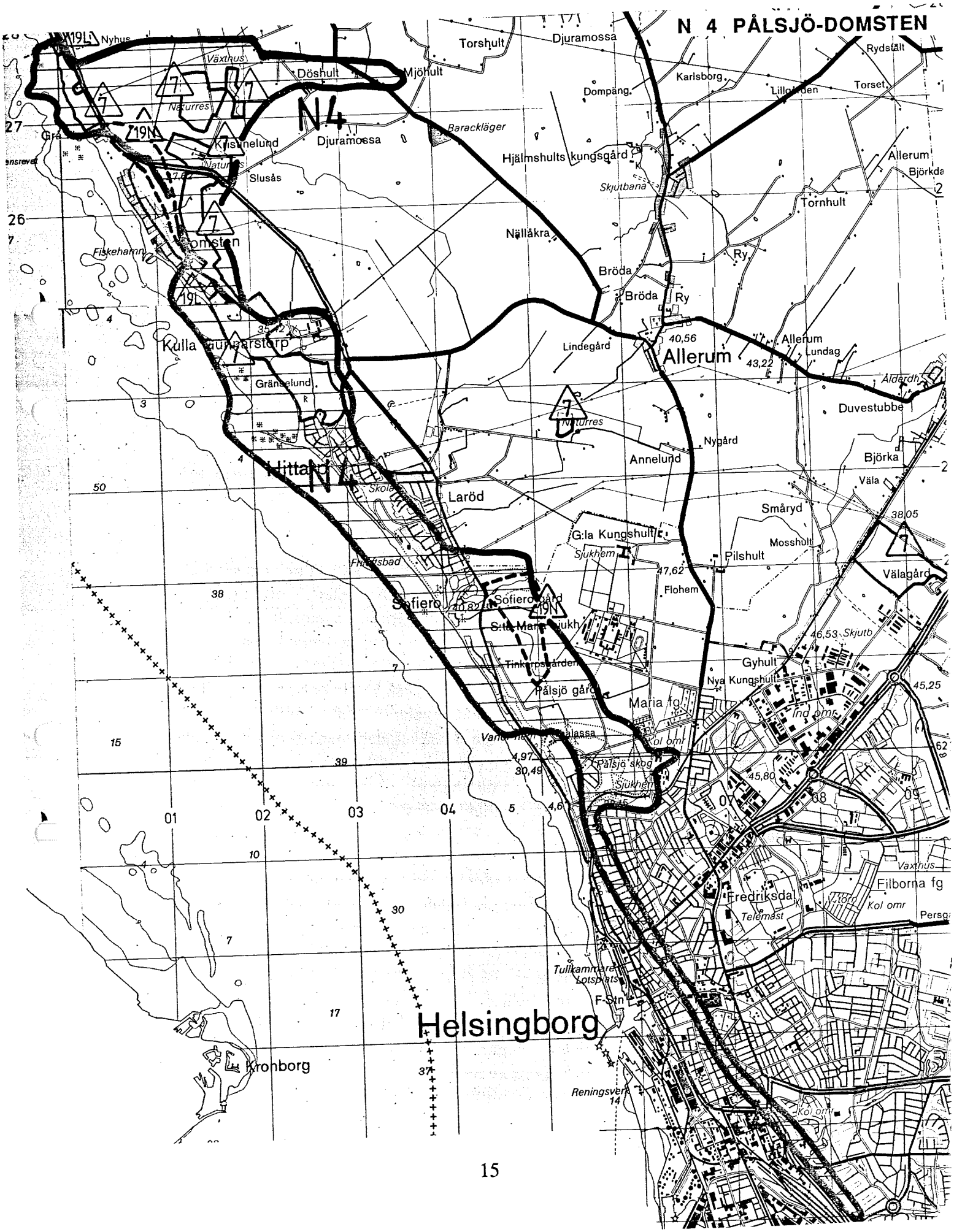

huvudsakligen bildad under jura (äldre lias). Inom serien överlagras de 200 mmäktiga och till sitt innehåll varierande Helsingborgslagren av de 100 m mäktiga Döshultslagren mestadels bestående av sandsten. De olika skikten är på sina ställen rikt fossilförande och formationen kan med hänsyn till detta indelas enligt följande:

Ammonibanken, Kulla Gunnarstorp		Döshultlagren
Aviculabanken, " "		
Ostreabanken, " "		
Pullastrabanken, (ej tillgänglig)		
Tinkarpsflötsen (kol)		
Lera med Cyclas nathorsti		
Cardiniabanken	Vid stranden	Hälsingborgs
Mytilusbanken.....	Pålsjö-Laröd	lagren
Pålsjöfloran		
Hälsingborgsfloran, förr tillgänglig i stadens centrala del		
Kolförande serie.....		Rät

Platån ovanför landborgsbranten är täckt av tämligen näringsfattiga moräner. Strandslätten nedanför täcks av ett par meter tjockt lager av sand, grus eller klappersten.

Vegetationen längs stranden innehåller dynväxter på ställen med sand, men mestadels vidtar en gräsrik kusthed med relativt stort inslag av örter, (Festuca ovina, F. rubra, Armeria maritima, Sedum acre, Rumex acetosella) ovanför klappersten och tångbankar. Branten och platån närmast denna kusthed är i dag till stora delar skogbevuxen. Bokskog omväxlar med ekskogar och tallplantering (Pinus nigra, Pinus sylvestris). Björk är också vanlig och antyder en igenväxning av tidigare öppna marker. I undervegetationen är kaprifolen en karaktärsart med anknytningar till västkusten. Markvegetationen i skogarna är relativt fattig och domineras av kruståtel, ekorrbär, ängskovall m fl. På ställen med översilande vatten blir vegetationen däremot rik. Ett exempel är ädellövskogen och slåtterängsområdet vid Christinelund med skogsbingel, ramslök och kirskål som vanliga inslag.

Området är intensivt utnyttjat. I söder ansluter bebyggelseområdena i Norra Helsingborg. Norrut finns ytterligare samhällen i anslutning till landborgen; Hittarp - Laröd, med badstrand vid Laröd, samt Domsten. I mellanliggande områden förekommer parker och skogar som omgivningar till slottsmiljöerna vid Sofiero och Kulla Gunnarstorp. På platån vid Kulla Gunnarstorp finns dessutom ett omfattande järnåldersgravfält (av riksintresse). Vid Domsten viker berggrundsformationen av mot öster in i landet. På höjden över slätten ligger Christinelunds herrgård och park samt ett rikt ädellövskogsområde med restaurerad slåtteräng, en sista rest av det tidigare inägolandskapet söder om Kulla fälad. Vid Döshult ligger ett tidigare sandstensbrott där döshultssandste-

nen är blottad och kan studeras. Typlokal för döshultssandstenen: juralager, detaljer i deltabildning.

Döshult

Litet nedlagt sandstensbrott. Juralager. Korsskiktning. Typlokal för Döshultsandstenen. Viktig undervisningslokal med möjligheter att studera detaljer i det jurassiska deltalandskapet. Brottet har växt igen på ett naturligt och estetiskt mycket tilltalande sätt och bör definitivt skyddas.

Referenser:

Norling, E. 1982: Längs stigar mot det förgångna, berggrundsgeologiska strövtåg i Kullabygden. Skånes Natur Årsbok 69.

Troedsson, G. 1954: Stranden vid Helsingborg. Skånes Natur Årsbok XLI.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län. 5 Råån med omgivningar, Helsingborgs, Svalövs och Landskrona kommuner.

Karta: 03C SV, 03C SO **Mittpunkt**: 03C 4a **Area**: 4 600 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne, 94 Råån

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Ravin, meander, dal

Vegetationstyper: Lövblandskog, ekskog, bokskog, fuktäng, torräng, äng, kärr

Markanvändning: Löv- och barrskogsbruk, betesmark, åker

Intresseaspekter: B G K Z

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet jordbruk, modifierat skogsbruk. Ingen omfattande bebyggelseexploatering.

Planering och säkerställande: 19 NVL, 7 NVL Borgen. Länets naturvårdsplan nr 27, 28.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K10, K22, K30

Områdets huvuddrag

Råån omges av en väl markerad dalgång med bidalar i ett öppet slätt- och jordbrukslandskap. I sluttningarna finns skärningar genom trias-jurabergarter med viktiga lokaler för olika fossil. Markerna utefter ån utgöres av ett omväxlande betes- och skogslandskap. Området är såväl floristiskt som ornitologiskt mycket rikt.

Marken består av lera. Vid Västergård finns en ravin som är domänreservat. Genom området flyter en bäck. För att tillgodose lantbrukets bevattningsbehov har bäcken reglerats genom ett dämme uppströms domänreservatet. Bäckravinen är av biologiskt intresse genom sin yppiga trädvegetation med alm, ask, ek, sykomorlönn, al och björk.

SO om Ganntofta:
Sydost om tätorten Ganntofta finns en lövskogsklädd ravin med ett märkligt fornminne. I en bergvägg finns sliprännor bevarade. Dessa består av skålformade fördjupningar och tillkom troligen under stenåldern genom att man slipade

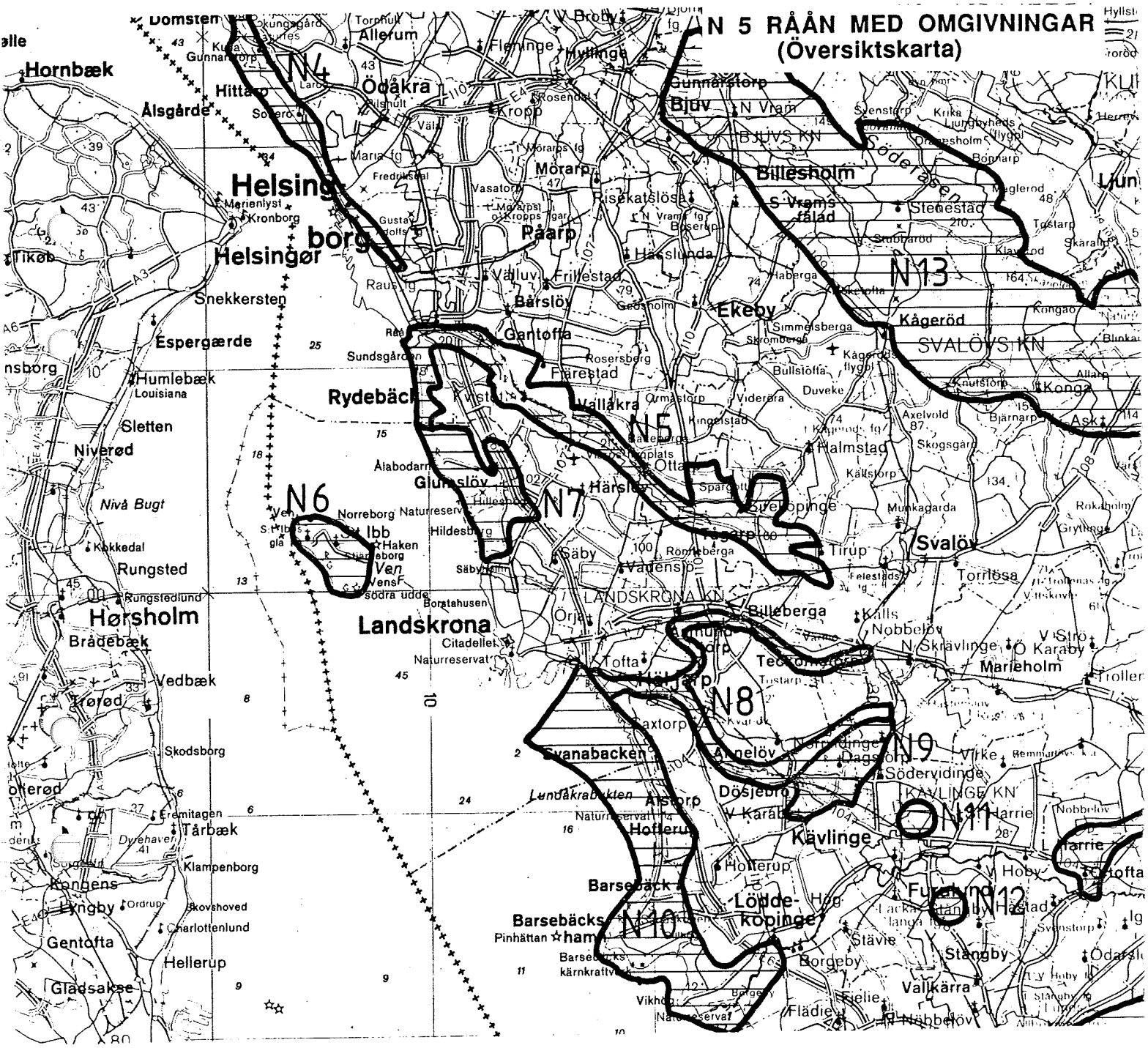
N 5 RÅÅN MED OMGIVNINGAR
(Översiktskarta)
N4
N5
N6
N7
N8
N9
N10
N11
N12
N13
Hornbæk
Hittarp
Ålsgårde
Ödåkra
Allerum
Helsingborg
Helsingør
Snekkersten
Espergærde
Humlebæk
Louisiana
Sletten
Niverød
Nivå Bugt
Rungsted
Hørsholm
Brædebæk
Vedbæk
Skodsborg
Tårbæk
Klampenborg
Gentofta
Hellerup
Gladsaxe
Rydebäck
Glumslöv
Norreborg
Ibb
Haken
Ven
Landskrona
Citadellet
Naturreservat
Borstahusen
Mörarp
Kropp
Bjuv
Billesholm
Ekeby
Kågeröd
Svalöv
Tirup
Torrlösa
Billeberga
Marieholm
Svanabacken
Lundåkrabukten
Hofterup
Kävlinge
Dösjebro
Löddeköpinge
Barsebäck
Barsebäcksverket
Barsebäcksham
Pinhättan
Borgeby
Stävie
Stångby
Vallkärra
Flädie
Fjelie
Furulund
Hästad
Hög
Hoby
Höllviken
Vikhög
Naturreservat
Barsebäcks kärnkraftverk
Söderåsen
BJUVS KN
SVALÖVS KN
LANDSKRONA KN
KÄVLINGE KN

N 5 RÅÅN MED OMGIVNINGAR

1 (3)

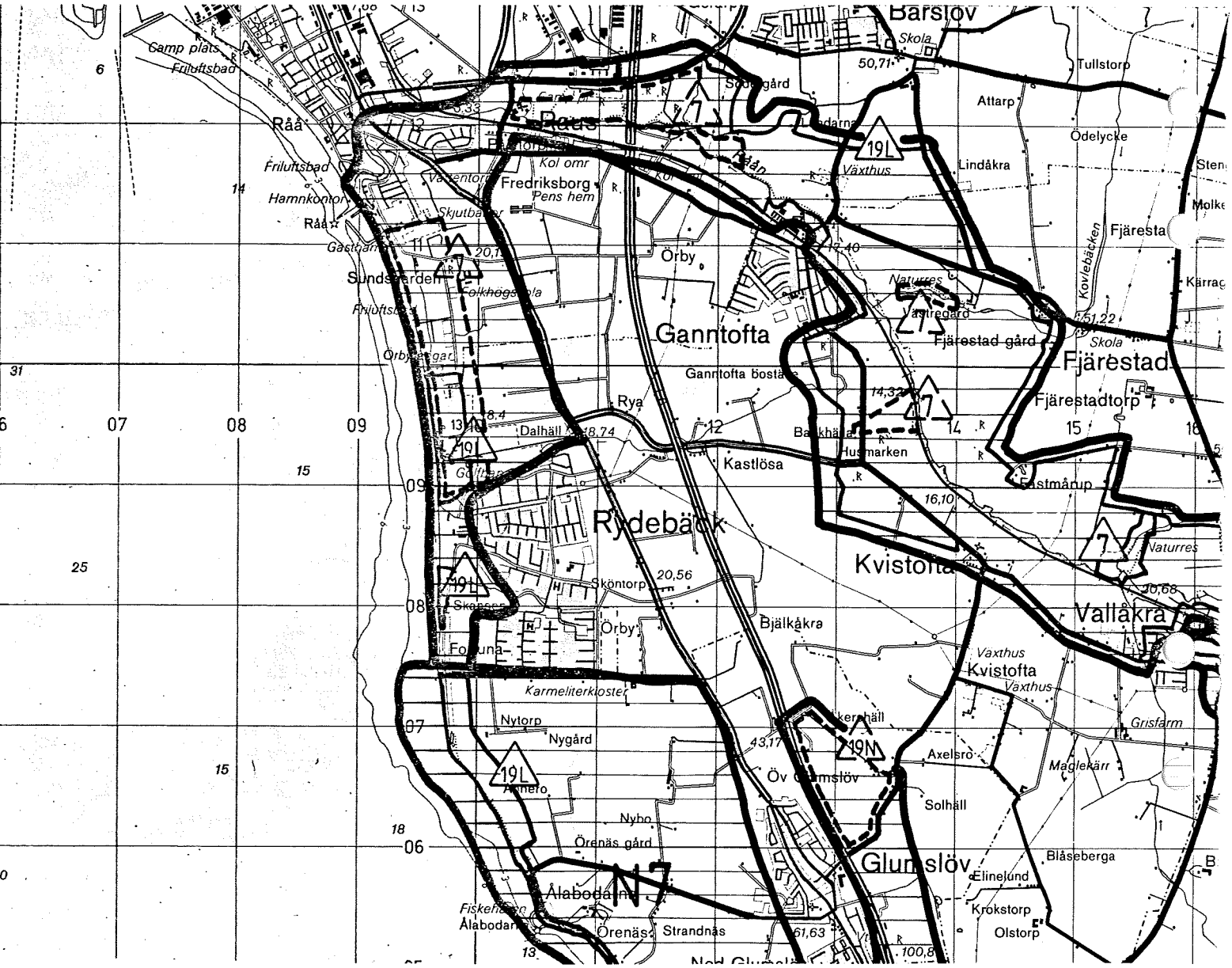

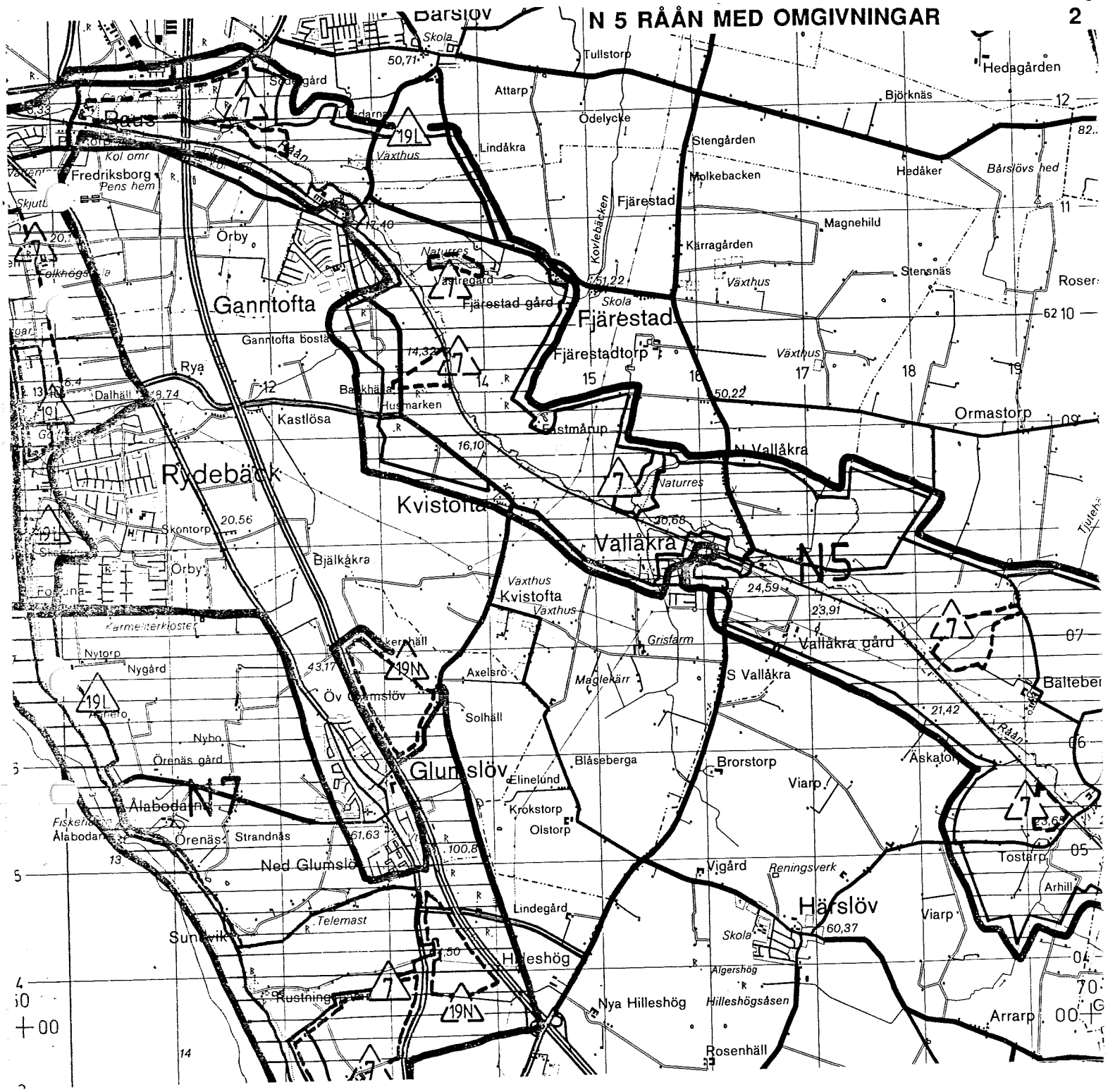
N 5 RÅÅN MED OMGIVNINGAR
2
Barslöv
Skola
Tullstorp
Hedagården
Attarp
Björknäs
Ödelycke
Lindåkra
Stengården
Molkebacken
Hedåker
Bårslövs hed
Fredriksborg
Pens hem
Kol omr
Fjärestad
Magnehild
Kärragården
Stensnäs
Örby
Naturres
Fjärestad gård
Fjärestad
Fjärestadtorp
Ganntofta
Ganntofta bostäl
Rya
Dalhäll
Kastlösa
Husmarken
Ormastorp
N Vallåkra
Rydebäck
Kvistofta
Naturres
Skontorp
Vallåkra
N5
Bjälkåkra
Kvistofta
Vallåkra gård
Grisfarm
Nytorp
Nygård
Axelsro
Maglekärr
S Vallåkra
Öv Glumslöv
Solhäll
Nybo
Örenäs gård
Glumslöv
Blåseberga
Brorstorp
Viarp
Äskatorp
Ålabodarna
Krokstorp
Olstorp
Örenäs
Strandnäs
Ned Glumslöv
Vigård
Reningsverk
Tostarp
Arhill
Härslöv
Viarp
Lindegård
Telemast
Skola
Hilleshög
Algershög
Nya Hilleshög
Hilleshögsåsen
Arrarp
Rosenhäll
N7
19L
19N
7

sina flintverktyg där. Området är ett vackert strövområde med stora geologiska samt botaniska och sociala naturvårdsvärden.

Söder om Ganntofta finns ett nedlagt lertag där man brutit en jurassisk lera. Täkten är numera återställd men en referenslokal för den jurassiska stratigrafin har lämnats i en täktvägg.

Vid Katslösa, S om Ganntofta, blottas i vägskärningen vid motorvägsunderfarten de yngsta jurassiska lagren i NV Skåne, Rydbäckslagren, vilket är enda blottningen av dessa lager i Skåne.

Borgen

Borgens naturreservat utgöres av en bäckravin med branta och lövskogsklädda sluttningar. Särskilt brant stupar ravinens östra sida och på dess krön ligger resterna av en fornborg, som gett reservatet dess namn. I sluttningarna går de s k Vallåkralagren och gruvlagren i dagen med sina sandstenar, skifferleror och stenkol i tydligt skiktade lager. Dessa har stort pedagogiskt och geovetenskapligt värde. Lagren har under vissa tidsperioder varit föremål för primitiv brytning. Reservatet Borgen hyser, genom sitt näringsrika underlag och på grund av att det tidigare under lång tid utnyttjats för betesdrift, en intressant och välutvecklad flora. Områdets utpräglade naturskönhet med yppig lövskog samt dess kulturhistoriska värden ger stora samlade naturvårdsvärden inte minst från social synpunkt. I sluttningarna vid Äskatorp finns rika lövblandskogar och förekomster av fossilrik kalktuff.

Bältebergaravinen

Bältebergaravinen är genom skärningar i Kågerödslagren en av de geologiskt mest värdefulla lokalerna i länet. Här finns en unik blottning av Kågerödsbergarter, grovkornig sandsten från trias. Ravinen hyser en intressant fauna och flora samt har även landskapsbildsmässiga och sociala värden.

Sv om Ottarps k:a

Ca 400 meter sydväst om Ottarps kyrka finns en sandstensformation som är geologiskt och i viss mån biologiskt mycket värdefull. Området är en välbesökt exkursionslokal.

N om Tågarp

Höjdpartiet 1 km norr om Tågarp med intilliggande bäckdal är av geologiskt intresse genom sin lerskifferberggrund och av biologiskt intresse genom sin torrängsvegetation. Från krönet av den gräsbevuxna höjden har man också en vidsträckt utsikt över det öppna slättlandskapet och delar av Rååns här väl markerade åfåra och sluttningszon.

V om Sireköpinge

Väster om Sireköpinge uppträder några intressanta diabasgångar. Diabasen har här slagit igenom skifferberggrunden och bildar små kullar i dalens botten.

Området hyser en artrik och intressant flora. Några av de säregna kullarna bör därför avsättas som naturreservat, särskilt de mellan Sireköpinge och Tågarp.

Rönnarp
Vid Rönnarp finns ett dagbrott i översiluriska bergarter med genomslående diabasgångar, bränd skiffer och olika mineral. Värdefull undervisningslokal. Den utgör också en viktig lokal för de skånska isströmmarna.

Referenser:

Alerstam, T. 1985: Fåglarna i Borgen. Skånes Natur Årsbok 72.
Bergström, J, et al. 1982: Guide to excursions in Scania. SGU serca 54.
Ebersson, A-M. et al. 1975: Naturvårdsinventering och naturvårdsplanering för Rååns dalgång. Miljövårdsprogrammet vid LU och Länsstyrelsen i M-län.
Larsson, A. 1985: Borgen - vegetation och flora. Skånes Natur Årsbok 72.
Lyhagen, E. 1978: Geologi i Landskronatrakten. Skånes Natur Årsbok 65.
Nilsson, A. 1958: Borgen, en fornlämning och naturskön bäckravin i Rååns dalgång. Skånes Natur Årsbok XLV.

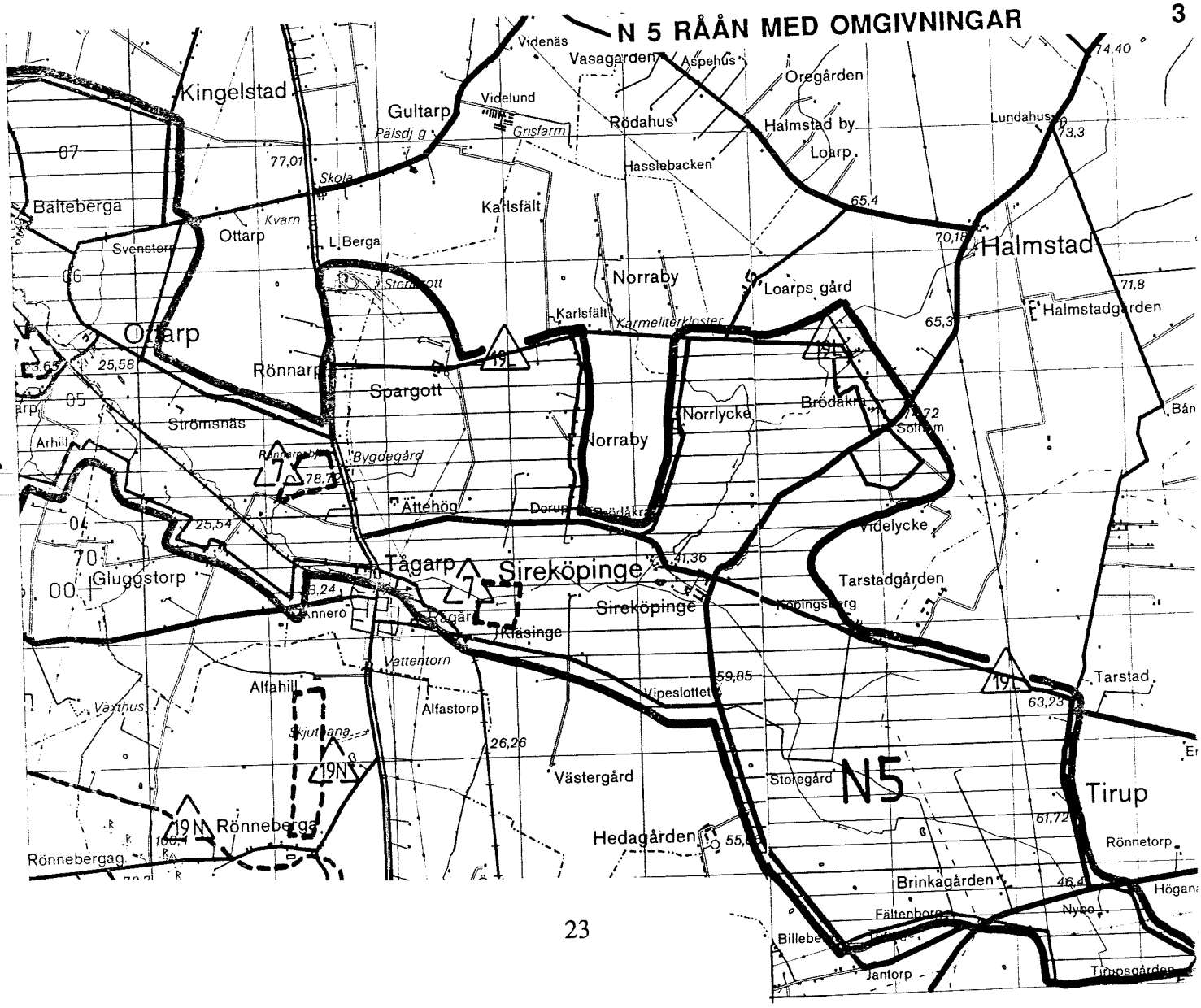

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län.
6 Ven,
Landskrona kommun.

Karta: 03C SV **Mittpunkt**: 03C 0b **Area**: 900 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne, Region III Öresund

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt/ö

Terrängformer: Klintkust, kustprocesser, stratigrafi, glacialtektonik

Vegetationstyper: Kolonisationsytor (backafall), lövblandskog (alm), buskage, stäppartad torräng, torräng, frisk äng, fuktig äng, rikkärr

Markanvändning: Åker, bete, rekreationsytor

Intresseaspekter: B E G H K L Z S

Urvalskriterier: A C E D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Beteshävd

Planering och säkerställande: Planerat naturreservat, befintligt 19 NVL

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F3 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K23, K24

Områdets huvuddrag:

Ven utgör i dag en säregen landform som saknar sin motsvarighet i övriga landet. Ven är en ca 45 m hög platå helt uppbyggd av lösa avlagringar av i huvudsak baltisk morän, glacifluviala sand- och lersediment samt blåaktig moränlera. Ven är belägen över den s k Alnarpssänkan, en förkastningsdal i kritberggrunden, orienterad i nordväst-sydostlig riktning. Förkastningsdalen är fylld av kvartära sediment med en komplex stratigrafi, varav endast ca 1/3 finns ovanför vattenytan. Ön begränsas av höga, markerade erosionsbranter och har en förhållandevis plan, öppen markyta. Från Ven, som har stor betydelse som turist- och sommarort, erbjudes vidsträckt utsikt över Öresund och landskapet på svenska och danska sidan.

Ven är en gammal kulturhistorisk bygd. Ön blev internationellt uppmärksammad redan på 1500-talet, då astronomen Tycho Brahe verkade där. Rester av hans anläggningar kan fortfarande studeras liksom de bronsålderslämningar som räddades när ön odlades upp. Många av de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna har bevarats. Gårdar från början av 1800-talet har fått behålla sin

ursprungliga karaktär med längor av tegel och korsvirke under halmtak. Tillsammans med vallar, stengärden och pilträd är de nu karakteristiska inslag i det öppna landskapet som helt präglas av centralplatån.

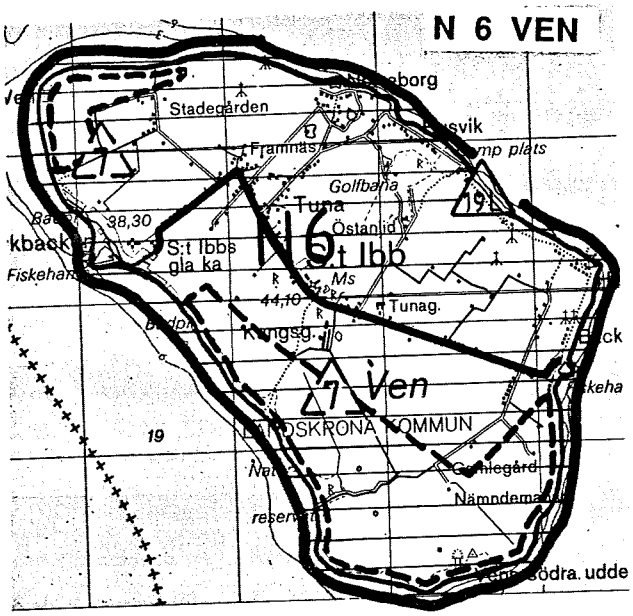

För många tusen år sedan var Ven mittfäste på en landtunga som förband Själland med Skåne och som fungerade som en bro för växter och djur, då de avancerade norrut efter den smältande inlandsisen. Som en rest av denna landförbindelse ligger Ven idag kvar som en väldig lerkaka med platt översida, ständigt naggad i kanten av vågorna.

Kustpartiet mellan Kyrkbacken och Bäckviken karakteriseras av rasbranter med imponerande mäktighet, de så kallade backafallen. De stabiliserade backafallen rymmer förutom områden igenvuxna med buskage och lövblandskog, stora öppna partier med intressant torrängsvegetation omväxlande med mera fuktkrävande vegetationstyper, stundom ren kärrvegetation. Vegetationen är av stort värde och rymmer flera sällsynta arter t˘ex jättefräken(Equisetum telmateia) och klintsnyltrot (orobanche major), som här har en av sina få växtplatser i landet. På ön finns också grönfläckig padda och sandödla.

Kustpartiet mellan Kyrkbacken och Norreborg utgöres av rasbranter och innanförliggande åkermark. Topografin är dock ej så markerad som på den södra sidan av ön. Dessa delar av Ven har ett utomordentligt stort socialt och naturvetenskapligt värde.

Referenser:

Adrielsson, L. 1984: Weichselian lithostratigraphy.... in the Ven.... Glumslöv.
Lundquist, K. 1986: Vens landskapsbild. Länsstyrelsen i Malmöhus län.
Magnusson, M. 1986: Ven vegetation.Länsstyrelsen i Malmöhus län
Nilsson, A. 1963: Hven vegetation och flora. Landskrona.
Nilsson, A & Thorsson, G. 1950: Ön Ven, dess natur, fauna och flora. Sverige Natur Årsbok 41.
Wilske, G. 1934: Ven, historisk-kulturgeografisk studie. Gothia 3.

För ytterligare referenser se Lundquist, K. 1982: Bibliografi över Ven. (Landskrona stadsbibliotek).

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län. N 7 Hildesborg — Ålabodarna, Landskrona kommun.

Karta: 03C SV **Mittpunkt**: 03C 0c **Area**: 1 450 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region III Öresund

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt/klintkust, öppen kust

Terrängformer: Issjö- och deltaavlagringar, drumlinbildningar, iskilspolygoner, jordskredsformer, klintprocesser, intermoräna sediment

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng, knylhavreäng, kärr, almskog

Markanvändning: Bete, åker, outnyttjad mark (branter)

Intresseaspekter: B G K

Urvalskriterier: A 2, 5, 8, E

Förutsättningar för områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållen markanvändning.

Planering och säkerställande: 19 NVL, Länets naturvårdsplan 1975 nr 45

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K22

Områdets huvuddrag:

Området från Hildesborg över Glumslöv till Ålabodarna och Fortuna är uppbyggt av djupa, lösa avlagringar. Olika skikt illustrerar olika isrörelser, issjö- och deltabildningar i samband med den senaste inlandsisens avsmältning. Vissa lager innehåller huvudsakligen lera medan andra består av sand, mo och mjäla. Såväl moräner som isälvsmaterial och sediment förekommer. Inom vissa skikt förekommer speciella strukturbildningar t ex iskilspolygoner.

Det högsta partiet utgöres av Glumslövsbacke, en drumlinform i sydsydostnordnordvästlig riktning, som höjer sig mer än 100 m över havets nivå. Nedanför backen utbreder sig en slätt som avslutas med en abrasionsbrant vid havsstranden, s k backafall. Landskapet tillhör samma formation som Ven. I södra delen öppnar sig ett 500 meter brett och ca 50 meter djupt dalsystem mot havet, Hilleshögs dalar. Dalsystemet torde ha bildats genom solifluktion och skred i samband med isavsmältningen. Flytbenägna markskikt medför fortfarande ras i strändernas backafall kombinerat med en ständigt pågående erosion från havet.

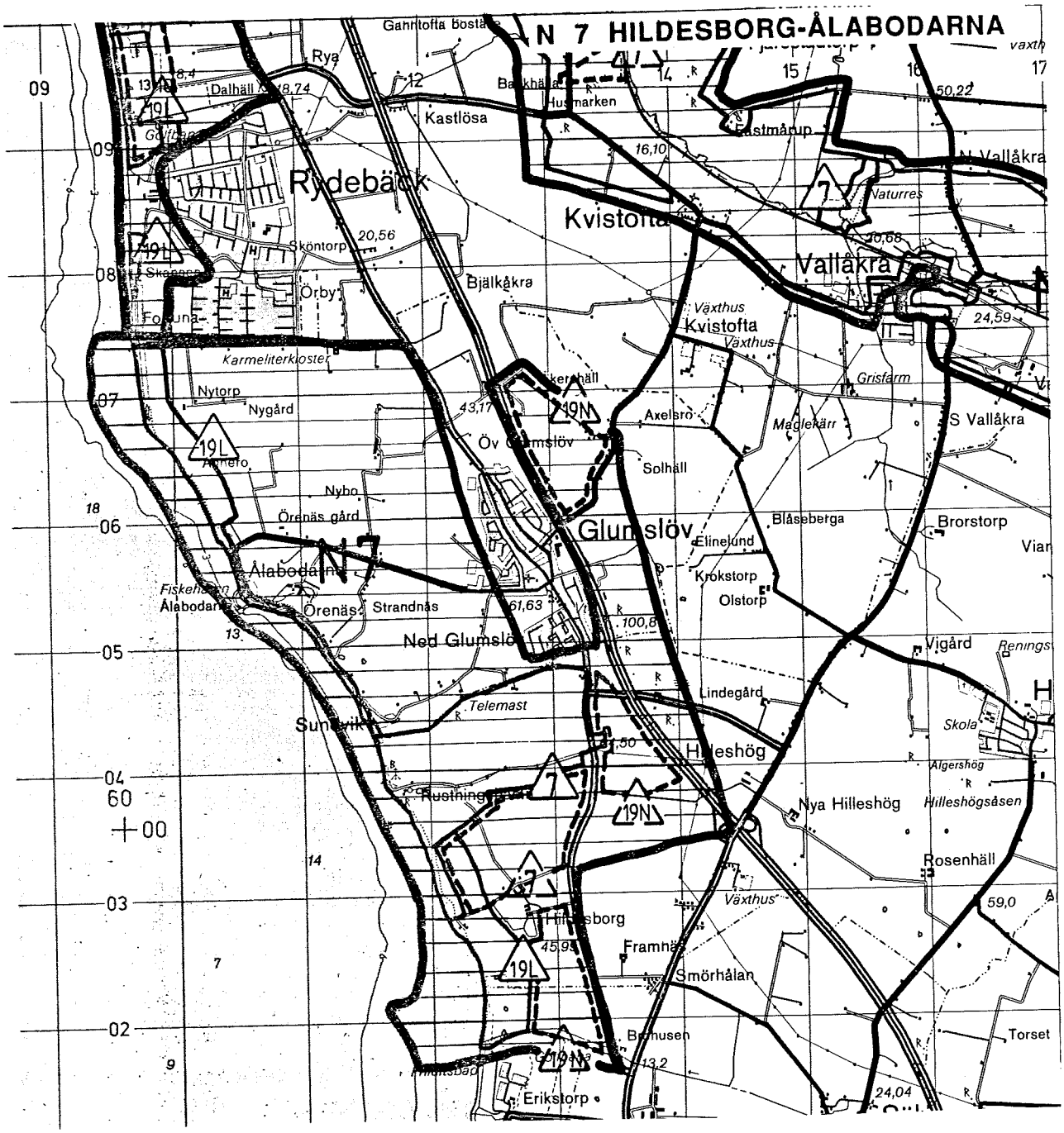
N 7 HILDESBORG-ÅLABODARNA
Rydebäck
Kvistofta
Vallåkra
Glumslöv
Ned Glumslöv
Hilleshög
Nya Hilleshög
Hilleshögsåsen
Rosenhäll
Smörhålan
Torset
Erikstorp
Kastlösa
Bjälkåkra
Örby
Nytorp
Nygård
Nybo
Örenäs gård
Ålabodarna
Örenäs
Strandnäs
Telemast
Axelsro
Solhäll
Blåseberga
Elinelund
Krokstorp
Olstorp
Lindegård
Brorstorp
S Vallåkra
Grisfarm
Vigård
Skola
Algershög
Naturres
Fastmårup
Husmarken
Dalhäll
Karmeliterkloster
Fiskehamn
Rustningsvik
Framnäs
Bremusen
Växthus
Kvistofta
Rya
Gannfofta bostäl
Skanssen
Fortuna
Skönlorp
Öv Glumslöv
Maglekärr
Vigård
Renings
Hildesborg
Hildesbad
N7
19L
19N
7
09
08
07
06
05
04
03
02
60
+00
12
14
15
16
17
18
13
14
7
9
13,2
24,04
24,59
20,56
16,10
50,22
59,0
43,17
61,63
100,8
45,95
8,4
18,74

Marken är bördig och rik på kalk. Alla plana ytor innanför stranden är i princip uppodlade som åker. Sluttningarna mot havet och de betade sidorna av dalen hyser emellertid en extremt rik torrängsvegetation av mellaneuropeisk typ innehållande arter som knylhavre, ängshavre, lusernarter, kungsmynta, blodnäva, fältbädd, harmynta, backklöver och tulkört. I anslutning till backafall och övergivna täktbranter är klintsnyltrot inte ovanlig. Där vatten bryter fram i sluttningarna finns kärrvegetation med rikindikerande arter. Förutom vass, sälgbuskar m m finnes t ex slankstarr, blankstarr, storven, kåltistel och backskafting. I övrigt förekommer igenväxningsområden där successionerna löper mot almskog. Såväl skogsalm som lundalm förekommer. Några mindre tallplanteringar finns också inom området. Totala artförekomsten närmar sig 400 arter.

Även insektsfaunan hyser flera speciella arter. Några fjärilar och skalbaggar finns här på sina nordligaste kända lokaler.

Området är rikt på gravhögar och utgör idag en intressant kulturbygd. Längs stranden har brutits lera. Tegel har tillverkats i numera rivna bruk. De övergivna lertagen ansluter som naturföreteelser tämligen väl till de naturliga backafallen.

Referenser:

Johansson, R. 1983: Ice-wedge polygons and other periglacial phenomena in intermorainic sediments in the Öresund area, southern Sweden. Geol Fören Sthlm Förh 105:4.

Markgren, M. 1961: Glacialtektoniken i Vens och Glumslövsområdets strandklintar. Svensk Geografisk Årsbok 37.

Nilsson, A. 1962: Något om naturtyper och flora i kustbandet norr om Landskrona. Skånes Natur Årsbok 49(:2).

Tham, E. 1980: Kustreservat för insekter? Skånes Natur 67:4.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län. N 8 Saxån — Braån, Landskrona, Kävlinge och Svalövs kommuner.

Karta: 02C NV **Mittpunkt**: 02C 8f **Area**: 1 600 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne 93 Saxån

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Meanderlopp, erosionsdal

Vegetationstyper: Äng, fuktäng

Markanvändning: Åker, betesmark

Intresseaspekter: G K

Urvalskriterier: A

Förutsättningar för områdets naturvärden skall bibehållas: Pågående markanvändning inte avsevärt förändrad

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 50, 51.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K32, K43

Områdets huvuddrag:

Ådalen är av mycket stort geovetenskapligt värde genom de naturliga landskapsförändringar som sker i ån och i dalsidorna. Den utgör vidare ett positivt landskapselement genom sin utformning och genom de vackra betesmarkerna utefter ån.

Referenser:

Nordenberg, C B. et al 1986: Saxån-Braåns avrinningsområde - en kunskapssammanställning. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1986:2.

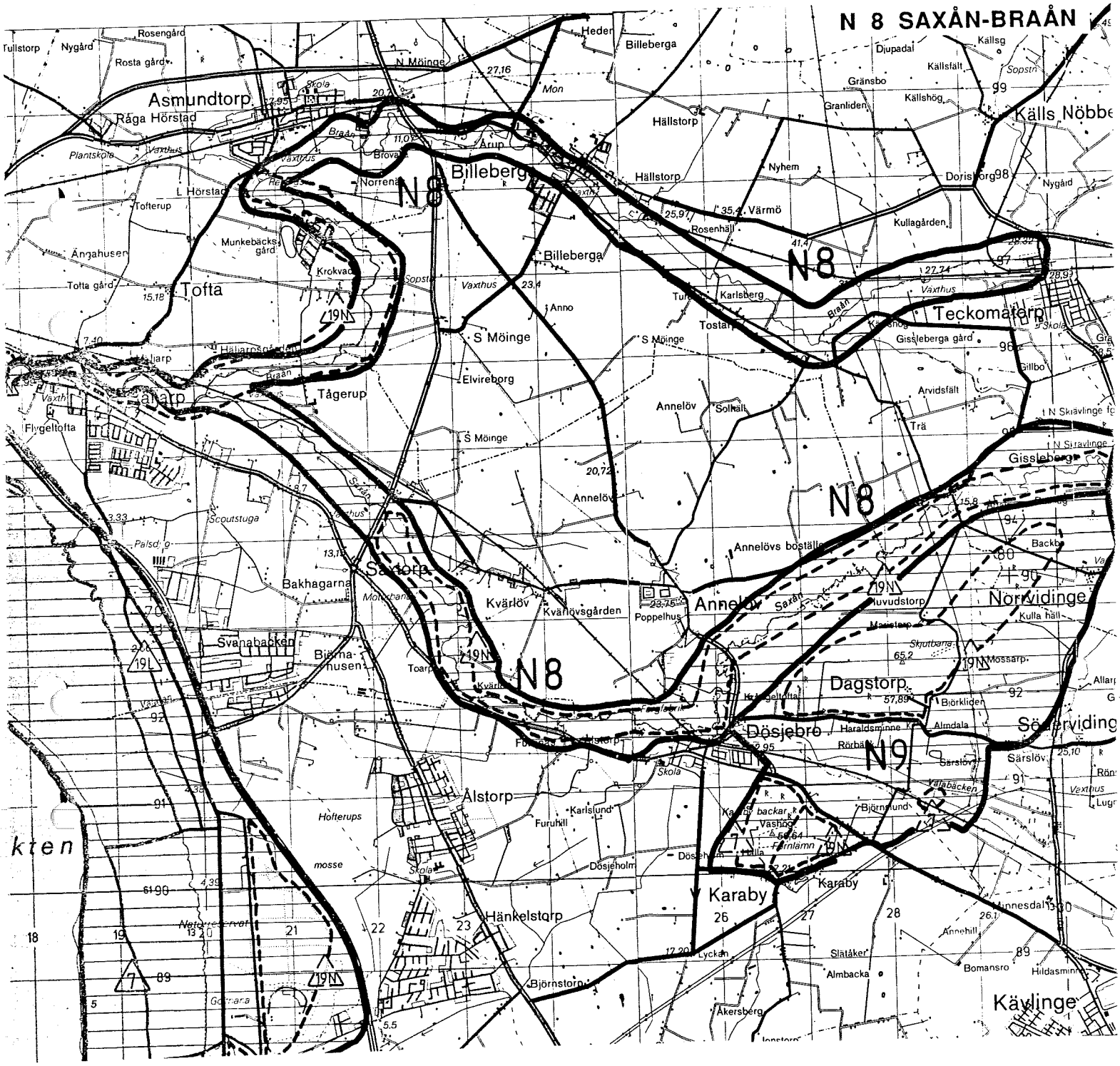
N 8 SAXÅN-BRAÅN
Asmundtorp
Råga Hörstad
Billeberga
Hällstorp
Nyhem
Värmö
Rosenhäll
Kullagården
Teckomatorp
Gissleberga gård
Tofta
Tofterup
Ängahusen
Munkebäcks gård
Krokvad
Tågerup
Elvireborg
S Möinge
Annelöv
Solhäll
Arvidsfält
Trä
Gissleberg
Annelövs boställe
Saxtorp
Bakhagarna
Kvärlöv
Kvärlövsgården
Poppelhus
Annelöv
Nörrvidinge
Kulla häll
Svanabacken
Björnahusen
Dagstorp
Dösjebro
Haraldsminne
Almdala
Särslöv
Ålstorp
Karlslund
Furuhill
Dösjeholm
Karaby
Hänkelstorp
Björnstorp
Åkersberg
Almbacka
Bomansro
Kävlinge
Hofterups
mosse
N8
N9
19N
19L

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län N 9 V Karaby — Dagstorps backar — Dagstorps mosse, Kävlinge och Svalövs kommuner.

Karta: 02C NO **Mittpunkt**: 02C 8f **Area**: 750 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne

Landskapsformer, områdestyper i kust och havsområde: Kullig terräng

Terrängformer: Kames

Vegetationstyper: Torräng, lövblandskog, åker

Markanvändning: Odlad mark, betesmark

Inresseaspekter: G K B S

Urvalskriterier: E. Komplex glacialmorfologisk bildning av okänd genes, framträdande formelement med många fornlämningar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Landskapsförändrande åtgärder bör inte medges

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 52, 54 a och b

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr K32, K43

Områdets huvuddrag:

Inom det mycket flacka området mellan Kävlinge och Teckomatorp framträder V Karabys-, Dagstorps- och Norrvidinge backar mycket markant. Backarna består huvudsakligen av sorterade sediment som delvis överlagras av leror och morän. Bildningarnas stratigrafi och genes är mer eller mindre okänd.

Referenser:

Erdmam, E. 1881: Beskrifning till kartbladet Landskrona. SGU Ser Aa 75
De Geer, G. 1887: Beskrifning till kartbladet Lund. SGU Ser AS 92
Hadding, A. 1917: De yngsta glaciala avlagringarna i Käflingetrakten. Geol Fören Sthlm Förh nr 39
Möller, H. 1959: Från nordostis till lågbaltisk is. SGU Ser C 566
Ringberg, B. 1987: Beskrivning till jordartskartan Malmö NO. SGU Ser Ae 85
Wennberg, G. 1949: Differentialrörelser i inlandsisen. Medd. Lunds Geol. - Min. Institut, nr 114, Lund

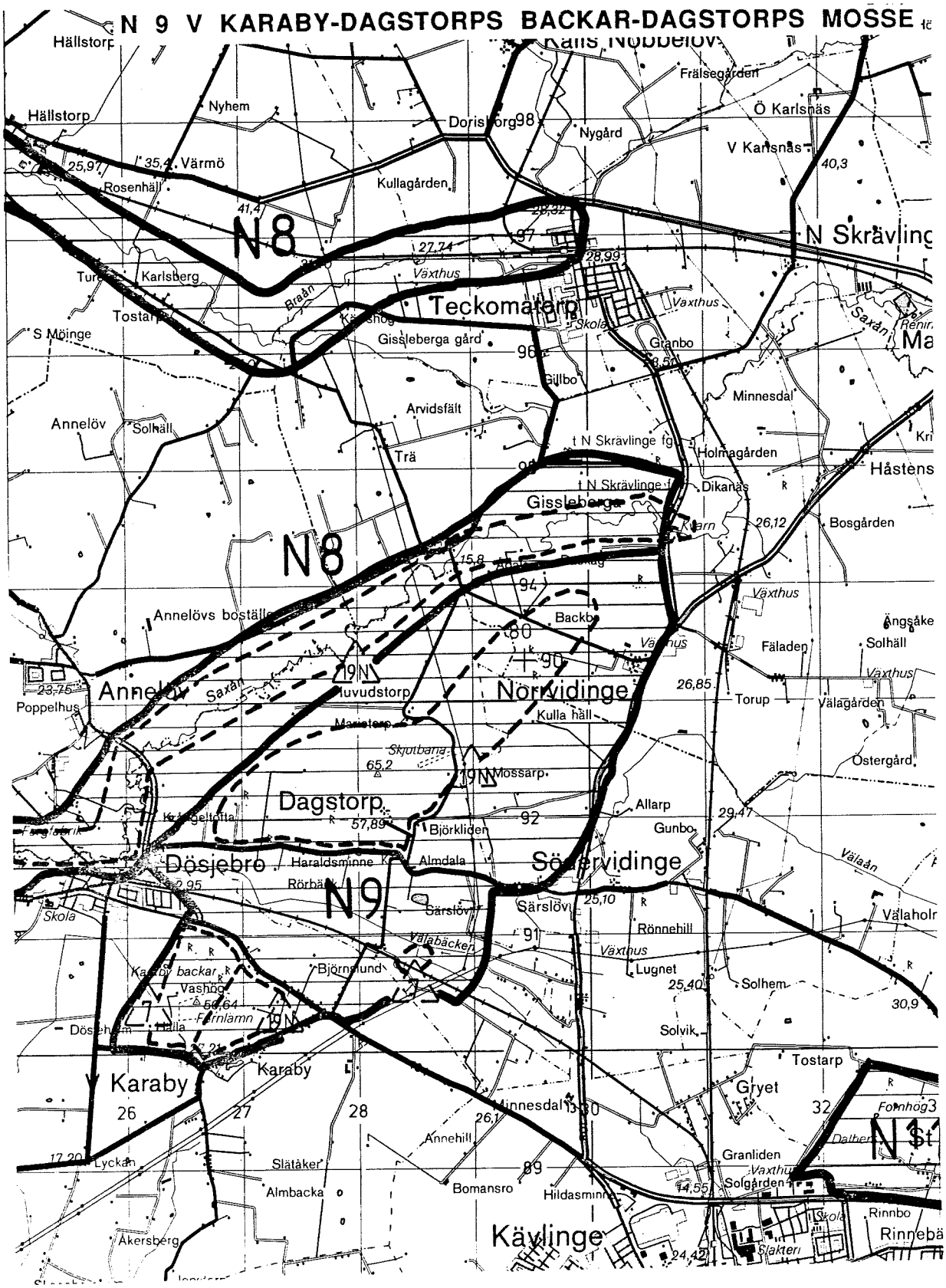
N 9 V KARABY-DAGSTORPS BACKAR-DAGSTORPS MOSSE
Hällstorp
Nyhem
Värmö
Rosenhäll
Kullagården
Nygård
Frälsegården
Ö Karlsnäs
V Karlsnäs
N8
N Skrävling
Karlsberg
Tostarp
S Möinge
Teckomatorp
Gissleberga gård
Gillbo
Granbo
Minnesdal
Arvidsfält
Annelöv
Solhäll
Trä
Holmagården
Dikanäs
Håstens
Bosgården
Gissleberga
Annelövs boställe
Backbo
Fäladen
Solhäll
Annelöv
Poppelhus
Nörrvidinge
Torup
Kulla häll
Mossarp
Östergård
Dagstorp
Allarp
Gunbo
Björkliden
Dösjebro
Haraldsminne
Almdala
Södervidinge
N9
Särslöv
Rönnehill
Lugnet
Solhem
Björnslund
Vashög
Solvik
Karaby
Tostarp
Gryet
Minnesdal
Annehill
Granliden
Lyckan
Slätåker
Almbacka
Bomansro
Hildasminne
Solgården
Rinnbo
Kävlinge
Åkersberg
Rinnebä

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län N10 Kuststräckan Häljarp-Lomma med inland, Landskrona, Kävlinge, och Lomma kommuner.

Karta: 02C NV **Mittpunkt**: 02C 7e **Area**: 6 150ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region III Öresund

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt/sandvandringskust, öppen kust, strand

Terrängformer: Strandvallar-hak, delta, dödisgropar, sanddyner

Vegetationstyper: Havsstrandäng, sandstrand, planterade tallskogar, torräng, torvmark

Markanvändning: Skogsbruk, betesmark, outnyttjade ytor, badplatser, golfbana, bebyggelse, täktverksamhet

Intresseaspekter: B G O

Urvalskriterier: A. D.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållen hävd och begränsad bebyggelseexpansion, restriktioner mot täktverksamhet

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 61, 49, 55, 56, 57, 58, 60. Naturreservat: Saxåns mynning, Järavallen, Löddeåns mynning och Östra dammen Lomma

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K46

Områdets huvuddrag:

Järavallen

Järavallen, ett markerat littorinastrandhak. Bakomliggande tallplanterat dynområde är en flack sandvandringskust med strandvallar. Strandhaket är utbildat i de distala delarna till Saxtorpsdeltats avlagringar. Deltat uppvisar en mångfald av former såsom dödiskontakter, dödishålor och fluviala erosionsrännor. Saxtorpsdeltat är beläget över den s˘k Alnarpssänkan, en förkastningsdal i berggrunden, orienterad i NV-SO-lig riktning. Dalen är utfylld med kvartära avlagringar som uppvisar en komplex statigrafi.

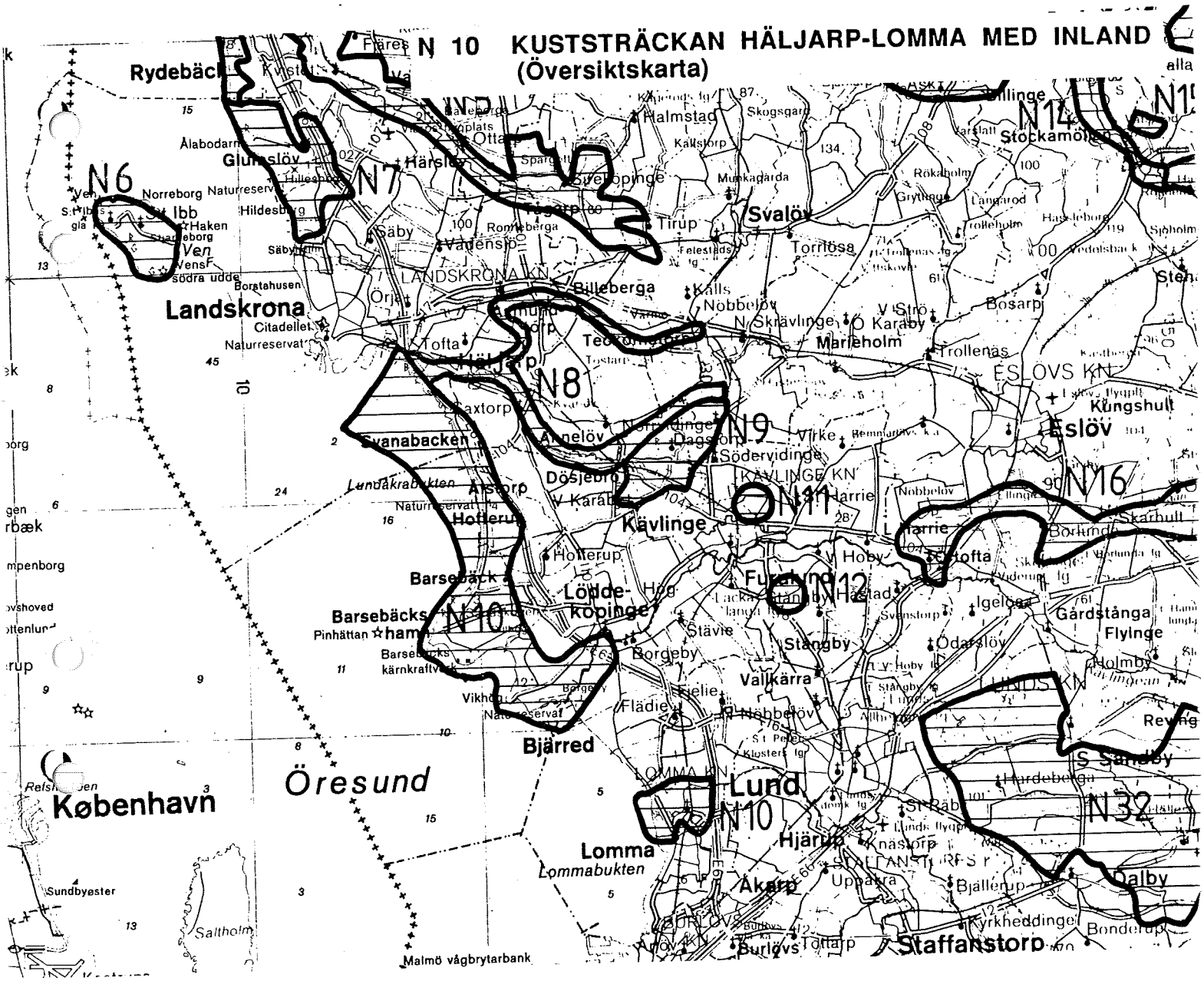
N 10 KUSTSTRÄCKAN HÄLJARP-LOMMA MED INLAND
(Översiktskarta)
N6
N7
N8
N9
N10
N11
N12
N14
N16
N32
Rydebäck
Glumslöv
Landskrona
Svalöv
Eslöv
Kävlinge
Lund
Lomma
Bjärred
Öresund
København
Lommabukten
Malmö vågbrytarbank
Staffanstorp
Stockamöllan
Marieholm
Hjärup
Åkarp
Dalby
Flyinge
Gårdstånga
Klungshult
Höllerup
Barsebäck
Löddeköpinge
Svanabacken
Häljarp
Tofta
Torrlösa
Tirup
Säby
Vadensjö
Billeberga
Nobbelöv
Bosarp
Trollenäs
Stångby
Valkärra
Flädie
Borgeby
Stävie
Hög
Furulund
Hästad
Igelösa
Odarslöv
Virke
Dösjebro
Södervidinge
Dagstorp
Alnelöv
Alstorp
Lundakrabukten
Saltholm
Sundbyester
Burlöv
Kyrkheddinge
Bjällerup
Uppåkra
Knästorp
Rönneberga
Halmstad
Skogsgård
Munkagårda
Rökaholm
Grytinge
Langarod
Trollebolm
Felestad
Källs
Norreborg
Ibb
Haken
Ven
Hildesborg
Säbyholm
Borstahusen
Citadellet
Naturreservat
Hofterup
Barsebäcks kärnkraftverk
Pinhättan
Vikhög
Bonderup
Tottarp
Arlöv
Rewing
S Sandby
Hardeberga
Skarhult
Borlunda
Igelösa
Gårdstånga
Holmby
Lackalänga
Svenstorp
Nöbbelöv
Klosterslöv
St Peder
St Råb
Lunds flygplatsområde
Lundaflygplatsen
Lundaflygplatsen
Lundaflygplatsen

N 10 KUSTSTRÄCKAN HÄLJARP-LOMMA MED INLAND 1 (3)

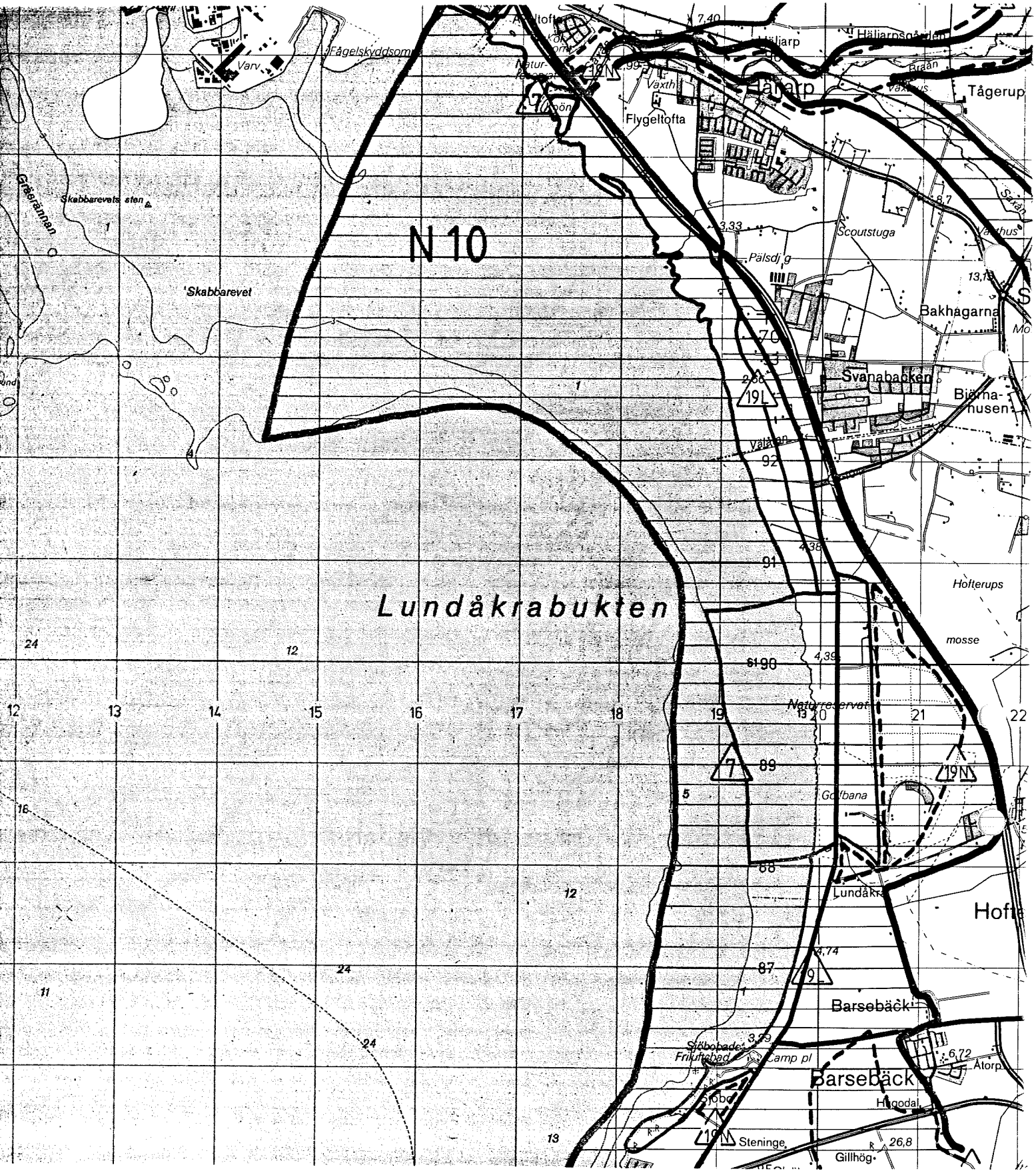

N 10 KUSTSTRÄCKAN HÄLJARP-LOMMA MED INLAND 2

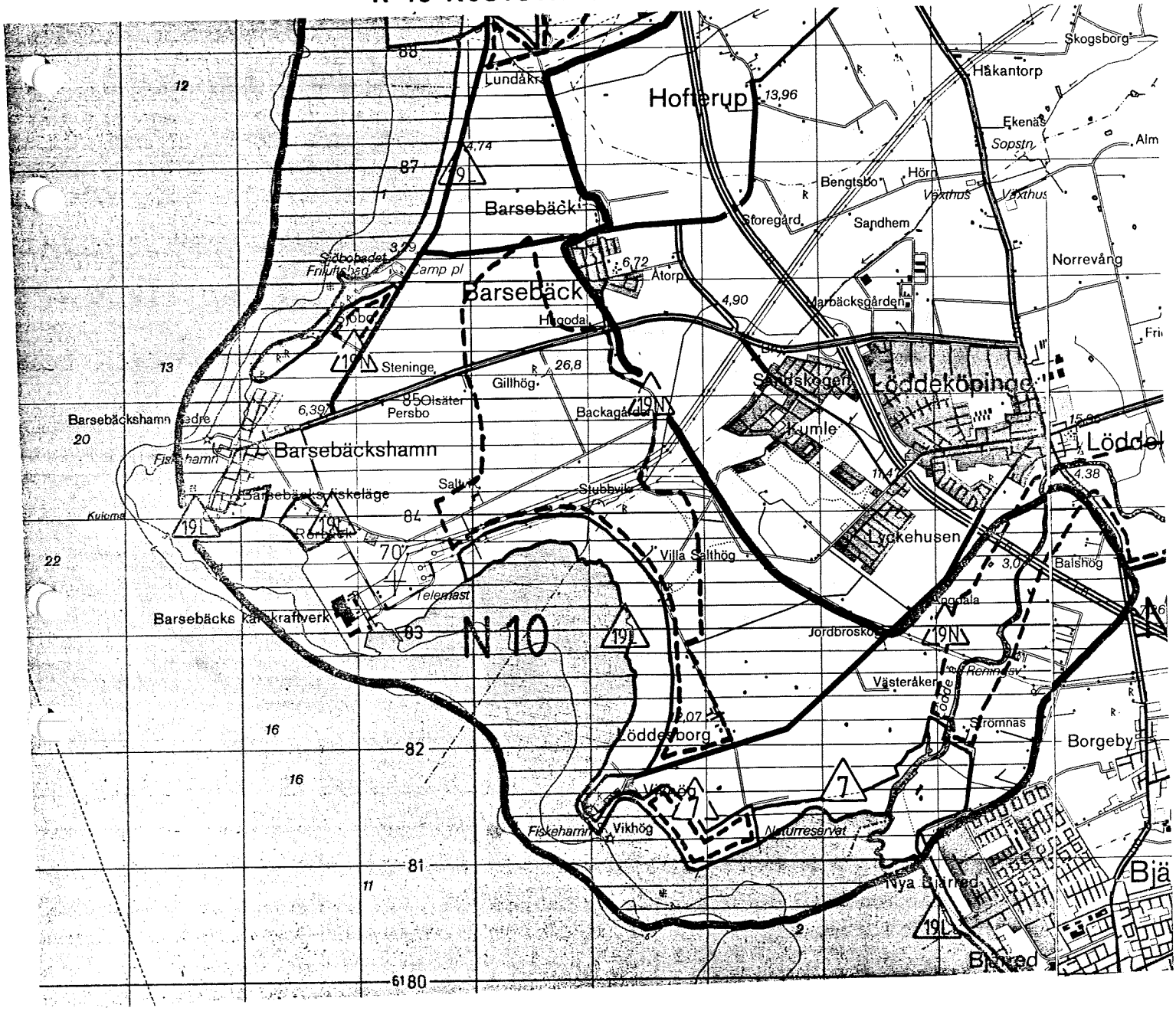

N 10 KUSTSTRÄCKAN HÄLJARP-LOMMA MED INLAND 3

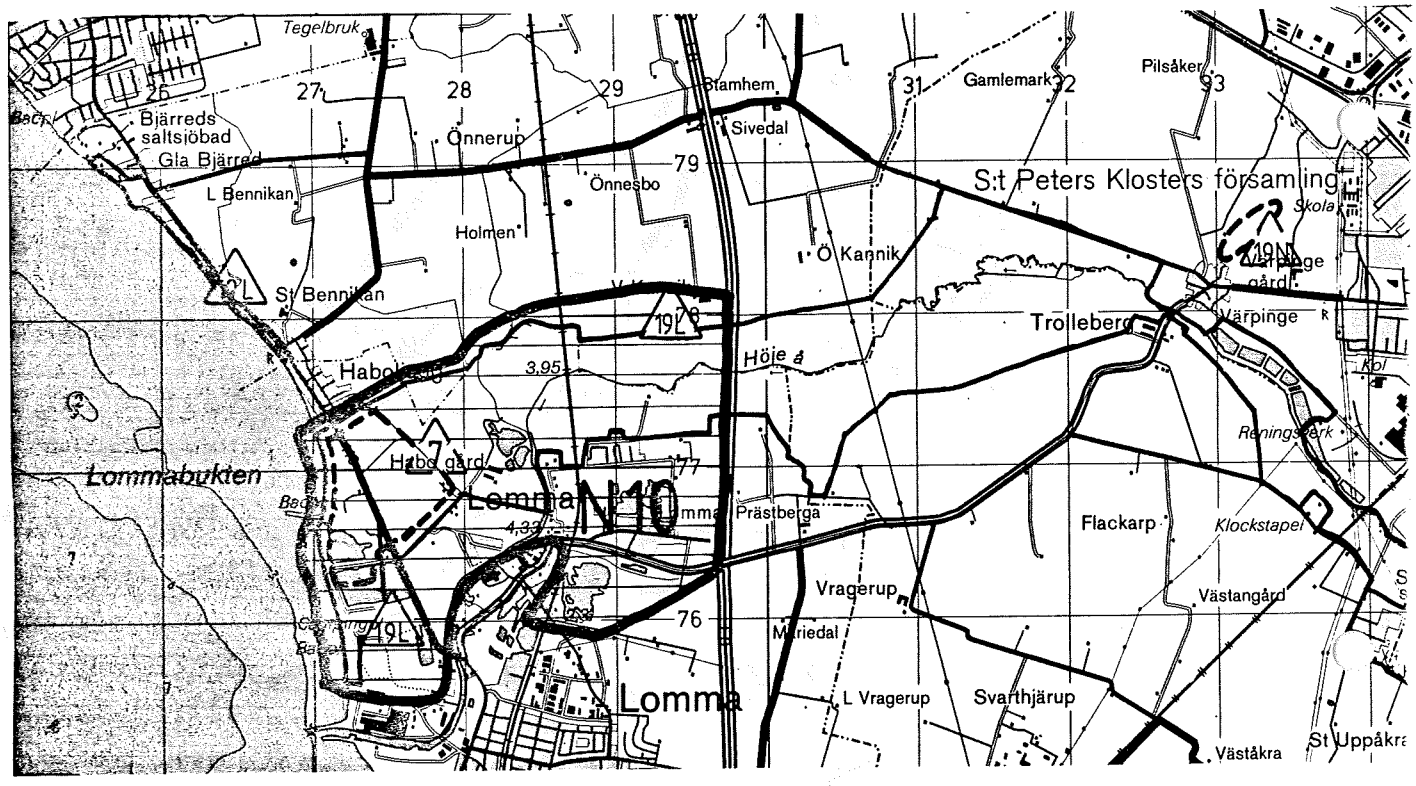

Barsebäcks mosse
Barsebäcks mosse har särskilt stort geovetenskapligt värde p g a att den utgör den bästa skånska lokalen där man kan studera Littorinahavets fluktationer i havsnivån i mossens sediment. Övervintrings- och rastlokal för bl a gräsand, bergand, vigg, knipa, storskrake, knölsvan och sångsvan. Här finns även kricka och salskrake under vinterhalvåret.

Lomma dammar
I Lomma dammar såväl rastar som häckar ett stort antal and- och doppingfåglar, bl a gråhakedopping. I omgivningen är den tidigare kustheden delvis tallplanterad. Längs stranden finns en för bad livligt utnyttjad sandstrand.

Vid Saxåns mynning finns intressanta havsstrandängar.

Referenser:

— **1983**: Barsebäck - Järavallen. Idéen om en skånsk västkust. Kävlinge kommun & K-Konsult.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län.
N 11 Stora Harrie mosse,
Kävlinge kommun

Karta: O2C NE **Mittpunkt**: O2C 7g **Area**: 150 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne

Landskapsformer, områdetstyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: -

Vegetationstyper: Rikkärr, ängsvegetation

Markanvändning: Betesmark, slåttermark

Intresseaspekter: B E K G

Urvalskriterier: C A

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet nyttjande och hävd, ingen ytterligare dränering, förhöjd grundvattennivå, ingen gödsling.

Planering och säkerställande: -

Områdets huvuddrag:

Kalkkärr och kalkfuktängar är naturtyper, som idag förekommer mycket sällsynt i det skånska landskapet. De är geografiskt begränsade till kalkpåverkade områden och inom dessa till arealmässigt mycket små enheter. Vegetationstyperna tillhör några av vårt lands mest hotade och skyddsvärda biotoper. Kalkkärren och kalkfuktängarna innehåller ett stort antal sällsynta, fridlysta och utrotningshotade växtarter. De har ett högt naturvetenskapligt värde samtidigt som de utgör oersättliga natur- och kulturklenoder.

Stora Harrie mosse är en rest av ett tidigare mer vidsträckt rikkärrsområde. Genom dikning har huvuddelen av området överförts till åker. Mossen är till största delen betad, men har aldrig blivit helt uppodlad, varför många arter från den ursprungliga rikkärrsfloran finns kvar. Området hyser bl a hänsynskrävande arter som näbbstarr, loppstarr, källgräs, tätört, sumpgentiana, vaxnycklar, Jungfru Marie nycklar, kärrknipprot, gulyxne, majviva, källfräne och axag. En för sydvästskåne ovanligt tät population av ängsnycklar förekommer också.

Sammanfattande värdetext:

Med hänsyn till vad som anförts ovan är det en riksangelägenhet från naturvårdssynpunkt att skydda och vårda kvarvarande kalkkärr och kalkfuktängar i landskapet.

Stora Harrie mosses karaktär som ett sammanhängande betes- och fuktängsområde i ett i övrigt högexploaterat jordbrukslandskap samt dess närhet till Kävlinge tätort gör det även till en värdefull refug för småvilt och fåglar.

N 11 STORA HARRIE MOSSE

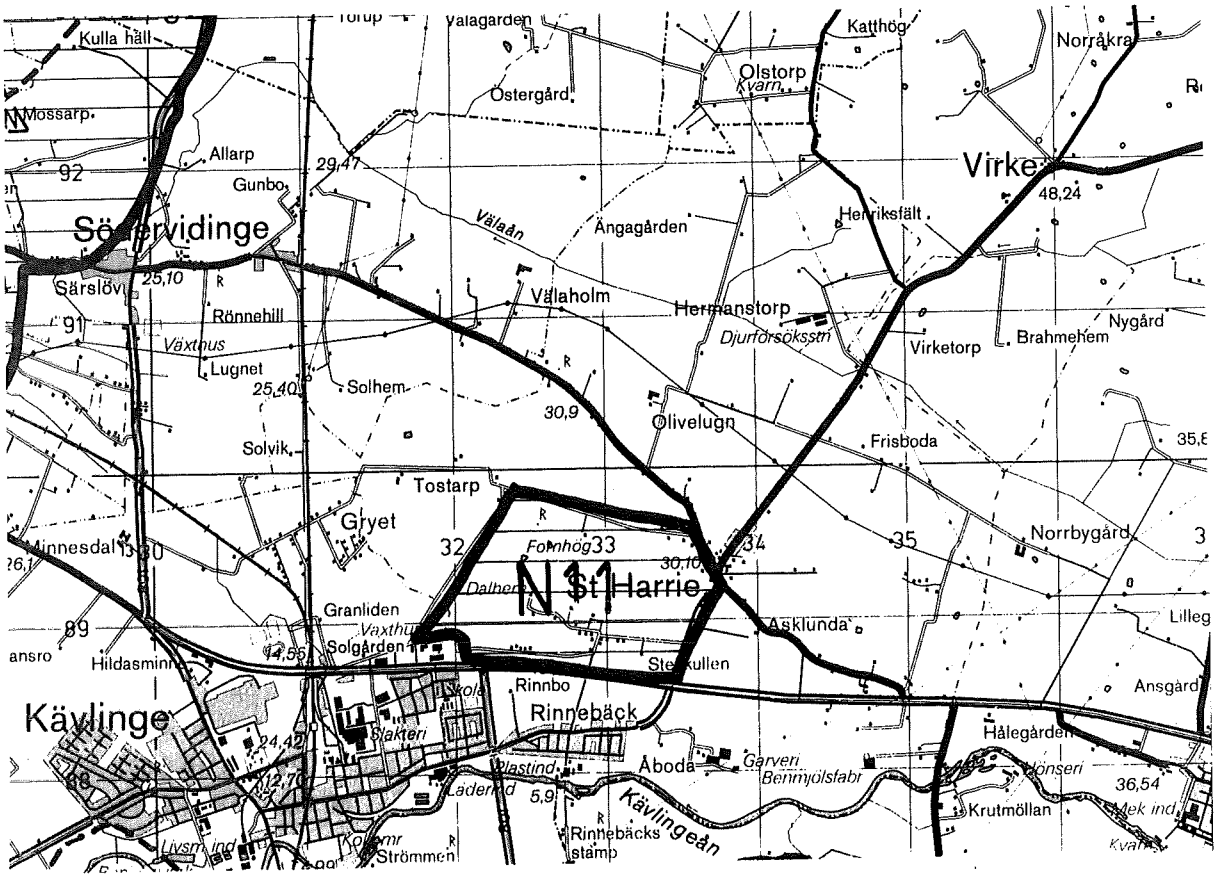

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län. N 12 Stångby mosse, Lunds kommun

Karta: O2C NO **Mittpunkt**: 02C 7g **Area**: 170 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 sydvästra Skåne.

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt.

Terrängformer: Erosionsdal

Vegetationstyper: Rikkärr, fuktäng, alskog, bete, torräng.

Markanvändning: Betesmark

Intresseaspekter: B

Urvalskriterier: C, D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet nyttjande, ingen markavvattning.

Planering och säkerställande: Stångby mosse naturreservat 1981-03-11. Länets naturvårdsplan nr 129.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K 79

Områdets huvuddrag:

Området har utformats under istidens slutskede. Isströmmen från NO avsatte NO-morän inom området. NO-moränen överlagras dels av moiga sandiga s k intermoräna sediment, dels av SV-baltisk morän. Vid SV-isens framryckning avsnördes en vik av havet på Vombslätten och den s k Vombissjön bildades. Vombissjöns vatten sökte sig flera vägar ut mot havet. Troligen är Stångby mosse och dess dalgång en av dessa vägar. En dalgång bildades som skar genom SV-moränen och de intermoräna sedimenten, ner till den hårdare och mera svåreroderade NO-moränen. I Hoby backar går den s k Kågerödsformationen i dagen. Stångby mosse är i egentlig mening inte en mosse, utan ett kärr, som bildats då vatten översilat markytan. Det intermoräna sandlagret är vattenförande, källor bildas och marken översilas med vatten. Torvar i området har under lång tid använts för bränsleändamål. I dag präglas området av igenväxande f´d öppen mark inom mossen samt bete på Hoby backar.

Söder om Hobybäcken, den egentliga Stångby mosse, finns dels betade, dels obetade och igenväxande ängar. Videt breder ut sig över de områden som inte är hävdade. Här finns inte mindre än 13 videarter.

Kärr och rikkärrvegetationen innehåller i Stångby mosse en rad intressanta arter, vilket är en av anledningarna till att området ansetts skyddsvärt. Rikkärrfloran är mest utvecklad inom de östra partierna. Bland de dominerande arterna i rikkärrfloran förekommer bl a flaskstarr, vippstarr, (Carex rostrata, C paniculata) som bildar tuvor. På tuvorna växer tätört och majviva (Pinguicula vulgaris och Primula farinosa) och mellan tuvorna bäckmärke, ängsull, vattenklöver och kärrsälting (Berula erecta, Eriophorum angustifolium, Menyanthes trifoliata och Triglochin palustre). Bladvassen finns även här i de fuktigaste delarna.

Av de för Stångby mosse speciella arterna i rikkärrvegetationen och delvis i kalkfuktängen kan nämnas orkidéen myggnyckel (Liparis Loeselii). Denna växer inte bara på betad mark, utan tycks även trivas bland vassen i obetade områden. Inom samma område växer även svarttåg (Juncus anceps).

Andra sällsynta arter som växer i Stångby mosse är kärrknipprot, loppstarr och blekvide. (Epipactis palustris, Carex pulicaris och Salix hastata).

Den tidigare torvtäktverksamheten har troligen gynnat rikkärrvegetationen. Vid uppgrävningen bildades vattenhål och en variation i fuktighetsgrad, vilket gjorde att olika arter kunde finna lämplig miljö.

På Hoby backar har genom en längre tids betespåverkan en artrik flora och en kraftig grässvål utvecklats.

Referenser:

Persson, Karin: Stångby mosse, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten 1981:1.

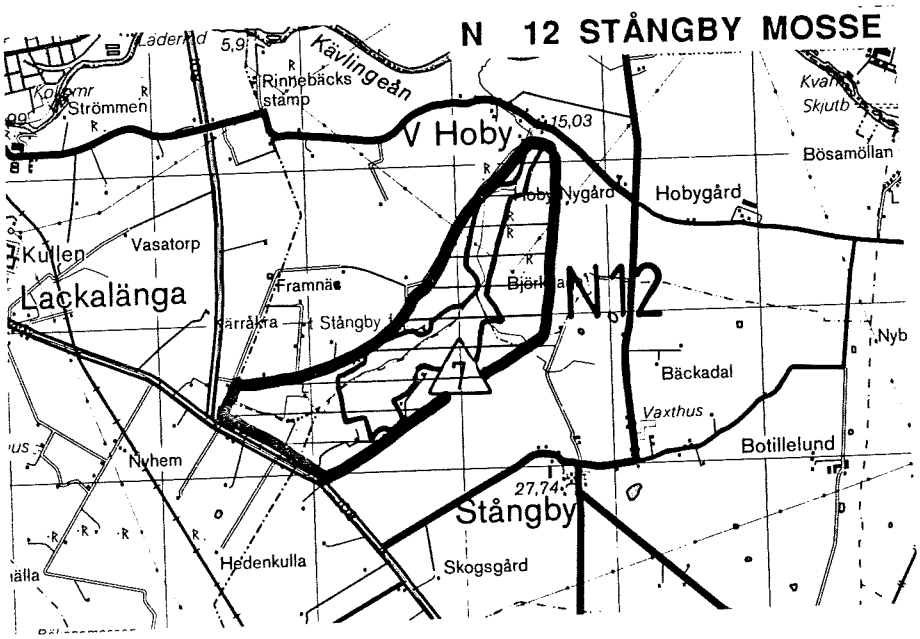

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 13 Söderåsen med omgivningar,
Bjuvs och Svalövs kommuner.

Karta: 03C SO, 03C SV **Mittpunkt**: 03C 3g **Area**: 18 000 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Horst, platå, slätt, raviner

Terrängformer: Förkastningsbrant, horst, sprickdal, basaltkupp, pelarförklyftning, kanjondal, glacialnisch, drumlin, ändmorän, backlandskap, flyttblock, sluträna, rullstensås, randdelta, klotvittring, torrbildning, kärnblock, flätflod, talus, nivationsnisch, terrasser, hängande dalar, grottor, strandlinjer

Vegetationstyper: Lövblandskog, ekskog, bokskog, askskog, alskog, barrskog, rasmarkskog, torräng, äng, fuktäng, kalkäng, kalkfuktäng, fattigkärr, rikkärr, extremrikkärr, öppen mosse, sumpkärr, buskkärr, alkärr, rished, fuktig rished

Markanvändning: Skogsbruk, jordbruk, turism, rekreation, naturbetesmark, slåttermark

Intresseaspekter: B G M Z S (K L)

Urvalskriterier: A C D E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:

Förordnande för sammanhängande ädellövskogsområden,
förordnande för de större ravinerna,
bibehålla obrutna vegetationszoneringar i sluttningar med ädellövskog,
bevara arealer med ädellövskog för fri utveckling, krav på "skogsbruk" i naturvårdande syfte,
bibehålla arealen naturbetesmark,
utveckla arealen slåttermark,
bibehålla karaktären av sydvästlig mossetyp på Traneröds mosse,
ingen skogsdikning eller sänkning av grundvattenytan i värdefulla naturområden,
ingen täktverksamhet eller annan exploatering som innebär ingrepp i naturmiljön

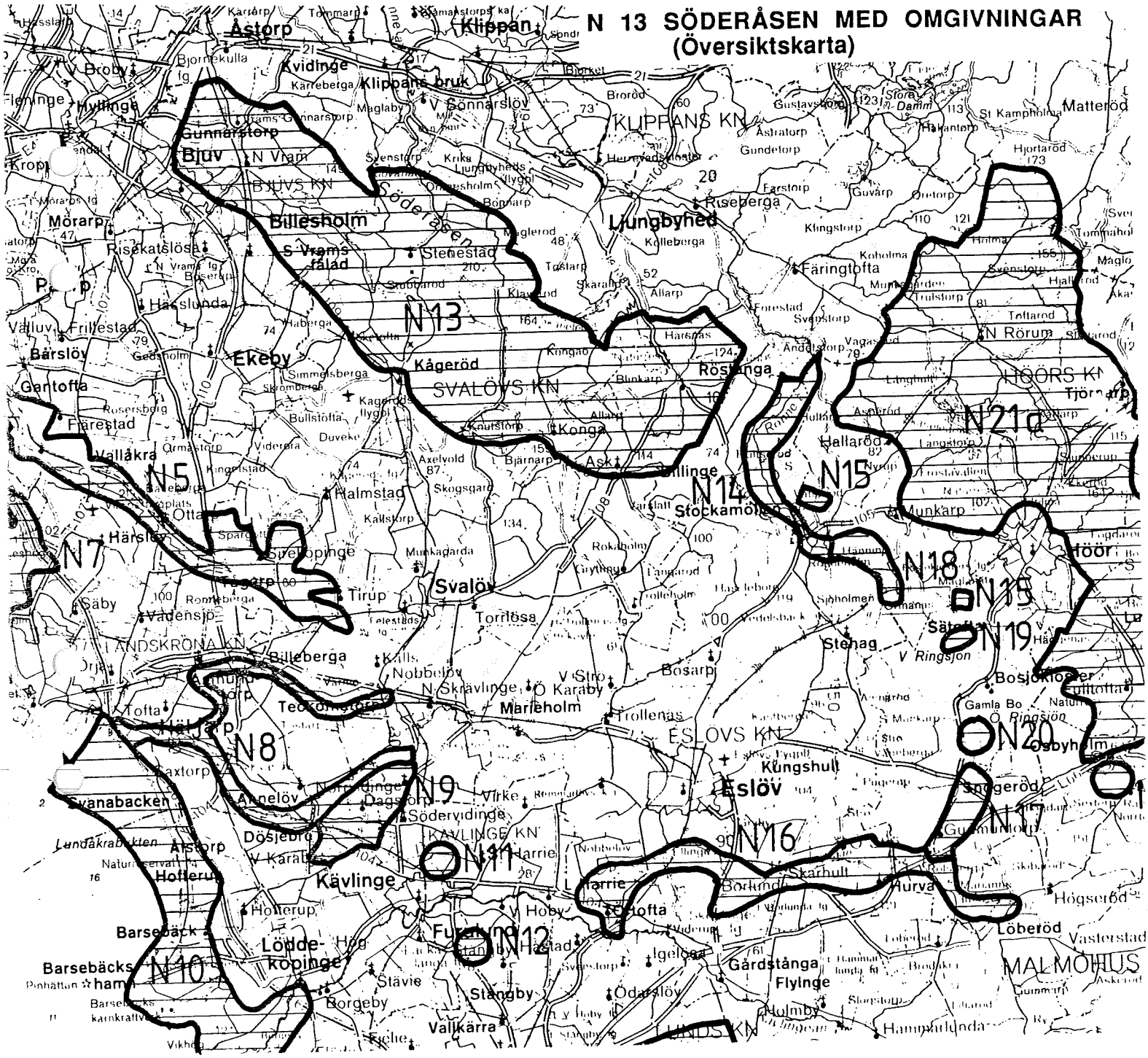
N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR
(Översiktskarta)
N13
N5
N7
N8
N9
N10
N11
N12
N14
N15
N16
N17
N18
N19
N20
N21a
Åstorp
Klippan
Kvidinge
Klippans bruk
KLIPPANS KN
Gunnarstorp
Bjuv
BJUVS KN
Söderåsen
Billesholm
Ljungbyhed
Mörarp
Risekatslösa
S Vrams fäladt
Stenestad
Häcslunda
Ekeby
Kågeröd
SVALÖVS KN
Röstånga
Gantofta
Konga
Ask
Billinge
Stockamöllan
Hallaröd
Munkarp
Höör
Halmstad
Svalöv
Torrlösa
Tirup
Vadensjö
LANDSKRONA KN
Billeberga
Nobbelöv
Marieholm
Trollenäs
ÖSLÖVS KN
Kungshult
Eslöv
Svanabacken
Södervidinge
Döjeberg
Kävlinge
Hotterup
Barsebäck
Löddeköpinge
Barsebäcks hamn
Stävie
Borgeby
Stångby
Vallkärra
Gårdstånga
Flyinge
Löberöd
MALMÖHUS
Stehag
Bosarp
Bosjökloster
Osbyholm
Snogeröd
Murva
Höganäs
Ödarslöv
Igelösa
Fuglavid
Tottarp
Lundakrabäcken

N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR

1 (5)

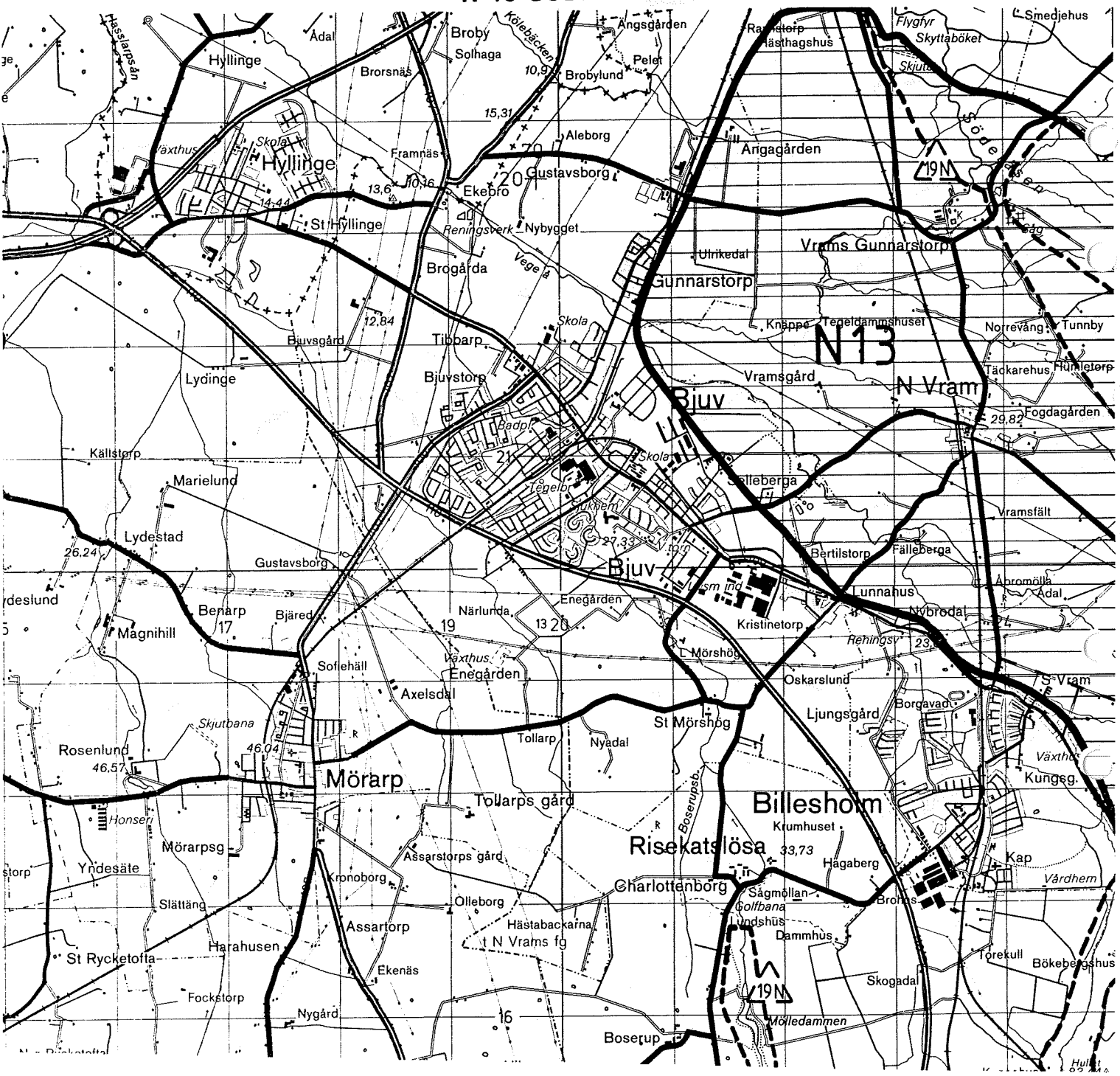

N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR

2

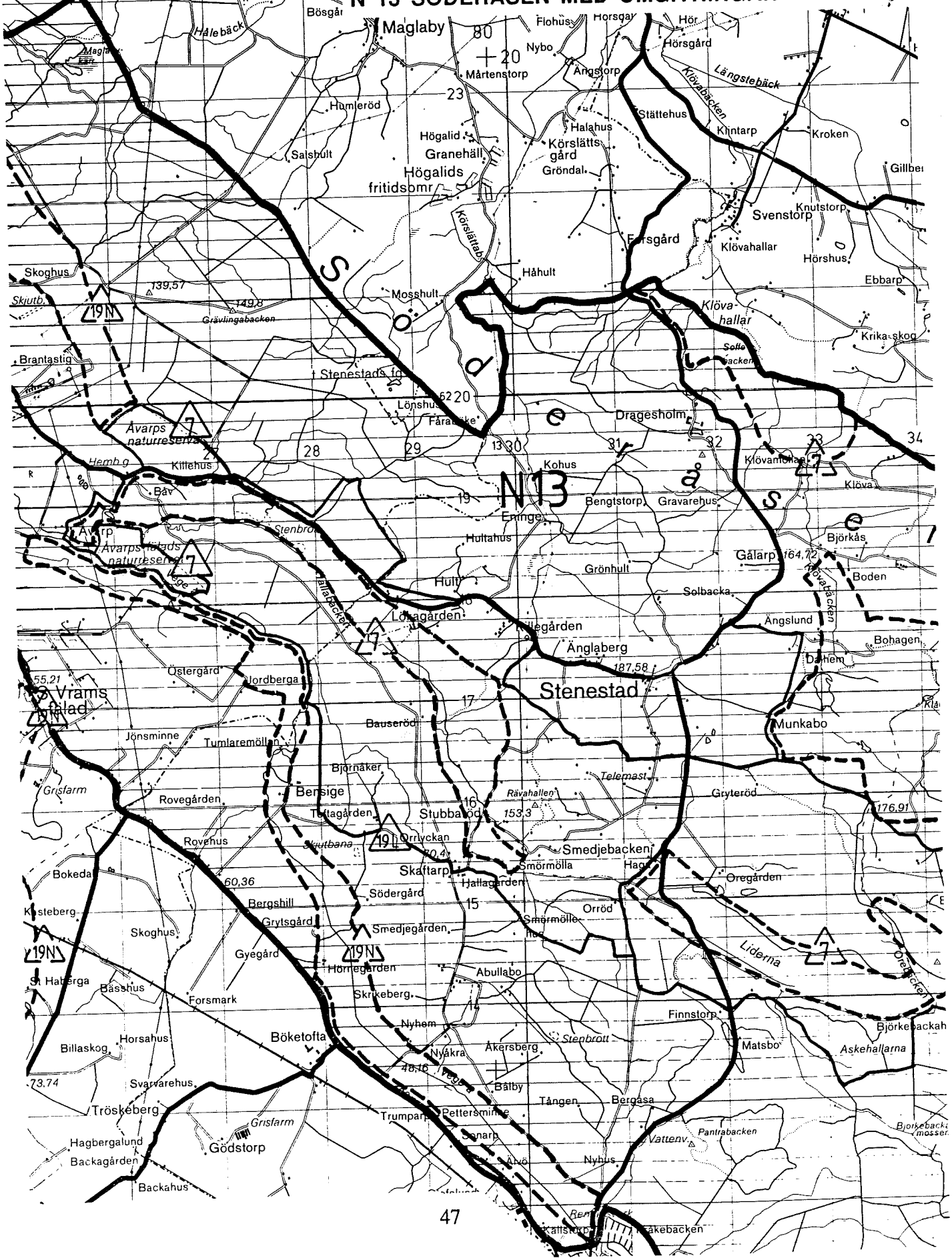

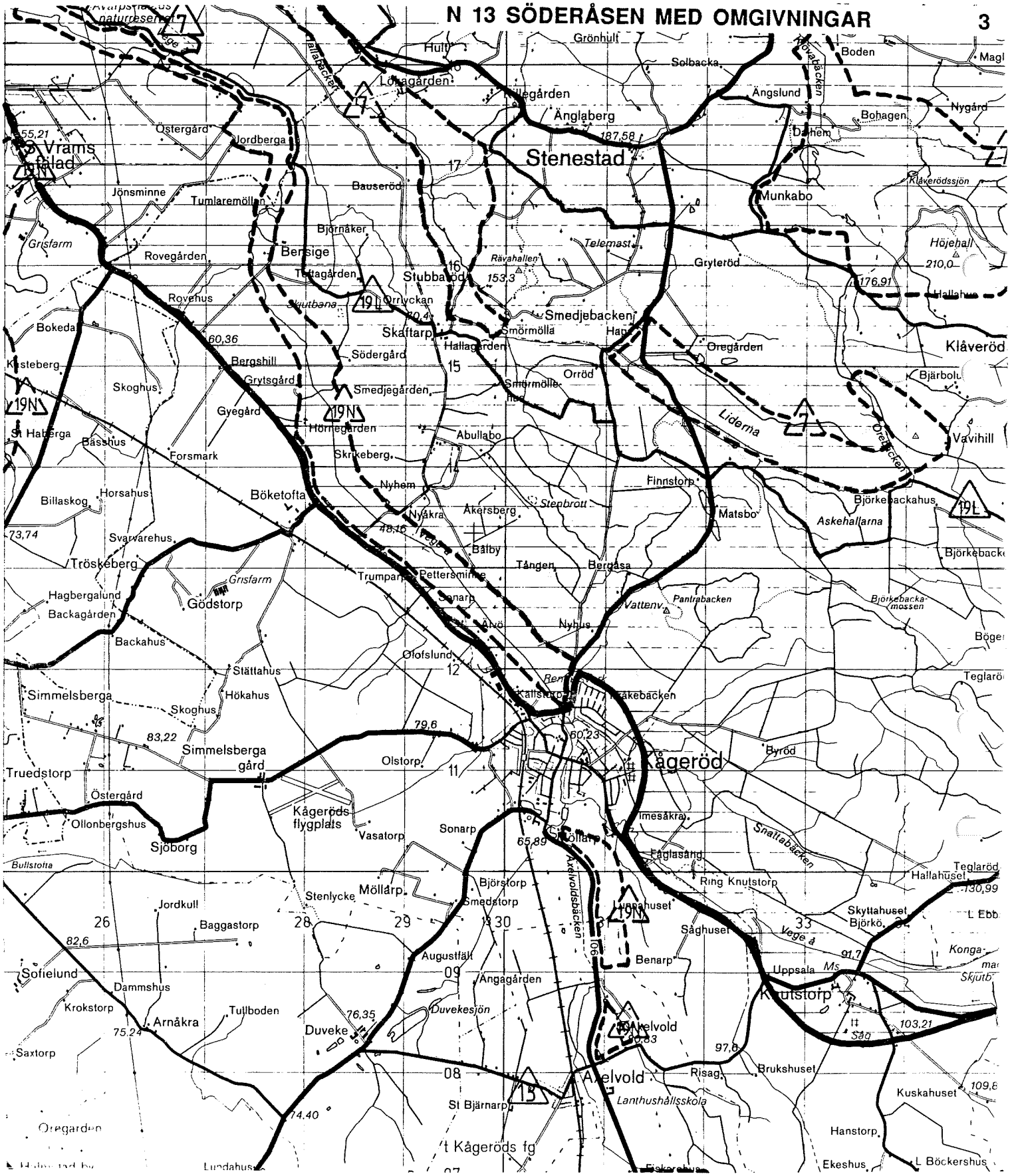
N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR
3
Vrams Gunnarslad
Stenestad
Kågeröd
Knutstorp
Axelvold
Munkabo
Klåveröd
Gödstorp
Simmelsberga gård
Sjöborg
Kågeröds flygplats
Duveke
Arnåkra
Sofielund
Truedstorp
Tröskeberg
Billaskog
Bokeda
Skoghus
Bergshill
Grytsgård
Gyegård
Rovegården
Rovehus
Bensige
Bauseröd
Jönsminne
Tumlaremöllan
Jordberga
Östergård
Hult
Grönhult
Solbacka
Boden
Ängslund
Bohagen
Nygård
Dalhem
Ånglaberg
Lönnagården
Klåveröds sjön
Höjehall
Gryteröd
Telemast
Rävahallen
Stubbarödsjön
Smedjebacken
Smörmölla
Hallagården
Skaftarp
Orryckan
Skutbana
Oregården
Orröd
Smedjegården
Hörnegården
Abullabo
Skrikeberg
Nyhem
Nyåkra
Åkersberg
Stenbrott
Finnstorp
Matsbo
Askehallarna
Björkebackahus
Vavihill
Liderna
Oreskicken
Bjärbolu
Böketofta
Horsahus
Svarvarehus
Forsmark
Basshus
St Haberga
Balby
Tånge
Bergåsa
Trumparp
Pettersmölle
Sonarp
Vattenv.
Pantrabacken
Björkebacka-mossen
Nyhus
Olofslund
Stättahus
Hökahus
Simmelsberga
Olstorp
Byröd
Ilmesåkra
Snattabäcken
Eglasäng
Ring Knutstorp
Hallahuset
Teglaröd
Ollonbergshus
Vasatorp
Sonarp
Möllarp
Björstorp
Smedstorp
Stenlycke
Jordkull
Baggastorp
Augustfält
Ängagården
Duvekesjön
Dammshus
Krokstorp
Tullboden
Saxtorp
Lundahuset
Sågbusen
Benarp
Uppsala
Skyttahuset
Björkö
Konga-mar
Skjutb
Brukshuset
Risag
Kuskahuset
Hanstorp
Ekeshus
L Böckershus
St Bjärnarp
Lanthushållsskola
Oregården
't Kågeröds fg
Axelvoldsbäcken
Vege å
Ms
Säg
Lidaån
Rönnäkebäcken
Bullstotta
Bokeda
Kåsteberg
Grisfarm
Höjehall
Hallahus
Magl
Böge
Teglaröd
Björkebacka
Böge
Hagbergalund
Backagården
Backahus
Jordbergs
Rovegårdens
Tettagården
Bergshill
Grytsgård
Gyegård
Hörnegården
Skrikeberg
Nyhem
Nyåkra
Åkersberg
Stenbrott
Balby
Tånge
Bergåsa
Trumparp
Pettersmölle
Sonarp
Vattenv.
Pantrabacken
Nyhus
Olofslund
Stättahus
Hökahus
Simmelsberga
Olstorp
Byröd
Ilmesåkra
Snattabäcken
Eglasäng
Ring Knutstorp
Hallahuset
Teglaröd
Ollonbergshus
Vasatorp
Sonarp
Möllarp
Björstorp
Smedstorp
Stenlycke
Jordkull
Baggastorp
Augustfält
Ängagården
Duvekesjön
Dammshus
Krokstorp
Tullboden
Saxtorp
Lundahuset
Sågbusen
Benarp
Uppsala
Skyttahuset
Björkö
Konga-mar
Skjutb
Brukshuset
Risag
Kuskahuset
Hanstorp
Ekeshus
L Böckershus
St Bjärnarp
Lanthushållsskola
Oregården
't Kågeröds fg
Axelvoldsbäcken
Vege å
Ms
Säg
Lidaån
Rönnäkebäcken
Bullstotta
Bokeda
Kåsteberg
Grisfarm
Höjehall
Hallahus
Magl
Böge
Teglaröd
Björkebacka
Böge
55,21
187,58
153,3
176,91
210,0
60,36
48,15
73,74
79,6
83,22
60,23
65,89
82,6
91,7
76,35
75,24
97,6
103,21
109,8
130,99
74,40
15
16
17
19N
19L
07
08
09
26
28
29
30
33

N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR

4

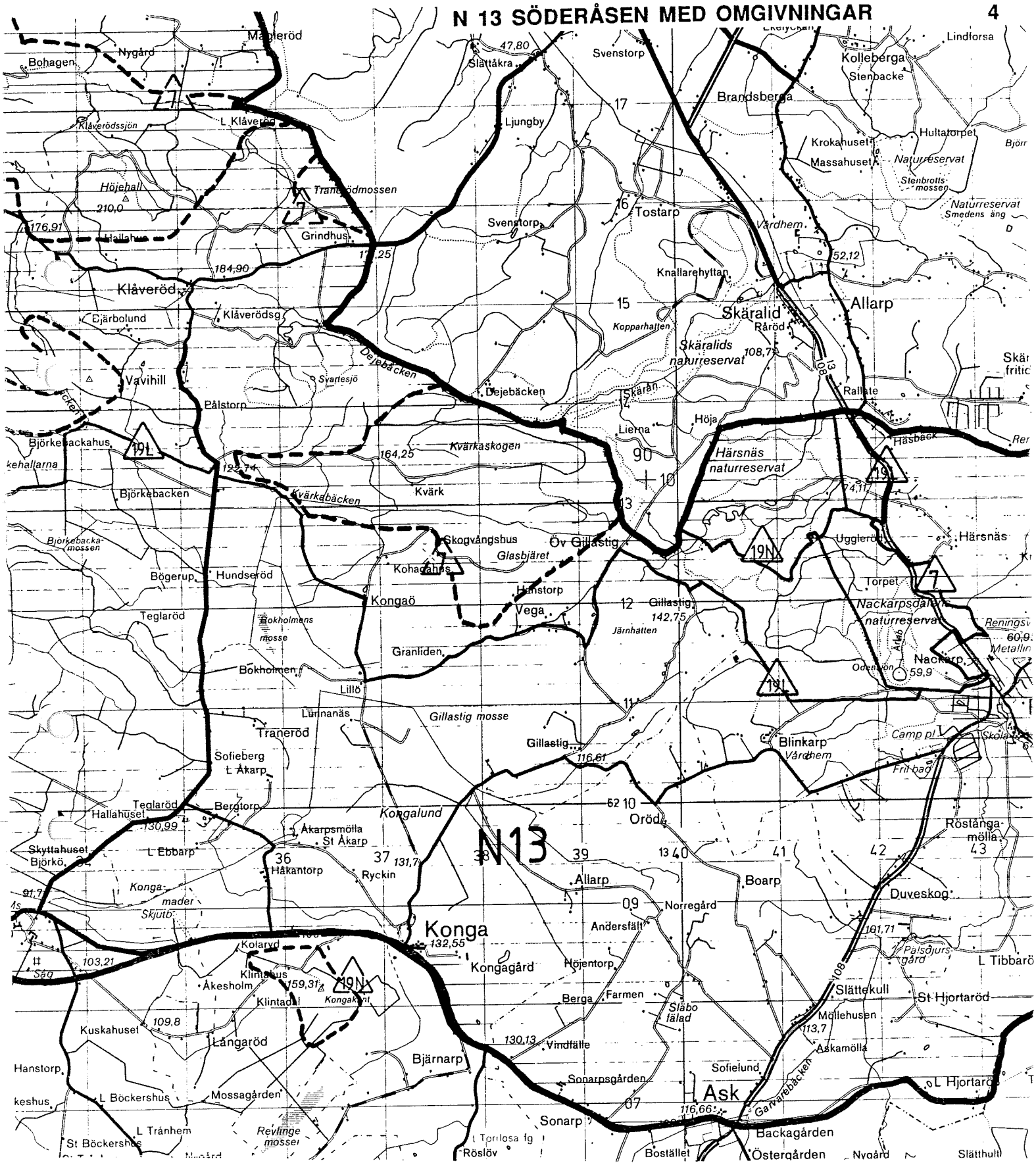

N 13 SÖDERÅSEN MED OMGIVNINGAR

5

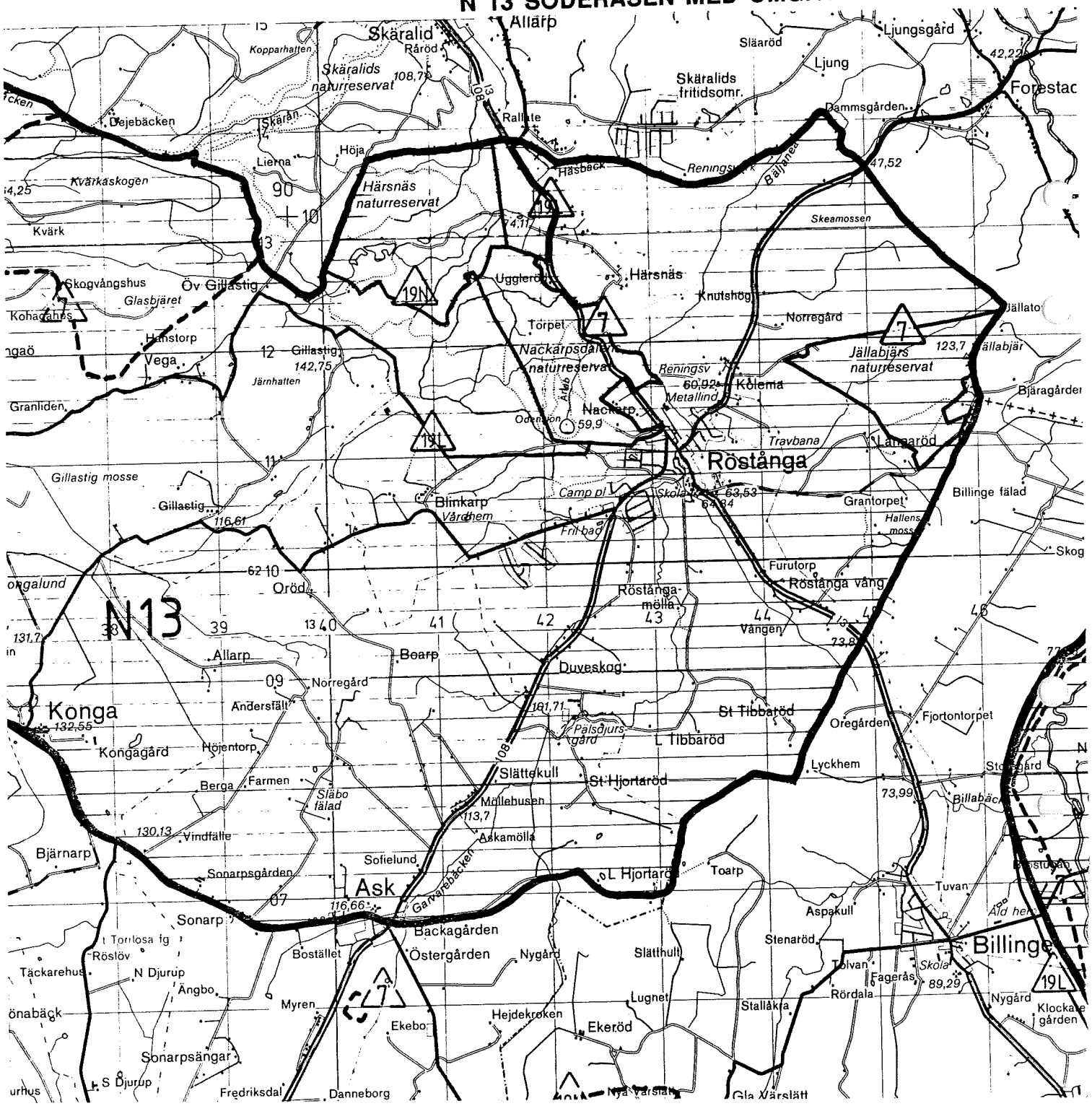

Planering och säkerställande: 19 NVL, 7 NVL Nackarp-Odensjön, Härsnäs, Åvarps fälad, Gällabjer. Ytterligare förordnanden planerade i f a Hallabäcken, Klövahallar och Skäralid. Länets naturvårdsplan nr 31, 32, 33, 34, 37, 40.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr 2 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K19 K176
Området ingår även i Klippan och Åstorps kommuner, Kristianstads län

Områdets huvuddrag:

Området Söderåsen avgränsar horsten Söderåsen med närmast anslutande slätt. Horsten är långsträckt och spolformad med längdriktningen i NV-SO. Särskilt i de sydvästra delarna och längs åsens nedsida är förkastningsbranterna markerade med berg i dagen på flera ställen. Åsens överyta bildar en platå med i huvudsak mycket små topografiska variationer. Den relativa höjden på åsen uppgår till ca 100 m. Åsen genomskärs av ett stort antal sprickdalar som delar upp platån i sektioner. De största och mest bekanta sprickdalarna är Klöva hallar, Skäralid och Odensjön-Nackarpsdalen. Sprickdalarna är i huvudsak tektoniskt betingade och löper därför som regel med stora riktningsförändringar genom platån. I Klöva hallar och Skäralid uppgår djupet hos dalgångarna på vissa ställen till ca 65 m.

Själva åsen består av urberg och ansluter i bildning och ålder till berggrunden i norra Skåne och södra Småland. Huvudbergarten är gnejs med ett inslag av amfibolit i mindre, sammanhängande linser. Ett flertal diabasgångar skär genom åsen i nordväst-sydostlig riktning. Vidare finns även sprickzoner med kvarts och fältspat. Berggrunden går i dagen, framför allt i förkastningsbranterna och sprickdalarna. Åsen omges av sedimentbergarter som dock i huvudsak är överlagrade av kvartära bildningar. Söder om åsen finns sediment från kambro-silur i form av sand- och kalkstenar samt alun- och lerskiffrar. I väster och norr finns även yngre sedimentbergarter med bl a Kågerödsformationen, Skånes stenkolsförande formation, och jurassiska sandstenar. Rester efter vulkanisk aktivitet finns längs den norra sidan i form av pelarförklyftad basalt.

Längs förkastningsbranterna och i sprickdalarna går berggrunden i dagen. Blottad gnejs och amfibolit med intressanta vittringsformer, bl a kärnblock, framträder särskilt tydligt i Hallabäckens dalgång och centralt på åsen i Vargadalen. Diabasgångar tvärar sprickdalarna och är därigenom blottade. I Skäralid och Klöva hallar finns även rasmarker med diabas. Fältspatsbrott finns i trakterna kring Stenestad, bl a vid Bohagen. Hängande positioner av kambrisk sandsten finns framför allt i Hallabäckens dalgång. Sandstenen är söderriven (breccierad) till följd av tektoniska rörelser. Blottningar av lerskiffer finns bl a vid Kågeröds lund, alunskiffer vid Åkarps mölla. Basaltkupper finns vid Skäralid och Bonnarp. Lokalerna har ett geovetenskapligt intresse för forskning och undervisning.

De kvartära avlagringarna består mest av moräner avsatta genom isrörelser från olika riktningar. Ett mindre område med backlandskap utbreder sig mellan Konga och Röstånga, i övrigt ansluter moränområdena huvudsakligen till berggrunden. Dess utom finns omfattande isälvsavlagringar i form av stora deltabildningar och åskomplex. Av särskilt intresse är de stora isälvsavlagringarna i form av deltabildningar längs åsens nordsida, Kvidingefältet, och vid Åkarp. Större sammanhängande komplexa avlagringar finns vid Konga.

Senglaciala bildningar är även representerade, främst såsom landskapavsnitt präglade av periglacial aktivitet samt sluttningsprocesser i dalgångarna. Av internationellt intresse är de erosions- och vittringsformer som huvudsakligen hänför sig till periglacial tid. Särskilt i och i anslutning till de stora dalgångarna Klöva hallar och Skäralid är landskapets former präglade av aktivitet under denna tidsperiod. Även området kring Vargadalen och vid Kvärk kan framhållas. Bland terrängformerna kan särskilt nämnas torrbildningar, hängande dalar, talusbranter, nivationsnischer och terrasser.

Odensjöns morfologi har tolkats som bildad av en nischglaciär. Den djupa sjön har bl a mäktig sekvens med rytmiska sediment från sen- och postglacial tid som har stor betydelse för vegetations- och klimatforskningen med speciella drag för horstområdena.

Huvuddelen av Söderåsen består av skogklädd mark. Halva arealen utgör planterad barrskog, huvudsakligen gran. Resterande areal innehåller främst ädellövskog. Barrskogen finns huvudsakligen i nordväst och på åsens platå. Gammal granskog med utvecklat fältskikt finns sparsamt, för övrigt rör det sig om tät, fältskiktslös, granskog.

Lövskogen bildar stora sammanhängande arealer i åsens sluttningar och raviner samt i sydost. På platån dominerar hedbokskogar och mera sporadiskt ekskogar med både bergek och skogek. I sluttningar uppstår en zonering som från hedskog i krönlägen, successivt övergår mot artrika ängsskogar i de lägre delarna. Även ask, avenbok, björk och al utgör betydande inslag i lövskogarna och rena bestånd av dessa trädslag finns också representerade, främst al i fuktiga sänkor i form av alkärr.

Vid Klöva hallar utbreder sig hedlövskogar på platån. Bokskogar av hög ålder dominerar. Men även ett stort inslag av ek finns i lövarealen och av särskilt intresse är förekomsten av bergek i bestånden. Fältskiktet är sparsamt i hedskogarna. Vanliga arter är vitsippa, harsyra och ängskovall. Längs åsens norra sluttning och i Skäralidsområdet finns bokskogar som avbryts av al eller askskogar i fuktiga partier. Skogarna är som regel av hedkaraktär i krönlägen och övergår mot ängsskogar i sluttningarnas nedre delar med gulplister, kirskål och skogsbingel i fältskiktet. Artrika ängsskogar finns väl utvecklade längs Söderåsens sydsluttning, särskilt i Hallabäckens dalgång. Av särskilt intresse är här det stora inslaget av avenbok, ask och alm i lövskogsbestånden. Arter av

speciellt intresse i Söderåsens ädellövskogar är bergbräken, blåsippa, kransrams, vårört, skogsvicker, bokarv, myskmadra, skogsveronika, trollduva, kambräken, strövlosta, skugglosta, hässleklocka, skogsbräsma, lundbräsma, tandrot, skärmstarr, dvärghäxört, mellanhäxört, storhäxört, hålnuneört, granbräken, skogssvingel, lundvårlök, murgröna, springkorn, vätteros, sårläka och aklejruta.

Sluttningsvegetationen i de stora dalarna är också av särskilt intresse. Dels är vegetationen i stort opåverkad av mänskliga ingrepp och dels är de klimatiska betingelserna i dalarna mycket varierande vilket även återspeglas i vegetationens sammansättning. Bl a finns flera arter mossor som betraktas som oceaniska. Vidare innebär skiftande berggrundsunderlag och sluttningarnas exponering mot olika väderstreck att vegetationen representeras av ett stort antal varianter av vegetationstyper. Förutom karakteristiska lövskogsarter på Söderåsen växer i sluttningarna skuggbräken, glansnäva, gaffelbräken, svartbräken samt ett flertal mycket sällsynta eller ovanliga mossor.

Bland häckande fågelarter i anslutning till lövskogarna kan nämnas stenknäck, liten flugsnappare, mindre hackspett, skogsduva, glada, bivråk, korp och grönsångare.

Den öppna marken dominerar på den slätt som omger åsen men sammanhängande öppna marker finns även på åsens platå, främst i dess centrala delar. Stora arealer utgöres av brukad åkermark eller kulturbeten. Fragment av naturbetesmarker förekommer, särskilt på åsens platå samt i söder och sydost. På platån samt i norr och sydost representeras dessa områden av ljunghedar, fukthedar och torrängar. I de södra delarna finns framför allt artrika torrängar och fuktängar med stort inslag av slåttergynnade arter.

På Söderåsen finns ett antal markområden med lång kontinuitet med avseende på hävd under ogödslade former. Dessa objekt innehåller ett stort antal skyddsvärda arter. Några av objekten representerar även från kultursynpunkt skyddsvärda strukturer då de är kompletta och i stort oförändrade sedan lång tid.

Naturbetesmarker finns av olika karaktär. Utmarksbeten med höga biologiska värden representeras av ljunghedar vid Bonnarp och i trakterna kring Gillastig. Vid Bonnarp växer bl a nålginst. Även fukthedar med borsttåg, klockljung och tuvsäv förekommer. Söder och norr om Traneröds mosse finns kulturhistoriskt intressanta marker med obruten hävd av slåtter och utmarksbete. Dessa område är dessutom mycket betydelsefulla som biotoper då de innehåller ett flertal växter som idag bedöms som hotade i jordbrukslandskapet.

I Vegeåns dalgång finns områden vid Bensige, Jordberga och Åvarp som representerar naturbetesmarker och före detta slåttermarker av artrik karaktär. Områdenas karaktär varierar från torrängar över kalkfuktängar till rikkärr och extremrikkärr. Av intresse är bla arter som ängsskära, klasefibbla, rödklint,

näbbstarr, Hartmanstarr, kärrknipprot, majviva, slåtterblomma, myskgräs, gullviva, brudbröd och ängshavre.

På samma sätt finns längs Hallabäckens dalgång en serie av f d slåttermarker och hävdade naturbeten. Eningebäcken tvärar Söderåsen i en flack dalgång och i anslutning till bäcken
finns en serie av kalkfuktängar, våtängar, artrika alkärr samt skogsbete.

Förutom nämnda områden präglas omgivningarna till Stenestads by av ett öppet, småskaligt, jordbrukslandskap. Förutom åkermarker är arealen betesmarker, inklusive fälader och öppna naturbeten, och lövskogsholmar stor. Området är av väsentlig betydelse för landskapsbilden med bl a ett rikt inslag av stengärdesgårdar.

Myrmarksarealen inom Söderåsen är blygsam men representeras av ett brett spektrum av vegetationstyper från fattigkärr och mossar till extremrikkärr.

Traneröds mosse är den största intakta myrmarken på Söderåsens platå. Mossen är av internationellt intresse såsom en av de få kvarvarande mossarna av sydvästlig typ. Detta innebär en koncentriskt välvd mosse med skoglöst mosseplan och kantskog av björk.

Vattendragen i de stora ravinerna samt Hallabäcken är förhållandevis opåverkade då arealen jordbruksmark i anslutning till dessa är mycket liten. Bäckarna innehåller bl a därför en intressant fauna och flora med exempelvis lokala öringstammar och reofila mellaneuropeiska arter.

Referenser:

Malmer, N. 1964: Klenoder i Skånes Natur: Traneröds mosse - ett vildmarkselement. Skånes Natur 51:4.

Persson, Y. 1974: Vegetation och markanvändning inom Jällabjär, Malmöhus län. SNV PM 453.

Persson, Å. 1966: Söderåsen (naturförhållanden, växt- och djurvärld, förslag till naturreservat m m) Skånes Natur 53:3

Persson, Å. 1969: Kulturpåverkan i Skäraliddalen. Skånes Natur 56:2.

Theleaus, M. 1985: Traneröds mosse. Skånes Natur Årsbok 72.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 14 Rönne å,
Eslövs och Höörs kommuner

Karta: O3C SO, O3D SV **Mittpunkt**:O3C 1j **Area**: 900 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Terrängformer: Kullig morän, genombrottsdal, extramarginal dal, flodplan, meander

Vegetationstyper: Barrskog, ädellövskog, rikkärr, strandvegetation, ängsvegetation, fälader

Markanvändning: Skogsmark, betesmark, åker

Intresseaspekter: G B E K O S

Urvalskriterier: A C E. Lokal för jurassisk sandsten, unik i Sverige

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Skydd för exploatering av områdena, dock torde mindre täktverksamhet tillåtas

Planering och säkerställande: Landskapsbildsskydd enligt 19 naturvårdslagen (omr 144 enligt naturvårdsplanen). Länets naturvårdsplan nr 144.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K37, K66

Områdets huvuddrag:

Från V Ringsjön till Stockamöllan är landskapet kring ån flackt med omgivande mossemarker (Ageröds och Rönneholms mossar), betesmarker av fuktängskaraktär och lövskogsområden. Från Stockamöllan och till länsgränsen utgörs dalgången av en djupt nedskuren s k genombrottsdal med på sina ställen branta sluttningar som omger dalgångens plana botten. Längs ån finns utbredda översvämningsmarker (mader). Landskapet är mosaikartat och ädellövskogarna i dalgångens sluttningszoner är mångfasetterade med inslag av bl a bok, avenbok, lind och ek. På flera ställen finns igenväxande hagmarker med både al, björk och ek. Vid N Hultseröd förekommer ett omväxlande landskap med rester av äldre odlingslandskap med hagmarker, ljung- och enefälader, alkärr och öppna fuktängar.

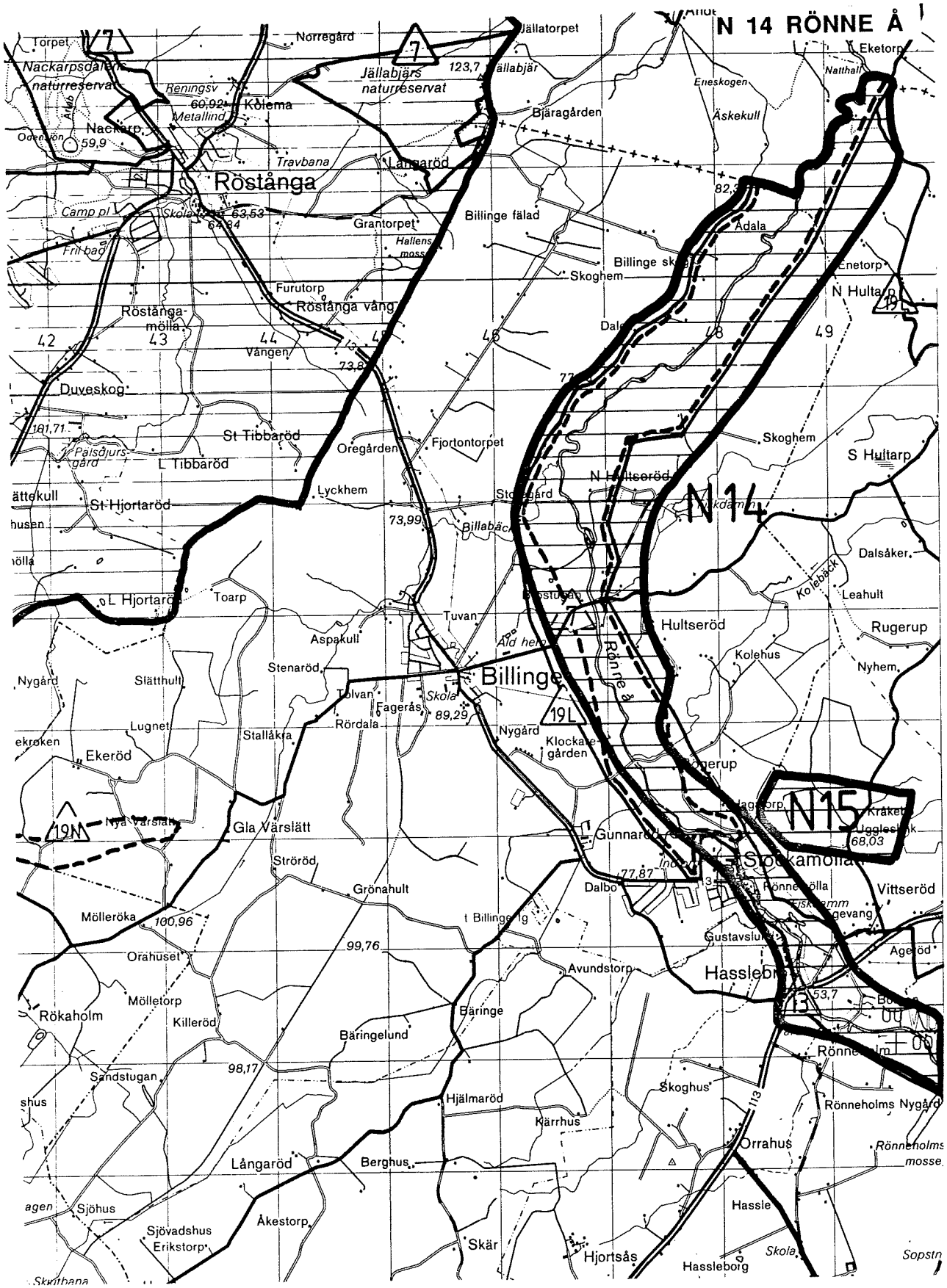
N 14 RÖNNE Å
Jällatorpet
Norregård
Nackarpsdalens naturreservat
Jällabjärs naturreservat
Eketorp
Eneskogen
Äskekull
Bjäragården
Kolema
Nackarp
Travbana
Röstånga
Camp pl
Skola
Grantorpet
Billinge fälad
Ådala
Billinge skog
Skoghem
Enetorp
N Hultarp
Furutorp
Röstånga vång
Röstånga-mölla
Vången
Duveskog
St Tibbaröd
Oregården
Fjortontorpet
Skoghem
S Hultarp
L Tibbaröd
Lyckhem
St Hjortaröd
N Hultseröd
N14
Billabäck
Dalsåker
Kolebäck
Leahult
L Hjortaröd
Toarp
Tuvan
Hultseröd
Rugerup
Aspakull
Kolehus
Nyhem
Stenaröd
Billinge
Nygård
Slätthult
Tolvan
Fagerås
Skola
Rördala
Lugnet
Stallåkra
Nygård
Klockare-gården
Ekeröd
N15
Gla Värslätt
Gunnaröd
Stockamölla
Ströröd
Grönahult
Dalbo
Vittseröd
Möllerökа
Gustavslund
Orahuset
Avundstorp
Hasslebo
Mölletorp
Rökaholm
Killeröd
Bäringe
Bäringelund
Sandstugan
Skoghus
Hjälmaröd
Rönneholms Nygård
Kärrhus
Orrahus
Långaröd
Berghus
Sjöhus
Åkestorp
Sjövadshus
Erikstorp
Skär
Hjortsås
Hassleborg
Skola
Sopstn
Skjutbana

De södra och sydvästra delarna av området består till stor del av lerskiffergnejsmoräner, medan de kvartära avlagringarna norr om en linje i höjd med Billinge utgörs av sura och näringsfattiga urbergsmoräner. Glacifluvialt material förekommer på flera platser, bl a i rullstensåsarna vid Stockamöllan och längs Kolebäcken.

Höör-sandsten går i dagen i N Hultseröd och är en av de få lokaler där underjurassisk sandsten kan studeras i Sverige. Den har därför ett mycket stort geovetenskapligt värde.

Lokalen är en gammal täkt eller blottning och har både geovetenskapligt och kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt värdefulla objekt är en runsten vid Hasslebro samt rester av kolmilor norr om N Hultseröd.

Rönne å utnyttjas livligt för kanoting. Dalgången har i övrigt en mycket tilltalande landskapsbild.

Referenser:

Knutsson, L och Skällberg, S. 1975: Markinventering av landskapet omkring Rönneåns dalgång samt landskapet mellan Billinge och Trolleholm inom Eslövs, Höörs och Svalövs kommuner. - Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län N 15 Stanstorpsgraven, Rugerup-Kråkeboområdet, Eslövs och Höörs kommuner.

Karta: 03C SO **Mittpunkt**: O3C 1j **Area**: 130 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Terrängformer: Kullig morän

Vegetationstyper: Barrskog, hedvegetation

Markanvändning: Skogsmark, betesmark

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: E. Lokaler för jurassisk sandsten, unik i Sverige (och internationellt?)

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Skydd för exploatering av områdena, dock torde mindre täktverksamhet tillåtas

Planering och säkerställande: -

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K37

Områdets huvuddrag:

Höör-sandsten går i dagen i Stanstorpagraven och Rugerup-Kråkebo-området och dessa platser utgör några av de få lokaler där denna underjurassiska sandsten kan studeras i Sverige. De har därför ett mycket stort geovetenskapligt värde.

I Stanstorpagraven bedrivs täktverksamhet i mindre omfattning, vilket ger möjlighet till ständigt nya skärningar.

Övriga lokaler är gamla täkter eller blottningar och har både geovetenskapligt och kulturhistoriskt värde.

N 15 STANSTORPAGRAVEN, RUGERUP-KRÅKEBOOMRÅDET

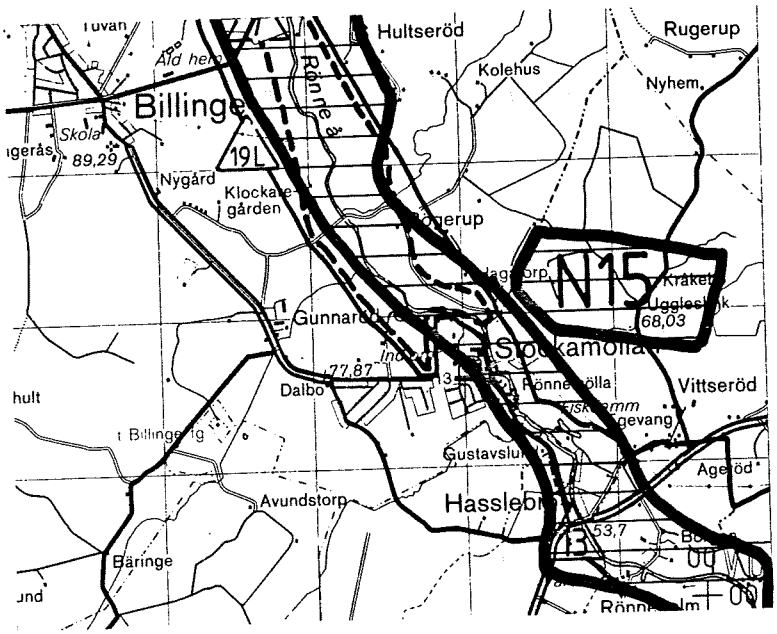

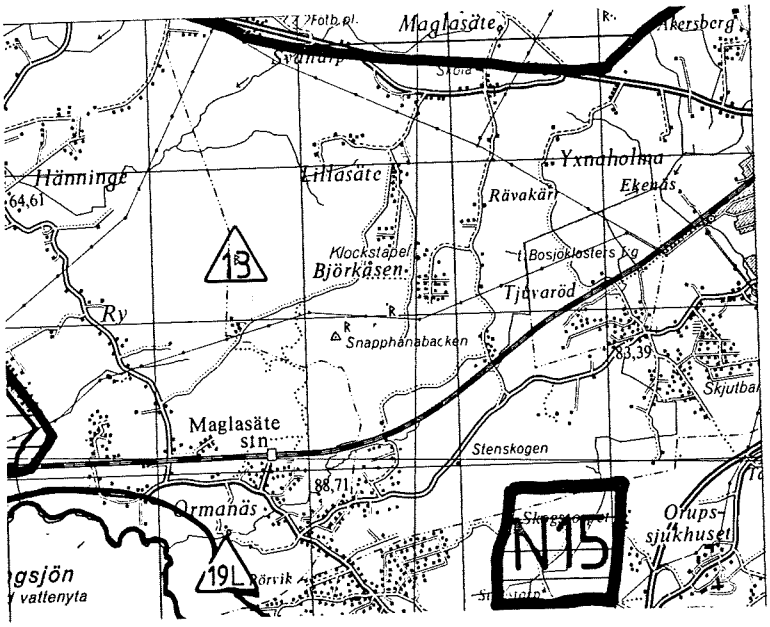

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 16 Bråån,
Eslövs och Höörs kommuner.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 02D 7b **Area**: 2 900 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, ravin

Terrängformer: Erosionsdal, ravin

Vegetationstyper: Bokskog, lövblandskog, alkärr, fuktäng

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, bete, åker

Intresseaspekter: B G L Z S

Urvalskriterier: A E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet ädellövskogsbruk

Planering och säkerställande: Rövarekulan naturreservat 1975-12-18. Länets naturvårdsplan 1975 nr 167

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K58, K63

Områdets huvuddrag:

Brååns dalgång är i sitt nedre lopp en flack slättådal. De öppna markerna kring ån utgöres av översvämningsmarker och beteshagar, som under senare tid delvis planterats med gran. Brååns dalgång norr om Borlunda utgör ett likartat område. Vid Rövarekulan är dalgången utskuren som en mer än 20 m djup ravindal i silurskifferberggrunden. Denna blottas i ravinens branta sidor och är rik på fossil (colonusskiffer).

Sluttningar med skiftande lutning exponerade i olika väderstreck medför stora variationer i vegetationssammansättningen. Inom området finns praktiskt taget alla i landet förekommande bokskogstyper, vilket är unikt på en så liten areal. De mestadels skogklädda sluttningarna avlöses av öppna betesmarker på ravinens botten. Där flyter också Bråån mellan grupper av alträd. Åns vatten är ett av Skånes minst förorenade med ett rikt fiskbestånd av bl a laxöring och elritsa och härbärgerar även den lilla toppiga hattsnäckan, som sitter fast på små lösa skifferstycken i ån. Utanför en bård av fuktängar längs ån reser sig

ibland nästan lodräta skärningar i lerskiffern som väggar, men oftast stöter man på bokskogsklädda sluttningar av mångahanda slag. Området är lättåtkomligt och instruktivt som undervisningslokal.

Referenser:

Martinsson, I. 1972: Naturvårdsundersökning av Rövarekulan. Meddelande nr 18 från forskargruppen skötsel av naturreservat, LU.

Tärnmark, C. & Findhé , Å. 1983: Rövarekulan - en geomorfologisk kartering. Seminarieuppsats, Naturgeogr Inst, LU.

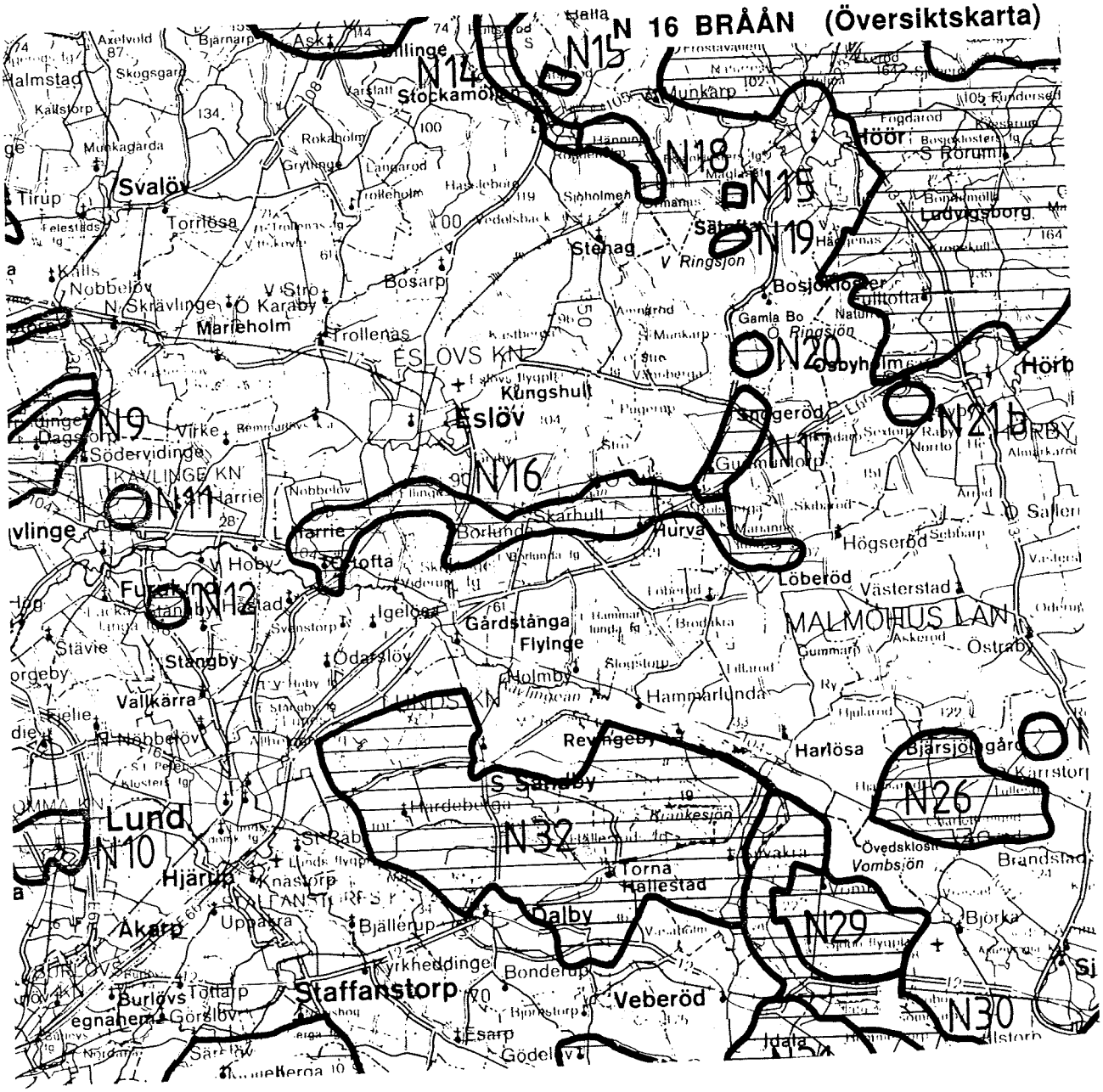

N 16 BRÅÅN
1 (2)
Skatteborg
Äsping
Röslöv
Täng
Olsholm
Grönahill
Stenshill
Roslövsholm
Roslövs gård
Stenhusen
Lejesta
Amensgården
Hundsäng
Kallsiden
Kallstorp
Skarhult
Skarhults Söderåra
Rödabäck
Borlunda fg
Borlunda gård
Brönneslöv
Krisnäsberg
Golfbanan
Golfhotel
Bjöhusen
Rappind
Abullahage
Bäckagården
Reningsverk
Kap
Knockenap
Norregård
Grybygård
Gryby
Grybydal
Ängtofta
Erikshill
Bältingegård
Jägersro
Skånults kronopark
Byrkesbusgård
Mellangården
Ljungbjär
L Jeppstorp
Strö
Ellinge
Nöbbelöv
Nöbbelövs backar
Kristiansberg
Ornaberga
Skävegården
Pettersborg
Soldala
Framnäs
Väggarp
Slättäng
Hälla
Merarp
Samstorp
Sveaborg
Dammstorp
Solnäs
Skeglinge
Skeglinge fg
Fredshög
Skeglinge
Roslövstorp
Rosdala
Östergård
Toftaholm
Sockerbruk
Slamdammar
Slamdamm
Tidrup
Tågarp
Ortofta
Hästadgården
Svenstorp
Igelösa
Hälegården
Getinge
Gårdstånga Nygård
Skola
Hd hem
Väggarp
Ornsmölla
Ils boställe
N 16
19N
19N
19N
19N
L7
L6
L7
L7
L3
L7
L7
L7

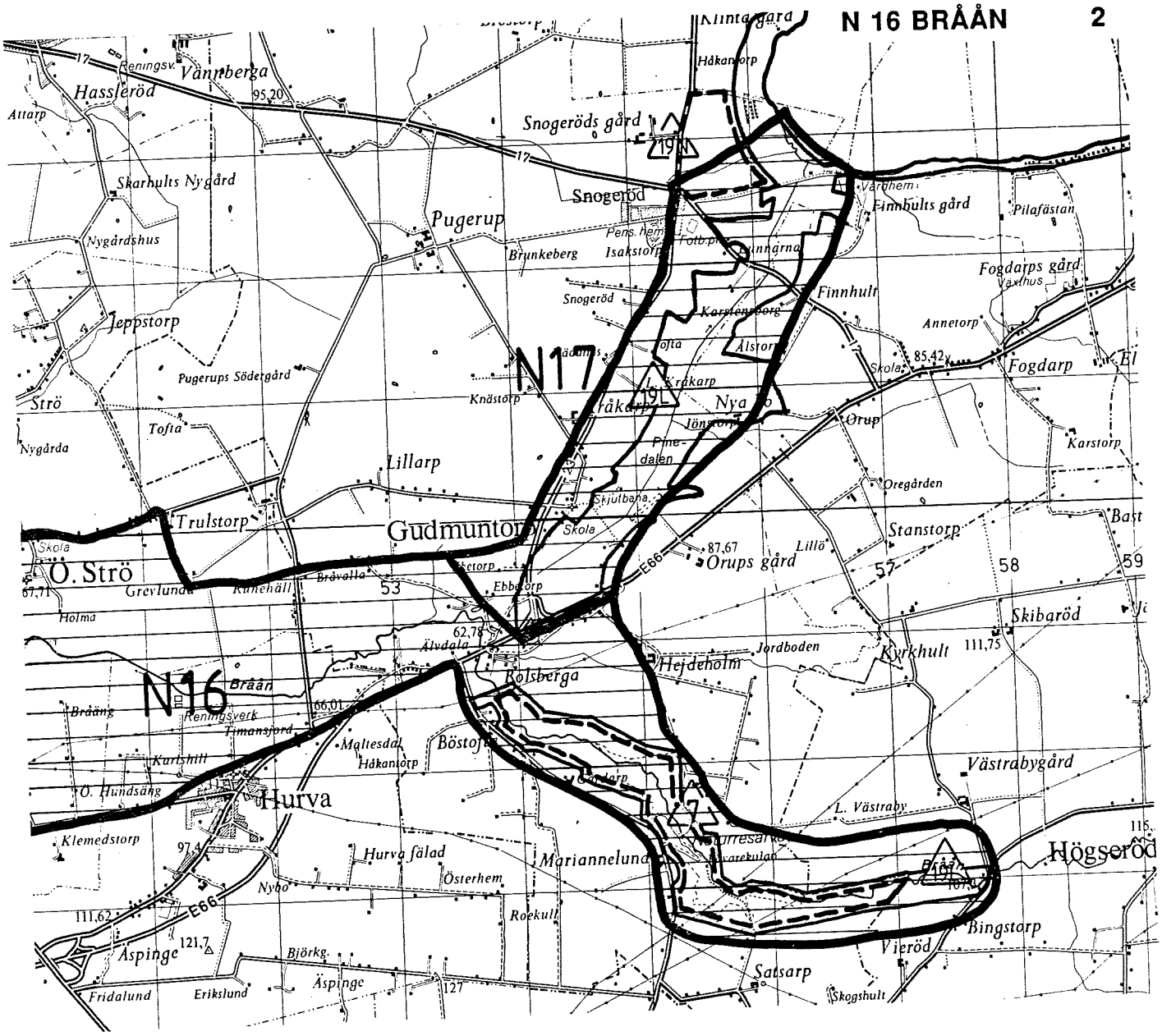
N 16 BRÅÅN
2
N17
N16
Snogeröds gård
Snogeröd
Pugerup
Brunkeberg
Isakstorp
Finnhult
Finnhults gård
Pilafästan
Fogdarps gård
Fogdarp
Annetorp
Orup
Karstorp
Oregården
Stanstorp
Orups gård
Lillö
Skibaröd
Kyrkhult
Jordboden
Hejdeholm
Kolsberga
Gudmuntorp
Lillarp
Trulstorp
Ö. Strö
Strö
Jeppstorp
Pugerups Södergård
Tofta
Nygårdshus
Skarhults Nygård
Hassleröd
Vännberga
Attarp
Knästorp
Pine-dalen
Skjutbana
Skola
Ebbetorp
Älvdala
Bråån
Bråång
Reningsverk
Timansjord
Maltesdal
Håkantorp
Böstorp
Hurva
Ö. Hundsäng
Karlshill
Klemedstorp
Hurva fälad
Österhem
Nybo
Roekull
Marianneluna
Högseröd
Västrabygård
L. Västraby
Bingstorp
Vieröd
Satsarp
Skogshult
Äspinge
Björkg.
Fridalund
Erikslund
Brånåen
Grevlunda
Holma
Bråvalla
Kunehäll
Pens. hem
Fotb.pl.
Lunnarna
Vårdhem
Karstensborg
Ålstorp
Tofta
Krakarp
Nya
Jönstorp
Nygårda
Skola
E66
53
57
58
59
62,78
66,01
67,71
87,67
85,42
111,75
111,62
121,7
97,4
95,20
127
17
19

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 17 Pinedalen, Höörs kommun.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 02D 8b **Area**: 480 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Isälvsdal, jordflytning

Vegetationstyper: Bokskog, fuktäng, äng, torräng

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, betesmarker, fäladsmark

Intresseaspekter: G B

Urvalskriterier: A. Hagmark, fäladsmark

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt hävd av betesmark, helst med nötkreatur, ingen gödselspridning på naturbetesmarker, omföring till barrskog, skogsplantering på öppna marker, ytterligare dränering eller täktverksamhet, tippning och utfyllnad.

Planering och säkerställande: 19 § NVL 1967-05-26

Områdets huvuddrag:

Pinedalen har namn efter hemmanet Pinan som låg utmed den gamla riksvägen mot Hörby. Under 17- och 1800-talen fanns en krog, Boråsekrogen, på hemmanet och enligt traditionen ska Erik av Pommern ha upprättat en tingsplats vid Pinan. Av krogen återstår endast ruiner, men den stenmursomgärdade riksvägen finns ännu delvis kvar.

Pinedalen är ca 4 km lång och 3-400 m bred. Den har sannolikt bildats under inlandsisens avsmältningsskede genom tappning av en av baltisk is uppdämnd sjö, Brååissjön, samt genom jordflytning under den efterföljande tundratiden.

Berggrunden i området utgörs av silurisk lerskiffer, colonusskiffer, som genom rörelser i jordskorpan efter kambrosilurtiden genomslagits av diabas, vilken kan studeras t ex vid Drakakull öster om gården Lilla Kråkan. De lösa jordlagren består på dalsidorna av skifferurbergmorän medan dalbottnen täcks av sjö- och åssediment (styv lera, lättlera och grovmo) samt organogena jordar

N 17 PINEDALEN

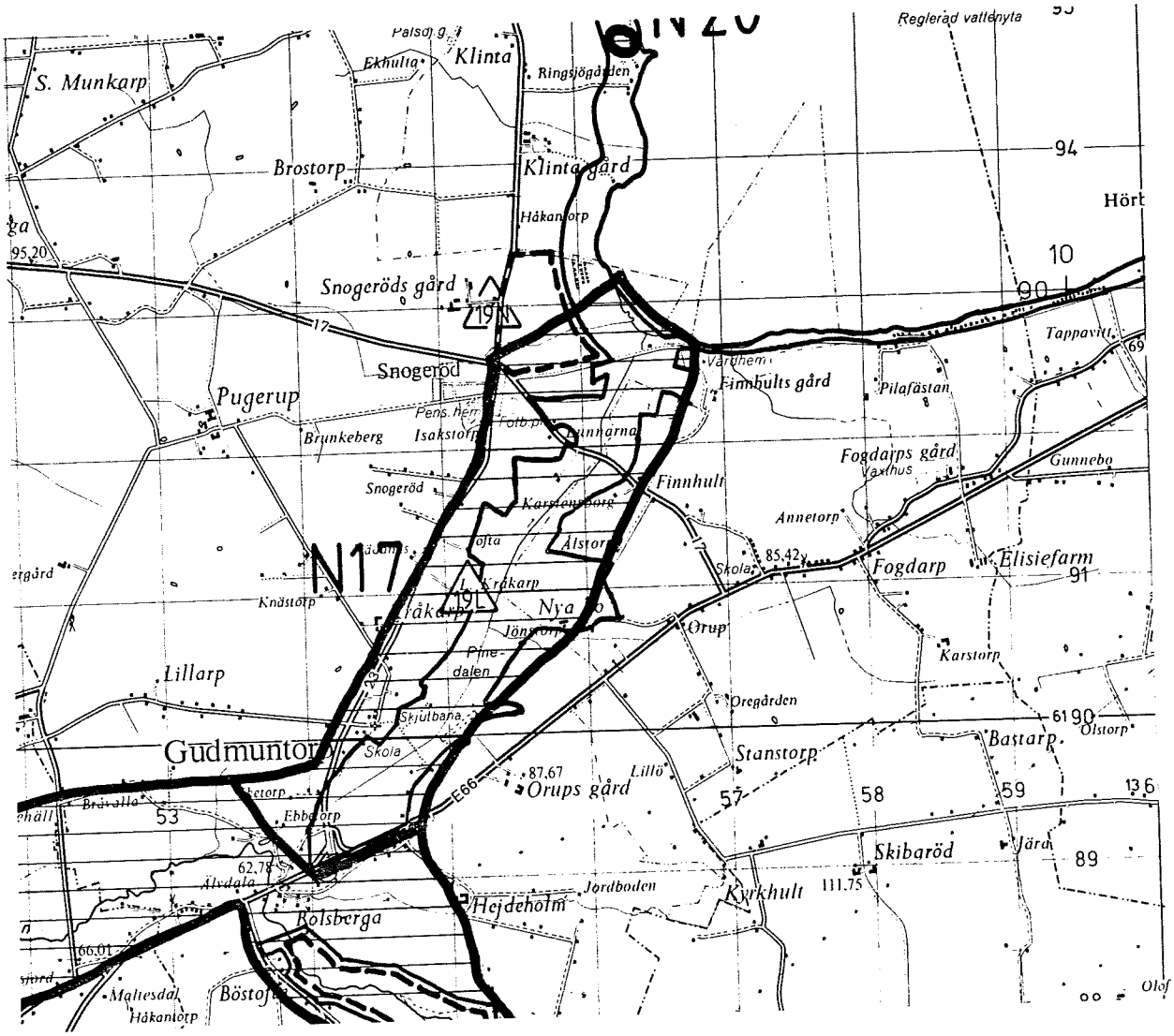

som t ex kärrtorv.

Dalsidorna är klädda med frodig ädellövskog där bok dominerar, men även öppnare partier som hävdas genom bete förekommer (hag- och fäladsmarker). Smärre områden har planterats med gran. Vattendraget i dalbottnen, vilket tidigare meandrade fram och var omgivet av delvis trädbevuxna kärrmarker, har rätats och sänkts och markerna intill därefter uppodlats. I dag finns åker, vall och betesmark omväxlande i dalbottnen.

Floran i området är tilltalande med förekomst av bl a skogsbingel, liljekonvalj, gulplister, hässleklocka och den sällsynta månviolen. Förutsättningarna för ett rikt djurliv är i jämförelse med den omgivande helåkerbygden goda. Rådjur iakttas ofta och rovfåglar som glada och ormvråk ses nästan alltid sväva över skogsbrynen under sommarhalvåret. Skåneleden "Nord-Syd" följer dalgången från Gudmuntorp till Ringsjön.

Referenser:

Emanuelsson, U. et al. 1985: Det skånska kulturlandskapet. Lund
Frisen, R. 1967: Landskapsskydd för Pinedalen. Skånes Natur 54:3.
Nihlgård, B. & Martinsson, I. 1976: Från snyltrot till enefälad. Axplock ur Ringsjöbygdens flora och vegetation. Skånes Natur Årsbok 63.

SGU ser Ad 4: Beskrivning till kartbladet Löberöd, lantmäteriakter t ex akt 8, Bosjökloster socken,
äldre kartor exv Buhrmann 1684,
Skånska rekognoseringskartan 1815-20,
ek karta skala 1:20 000 1914.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 18 Ageröds mosse,
Höörs kommun.

Karta: 03D SV **Mittpunkt**: 03D 0A **Area**: 480 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Myr

Vegetationstyper: Kala ytor, fattigkärr, sumpkärr, sumpskog

Markanvändning: Fd torvtäkt

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A. Referensområde för kvartärgeologisk forskning

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Pågående exploatering sker under kontrollerade former

Planering och säkerställande: 19 NVL för del av området

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K37

Områdets huvuddrag:

Ageröds mosse
Ageröds mosse ligger i ett flackt låglandsområde ca 55 m ö h. De närliggande omgivningarna består av jordbruksmark. Omfattande täktverksamhet har förändrat mossens karaktär men sedan brytningen upphörde har mossevegetation åter koloniserat stora ytor. Dräneringen på mossen har medfört en grundvattensökning över hela ytan och detta har gett som resultat att skog med tall och f a björk har invaderat hela mosseplanet. Något intakt laggkärr runt mossen finns ej men kärrvegetation av varierande sammansättning förekommer i stor utsträckning. Det är i huvudsak fattigkärrvegetation. Flera torvgravar är så djupa att fria vattenytor har bildats. Mossens nuvarande utseende med omväxlande torra skogklädda partier och fuktiga avsnitt av varierande karaktär har skapat förutsättningar för ett rikt fågelliv. Bland häckande arter kan nämnas sångsvan, gråhakedopping och grågås, dessutom är mossen en rastlokal av stor betydelse för sträckande våtmarksfåglar.

Ageröds mosse är en igenväxningstorvmark med ett maximalt torvdjup av ca 9 m. Mossen har ett stort värde som referensområde för kvartärgeologisk forskning.

Sammanfattande värdetext: Mossen har mycket stort värde för kvartärgeologisk forskning.

Referenser:

Arnström, T. & Mattiasson, G. 1982: Torvmossar i Malmöhus län. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Meddelande om samhällsplanering nr 4/1982

Bunte, C. 1976: Dokument från det förgångna. Skånes Natur Årsbok 63.

N 18 AGERÖDS MOSSE

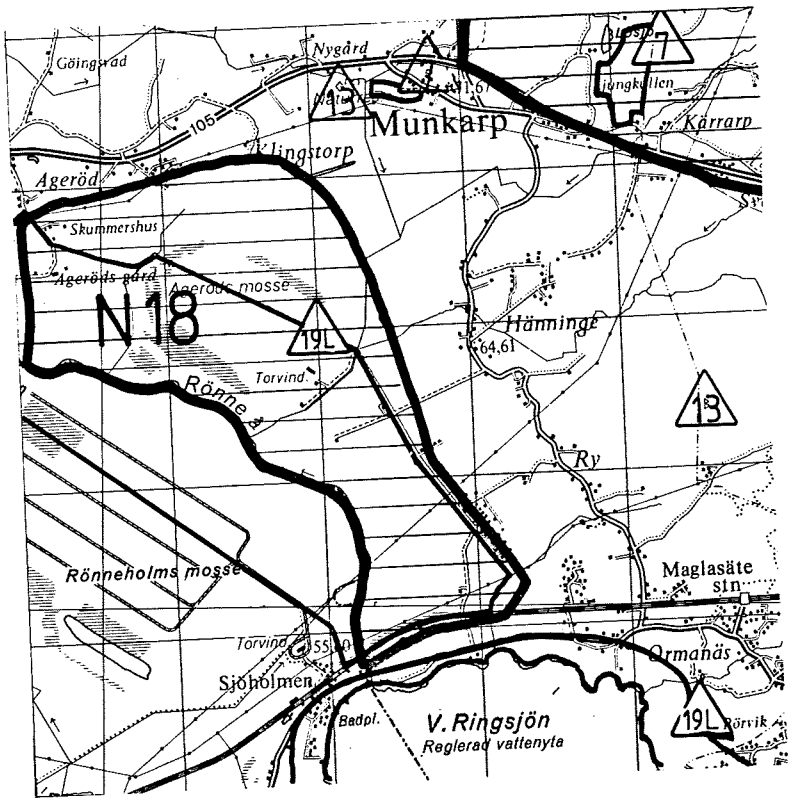

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län
N 19 Lillö,
Höörs kommun.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 2D 9b **Area**: 70 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 8 Nordöstskånes skogslandskap

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, kullig terräng

Terrängformer: Vulkaniska former

Vegetationstyper: Lövblandskog, bokskog, avenbok, almskog, alskog, ängs- och hedskog, fattigkärr, rished, gräshed, torräng, fuktäng, hagar, fälader

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, skogsbruk, jordbruk

Intresseaspekter: G B (K S)

Urvalskriterier: A C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet brukande, ingen exploatering av bergmaterial

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 163. Delar naturreservat 1937-01-14.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr K37

Områdets huvuddrag:

För 200-400 miljoner år sedan trängde basaltmagma upp i skärningspunkten mellan ett nordvästligt och ett nordostligt spricksystem som går genom hela landskapet. Då bildades de för Sverige unika basaltkupperna. Basalterna kan vara svåra att skilja från finkorniga diabaser och amfiboliter, men känns igen på sin fem-sexsidiga pelarförklyftning. I samband med vulkanismen bildades även utbrottsprodukter i form av tuffer. Vid en ostnordostlig isrörelse i samband med landisens avsmältning har det i anslutning till flera basaltkupper bildats en moränsvans, drumlin, i lä av basaltkuppen. Basalten medför särskilt gynnsamma betingelser för en rik flora. Grönstenen i området ger en från omgivande marker avvikande och betydligt rikare flora.

Lillö

Lillöhalvön är topografiskt framträdande där basaltberggrunden på ett par ställen går i dagen. Halvöns inre delar upptas till största delen av betesmarker medan själva kuppen är klädd med ädellövblandskog, mest alm. Längs stränderna finns aldominerade lövskogar med inslag av ask och andra lövträd. På udden växer de på 1930-talet upptäckta triploida jätteasparna. Markvegetationen är frodig och artrik.

Referenser:

Holm, H. 1982: Naturen på Lillö. Skånes Natur Årsbok 69:3.

N 19 LILLÖ

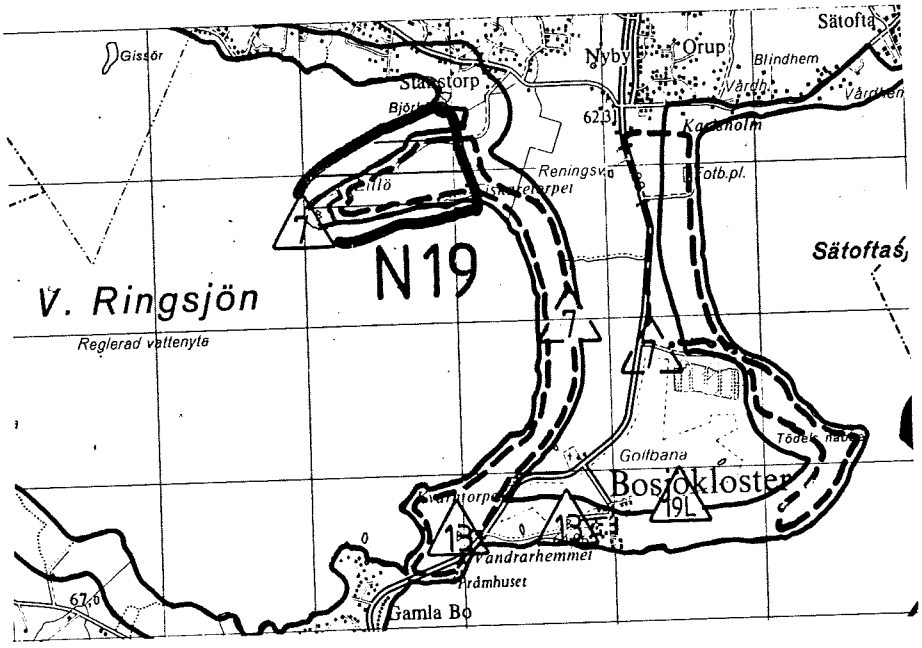

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 20 Klinta, Höörs kommun.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 02D 8a **Area**: 4 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Strandklint, strandhak

Vegetationstyper: -

Markanvändning: -

Intresseaspekter: C

Urvalskriterier: A. Unik skärning i siluriska Öveds-Ramsåsalager

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Skärning får inte övertäckas eller förstöras, bevaras orörd

Planering och säkerställande: 19 naturvårdslagen

Områdets huvuddrag:

I strandklinten mot Ringsjön finns siluriska Öveds-Ramsåsalager. Detta är den bästa och vackraste naturliga skärningen i denna lagerserie.

Referenser: -

N 20 KLINTA

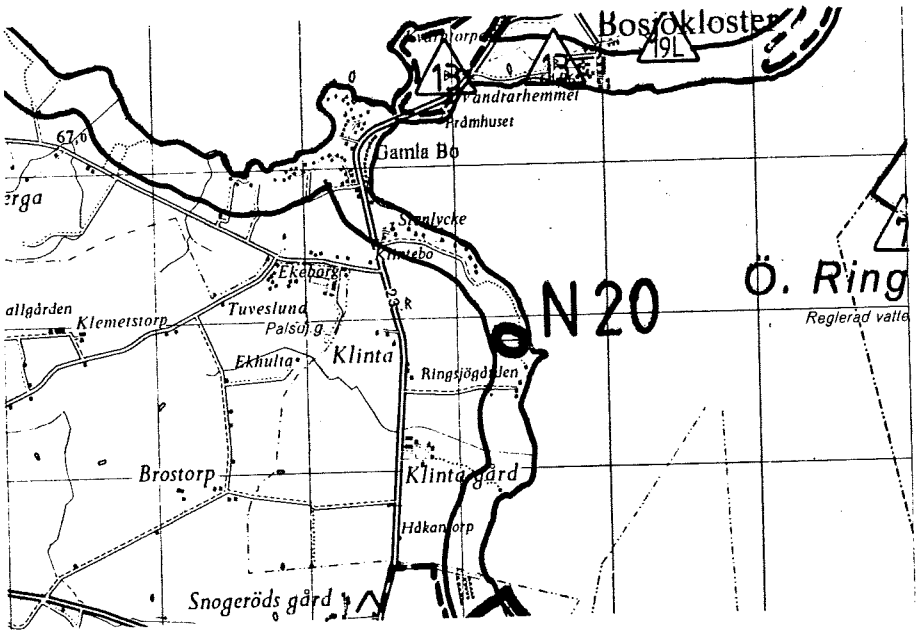
Bosjökloster
19L
Vandrarhemmet
Gamla Bo
Ekeborg
Tuveslund
Klemetstorp
Klinta
Ekhulta
Brostorp
Klinta gård
Snogeröds gård
N 20
Ö. Ring

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 21a Äldre odlingslandskap på Linderödsåsen, Hörby och Höörs kommuner.

Karta: 3D SV, 2D NV **Mittpunkt**: 2D 9c **Area**: 24 000 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 8 eller gränsen 7/8. Nordostskånes skogslandskap/Skånes sediment- och horstområde.

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng

Terrängformer: Kullig morän, vulkaniska former, drumlin

Vegetationstyper: Bokskog, avenbokskog, ekskog, alskog, björkskog, lövblandskog, sumpskog, öppna kärr, rished, fuktig rished, gräshed, torräng, äng, fuktäng, kärr, slåtteräng, hagar, fälader

Markanvändning: Betesmark, åker, skogsmark, bebyggelse, kraftledningar, täkter

Intresseaspekter: B E H K G Z S

Urvalskriterier: A. Välutvecklade fäladsmarker och hagmarker. Välbevarade odlingslandskap; C. Sällsynta naturtyper och sårbara biotoper för flora och fauna; D. Rik flora; E. Ålderdomliga brukningsformer

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Påverkas negativt av strukturförändringar i jordbruket, upphävd hävd, dikning, gödsling, skogsplantering

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 169, 170, 172. Länsstyrelsens inventering av ängs- och hagmarker

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F4 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K67

Områdets huvuddrag:

Vidsträckta fäladsmarker med inslag av trädbevuxna hagmarker, kärr, mossor och öppna ängsmarker var förr karakteristiska naturtyper inom Linderödsåsens urbergsområden. Variationer i topografi, mark- och vattenförhållanden samt hävd gav upphov till många olika vegetationstyper med en delvis rik flora. Dominerande vegetationstyper var öppna eller enbevuxna ljunghedar med inslag av örtrik ljunghed och klockljunghed samt gräshedar av rödven- eller fårsvingeltyp och mer ängsartad vegetation av fårsvingel-, rödvens- eller

N 21a ÄLDRE ODLINGSLANDSKAP PÅ LINDERÖDSÅSEN (ÖVERSIKTSKARTA)

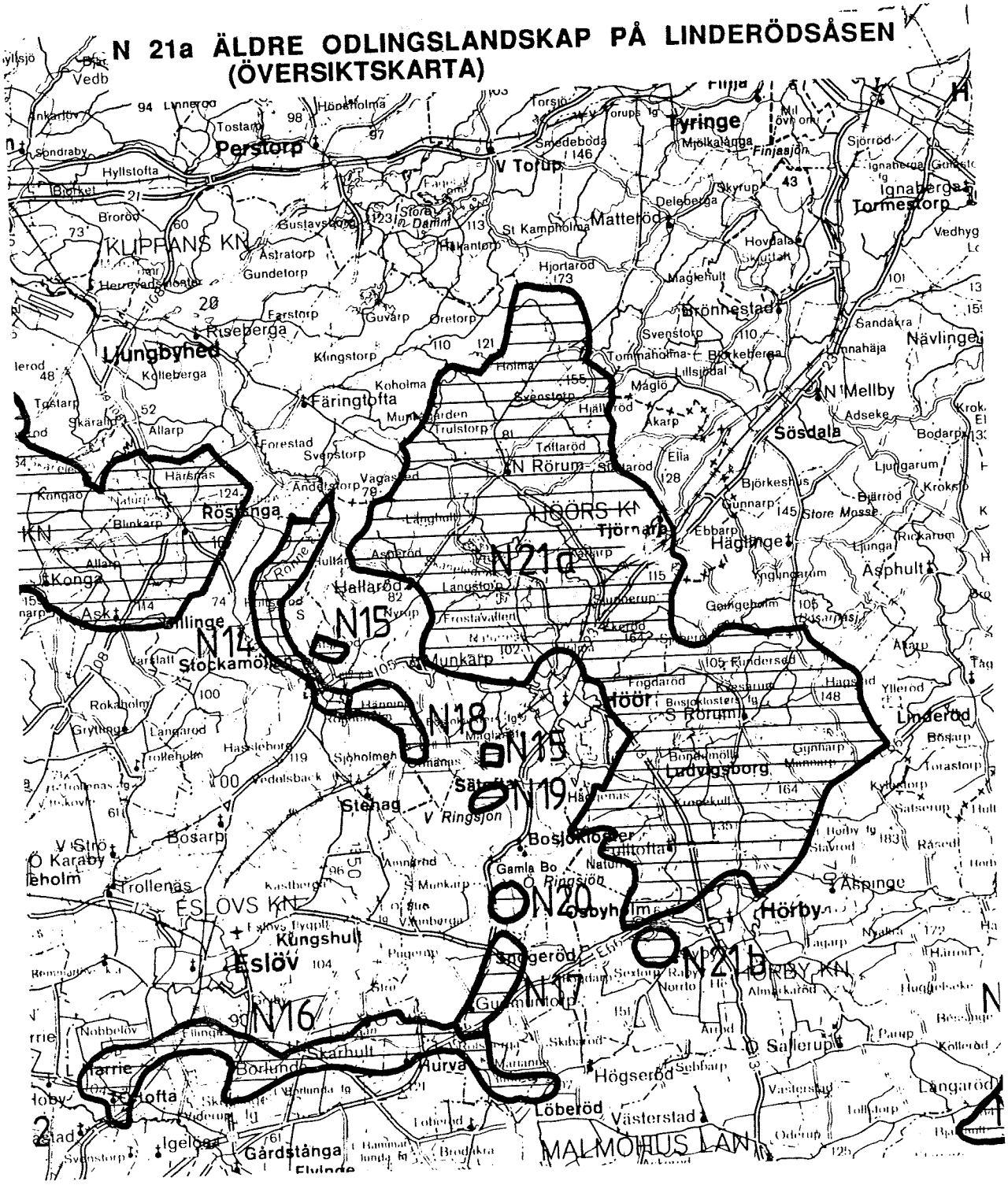

N 21a ÄLDRE ODLINGSLANDSKAP PÅ LINDERÖDSÅSEN 1 (4)

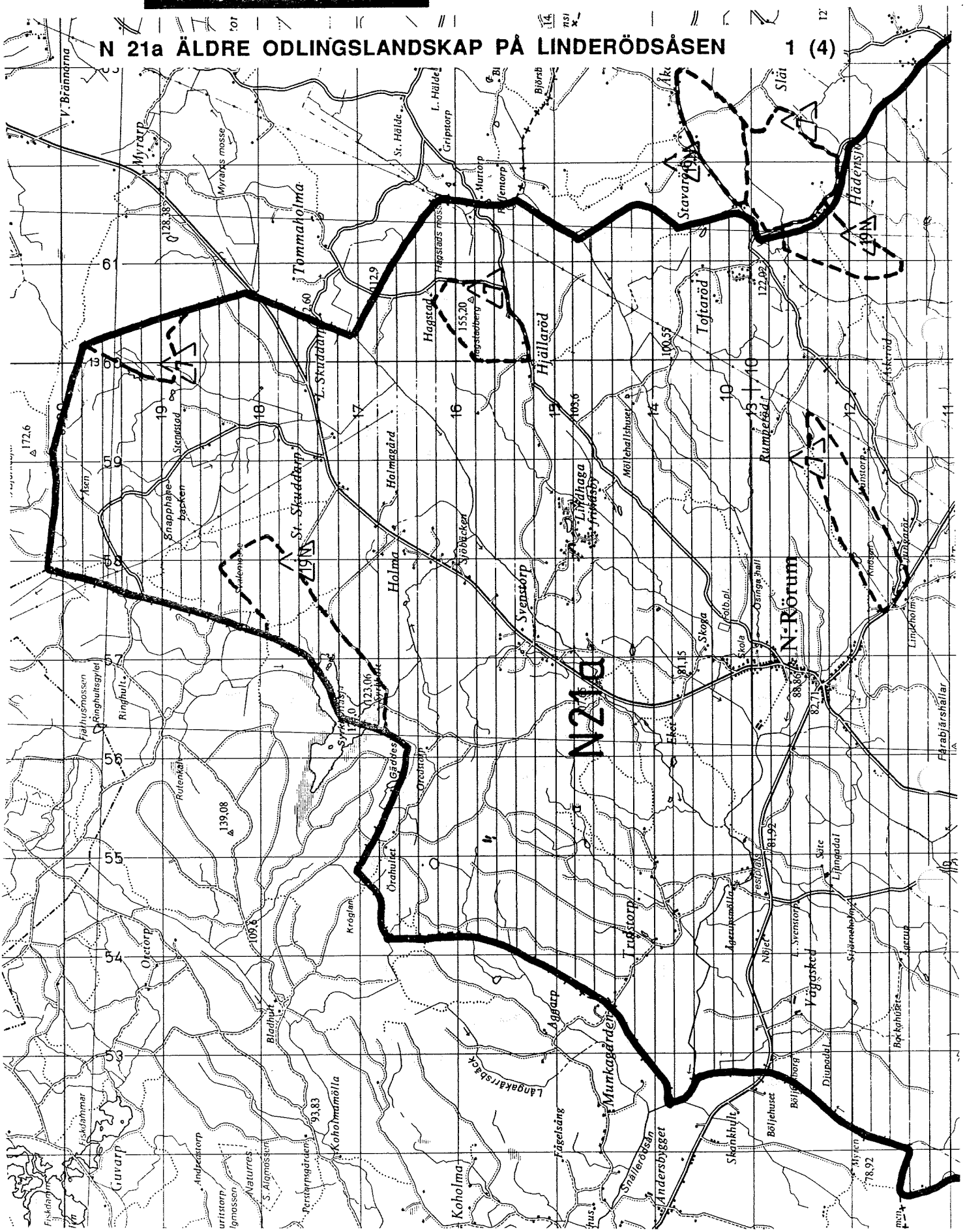
N21a
N. Rörum
Hjällaröd
Tofta röd
Stavarö
Tommaholma
Holma
Svenstorp
Munkagården
Koholma
Guvarp
Yngsked
Hagstad
Lindhaga
Rumpeka
Myrarp
Snapphane-backen
Ringhult
Bladhult
Anderstorp
Skankhult
Anderstorp
Fågelsång
Langakarrsbäck
Kroglam
Örahultet
Gädes
Syrenhäg
Ekeå
Skola
Skoga
Osinge hall
Lindholm
Fårabjärshällar
Hadensjö
Slätt
Åk
Björk
Gripstorp
Murtorp
Hagstads mosse
Myrarps mosse
Snapphane-backen
Ringhultsmossen
Fiskdammar
Naturres.
S. Algmossen
Persiningarden
Kohol mamölla
Snällerödsån
Böljehuset
Bockahuset
Lingdal
Diupdal
Myren
Sätte
Nöjet
Lagerup
Skjärnehem
Svenstorp
Agerbomölla
Rotenkal
Andersbygget
Ringhultsgylet
Fiskdammar
Ån
Sten
Stenstad
Studdarp
St. Studdarp
St. Hälde
L. Hälde
V. Brännarna
Holmagård
Sjöbacken
Möllehallshuset
Rumpeka
Tofta röd
Hadensjö
Slätt
Åk
Björk
Gripstorp
Murtorp
Hagstadberg
Hagstads mosse
Myrarps mosse
Myrarp
Tommaholma
Hjällaröd
Svenstorp
Lindhaga
Munkagården
Koholma
Guvarp
Yngsked
Hagstad
Lindhaga
Rumpeka
Myrarp
Snapphane-backen
Ringhult
Bladhult
Anderstorp
Skankhult
Anderstorp
Fågelsång
Langakarrsbäck
Kroglam
Örahultet
Gädes
Syrenhäg
Ekeå
Skola
Skoga
Osinge hall
Lindholm
Fårabjärshällar
Hadensjö
Slätt
Åk
Björk
Gripstorp
Murtorp

N 21a ÄLDRE ODLINGSLANDSKAP PÅ LINDERÖDSÅSEN 2

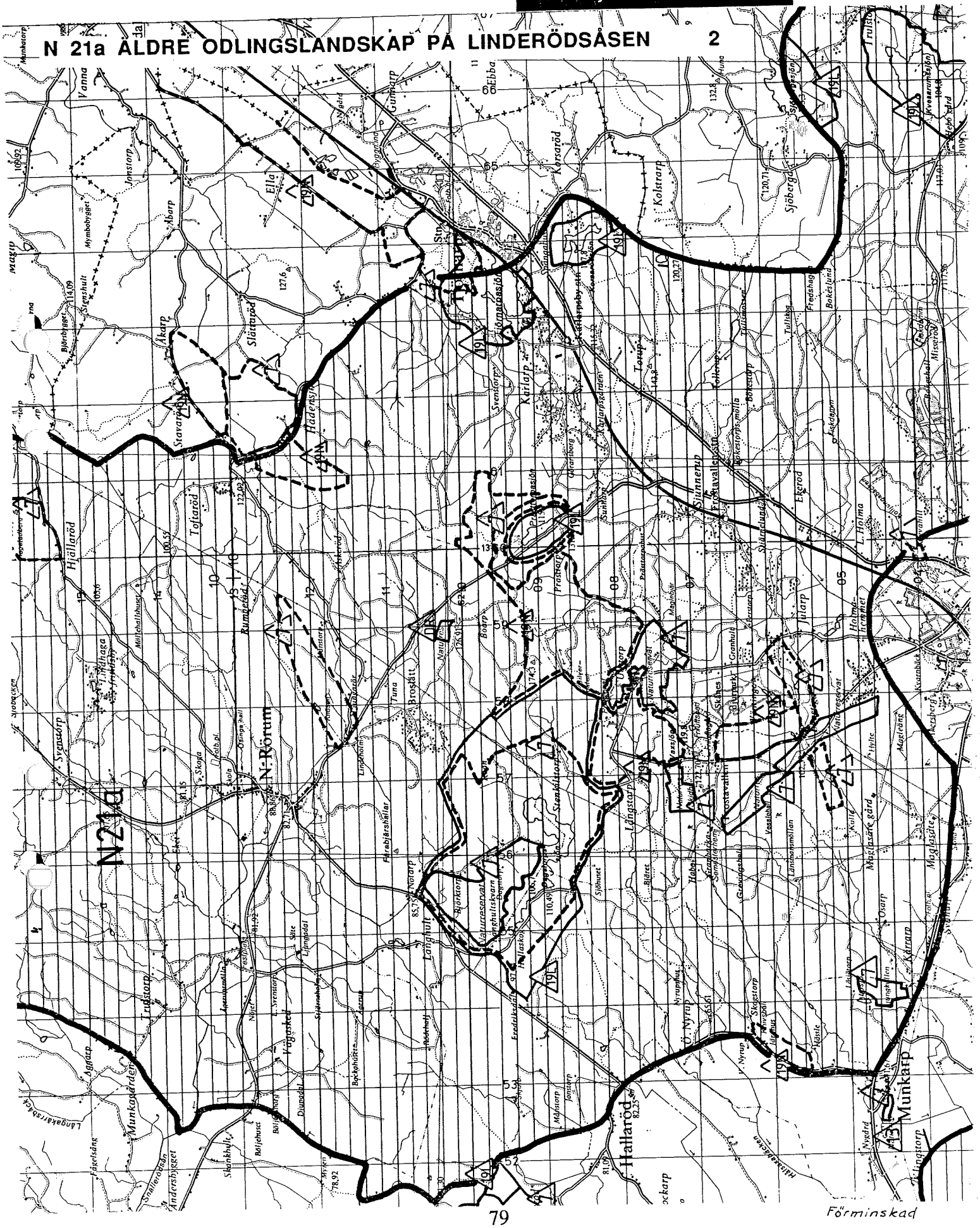

N 21a ÄLDRE ODLINGSLANDSKAP PÅ LINDERÖDSÅSEN 3

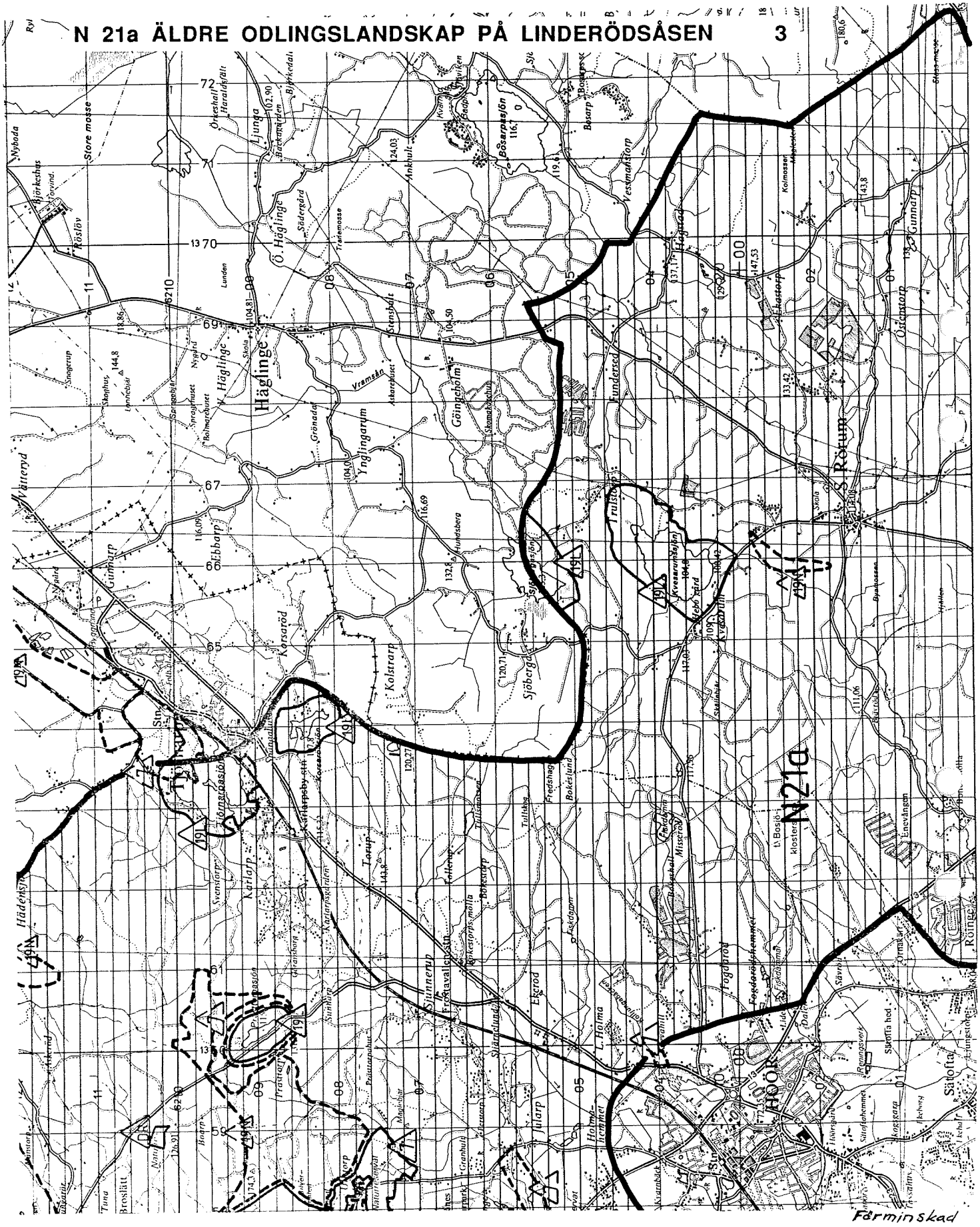

N 21a ÄLDRE ODLINGSLKANDSKAP PÅ LINDERÖDSÅSEN 4

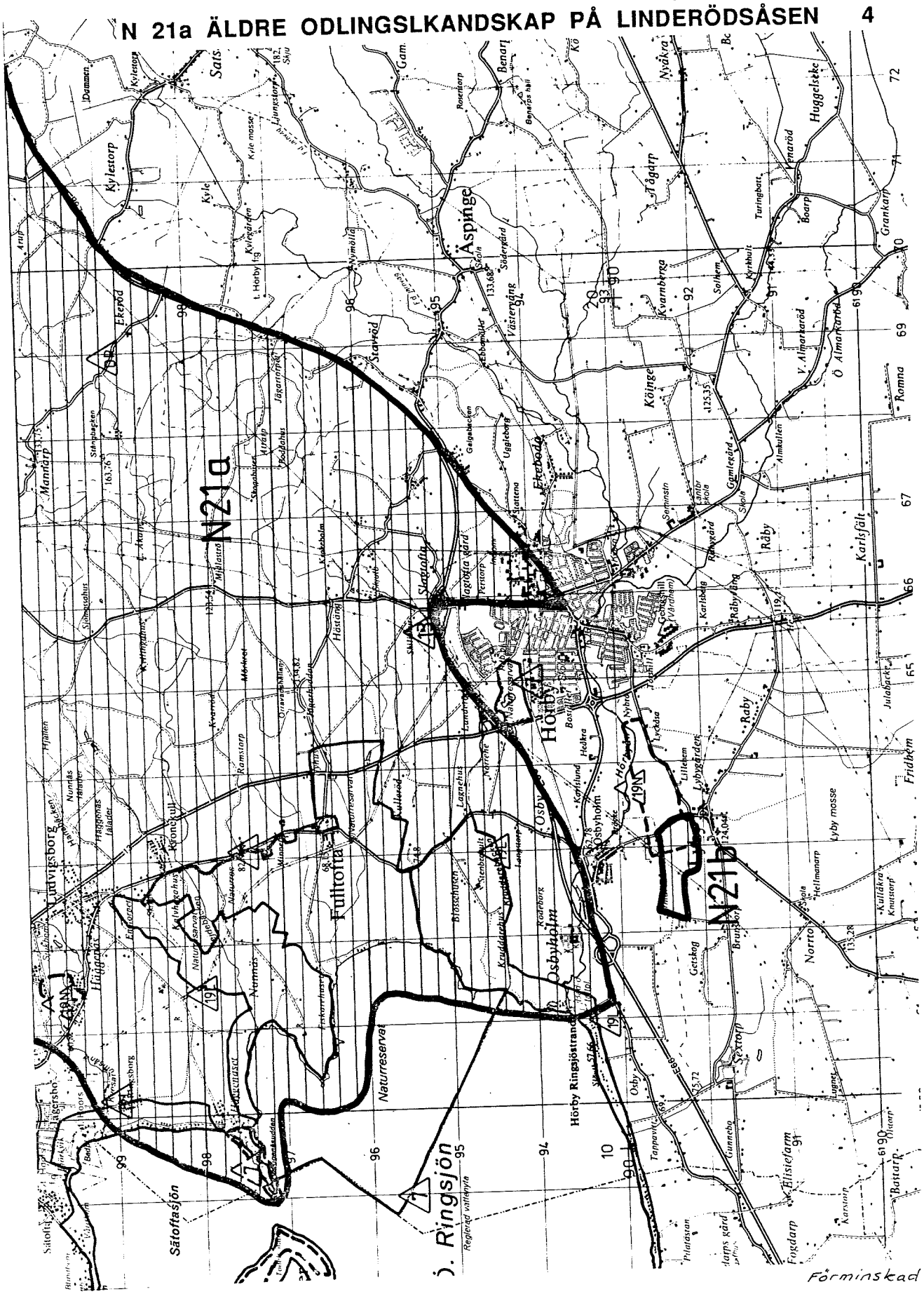

tuvtåteltyp. Gräs-lågstarrängar, högörtängar eller fattigkärrvegetation förekom också.

Genom ändrad markanvändning, nya brukningsformer, upphörande hävd och naturlig igenväxning har den övervägande arealen av dessa naturtyper i dag nästan helt försvunnit. Lokala och representativa rester finns ännu kvar, men större sammanhängande landskapsavsnitt saknas. Tillsammans med marginella jordbruksmarker försvinner de kvarvarande resterna av dessa naturtyper nu i snabb takt. Därmed försvinner också de sista resterna av det äldre kulturlandskap som en gång kännetecknade Skånes mellanbygder.

Resterna av detta äldre kulturlandskap är huvudsaklingen belägna inom Hörby och Höörs kommuner. Hittills kända representativa objekt är:

1. Fäladsmark och betade alskogar och strandängar vid Kruddarehus. Spjutskråp.
2. Fulltofta naturreservat. Björkhagar och igenväxande ädellövhagmark.
3. Hörby fälad, naturreservat.
4. Fäladsmark och hagmarker med al, björk och tall vid Slagtofta.
5. Betesmark, tidigare slåtterhävd på svagt översilad mark vid Mjälaströ. Objektet uppvisar en mycket stor artrikedom med avseende på slåtterindikerande växtarter, bl a brudborste, smörbollar, slåttergubbe, svinrot, Hartmanstarr, knagelstarr, loppstarr och småvänderot. Lång kontinuitet i markanvändning och hävd. Sannolikt den enda kvarvarande slåtterbetingade vegetationen i länet i denna region (8).
6. Fäladsmark, hagmark med bok och björk samt insprängda små f d åkerlyckor vid Gunnarp. Rester av torpbebyggelse. Ålderdomlig hävd och stängselteknik. Lång kontinuitet i markanvändning.
7. Icke beteshävdad fäladsmark vid Maglesten med fragment av klockljunghed. Lång kontinuitet i tidigare betesdrift.
8. Fäladsmark vid Ekastorp med spår av slåtterbetingad vegetation med arter som bl a svinrot, slåttergubbe, knägräs och i anslutning till objektet förekommer välhävdade björkhagar.
9. Slåtterbetingad vegetation med stort inslag av svinrot strax norr om Södra Rörum. Ett mycket litet objekt, men en av de få kända svinrotängarna i länet. Hävden har troligen upphört för några år sedan, men igenväxningstendenser saknas ännu.
10. Hagmarker, fäladsmarker och tidigare slåttermarker i byarna Hagstad och Fundersed.
11. Torups-området. Ålderdomligt odlingslandskap med välbevarade stenmurar, men igenväxande ängs- och hagmarker.
12. Munkarps fälad, naturreservat.
13. Vägasked
14. Hjällaröd. Ålderdomligt odlingslandskap med åderdomlig hävd, bl a hackslått i vägrenar. Fäladsmarker och hagmarker samt tidigare öppen utmark som övergått i skogsbete.
15. Hagstadbjer. Betad basaltkupp med förekomst av hällebräken.

För mellan 200-400 miljoner år sedan trängde, i skärningspunkten mellan ett NV-ligt och ett NO-ligt spricksystem som går genom hela landskapet, basaltmagna upp. Då bildades de för Sverige unika basaltkupperna. Basalterna kan vara svåra att skilja från finkorniga diabaser och amfiboliter, men känns igen på sin fem- sexsidiga pelarförklyftning. I området finns ett 50-tal basaltkupper. I samband med vulkanismen bildades även utbrottprodukter i form av tuffer. I anslutning till flera basaltkupper har i samband med landisens avsmältning bildats en moränsvans, drumlin, i lä av basaltkuppen vid en ONO isrörelse. Basalten medför särskilt gynnsamma betingelser för en rik flora. Grönstenen ger en från omgivande marker avvikande och betydligt rikare flora.

Allarps bjär
Berget har en rik flora av ängstyp och trots att igenväxning med blandlövskog delvis ha gått långt finns här en artrik och intressant ört- och gräsflora. I övrigt förekommer bok- och ek-avenbokskog. Vegetationsförändringarna i gränsen mellan basalt och annan berggrund är påtagliga. Området hyser bl a en hänsynskrävande fjärilsfauna med arter som förgyllt metallfly (Polychrysia c-aureum), piltecknad fältmätare (Cidaria sagittata) och vasspetsad silkevinge (Drepana harpagula). Området är lättillgängligt och ett lämpligt exkursionsmål.

Röan
Området består av skarpt markerad dalgång med två vulkanrester, uppvisande vacker pelarformation i basalt, väster om dalen. Inom området som är ett värdefullt inslag i landskapet finns värdefulla bok- och ekskogar.

Anneklev
Mindre vulkanrest där basaltberggrunden går i dagen. Välbelägen exkursionslokal.

Hagstadberg Vulkanrest av samma typ som Allarps bjär. Dess botaniska värde är dock något annorlunda och bedöms vara större. Här förekommer bl a den sällsynta ormbunken hällebräken (Woodsia elvensis).

Referenser:

Bramryd, T. & Unosson, L. 1981: Allarps berg. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande nr 1981:3
Ericsson, J. 1955: Topografi och flora i Norra Rörum. Seminarieuppsats, Geogr Inst LU
Regnell, G. 1976: Mitt i Skåne - i grund och botten. Skånes Natur Årsbok 63.
Skånes Natur Årsbok 1976, 1979

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 21b Lyby, Höörs kommun.

Karta: 3D SV **Mittpunkt**: O2D 8c **Area**: 45 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Kullig morän

Vegetationstyper: Ädellövskog, stubbskottäng, äng

Markanvändning: Skogsmark, betesmark, kraftledning

Intresseaspekter: B K

Urvalskriterier: C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet nyttjande som stubbskottäng. Restriktioner i skogsbruk och betesdrift

Områdets huvuddrag:

Beteckningen stubbskottäng är en sammanfattande benämning på flera olika äldre hävdformer, vilka alla innebar att träd och buskar periodvis skars ned till basen.

Stubbskottängarna vid Lyby är belägna på mycket näringsrik mark och det finaste exemplet inom länet på en välbevarad rest av denna ålderdomliga naturtyp. I trädskiktet ingår ask, alm, lind, ek, björk och hassel. Många av träden är flerstammiga och bär spår av tidigare beskärning. Floran är mycket artrik med arter som skånsk nunneört, underviol, aklejruta och blåsippa. Västra delen är kraftigt igenvuxen medan den östra till stor del är öppen. Genom området löper en kraftledningsgata, där stubbskottängens träd och buskar föryngrats genom regelbunden nedhuggning. Den östra delen av området betas.

Sammanfattande värdetext: Se ovan

Referenser:

Bergendorff, C och Emanuelsson, V. 1984: Spår av skottskogsbruk i Malmöhus län. (Manuskript)

N 21b LYBY

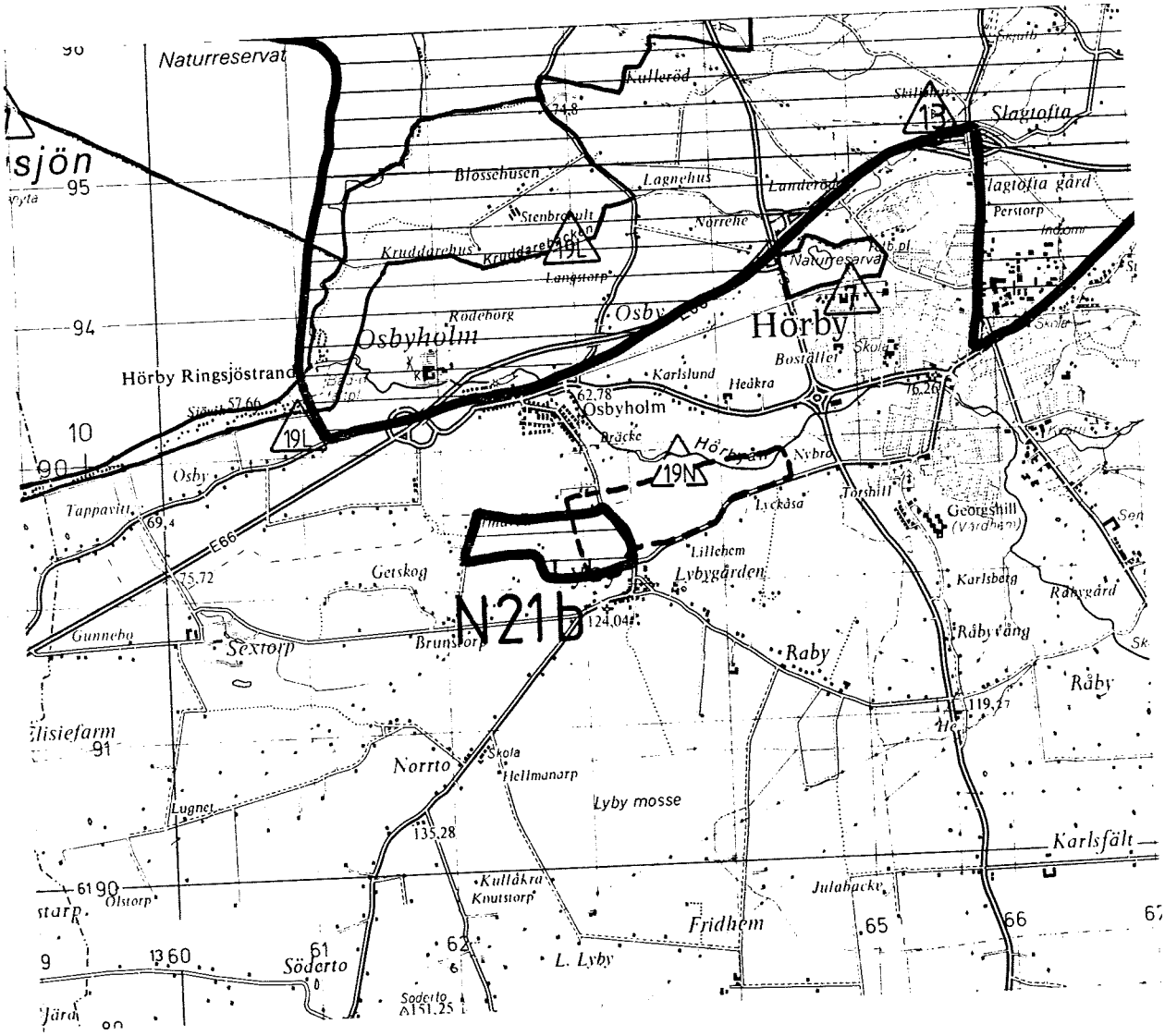
Naturreservat
Kulleröd
Slagtofta
Blossehusen
Lagnehus
Landeröd
Slagtofta gård
Perstorp
Stenbrohult
Norrehe
Kruddarehus
Kruddarebacken
Langstorp
Naturreservat
Rödeborg
Osby
Hörby
Osbyholm
Hörby Ringsjöstrand
Bostället
Karlslund
Heåkra
Osbyholm
Bräcke
Nybro
Torshill
Lyckåsa
Georgshill
Lillehem
Lybygården
Getskog
Karlsberg
Råbyvång
Gunnebo
Sextorp
Brunstorp
Raby
Råby
Norrto
Skola
Hellmanarp
Lyby mosse
Lugnet
Karlsfält
Kullåkra
Knutstorp
Julabacke
Fridhem
Söderto
L. Lyby
Tappavitt
Osby
E66
19L
19N
N21b
13
19L
19N
95
94
10
90
91
61
90
13
60
61
62
65
66
67
74,8
57,66
62,78
76,26
69,4
75,72
124,04
119,27
135,28
151,25

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 22 Fjällmossen, Hörby kommun.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 02D 7e **Area**: 520 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 8 Nordostskånes skogslandskap

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Kullig morän, högmosse

Vegetationstyper: Barrskog, lövblandskog, björkskog, öppen mosse, fattigkärr, sumpkärr, rished, äng

Markanvändning: Orörd (delvis dikad) mosse, skogsbruk, åker, betesmark

Intresseaspekter: B H Z

Urvalskriterier: A , 7, 8 B 3 D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Området bevaras opåverkat av framförallt dikning och torvtäkt

Planering och säkerställande: Naturreservat för mindre del 1984-05-08 och djurskyddsområde för del i M och L län 1985-03-15. Länets naturvårdsplan nr 173.

Områdets huvuddrag:

Uppe på Linderödsåsens centrala parti ligger Fjällmossen, med kantskog av björk omgiven av läggkärr och där utanför av ljunghedar och annan betesmark, av åkrar och lövskogar samt under senare tid tillkommen granskog. Även om diken kan ses på något ställe och någon lantbrukare alltjämt samlar strötorv i kanterna, representerar Fjälllmossen ursprunglig natur, som mycket litet påverkats av människan. Fjällmossen är unik i det avseendet att den kanske utgör Europas sydligast belägna mosse, den enda mossmyren söder om barrskogsgränsen. Ute på den något karga, öppna myrvidden finner man en påtaglig mosaik av blöta små sänkor, höljor, där vitmossor och insektsfångande sileshår växer, och torra tuvor med ris som ljung och klockljung bland tuvullen. Här ute brukar orrspelet vara livligt om vårarna.

Mossen är kombination av igenväxnings- och försumpningstorvmark med ett genomsnittligt djup av torv på ca 6 m. De lägst liggande torvlagren (ca 2 m) består av lövkärrtorv, varav huvuddelen är låghumifierad.

Särskilt söder om mossen ansluter äldre kulturmarker av markhistoriskt intresse i anslutning till Viggarums by. Bl a förekommer rester av ryggade åkrar.

Sammanfattande värdetext: Mossen är av internationellt intresse som typlokal för forskning kring klimat- och vegetationsutvecklingen under den sen- och postglaciala perioden.

Referenser:

Arnström, T & Mattiasson, G. 1982: Torvmossar i Malmöhus län. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Meddelande om samhällsplanering Nr 4/ 1982.

Skötselplan för naturreservatet Fjällmossen: Viggarum 1985.

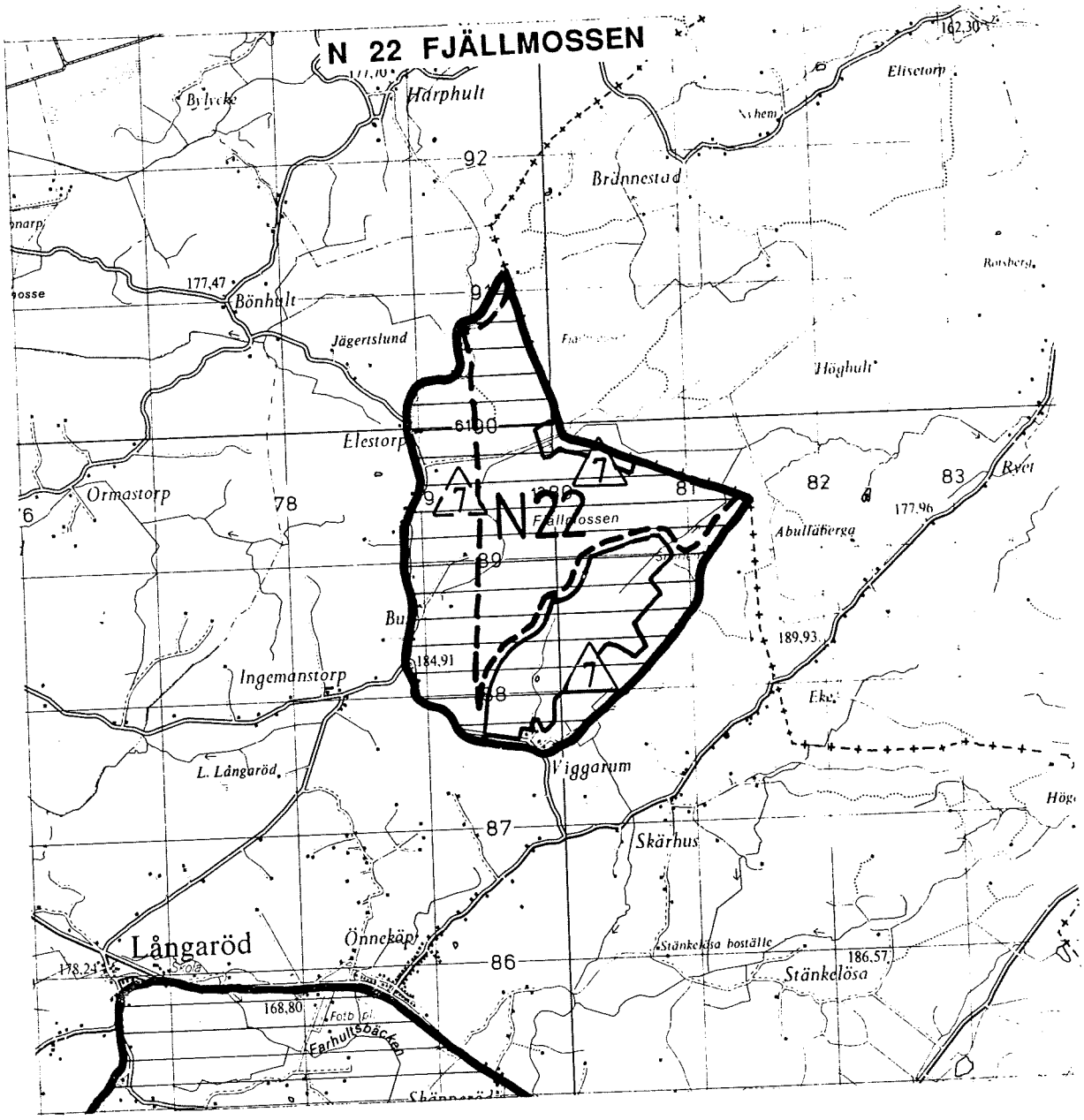

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 23 Verkeån med dalgång, Hörby kommun.

Karta: 2D NO **Mittpunkt**: 2D 6g **Area**: 1 360 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och kustområden

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m

Terrängformer: Kullig morän

Vegetationstyper: Lövblandskog, ädellövskog, ängsskog, sumpskog, barrskog, torräng, fuktäng, äng, kärr.

Intresseaspekter: E B G K Z L

Urvalskriterier: A C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Området är stort och varierat med olika förutsättningar i olika delar, dock bör alla ingrepp i hydrologin samt bevarande av lövskogen och hävdande av den betade marken vara några av förutsättningarna för att områdets naturvärden på sikt skall kunna bevaras.

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan nr 174

Området ingår även i Tomelilla kommun, Kristianstads län

Områdets huvuddrag:

Området omfattar Verkeån med biflöden och närmaste omland till länsgränsen till Kristianstads län.

Från källflödena uppe på Linderödsåsen ca 180 m över havet längs de fem milen ned till utloppet i Östersjön vid Haväng uppvisar Verkeån och dess närmaste omgivningar naturvärden av enastående slag. Ån tillhör Sydsveriges renaste vattendrag och är en god reproduktionslokal för havsöring. Ovanför Hallamölla (L-län) finns en lokal öringstam, som genom det mäktiga vattenfallet - Skånes högsta sammanhängande fall med en total höjd av 23 m - är isolerad från den havsvandrande stammen nedströms. I området finns en stor andel naturliga våtmarker.

Sammanfattande värdetext:
Verkeån med omgivningar har en betydande förekomst av ursprunglig flora och fauna. Stora delar av området innehåller även ett kulturlandskap med ålderdomlig prägel.

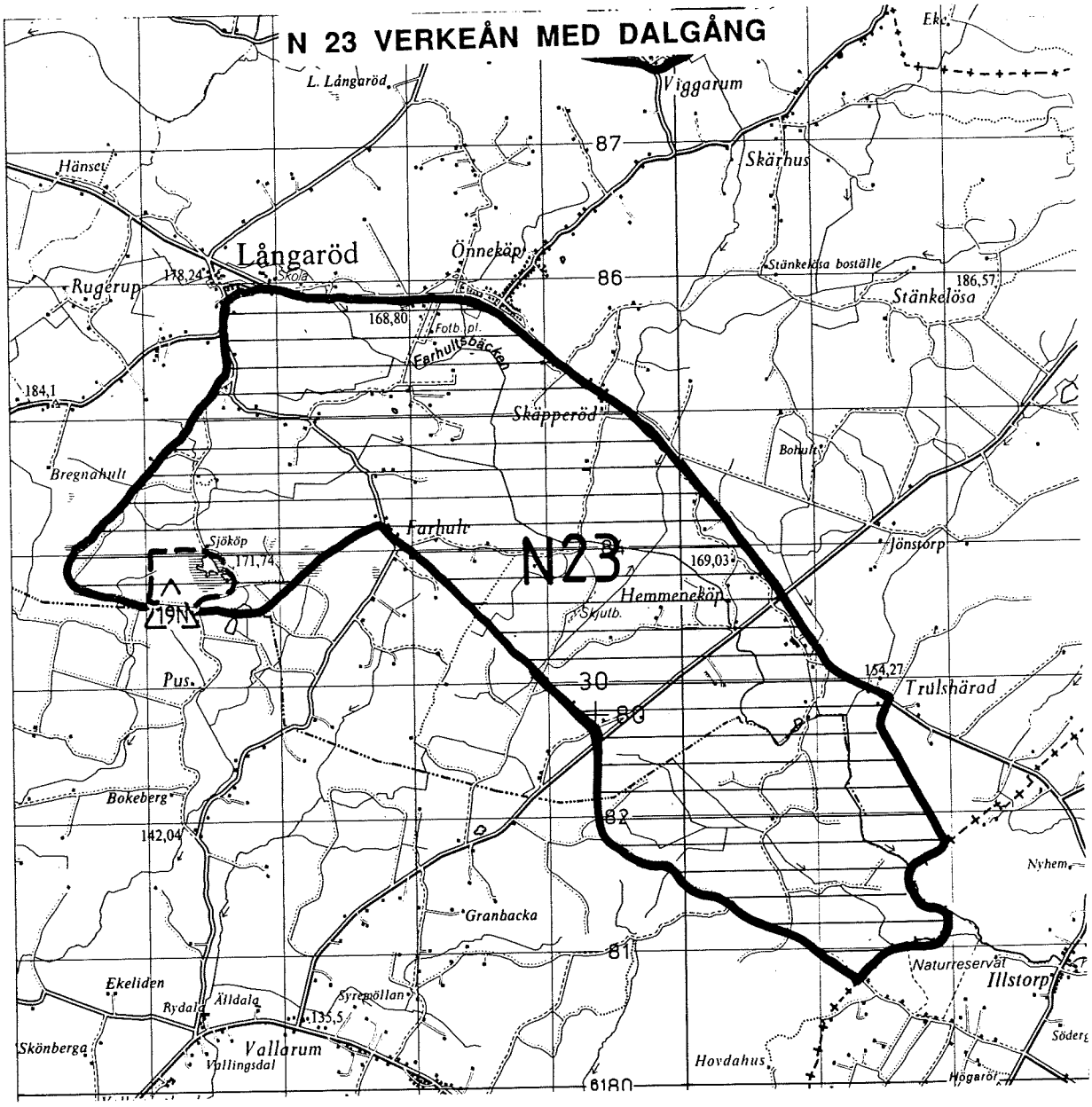

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 24 Kulturlandskapet norr om Lövestad, Sjöbo och Hörby kommuner.

Karta: 02D NO **Mittpunkt**: 02D 5f **Area**: 4 800 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion:7 Skånes sediment- och kust-område 8 Nordöstra Skånes barrskogslandskap

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Åsnät, rullstensås

Vegetationstyper: Lövblandskog, bokskog, avenbokskog, ekskog, torräng, äng, fuktäng, kärr

Intresseaspekter: B E G K O Z S

Urvalskriterier: E. Ålderdomligt odlingslandskap

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Nuvarande fördelning mellan öppen och skogklädd mark bibehålles, ej skogsplantering på naturbetesmarker och betade hagmarker

Planering och säkerställande: 19 förordnande, Länets naturvårdsplan nr 187

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K179

Områdets huvuddrag:

Området domineras av ett böljande småkuperat landskap med höjder och dalar. Flera åsformationer ger landskapet en omväxlande och tilltalande karaktär.

Markanvändningen karakteriseras av ett öppet jordbrukslandskap med åker samt insprängda ogödslade naturbeteshagmarker av utmarkskaraktär. Dessutom påträffas mindre lövskogspartier med framför allt bok, avenbok och ek. Skogstypen är oftast av ängskogskaraktär med en artrik flora, exempelvis gulplister, skogsbingel, lundarv, myskmadra, blå- och gulsipprot, nunneörter samt olika viol- och vårlöksarter. Kärrmarkerna är i allmänhet artrika rikkärr med ett stort antal örter, bl a orkidéer och flera starrarter.

Bokskogsområde vid Plågan (1)
Stort bokskogsområde av ängbokskogstyp.

N 24 KULTURLANDSKAPET NORR OM LÖVESTAD

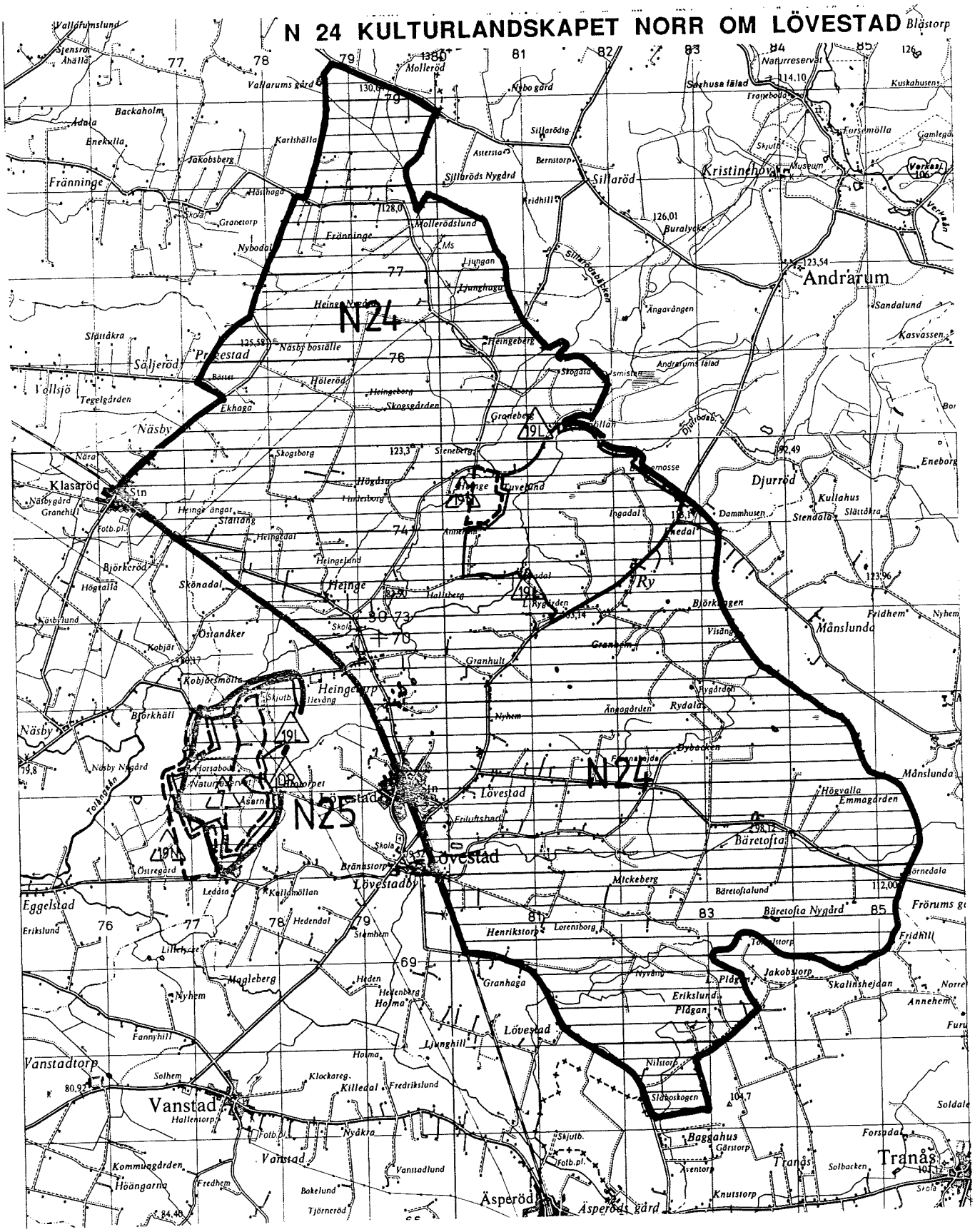

Betesmarker mellan Lövestad och Bäretofta (2)
Området består av väl betade marker i sluttningszon till bäckdalgång. Landskapet är något kuperat. På betesmarkerna finns spridda träd och buskar av framför allt al, ask, avenbok, bok, hagtorn, hassel och slån.

Landskapet kring Bäretoftalund (3)
Område med öppen betesmark, fäladsmark med en och slån samt delvis betade skogsdungar med övervägande avenbok och bok. Inom området förekommer öppna grunda kärrpartier med bl a den sällsynta lövgrodan. På högörtängar i öppna gläntor i skogsdungarna förekommer en örtrik flora med flera orkidearter.

Betes- och skogsmarker vid Froenahejda och Rygården (4)
Gammalt ålderdomligt landskap med omväxlande betes- och fäladsmarker av utmarkskaraktär samt skogsområden med bok, ek och avenbok. Området genomdrages av rullstensåsar som bildar komplicerade system med åsgropar etc. På fäladsmarkerna förekommer slån, hagtorn, hassel samt spridda träd av bok, ek och avenbok. Åsarna är till största delen klädda med bok, ek och avenbok men vissa partier är helt öppna. Landskapet hålles öppet genom beteshävd. Landskapstypen i området är ur svenska förhålladen unik. Vissa kärrpartier med lövgroda.

Fäladsmarker söder om Heingeberg (5)
Området karakteriseras av en i landskapet markerad dalgång, enefälads- och andra betesmarker, små åkertegar, mindre bok- och andra lövskogspartier, framträdande stengärdesgårdar samt odlingsrösen. Landskapsbilden har en ålderdomlig prägel.

Landskapet kring Oremöllan (6)
Omväxlande landskap med betesmarker, hagmarker samt mindre lövskogspartier. Mot söder utbreder sig en brant sluttningszon med spridda buskar av hagtorn, hassel och en. I fältskikt förekommer bl a orkidéer.

Landskapet norr och söder om Hallsberg (7)
Småkuperat omväxlande kulturlandskap med ett par markerade bäckdalgångar. Ålderdomlig landskapsbild. Flera typer av betesmarker.

Landskapet mellan Näsby boställe och Heingeberg (8)
Omväxlande landskap med olika typer av betesmarker, hagmarker och mindre lövskogspartier. I betesmarken förekommer spridda buskar av bl a hassel, hagtorn och slån. Hagmarken består huvudsakligen av gammal bok, ek och ask. Ålderdomligt landskap.

Området längs Möllebäcken (9)
Bäckdalgång med omgivande betemarker och hagmarker. Ålderdomligt landskap.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 25 Lövestads åsar, Sjöbo kommun.

Karta: 02D SO **Mittpunkt**: 02D 4e **Area**: 210 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Rullstensås, åsgropar, åsnät

Vegetationstyper: Bokskog

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, åker, betesmark

Intresseaspekter: B G

Urvalskriterier: A

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet brukande av marken, ingen täktverksamhet

Planering och säkerställande: 19 förordnande, Länets naturvårdsplan 1975 nr 186

Områdets huvuddrag:

Åsen är av mycket stort geovetenskapligt värde. Här finns ett ovanligt stort och välutbildat åskomplex med mellanliggande åsgropar. Bokskogen i östra delen av området framhäver vackert åsarna i landskapet som dessutom är ett värdefullt strövområde.

Referenser:

Daniel, E. 1986: Beskrivning till jordartskartorna Tomelilla SO/Simrishamn SV/Ystad NO/Örnahusen NV. SGU Ser Ae 65-66

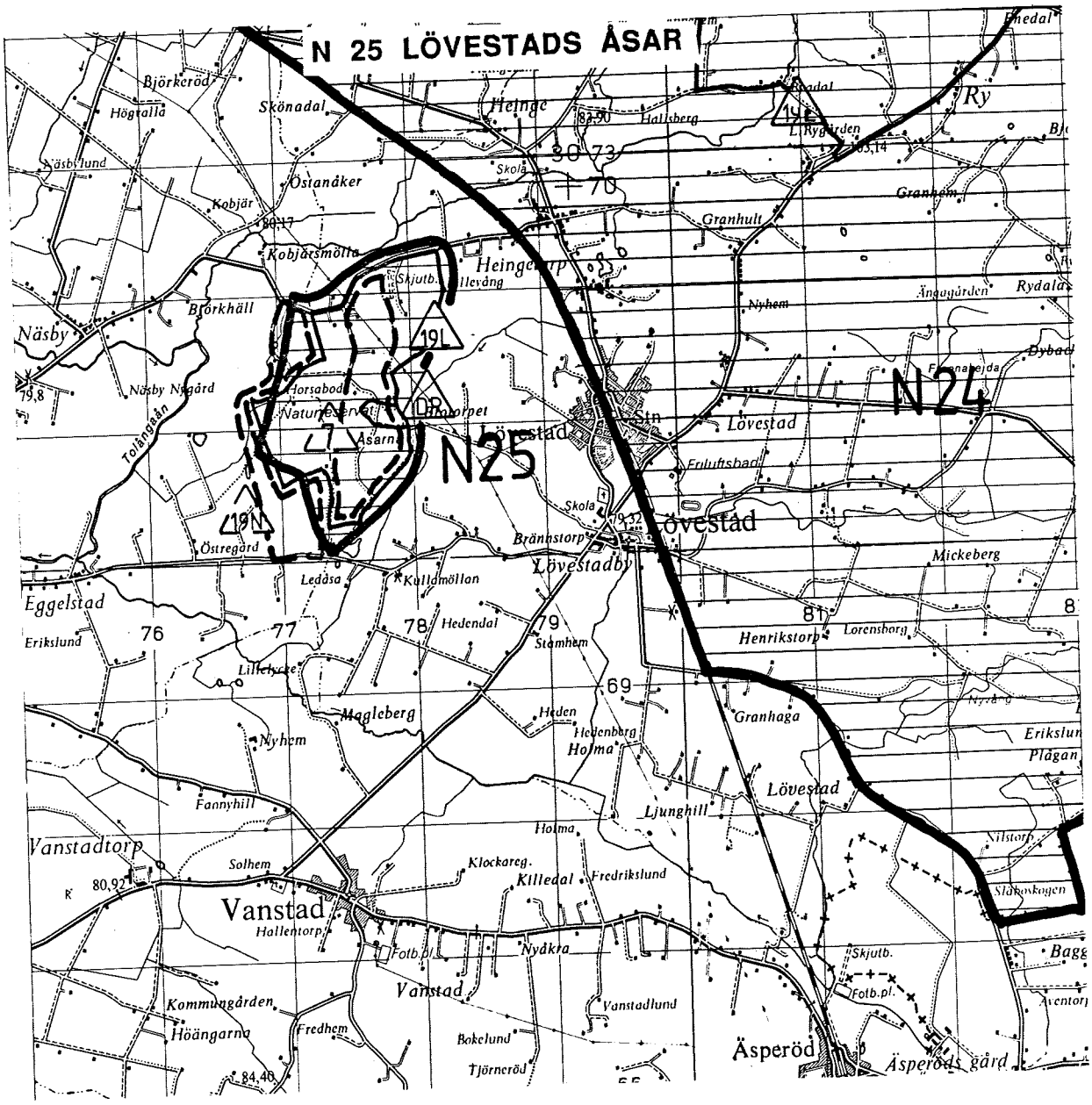
N 25 LÖVESTADS ÅSAR
N25
N24
Lövestad
Lövestadby
Vanstad
Vanstadtorp
Näsby
Eggelstad
Eriksiund
Heinge
Heingetorp
Skönadal
Björkeröd
Östanåker
Kobjär
Kobjärsmölla
Björkhäll
Näsby Nygård
Tolängaån
Horsabod
Östregård
Ledåsa
Kullamöllan
Hedendal
Stamhem
Magleberg
Nyhem
Fannyhill
Solhem
Hallentorp
Kommungården
Höängarna
Fredhem
Klockareg.
Killedal
Fredrikslund
Nyåkra
Vanstadlund
Bokelund
Tjörneröd
Äsperöd
Äsperöds gård
Granhult
Granhaga
Ljunghill
Holma
Heden
Hedenberg
Brännstorp
Skola
Stn
Friluftsbad
Henrikstorp
Lorensborg
Mickeberg
Ry
Rydala
Ängagården
Granhem
Hallsberg
Skjutb.
Fotb.pl.
Plågan
Nilstorp
Slåboskogen
Bagg
Aventorp
Dybad
Enedal
76
77
78
79
69
81
19L
19N
19E
30
73
70
80,17
79,8
80,92
84,40
79,32
83,90
103,14

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 26 Borstbäcken — Skartofta ängar — Torpaklint — Helvetesgraven — Frualid, Sjöbo och Eslövs kommuner

Karta: 02D NV, SV **Mittpunkt**: 02D 5c **Area**: 2 200 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Förkastningsbrant, ravin, sprickdal, vulkaniska former, isälvsavlagringen, vittringsjord, talus, horst

Vegetationstyper: Bokskog, avenbokskog, askskog, lövblandskog, sumpskog, äng, fuktäng

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, åker, beteshagar

Intresseaspekter: B E G H K O R Z S (ej rangordnade)

Urvalskriterier: A. Lövskogsområde med utpräglad ängsbokskog samt gradient till hedbokskog betingat av berggrund, jordarter och hydrologi. Tydlig bäckravinbildning i morän och sedimentärberggrund med bl a colonusskiffer; C. Mycket rik förekomst av lundviva (Primula elatior). Ett flertal häckningsplatser för glada (Milvus milvus); D. Artrik flora, särskilt i översilade näringsrika bokskogssluttningar; E. Ett system av förkastningar har givit upphov till stora geologiska skillnader inom berggrunden i området.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Lövskogskontinuitet, naturvårdsinriktat skogsbruk

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 178, 179, 180 och 181

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K100

Områdets huvuddrag:

Kännetecknande för Övedsklosters marker är en mycket hög vilttäthet inte minst av rådjur. Intressant är att det var just här som de sista, få resterna av den svenska rådjursstammen räddades undan utrotning för 150 år sedan. Därför kan man i dag nästan varje gång man besöker området vara säker på att träffa på rådjur. En skymt av Övedsklosters specialité , de vita dovhjortarna, tillhör också upplevelserna. Med lite tur kan man få se gladan segla över området.

N 26 BORSTBÄCKEN-SKARTOFTA ÄNGAR-TORPAKLINT-HELVETESGRAVEN-FRUALID

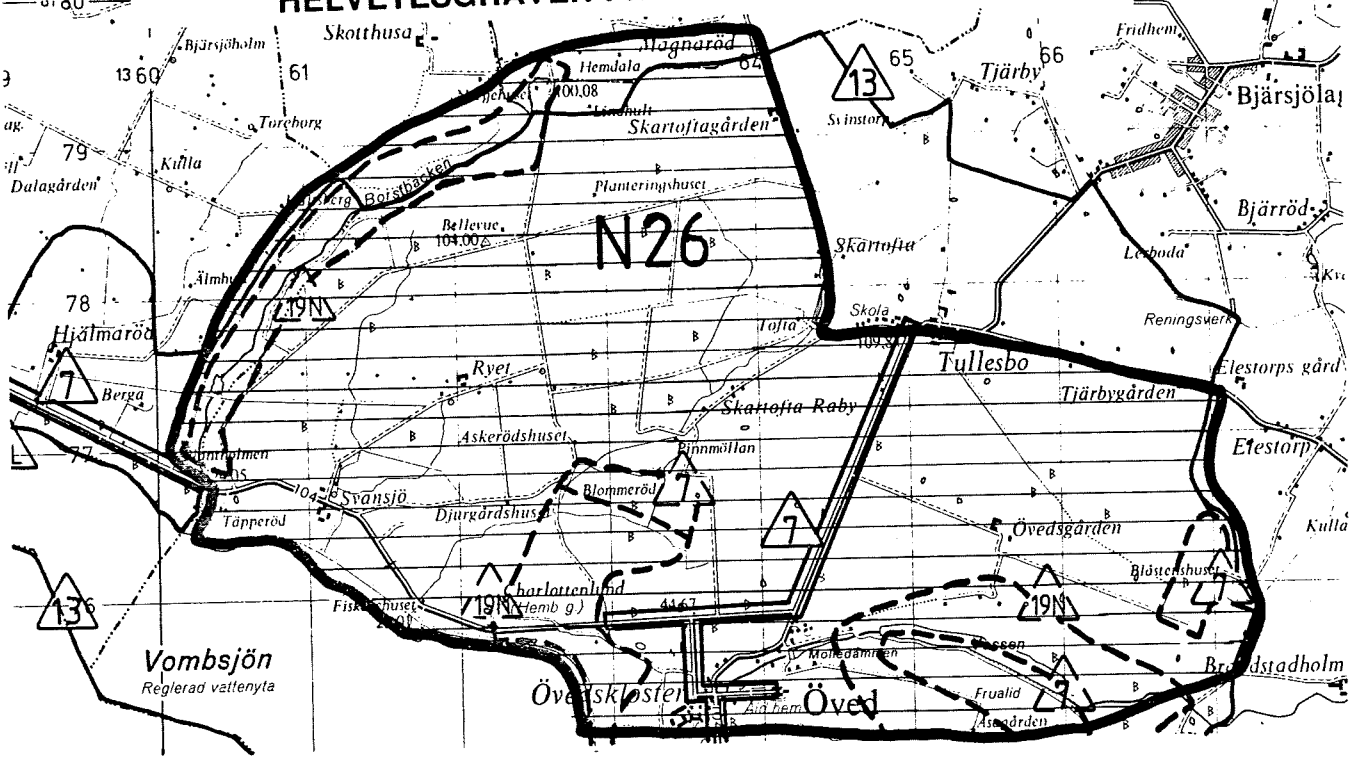

Borstbäcken

Fyra km öster om Harlösa rinner Borstbäcken ut i Vombsjön efter ett bitvis hastigt lopp ned för sluttningen mellan lerskifferslätten och Vombsänkan. Vattnet i bäcken är ovanligt rent och är därför ett intressant studieobjekt för limnologer. Den mäktiga dalgång som omger bäcken är djupt nedskuren i skifferberggrunden. Denna blottas också på flera ställen i branterna. Här har funnits ett kalkstenbrott i silurberggrund (översilurisk colonusskiffer med diabasgångar och kalksten). Den skogklädda bäckravinen hyser ett rikt och varierat växt- och djurliv.

Skartofta ängar

I området vid Öved med Skartofta ängar finns lövskogar huvudsakligen med bok och rik markvegetation av gulplister-, myskmadra- och skogsbingeltyper. Här finns gott om den fridlysta lundvivan, som har sin enda naturliga svenska växtplats i denna trakt.

Helvetesgraven

Helvetesgraven ligger i området med den s k övedsandstenen, som varierar i färg från djupröd till grå med röda fläckar. På en del skiktytor kan ses grävoch krypspår från djur som levde på och i sandbottnen i det sensiluriska havet. Sandstenen representerar det yngsta ledet i den s k Öved-Ramsåsaserien vars äldsta led finns i form av kalkstenarna vid Bjärsjölagård. Den har karaktär av grundhavsavlagring och har brutits som byggnadssten, men även använts för tillverkning av slipstenar. Stenbrottet är idag helt vattenfyllt.

Frualid

Den lilla bäcken norr om Frualid vidgar sig till dammar med ett rikt fågelliv.

Det bokskogsklädda höjdstråket Frualid (ca 2 km långt) är en lavagång, diabas, som har brutit igenom Övedsandstenen. Detta skedde troligen under permperioden (ca 250 milj år sedan), en tid då jordskorpan hävde sig i både Mellaneuropa och Skandinavien.

Vid Torpaklint någon kilometer söder om Frualid blir detta om möjligt än mer påtagligt. Här finns också ett stenbrott men denna gång i granitgnejs. Torpaklint är en smål urbergsribba, en mindre horst. Urberget har i samband med väldiga blockförskjutningar blivit starkt krossat och förklyftat. Det som bl a är intressant vid Torpaklint är de gångbergarter, som genomsätter granitgnejsen. Dessa gångar består av en mörkbasisk bergart, melafyr. Här finns också en gång av röd syanitporfyr, som såvitt man vet är den enda i sitt slag i Sverige.

Området präglas av rika lövskogar med stort inslag av bok. Markvegetationen utgöres av gulplister- och myskmadratyper. Även lundviva växer här.

Referenser:

Regnell, G. 1964: Kring Rövarekulan och Helvetsgraven. Ett stycke berggrundsgeologi. Skånes Natur Årsbok 51.

Regnell, G. 1967: Platsen för brottet. Skånes Natur Årsbok 54.

Lindgren, L. 1968: Bokskogsreservat i Malmöhus län. Skånes natur 55:3

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 27 Bjärsjölagård, Sjöbo kommun.

Karta: 02D NV **Mittpunkt**: 02D 5d **Area**: 30 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Morän

Vegetationstyper: Lövblandskog

Markanvändning: Nedlagd bergtäkt

Intresseaspekter: C

Urvalskriterier: E. Typlokal för översilurisk kalksten

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Den nedlagda täkten bör ej efterbehandlas, omgivningarna bör hävdas

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 177

Områdets huvuddrag:

Vid Bjärsjölagård något öster om slottet finns ett gammalt stenbrott med kalksten och märgelsten. Kalkstenen är yngre än omgivande siluriska skiffrar. Här finns fossil efter den djurvärld som levde i silurhavet, koralldjur, armfotingar, mossdjur, trilobiter, snäckor, musslor, havsliljor m m. Lokalen är ganska utplockad. Den blågrå eller lätt rödaktiga kalkstenen har tidigare bränts till jordbrukskalk.

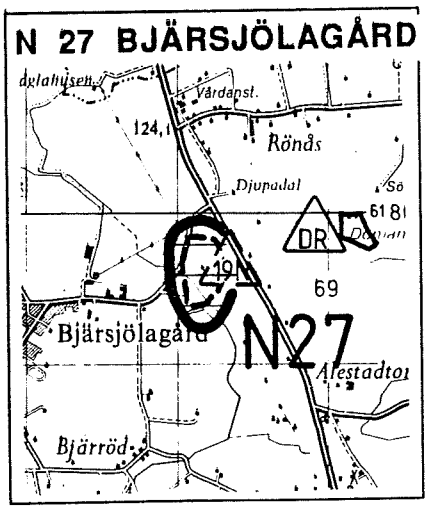

Referenser:

Brood, K. 1974: Bryzoa from the Ludlovian of Bjärsjölagård in Skåne. Geol Fören Sthlm Förh 96:4

Regnell, G. 1964: Kring rövarekulan och helvetesgraven. Ett stycke bakgrundsgeologi. Skånes Natur Årsbok 51.

Regnell, G. 1967: Platsen för brottet. Skånes Natur Årsbok 54.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 28 Snogeholms — Skårbyområdet, Sjöbo och Ystads kommuner.

Karta: 02D SV **Mittpunkt**: 02D 1d **Area**: 7 700 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne, 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Moränbacklandskap, issjöbildning, åsbildningar, dödislandskap

Vegetationstyper: Ängs- och hedskogar, bokskog, ekskog, almskog, askskog, alskog, björkskog, lövblandskog, rikkärr, rished, gräshed, sandgräshed, torräng, äng, fuktäng, kärr, näringsrik sjö med lövdominerade skog- och busksnår, äng eller gles vegetation, vassvegetation, starrvegetation

Markanvändning: Ädellöv- och barrskogsbruk, åker, betesmark

Intresseaspekter: B E G H K L O S Z

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet nyttjande av marken

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan nr 189, 191 och 192, naturreservaten Lybeck och Naröd

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F8 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K104, K161, K162

Områdets huvuddrag:

Området ligger kring Romeleåsens sydöstra utlöpare. Horsten begränsas av flera förkastningar vilka utgör de topografiska huvuddragen. Mot söder ligger området på Alnarpssänkans norra förkastningszon, medan de östra delarna, sjölandskapet, är beläget över Vomb-Ystad-sänkan. Dessa båda förkastningsdalar är fyllda med kvartära sediment med en komplex stratigrafi av mycket stort geovetenskapligt värde och är unika för landet. De är också fundamentala bildningar för det morfologiskt variationsrika backlandskapet inom området.

N 28 SNOGEHOLMS-SKÅRBYOMRÅDET
(Översiktskarta)

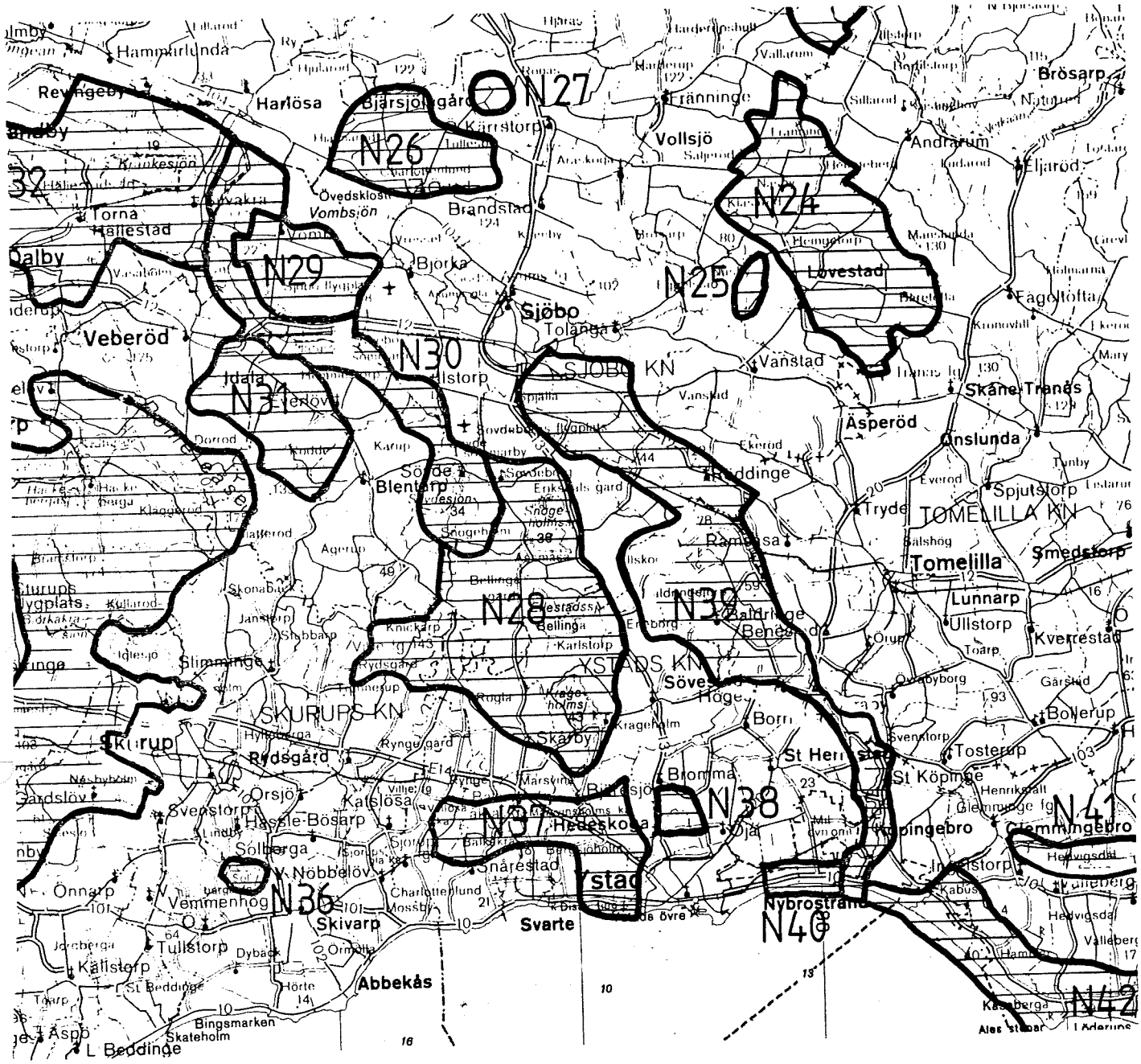

N 28 SNOGEHOLMS-SKÅRBYOMRÅDET 1 (2)

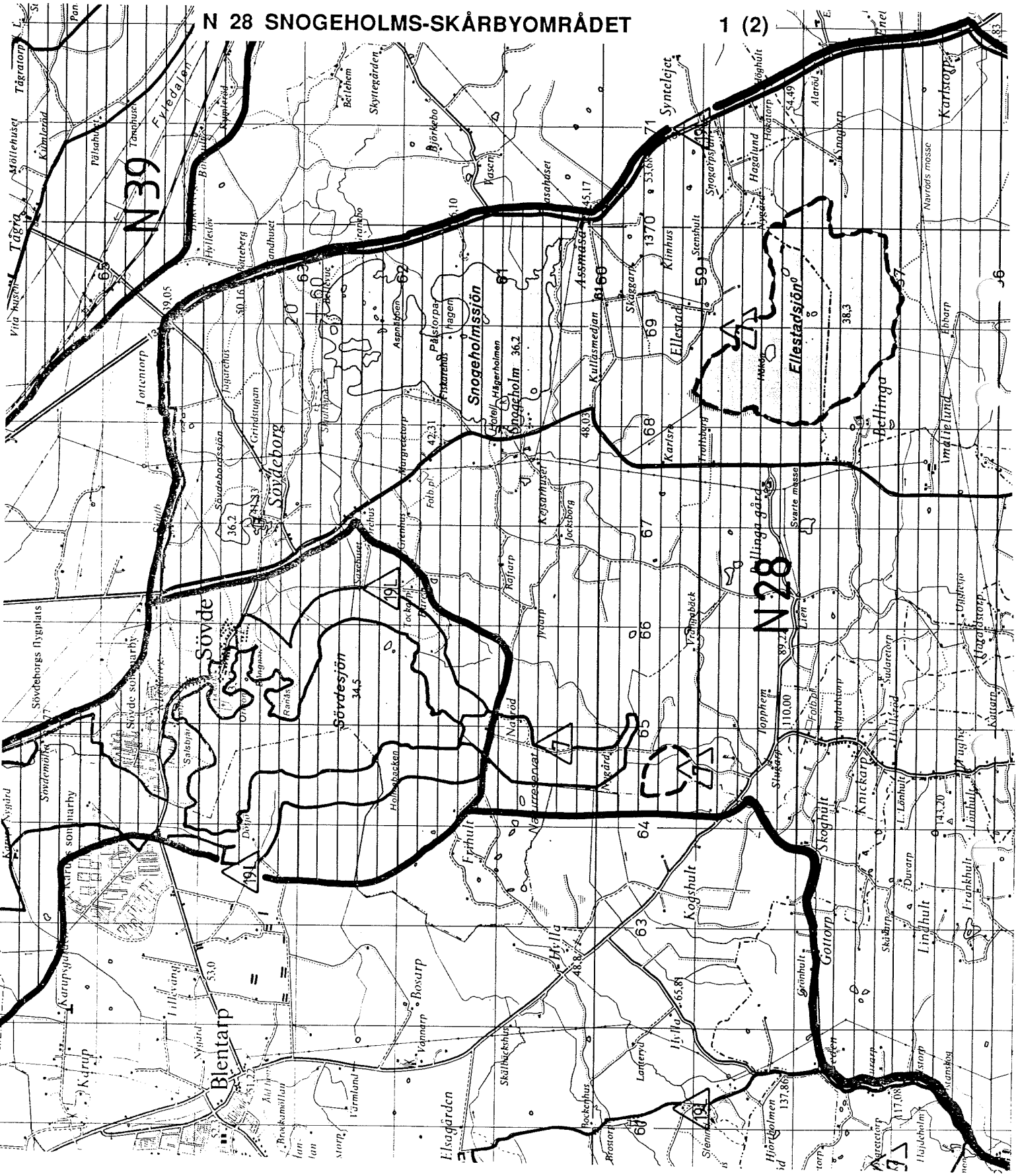
N 39
Fyledalen
Tågarp
Möllehuset
Tågaröd
Kölmlerröd
Pålsahus
Tåsahuset
Vita huset
Lottentorp
Hyllelöv
Ostenberg
Grindstugan
Sövdeborgssjön
Sövdeborg
Sövde
Sövdeborgs flygplats
Sövdesjön
Blentarp
Kärrup
Karupsgården
Elkagården
Hylla
Frihult
Kogshult
Gottorp
Stoghult
Knickarp
Lindhult
Snogeholmssjön
Snogeholm
Palstorpa
Hagen
Hotell Hägerholmen
Fiskarehus
Kejsarhuset
Jockborg
Kojtarp
Nyarp
Naröd
Naturreservat
Nygård
Hollabacken
Grenhus
Margretetorp
Aspnäsen
Björkeby
Skytteryden
Betlehem
Vasen
Assmåsa
Kullasmedjan
Skaggarp
Klinhus
Ellestad
Ellestadsjön
Snogarpsfor
Hagalund
Nygård
Höghult
Höjtorp
Alaröd
Snogarp
Karlstorp
Navrods mosse
Bellinga
Bellinga gård
Svarte mosse
Trolsburg
Karlsro
Vångabäck
Iren
Iopphem
Folb.p.
Sudaretorp
Tygelsjö
Agrabostorp
Katarp
Dunarp
Skiarp
Grönhult
Lönhult
Ilhlerod
Trankhult
Lindhult
Rockehus
Brostorp
Lanteryd
Skälbackshus
Vannarp
Boxarp
Tillsand
Vångård
Brokamåla
Värmland
Hjortholmen
Stenin
Hajdeholm
Kanstad
Ragsetorp
Ingelstorp
Ingelstorp
Ingelst

N 28 SNOGEHOLMS-SKÅRBYOMRÅDET 2

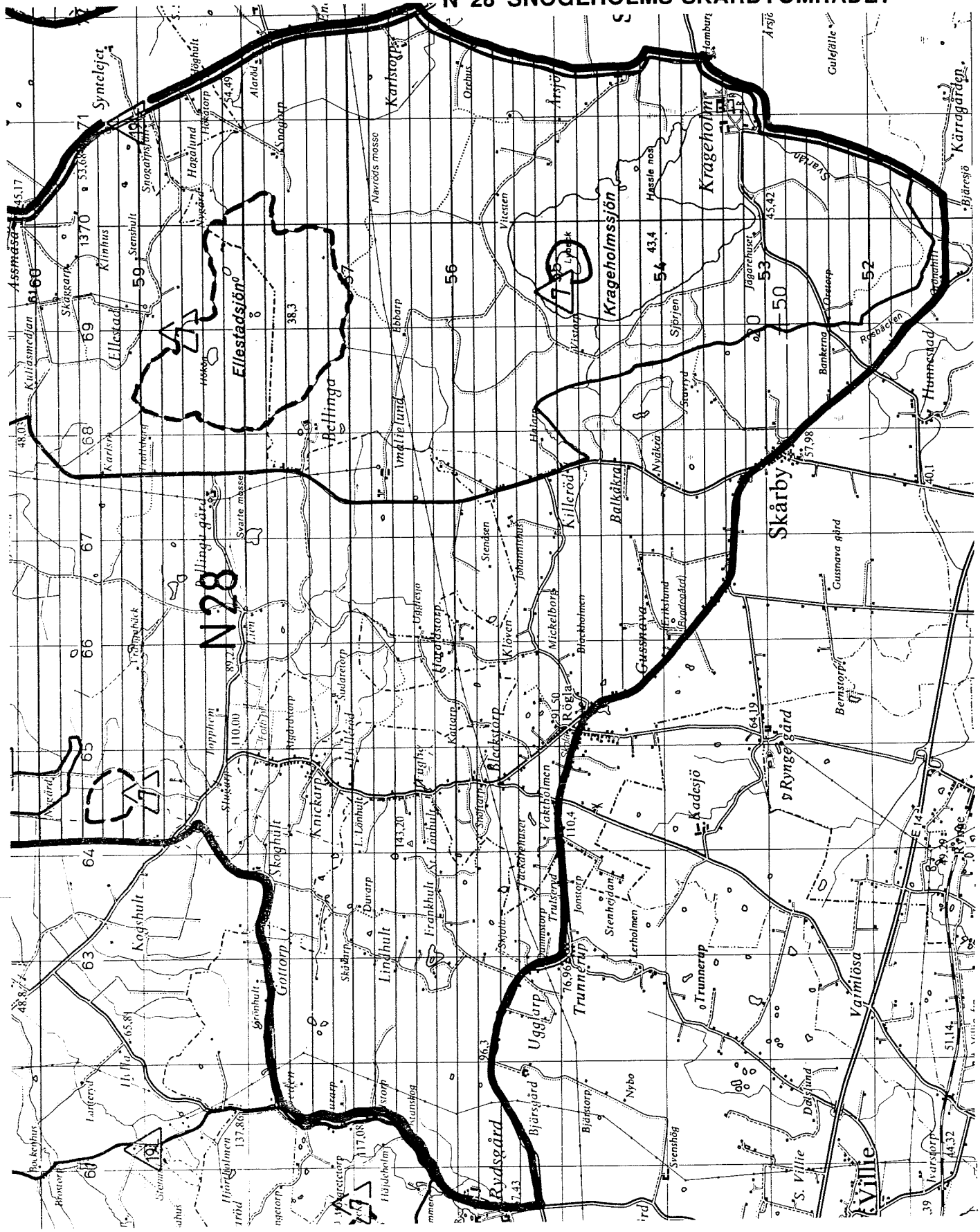
N 28
Ellestadsjön
Krageholmssjön
Krageholm
Skårby
Ellinga
Ellinga gård
Röglarp
Kadesjö
Ryngegård
Trunnerup
Uggarp
Rydsgård
Lindhult
Knickarp
Skoghult
Kodshult
Gottorp
Villie
Varmlösa
Kärrgården
Humstad
Gussnava
Killeröd
Balkåkra
Syntelejet
Karlstorp
Ellestad
Klinhus
Skåggarp
Kuliasmedjan
Assmåsa
Snogeholm
Hagalund
Snogarp
Navrödsmosse
Svarte mosse
Vitesten
Hassle nor
Jägarehuset
Bankerna
Rosbäcken
Gulefälle
Arsjö
Hamburg
Bjäresjö
Gussnava gård
Bernstorp
Johannishus
Mickelbarp
Blackholmen
Klöven
Bleckstorp
Kattarp
Uggleryd
Frankhult
Stenhejdan
Lerholmen
Jonstorp
Nybo
Bjärsgård
Bjästorp
Svenshög
Dalslund
S. Villie
Ivarstorp
Hjärtholmen
Höjdeholm
Broskrhus
Broskrt
Lurferyd
Ilhult
Stenhuset
Grönhult
Ingetorp
Ingetorp
Ingarettorp
Stenshult
Nyvard
Alarröd
Knogarp
Orebus
Vindelytund
Ibbarp
Hakarp
Nyåkra
Stavryd
Sjöjen
Vistarp
Lyckeby
Hakarp
Ostorp
Skalan
Toppheim
Sluscarp
Ingatorp
Sudarcorp
Ll. Ilstad
Ll. Lönhult
Lönhult
Stora Lönhult
Duvarp
Skårarp
Stora Ingatorp
Tackehuset
Vaktholmen
Truskerup
Dammstorp
Stora Skårarp
Stora Kattarp
Ugleryd
Ugleryd
Siendsen
Ingatorp
Ingatorp
Ingatorp

Romeleåsens sydsluttning:
De västra delarna, kring Skönabäck och Rydsgård, utgörs av Romeleåsens sydsluttning med ett backlandskap med stora former mot söder. Sydsluttningen präglas av småjordbruk med växlingar mellan odlings- och betesmark och skogsdungar. Mot söder blir jordbruket storskaligare på de leriga jordarna. I de östra delarna finns det områden med bok- och granskog och en mycket värdefull fäladsmark. Området är mycket viltrikt.

Backlandskapet mellan Rydsgård och Knickarp
Mellan Rydsgård och Knickarp finns ett mycket variationsrikt backlandskap som med sina stora och små kullar med brant relief, dödishålor med sjöar och kärrmarker, källor, en större sockertoppsliknande kulle och ett par djupa dalar är unika för backlandskapet. Området har omformats relativt måttligt av mänsklig verksamhet. Stora delar utgörs av betesmark och lövskog, med granskog framför allt i de norra delarna. Området har en rik flora och fauna.

Krageholmssjön
Krageholmssjön, vars sediment har blivit noggrant undersökt under senare år, har blivit en referenslokal för den regionala vegetationshistoriska utvecklingen i södra Skåne. Ön Lybeck i Krageholmssjön är naturreservat, måttligt påverkad av mänsklig verksamhet. Stora delar utgörs av betesmark och lövskog, med granskog framför allt i de norra delarna. Området har en rik flora och fauna.

Snogeholmssjön
Snogeholmssjön ligger i gränslandet mot den stora sedimentslätten. Sjöns form visar att den ingår i det varierande backlandskapet som blir storskaligare och lugnare i morfologin mot söder.

Från den sockertoppsliknande, skogklädda höjden söder om naturreservatet Naröd, som har ett mycket stort geovetenskapligt värde, har man en storslagen utsikt både över sjölandskapet i öster och Vombslätten i norr.

Sammanfattande värdetext:

Det vidsträckta området som domineras av de tre stora sjöarna Snogeholmssjön, Ellestadssjön och Krageholmssjön, med starkt kuperad terräng runt sjöarna, erbjuder fina strövmarker. Här växlar åkrar och betesmarker med skogsområden där vidsträckta bokskogar, ofta med rik markvegetation, ger prägel åt landskapet. Området har ett utomordentligt artrikt växt- och djurliv. Flockar av rådjur ses ofta beta ute på åkrarna, medan de mera skygga kronhjortarna sällan låter sig beskådas. Här finns också ovanligt gott om rovfåglar. Så har t ex gladan ett säkert tillhåll i dessa lövskogar. I sjöarna häckar bl a grågås.

Referenser:

Axelsson, P. 1979: Krageholmssjöns fåglar förr och nu. Skånes Natur Årsbok 66.

Bergendorff, C. et al 1974: Naturvårdsundersökning inom Krageholmsområdet. Tillämpningsuppgift i naturvård, 10 p. Lunds universitet (stencil).

Daniel, E. 1979: Backlandskapets geologi - en översikt. Skånes natur Årsbok 66.

Mårtensson, E. 1979: Natur och kultur kring Sövdesjön. Skånes Natur Årsbok 66.

Rapporter från forskningsprojektet: Kulturlandskapet under 6000 år. Lunds universitet.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 29 Vombs fure, Lunds kommun.

Karta: 02D SV **Mittpunkt**: 0 2D 4b **Area**: 1 800 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område.

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Sanddyner, flygsandfält

Vegetationstyper: Tallskog, gräshed

Markanvändning: Skyddsskog, vattentäktområde, strövområde

Intresseaspekter: B G Z O

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Nuvarande markanvändning bibehålles, måttligt friluftslivsutnyttjande under kalvningstid.

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 113, 114.

Områdets huvuddrag:

Området utgör en del av det forna kronhjortsreservatet. Genom området löper en sanddyn, som varierar i höjd mellan 1-10 m. Dynen har sannolikt uppkommit i samband med sandflykt under historisk tid, då området nyttjades som åker. Huvuddelen av området utgörs av tallskog, men här och var finns luckor, vilka kan karakteriseras som gräshedar. Inom området finns planteringar med gran och i mindre omfattning ek och björk.

Vombs Fure är ett av centralområdena för kronhjortens nominatras som brunstplats och kalvningsområde. Vintertid kan flockar på upp till 50 djur hålla till i skogen.

Trollfladdermusen har här ett av sina få tillhåll i landet.

Den gröna hedvårtbitaren finns bara i området och i närliggande delar av Klingavälsåns dalgång. Den trivs bäst i öppna gräsbevuxna partier såsom vägkanter, gläntor i skogen eller torr ängsmark. Arten saknar flygförmåga och lämnar ogärna gräsbevuxen mark. Inom området finns således stora utbredningsluckor.

Sammanfattande värdetext: Brunstplats och kalvningsområde för kronhjortens nominatras. Viktig resp enda biotop för trollfladdermus och grön hedvårtbitare.

Referenser:

Ahlén, I. 1972: Fältpiplärkan Anthus campestris koloniserar skogsmark i Skåne. Vår fågelvärd 31:1.

Berglund, B. 1974: Intresseant vårtbitarefynd i Skåne. Skånes Natur 64:4.

Kindvall, O. 1984: En riktig raritet - grön hedvårtbitare. Fältbiologen 1984:5.

Risinger, B. 1984: Sanddyner i Malmöhus län. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande nr 1984:1.

N 29 VOMBS FURE

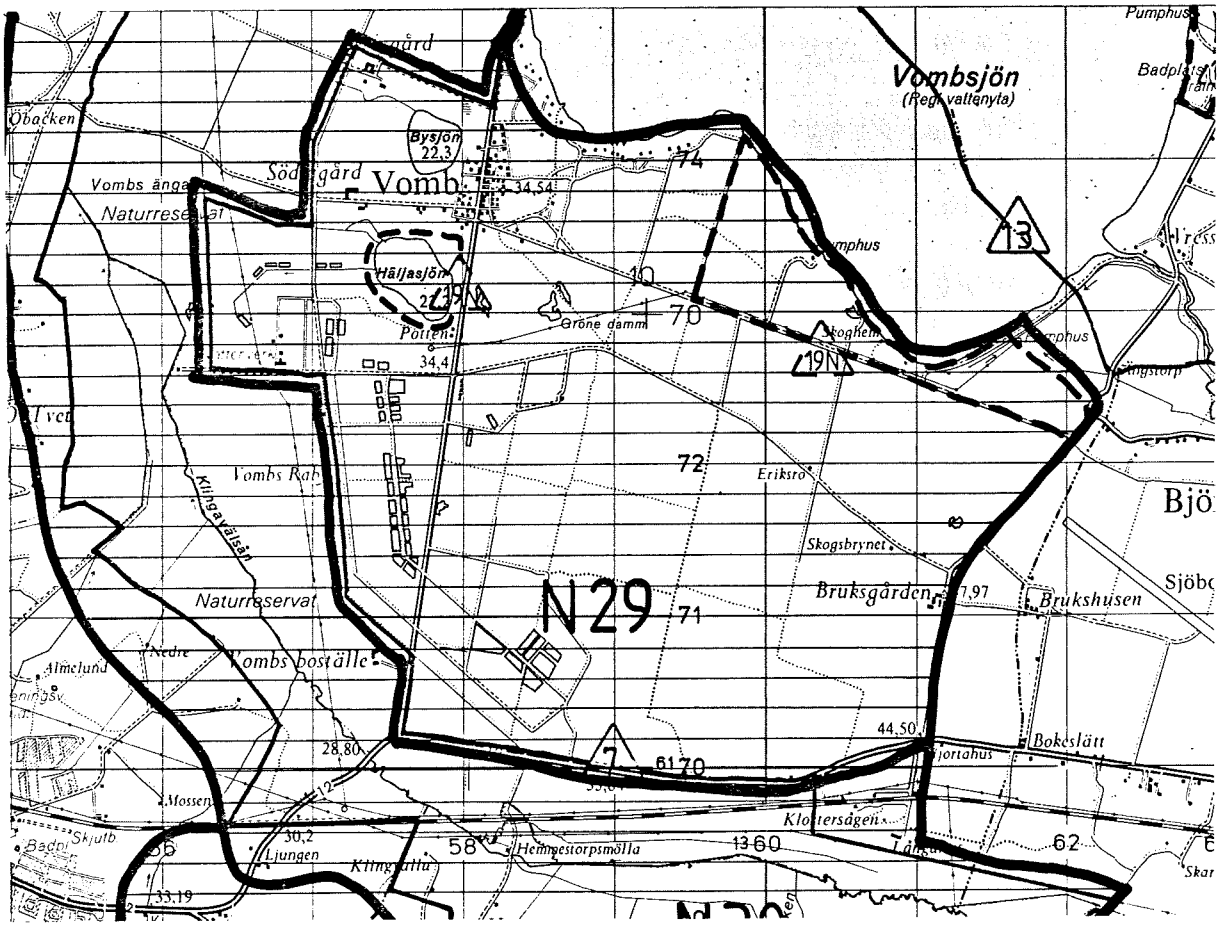

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 30 Klingavälsån, Lunds och Sjöbo kommuner.

Karta: 02D SV **Mittpunkt**: 02D 3a **Area**: 3 600 ha

Delområden: 2 st

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Meander, morändämd sjö, isälvsdal

Vegetationstyper: Fuktäng, äng, rikkärr, gräshed, sandgräshed, alskog, strand-vegetation

Markanvändning: Betesmarker, åker, skogsholmar

Intresseaspekter: B G K L Z O S

Urvalskriterier: A C D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt hävd, förhindra dränering, bibehållen vattenkvalité och vattenbalans

Planering och säkerställande: Naturreservat, landskapsbildsskydd, CW-område

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F7 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K101, K104

Områdets huvuddrag:

Klingavälsåns dalgång

Naturreservatet Klingavälsåns dalgång omfattar ca 2 200 ha och är därmed Skånes f n största naturreservat och s k CW-område. De flacka och på vårarna normalt översvämmade ängarna mellan Sövdesjön och Vombsjön, som omger den slingrande och lugnt framflytande Klingavälsån, har sedan länge varit berömda för sitt rika fågelliv, främst för de många häckande vadarna.

Den kraftiga sänkning av vattenståndet, som Kävlingeån utsattes för omkring 1940 drabbade dock också Klingavälsån. Dess nedre lopp muddrades och rätades med en drastisk torrläggning som följd. Vombs ängar, tidigare ett av de fågelrikaste områdena, som förr om vårarna lyste gula av kabbelekor är fortfarande gula, men nu av maskrosor. Försök att översila Vombs ängar med vatten

N 30 KLINGAVÄLSÅN (Översiktskarta)

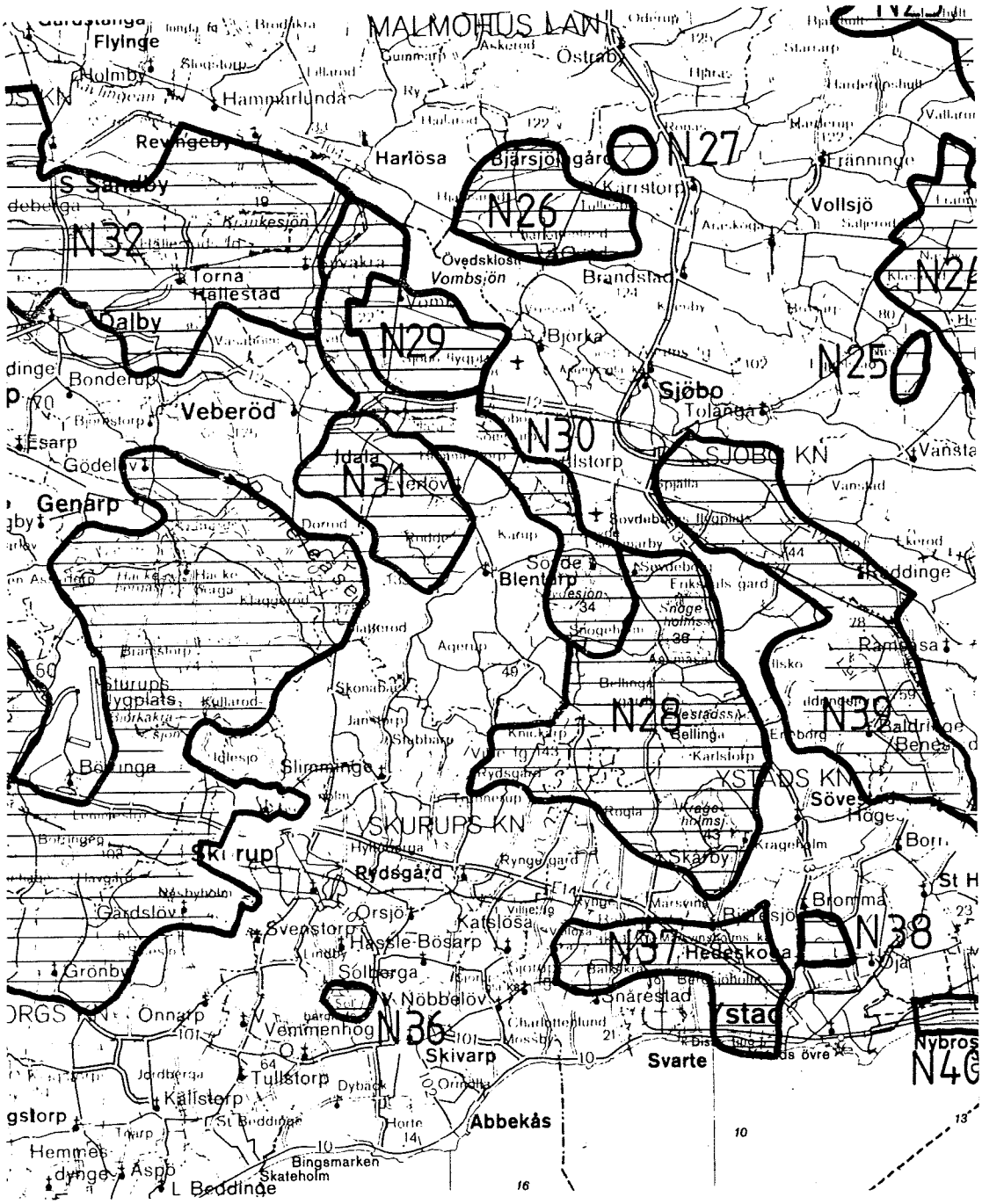

N 30 KLINGAVÄLSÅN 1 (3)

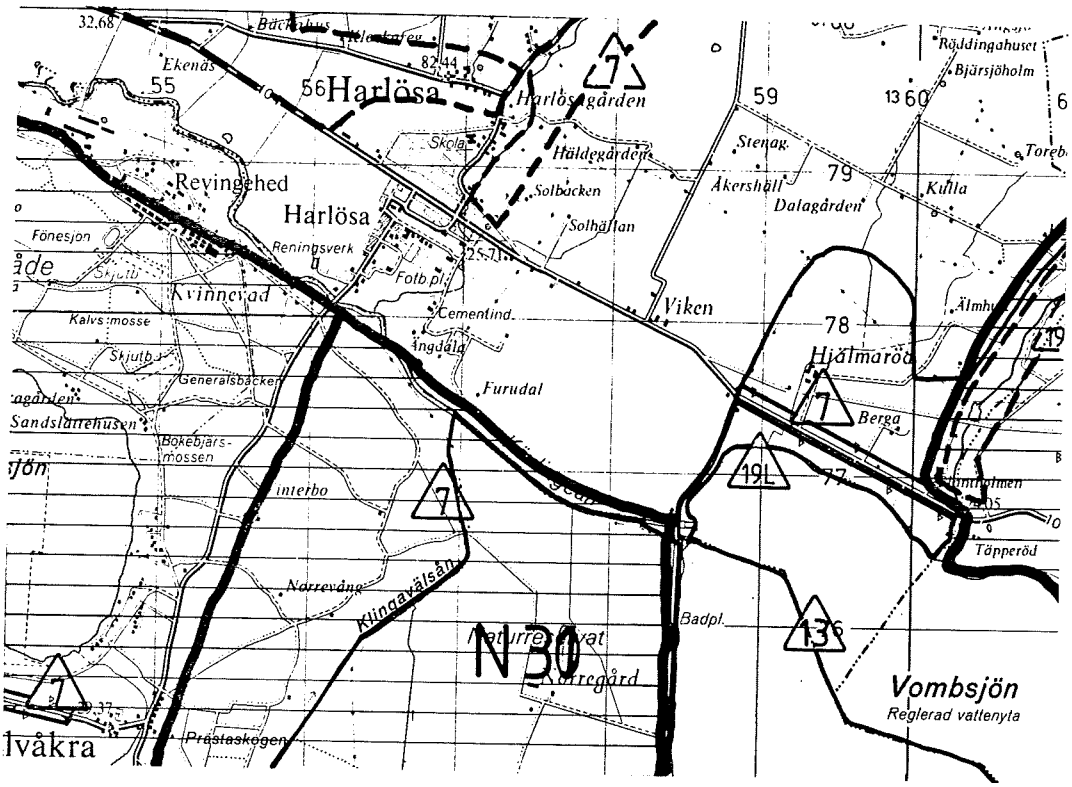

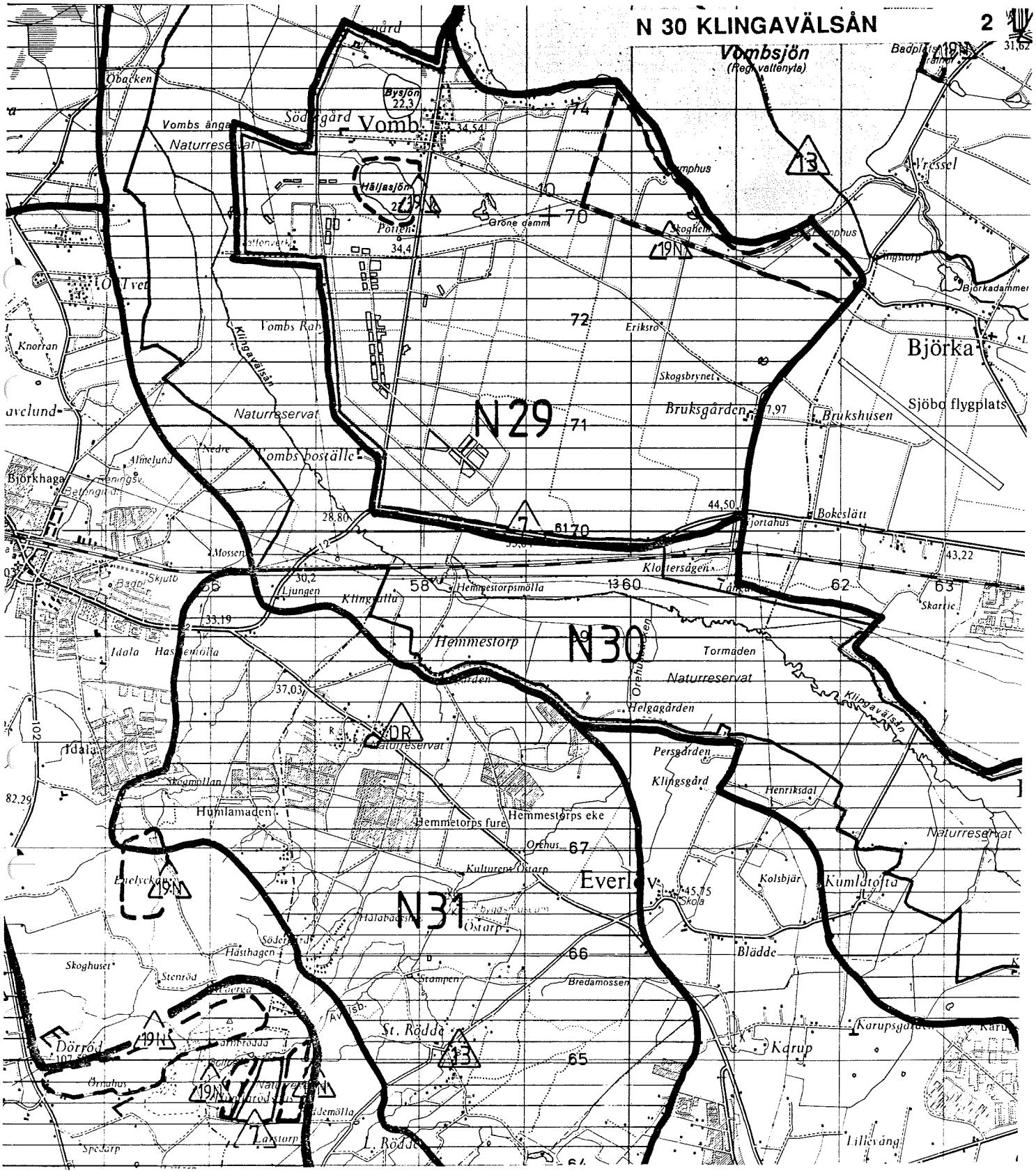
N 30 KLINGAVÄLSÅN
2
Vombsjön
(Regl. vattenyta)
Vomb
Vombs ånga
Naturreservat
Bysjön
Häljasjön
Grone damm
Vombs Rab
Klingavälsån
Eriksro
Skogsbrynet
Bruksgården
Brukshusen
Björka
Sjöbo flygplats
Vressel
Björkadammen
Vombs boställe
Almelund
Björkhaga
Mossen
Ljungen
Hemmestorpsmölla
Hemmestorp
Klostersågen
Bokeslätt
Tormaden
Helgagården
Persgården
Klingsgård
Henriksdal
Humlamaden
Hemmetorps fure
Hemmestorps eke
Kulturens Östarp
Everlöv
Kolsbjär
Kumlatofta
Blädde
Bredamossen
Karup
St. Rödde
Dörröd
Skoghuset
Stenröd
Hästhagen
Östarp
Stampen
Idala
Skogmöllan
Knorran
Öbacken
Skjutb
Badpl
Skarrie
Lillevång
Spedarp
Larstorp
N29
N30
N31
19N
13
7
DR
70
72
71
74
10
58
60
62
63
67
66
65
102
31,62
22,3
34,54
34,4
28,80
30,2
33,19
37,03
44,50
43,22
45,75
82,29

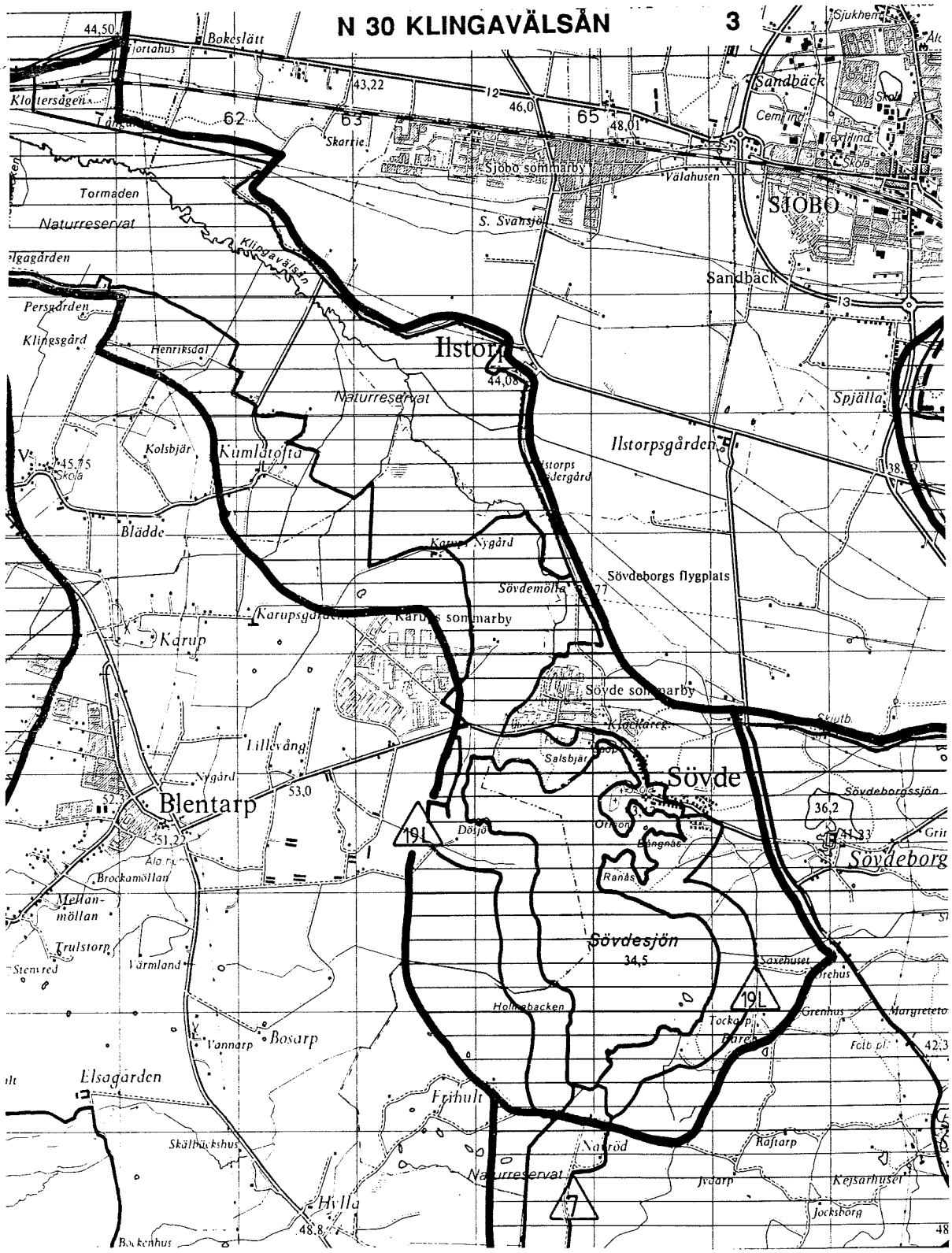
N 30 KLINGAVÄLSÅN
3
Bokeslätt
Klostersågen
Tormaden
Naturreservat
Klingavälsån
Persgården
Klingsgård
Henriksdal
Kolsbjär
Kumlatofta
Blädde
Karup
Lillevång
Blentarp
Brockamöllan
Mellan-
möllan
Trulstorp
Värmland
Bosarp
Vannarp
Elsagården
Skälbäckshus
Hylla
Bockenhus
Frihult
Naurod
Naturreservat
Ilstorp
Ilstorpsgården
Sjöbo sommarby
Sandbäck
SJÖBO
Sandbäck
Spjälla
Sövdeborgs flygplats
Sövde sommarby
Sövde
Sövdesjön
Sövdeborg
Sövdeborgssjön
Ranås
Holmebacken
Grenhus
Raftarp
Jydarp
Kejsarhuset
Jocksborg
Sjukhem
Skola
Cemfind
Textilind
Välahusen
S. Svansjö
Skarrie
Karups Nygård
Sövdemölla
Karups sommarby
Salsbjär
Dösjö
Orrhon
Bångnäs
Saxehuset
Orehus
Margreteto
Folb pl.
Tockarp
Bareb
Skjutb.
Klockareg.
Lillevång
Nygård
Stenvred
Ala
44,50
43,22
46,0
48,01
44,08
45,75
53,0
52,3
51,22
36,2
41,33
42,3
48,8
62
63
65
12
13
19L
7

på våren för att försöka restaurera de tidigare fuktängarna och därigenom på nytt göra dem attraktiva för fåglarna har utförts. Rödspoven häckar fortfarande med några få par, men t ex kärrsnäppa och brushane, som tidigare häckat inom området, har försvunnit. Tack vare ett dämme vid Hemmestorps mölla har de södra delarna med Karups ängar inte nämnvärt påverkats av ingreppet. Här finns fortfarande översvämmade fuktängar och en slingrande å och fågellivet är fortfarande rikt. Vid Karups Nygård har ett storkhägn uppförts för återintroduktion av frilevande stork. Delar av de översvämmade ängsmarkerna utnyttjas ännu som naturliga slåttermarker. En betydande areal är ogödslad.

Vid Kumlatofta finns restbiotoper från äldre markanvändningsformer.

Under vinterhalvåret är Klingavälsåns naturreservat en av våra förnämsta övervintringslokaler. Då vinns här gäss i tusental och havsörnar och kungsörnar som regelbundna gäster.

Torvtäkt har förekommit på flera platser. Delar av området är viktiga tillhåll för kronhjort.

Sövdesjön och dess omgivningar med betesmarker och skogar av både barr- och lövträd, är viltrika med bl a kronhjort och rådjur. Bland häckfåglarna märks bivråk, glada och stenknäck. I sjön häckar bl a svarttärna, vattenrall och ett stort antal änder. Sövdesjön är Klingavälsåns källsjö.

Bysjön

Strax öster om Klingavälsåns norra del ligger Bysjön. Lokalens läge i Vombsänkans sedimentområde har medfört att Bysjön reagerar för de regionala paleohydrologiska förhållandena. Detta har stor paleoklimatisk betydelse och gör sjön unik i Sverige. Det geovetenskapliga intresset för sjön är mycket stort.

Referenser:

Larsson, A. 1971: Vegetation inom klingavälsåns dalgång - En översikt över vegetation inom den södra delen. Medd forskargr skötsel av naturreservat nr 8 - Avd ekol bot, Lunds universitet

Larsson, A. 1982: Förändringar i vegetation och fågelfauna på Karups ängar, Klingavälsåns naturreservat, Malmöhus län. Länsstyrelsen i M-län, Naturvårdsenheten meddelande nr 1984:2

Larsson, T. 1971: Inventering av häckfågelfaunan på Vombs och Karups ängar, Klingavälsåns naturreservat, Malmöhus län, 1970-71. SNV, Naturvårdsbyrå

Rudebeck, G. & Ulfstrand, S. 1965: Klenoder i Skånes natur III. Vombs ängar. Skånes Natur 52:2

Bengtsson, S. et al. 1972: Vombs ängar. Vegetation, fågelliv, markanvändning samt synpunkter på restaurering och skötsel. Miljövårdsprogrammet. LU & Länsstyrelsen i M-län

Bergendorff, C. m fl 1975: Naturvårdsundersökning vid Sövdesjön. - Tillämpningsuppgift i naturvård. 10 p. Lunds universitet (stencil)

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 31 Sanduområdet mellan Veberöd och Blentarp, Lunds och Sjöbo kommuner.

Karta: 02D SV **Mittpunkt**: 02D 3b **Area**: ca 2 600 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Sandur, isälvsdalar, issjöbildningar, förkastningsbrant, flygsandfält, sanddyner

Vegetationstyper: Barrskog, lövskog, hedvegetation, ängsvegetation

Markanvändning: Skogsmark, betesmark, odlad mark, bebyggelse, hjorthägn

Intresseaspekter: G E (primär) K B S L (sekundär)

Urvalskriterier: A. Sandavlagring med nedskurna erosionsrännor i anslutning till Romeleåsens förkastningsbrant, intressant stratigrafi, fossilt sanddynfält; C. Fälads- och hagmarker

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: En begränsning av täktverksamhet och bebyggelse, fortsatt skogs- och betesdrift, erosionsdalarna skall skyddas

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan nr 110.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K101

Områdets huvuddrag:

Sandurfältet mellan Veberöd och Blentarp ligger i anslutning till Romeleåsens norra förkastningsbrant. Det utmärks av vackert utbildade glacifluviala erosionsrännor som sönderdelar fältet. Mot huvuddalarna ansluter korta erosionsdalar. Grovsedimenten i avlagringen vilar på finkorniga issjöavlagringar vilka ställvis utgör botten i rännorna. Den kvartära lagerföljden registrerad i borrningar är komplex och inkluderar en eller flera moränbäddar under de beskrivna sedimenten.

Väster om Hålabäck finns en för länet ovanlig form av småskaligt ravinlandskap, med dendritiskt mönster orsakat av källflöden från Romeleåsen.

N 31 SANDUROMRÅDET MELLAN VEBERÖD OCH BLENTARP

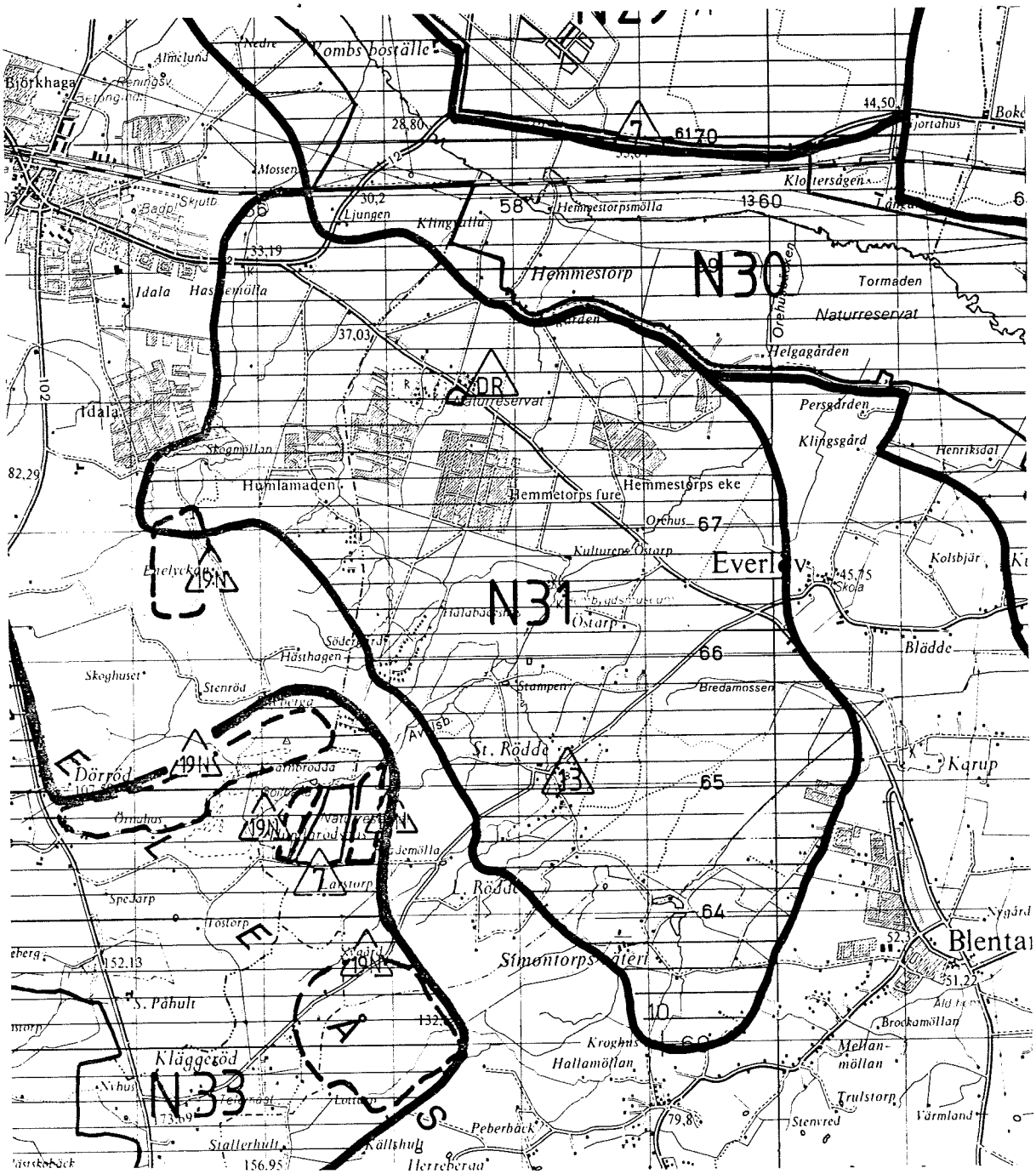

Under främst 1700-talet har flygsanddriften varit omfattande och resulterat i tallplanteringar på de flacka sandytorna. Sydost om St Rödde finns en tallskog med fossila sanddyner som hör till de vackraste i länets inland. Fossila sanddyner finns även norr om Hemmestorps fure.

Huvuddalgångarna är oftast planbottnade och upptas av små bäckflöden som avsatt svämsediment. Utmed rännorna, vid basen av grovsedimenten, sipprar grundvatten fram, varvid bildas kärrtorv samt fuktängar med rik växlighet.

Inom området finns bevarade rester av äldre odlingslandskap med betade fälads- och hagmarker, framför allt i områdets västra del (Hasslemölla-Humlamaden-Enelyckan) samt kring Östarp.

Vid Stampen har tidigare bedrivits en omfattande forskning med inriktning på det rinnande vattnets ekologi.

Referenser:

Risinger, B. 1984: Sanddyner i Malmöhus län. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, meddelande nr 1984:1

Svensson, A. 1988: Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning. Lunds kommun.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 32 Hardeberga — Södra Sandby — Dalby — Krankesjöområdet, LUNDS KOMMUN.

Karta: 02C NO, 02C SO, 02D NV **Mittpunkt**: 02C 5j

Area: 10 200 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horstområde

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Horst, åsnät, issjöbildningar, dödissjö, meander, sanddyn, rullstensås

Vegetationstyper: Bokskog, ekskog, almskog, björkskog, alskog, gran- och tallskog (planterade), löv-barrblandskog, soligena kärr, sumpskog, buskkärr, fattigkärr-rikkärr, rishedar, sandgräshed, torräng, fuktäng

Markanvändning: Åker, ädellöv- och barrskogsbruk, betesmark, fäladsmark, slåtteräng

Intresseaspekter: B E G (H) K M O R Z S

Urvalskriterier: A C D

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehåll hävden i kulturlandskapet, förbjud gödning av slåtter- och naturbetesmark, inga säkningar av grundvattenytan i värdefulla naturområden, krav på "skogsbruk" i naturvårdande syfte

Planering och säkerställande: Dalby Söderskog, nationalpark. Dalby Norreskog, Fågelsångsdalen, Kungsmarken, Prästaskogen, Hällestadsåsen - Prästamöllan, Hällestadsåsen - Borelund, Gryteskog (Trollskogen), Linnebjer och Måryd naturreservat. Länets naturvårdsplan 1975 nr 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 127.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F7 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K81, K82, K83, K84

N 32 HARDEBERGA-SÖDRA SANDBY-DALBY -KRANKESJÖ-OMRÅDET (Översiktskarta)

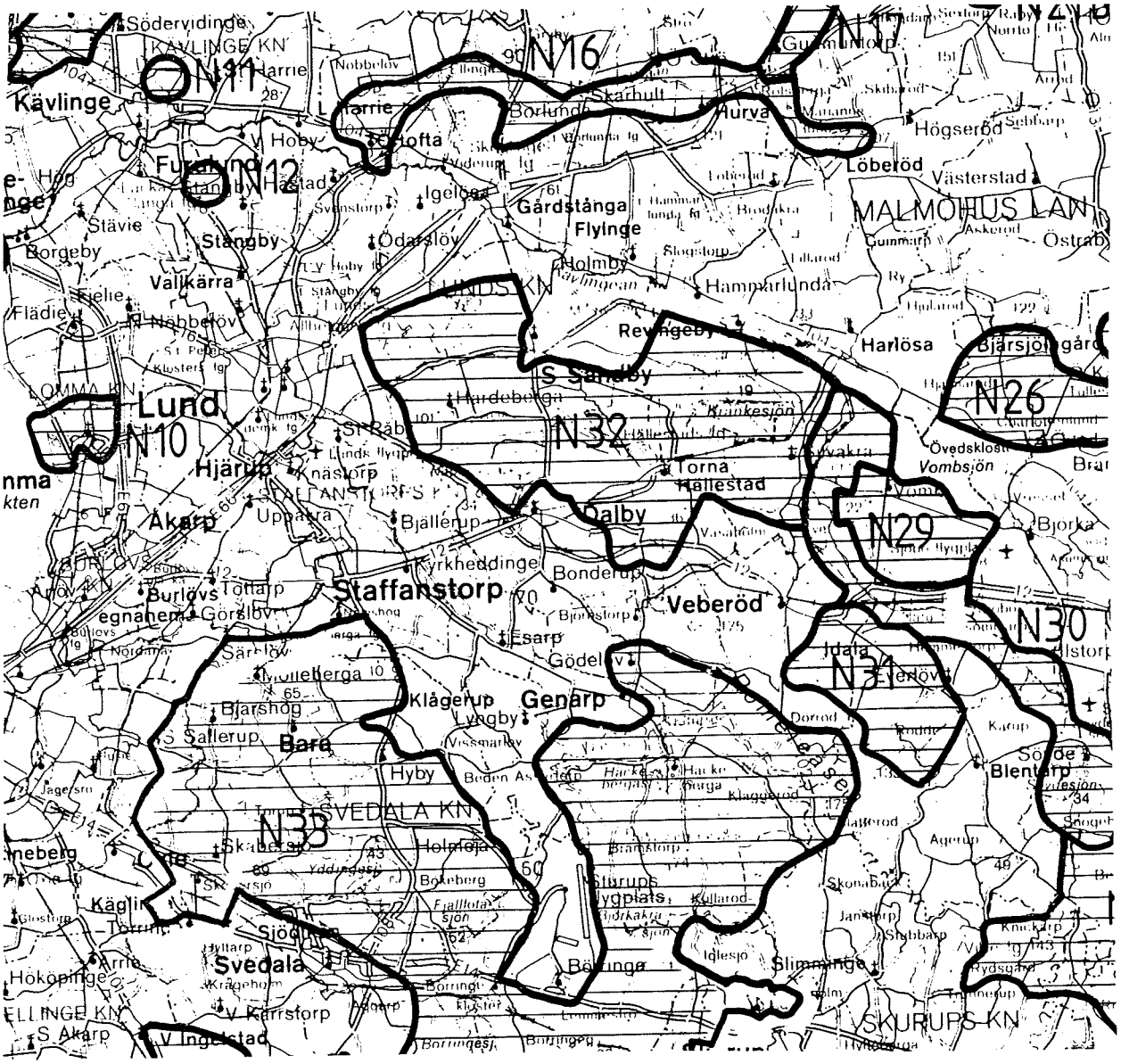

N 32 HARDEBERGA-SÖDRA SANDBY-DALBY-KRANKESJÖ-OMRÅDET

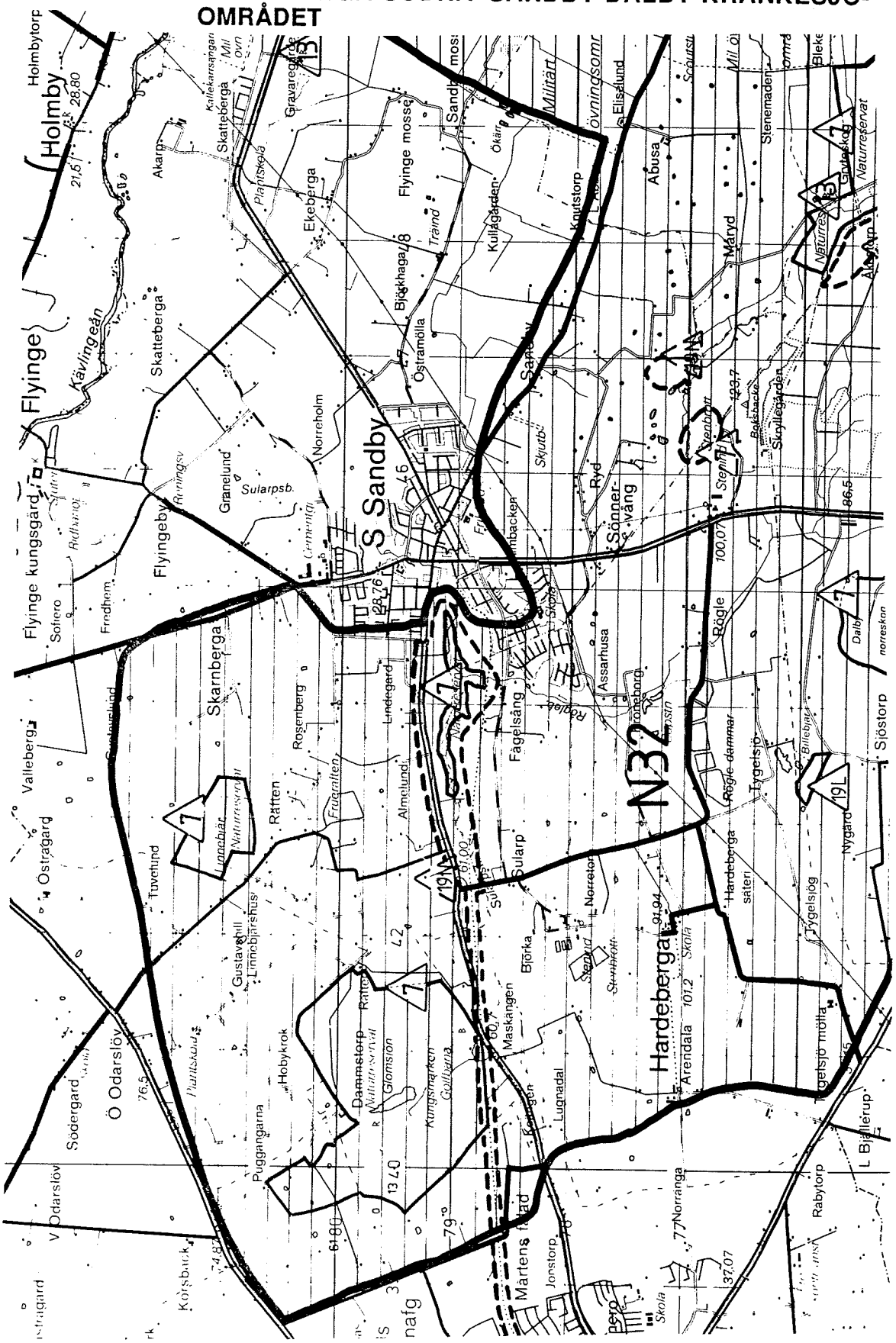
N32
Hardeberga
S Sandby
Flyinge
Holmby
Holmbytorp
Flyinge kungsgård
Skatteberga
Skarnberga
Flyingeby
Ö Odarslöv
V Odarslöv
Sjöstorp
Rabytorp
Norranga
Martens tad
Jonstorp
Hardeberga säteri
Tygelsjö
Tygelsjö mölla
Rögle
Sönnervång
Fågelsång
Sularp
Almelund
Rosenberg
Granelund
Norreholm
Ekeberga
Flyinge mossa
Bjäkhaga
Östramölla
Knutstorp
Elisslund
Abusa
Maryd
Stenmaden
Assarhusa
Arendala
Lugnadal
Maskängen
Björka
Damstorp
Hobykrok
Puggangarna
Rätten
Tuvelund
Gustavehill
Linnebjärshus
Lindegård
Ryd
Skjutbacken
Kullagården
Traind
Ökärr
Sandamossen
Gravarecorpe
Kallekarsängen
Akarp
Sularpsb.
Kävlingeån
Fredhem
Sohero
Valleberg
Östragård
Korsbäck
Nygård
Dalby
Billebjär
Naturreservat
Naturreservat
Naturreservat

N 32 HARDEBERGA-SÖDRA SANDBY-DALBY-KRANKESJÖ-OMRÅDET 2

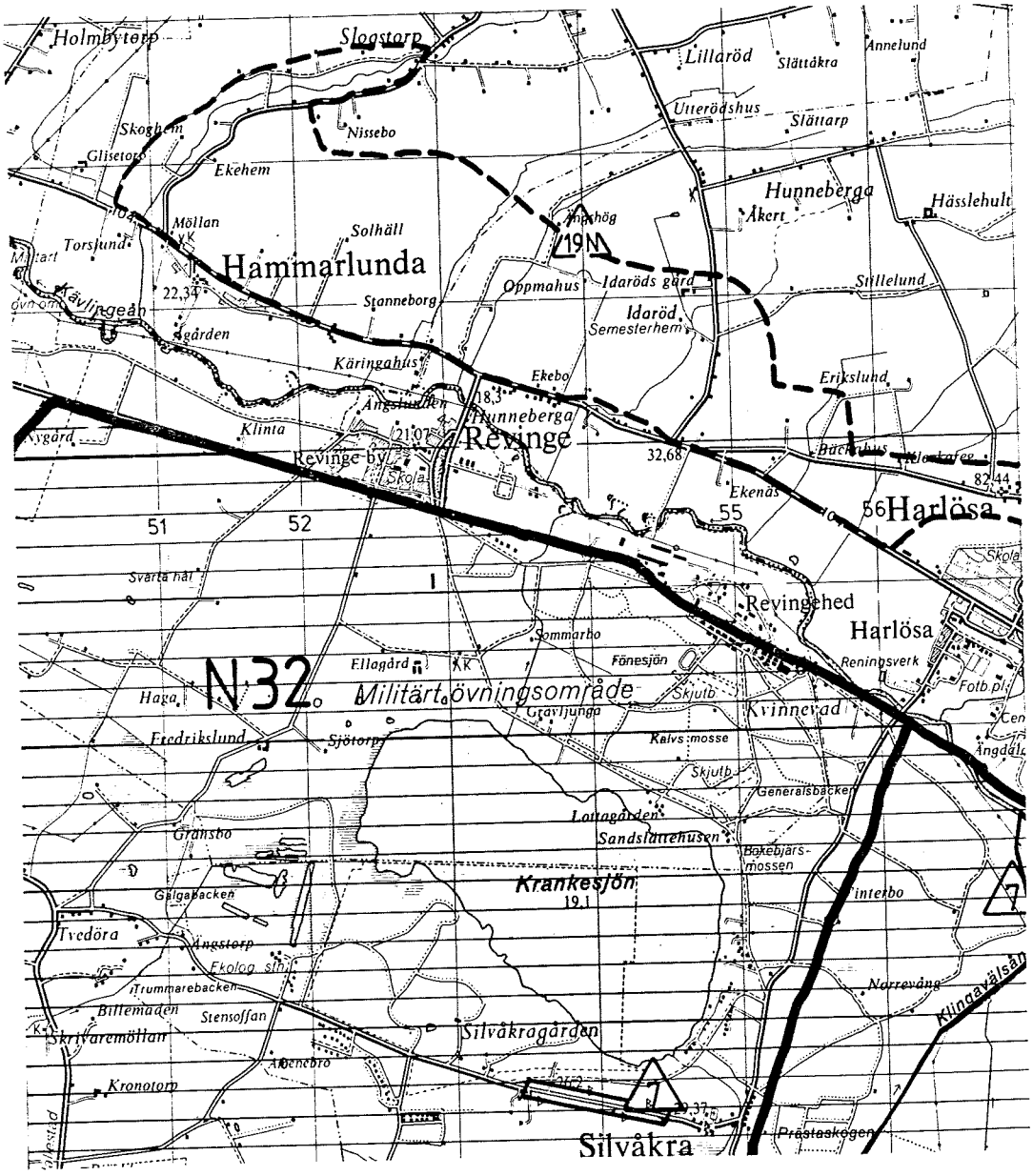

N 32 HARDEBERGA-SÖDRA SANDBY-DALBY-KRANKESJÖ-OMRÅDET 3

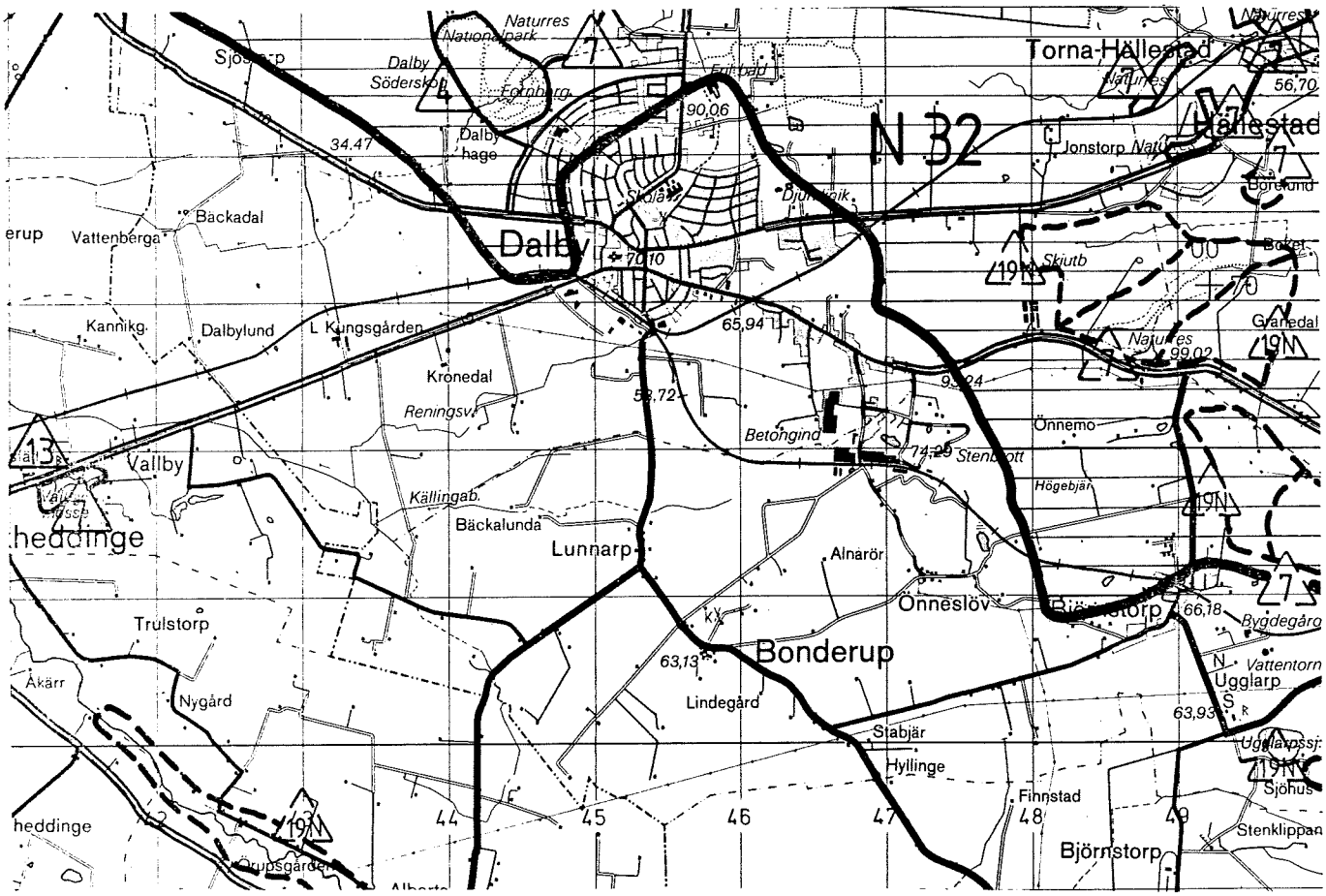

N 32 HARDEBERGA-SÖDRA SANDBY-DALBY-KRANKESJÖ-OMRÅDET 4

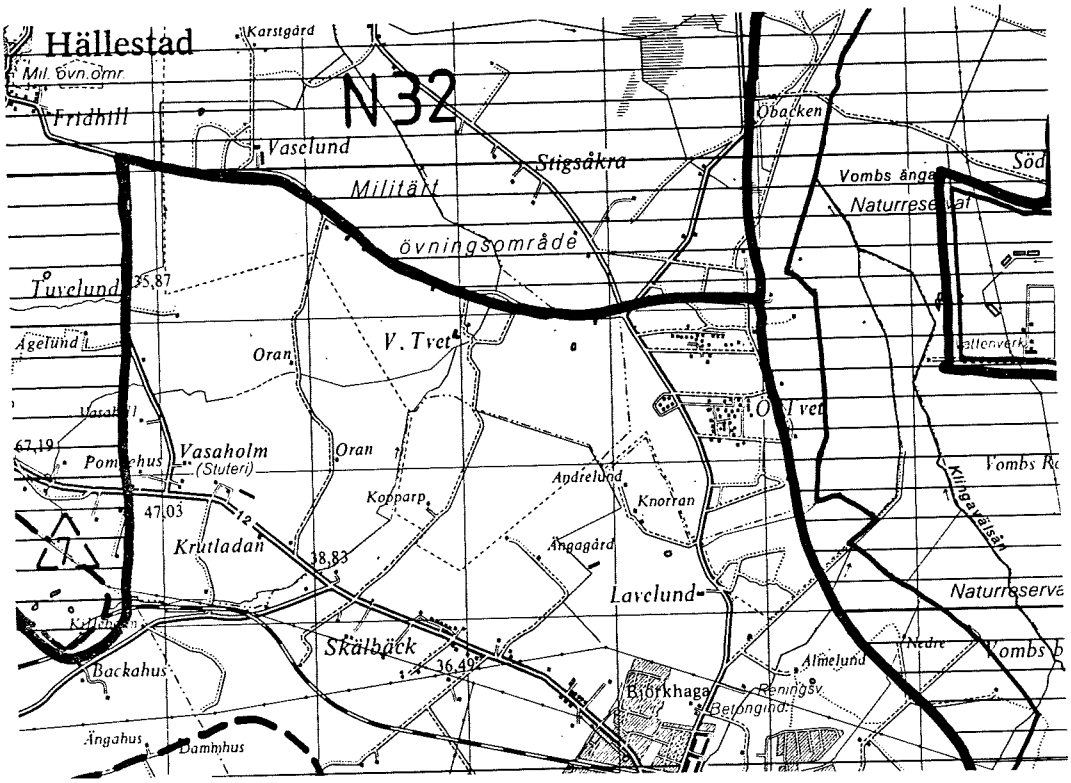

Områdets huvuddrag:

Riksobjektet omfattar flera huvudnaturtyper betingade av baltisk morän i väster, kontakt med Romeleåsen centralt samt den sandiga Vombsänkan i öster. Landskapet präglas av fullständig uppodling bortsett från olika fragment av intressant kulturpåverkad naturmark. I öster betas området i sin helhet inom Revingefältet. Här behandlas ett antal väsentliga naturområden inom riksobjektet.

Knivsås

Mellan Dalby och Veberöd kan man lägga märke till den markerade rullstensåsen norr om vägen strax öster om Dalby gamla stenbrott. På grund av de branta sidorna har den fått namnet Knivsås. Särskilt den enbuskklädda delen framträder mycket vackert i landskapet. Den fortsätter in i bokskog. Ett närmare studium av åsens markvegetation avslöjar intressanta och påtagliga kontraster mellan den blomsterrika, ängsartade sydsluttningen och den risrika, hedartade nordsluttningen.

Knivsås omgivningar består av åkrar, betesmarker (fäladsmarker) - samt skogsområden. I norr ansluter Knivsåsen till övriga åsar i åssystemet kring Torna-Hällestad.

Hällestadsåsarna

Även om Hällestadsåsarna på några ställen sargats av grustäkter är de viktiga geologiska dokument över sin intressanta bildningshistoria, inte minst därför att de är de enda åsarna av denna typ i hela sydvästra Skåne. De bokskogsklädda höjdryggarna sätter också sin prägel på landskapet och fungerar som utmärkta strövområden.

Även områdena nordväst om Torna-Hällestad (NR) präglas av de säregna rullstensåsarna. Från krönen har man milsvid utsikt över Vombsänkan. Området innehåller fäladsmarker, åkrar och lövskogar som domineras av bok. Speciellt intresse tilldrar sig de egendomligt förvridna och krokiga s k vresbokarna. I ett område närmast vägen till Hällestad har träd med detta växtsätt under lång tid gynnats vid gallringarna och de bildar nu ett rent bestånd, den s k Trollskogen (NR).

Dalby hage

Vid Dalby fanns under gångna tider en stor beteshage för hästuppfödning, Dalby hage. Av denna återstår som betesmark i dag bara den centrala delen, Betesslätten. Den södra delen, Dalby Söderskog, har liksom den norra delen, Dalby Norreskog, under de senaste århundradena vuxit igen till slutna skogsområden.

Dalby Söderskog som avsattes som nationalpark 1918 är en tät, sluten blandlövskog, där gamla bokar och ekar som vuxit upp under öppnare förhållanden alltmer går under i konkurrensen med uppväxande alm och ask, trots att

de nu gynnas vid försiktiga gallringar. De flesta besökare upplever nog Söderskogen starkast på våren särskilt omkring första maj, då sippor, nunneörter och vårlökar visar en överflödande prakt, alltmedan näktergalen, bofinkar och lövsångare håller konsert och hackspettarnas trumvirvlar ljuder genom skogen. Då ger området just en vision av nära nog orörd, sydskånsk ädellövskog.

Dalby Norreskog (NR), också ett lövskogsområde med al, ask, bok och ek som vanligaste trädslag, ligger blott ca 500 m norr om Söderskogen men skiljer sig ändå avsevärt från denna. Det beror till stor del på den markerade moränsgräns som går mitt emellan de båda skogsområdena och som gör att Söderskogen växer på näringsrik-baltisk morän, medan Norreskogen står på betydligt näringsfattigare sandsten-urbergsmorän.

Billebjer

Som en isolerad ö norr om Söderskogen sticker urbergsknallen Billebjer upp sin markerade profil i det öppna jordbrukslandskapet. Från toppen har man en vidsträckt utsikt. På bergets sluttning finns intressanta vegetationstyper. En speciell fägring erbjuds under april, då backsippor i massor färgar de södra backarna blålila.

Gryteskog m fl områden

Den äldsta sedimentära berggrunden inom området utgörs av den underkambriska sandstenen. Denna finns naturligt blottad på ett flertal platser, bl a vid Gryteskog och Måryd. Dessutom finns det tre större bergtäkter i sandstenen, som har en geotekniskt mycket hög kvalité, nämligen vid Hardeberga, Skrylleskogen och Boks backe, som numera återställs. Hardeberga bergtäkt uppvisar välutbildade stratigrafiska enheter av Hardeberga- och Norretorpsformationerna, vilket har gjort den till en viktig referenslokal för geovetenskaplig forskning och undervisning. Även Skrylleskogens bergtäkt har intressant underkambrisk stratigrafi. Dessutom finns det på sandstenshällarna isräfflor som är mycket viktiga för den glacialdynamiska forskningen kring Skånes isströmmar.

Fågelsångsdalen

Naturreservatet Fågelsångsdalen, på vars botten Sularpsbäcken rinner fram, är en klassisk geologisk lokal genom sina berömda naturliga berggrundsskärningar i den kambrosiluriska lagerserien. Dessa utgörs av alunskiffer (kambrium-ordovicium), kalksten (ordovicium) och lerskiffer (ordovicium-silur), d v s stratigrafin täcker därmed större delen av den äldre paleozoiska berggrunden. Detta har gjort den till en viktig forsknings- och undervisningslokal för geovetenskapen. Kulturhistoriskt intressant är också att man har brutit kalksten, Komstad-kalksten, i den s k dansbanedalen, som har använts som byggnadssten i omgivningen, bl a till kyrkorna.

De omväxlande gläntorna, snåren, hagmarkerna och lundarna hyser ett stort antal arter av träd, buskar och örter. Mest uppmärksammad är kanske vitskråpet, som har en av sina bästa växtplatser här och som observerades redan av Linné. De många buskagen är rika på småfågel.

Ö Odarslöv

Ö Odarslövslokalen är belägen på den mycket flacka platån NO om Lund. Lokalen utgörs av en f d täkt i silurisk lerskiffer. Skiffern har brutits för inblandning i cement. Täkten är numera igenfylld. En sektion lämnades öppen som forsknings- och undervisningslokal, eftersom den bio- och litostratigrafiska zoneringen är av mycket stort geovetenskapligt intresse, med bl a övergången mellan mellersta och övre silur.

Kungsmarken

Ängsmarkerna i Kungsmarkens naturreservat utgör förnäma markhistoriska dokument som alltsedan tidig medeltid utnyttjats för foderproduktion i form av slåtter eller bete. Till det historiska intrycket bidrar i hög grad gravfälten och de många spåren av åkrar och bebyggelse från yngre järnålder och tidig medeltid. En liknande dokumenterad kontinuitet i markanvändningen hittar man inte någon annanstans i det intensivt utnyttjade Sydvästskåne. Detta i kombination med ett gynnsamt markunderlag har gjort att vegetationen är enastående artrik. Området är det enda större bevarande ängsområdet på fuktig, kalkrik morän i södra Sverige med den naturliga artrika floran relativt intakt. Här kan man påträffa några av den skånska florans största sällsyntheter, som t ex smalbladig lungört (Pulmonaria angustifolia) samt orkidéerna Adam och Eva (Dactylorhiza sambucina) och krutbrännare (Orchis ustulata). Dessutom förekommer humlesuga (Betonica officinalis), rosenlök (Allium carinatum) och praktnejlika (Dianthus superbus), vilka är stora rariteter även ur riksperspektiv.

Linnebjer

Lövlunden Linnebjer som avtecknar sig på långt håll på Lundaslätten tillhör ett av de klassiska områdena i Lunds närhet. Över större delen växer en blandlövskog som domineras av ek med täta busksnår av hassel. Skogslinden, som tidigare var mer allmän, har gett namn åt området. En särskild prakt visas på våren och försommaren, innan eken och hasselbuskarnas lövverk lagt marken i djup skugga, då först vitsippa och sedan liljekonvalj breder ut sig. Linnebjer är avsatt som naturreservat.

Krankesjön

Krankesjön sänktes kraftigt omkring sekelskiftet. Den tidigare rätt djupa sjön fick därigenom i ett övergångsskede bättre förutsättningar för ett rikt fågelliv. Med åtgärden innebar också att Krankesjön liksom andra grunda slättsjöar nu tenderar att växa igen med vassar. I takt med denna utveckling förändras fågellivet, och i en helt igenvuxen sjö kan bara ett fåtal arter leva kvar. Därför har nu olika restaureringsåtgärder börjat diskuteras för att det rika fågellivet skall kunna bevaras.

Sammanfattande värdetext:

Ett synnerligen skiftande landskap med såväl slätter som högvuxna terrängformer. Många element typiska för just det skånska landskapet.

Krankesjön är ett av objekten på CW-listan. (Convention on Wetlands) och därför definitionsmässigt av internationellt värde.

Hardeberga stenbrott är typlokal för Hardeberga-Norretorpssandstenen (underkambrium). Här finns diabasintrusioner och mineraliseringar, bl a flusspat och blyglans samt ett av Sveriges äldsta trilobitfossil. UTKAST

Dalby stenbrott ligger i en mindre horst med brottet i förkastningszonen. Även här finns gångbergarter och intressant tektonik.

Flera av de nämnda områdena utgör viktiga forsknings- och referenslokaler för den naturvetenskapliga forskningen både inom och utom landet. Områdena är också av intresse som undersöknings- och referenslokaler för miljöövervakning. I anslutning till Krankesjön är Lunds universitets forskningsstation Stensoffa belägen.

Referenser:

Andersson, F. 1966: Om ängars produktion - ett exempel från Linnebjer. Skånes Natur Årsbok 53.

Andersson, J & Larsson, A. 1985: Billebjer. Skånes Natur Årsbok 72.

Andersson, J et al 198?: Korttidssuccession i fältskiktet av lövskog. Stencil, Växtekol Inst, LU.

Karlsson, J & Larsson, A 1981: Krankesjön - en fågelsjös utveckling under 50 år. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1981:4.

Malm, G. et al. 1975: Naturreservatet Fågelsångsdalen. Naturvårdsundersökning med dispositions- och skötselförslag. SNV PM 585.

Malmer, N. et al. 1978: Vegetational successions in a south Swedish deciduous wood. Vegetation 36:1.

Mattiasson, G. 1986: Adam och Eva dör ut inom naturreservatet Kungsmarken. SBT 80:1.

Nordholm, G. 1937: Forntida och medeltida åkrar i Kungsmarken. Skånes Natur Årsbok 24.

Påhlsson, L. 1964: Knivsås - om vegetationen på en skånsk rullstensås. Skånes Natur 51:2.

Anonymus 1974: Skötselplan för Dalby Söderskogs Nationalpark. Fastställd den 21 mars 1974 av Domänverket.

Stefan Malmberg 1985: Dalby Söderskogs Nationalpark. Skötselplan. SNV allmänna råd 85:12.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 33 Backlandskapet söder om Romeleåsen, Malmö, Skurups, Lunds, Trelleborgs, Svedala, Vellinge och Staffanstorps kommuner.

Karta: 02C SO, 02D SV **Mittpunkt:** 02C SO **Area**: 32 000 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Moränbacklandskap, issjöbildningar, moränrygg, platålera

Vegetationstyper: Lövskog, barrskog, mosse, rikkärr, fattigkärr, sumpkärr, näringsrik strandvegetation, gräshed, sandgräshed, torräng, äng, fuktäng

Markanvändning: Delvis exploaterad helåkersbygd med ädellövskogsbruk samt barrskogsbruk, betesmarker

Intresseaspekter: B E G H K L O Z S

Urvalskriterier: A. Backlandskap, äldre odlingslandskap, ängsbokskog; C. Biotoper för värdefullt växt- och djurliv; D. Viltrika, mosaikartade skogs- och våtmarksområden, näringsrika sjöar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet brukningssätt, reglering av bebyggelse och anläggningar, reglerad markavvattning, bestående jord- och skogsbruk, fortsatt reglerad täktverksamhet

Planering och säkerställande: Humlarödshus fälad naturreservat, Stenberget naturreservat, Hästhagen naturreservat, 19§ förordnande. Länets naturvårdsplan nr 79, 80, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 105, 106, 107, 108, 109, 193, 194, 197, 198.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F6, F7 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K82, K95, K116, K117, K118, K122, K133, K152, K181

Områdets huvuddrag:

Backlandskapet sydväst om Romeleåsen är ett av de mest välutvecklade landskapen med dödistopografi i landet. Backlandskapet är beläget över den s k Alnarpssänkan, en förkastningsdal i berggrunden, orienterad nordväst/sydostlig riktning. Förkastningsdalen uppvisar avlagringar med en komplex kvartär

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN
(Översiktskarta)

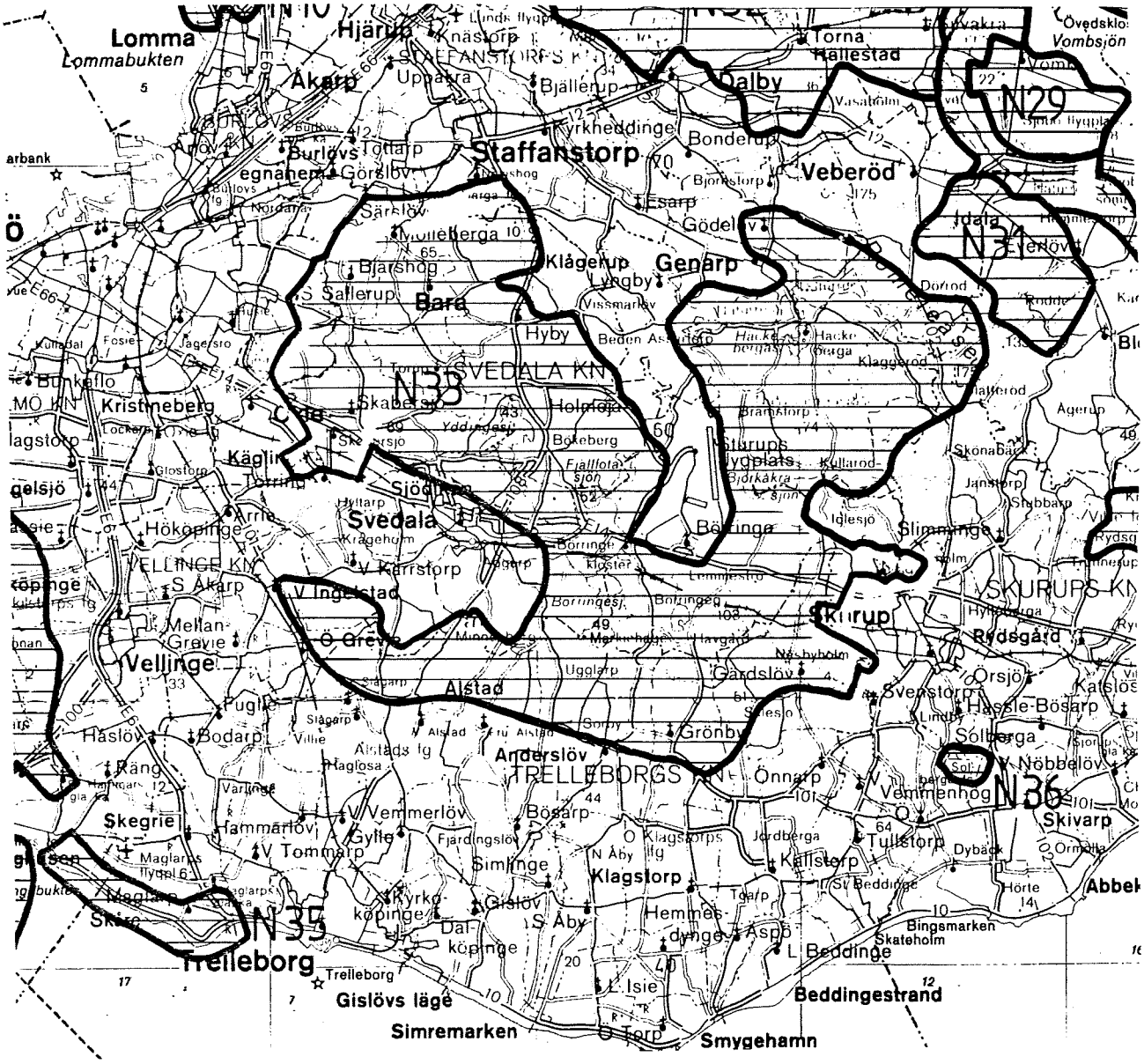

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN

1 (8)

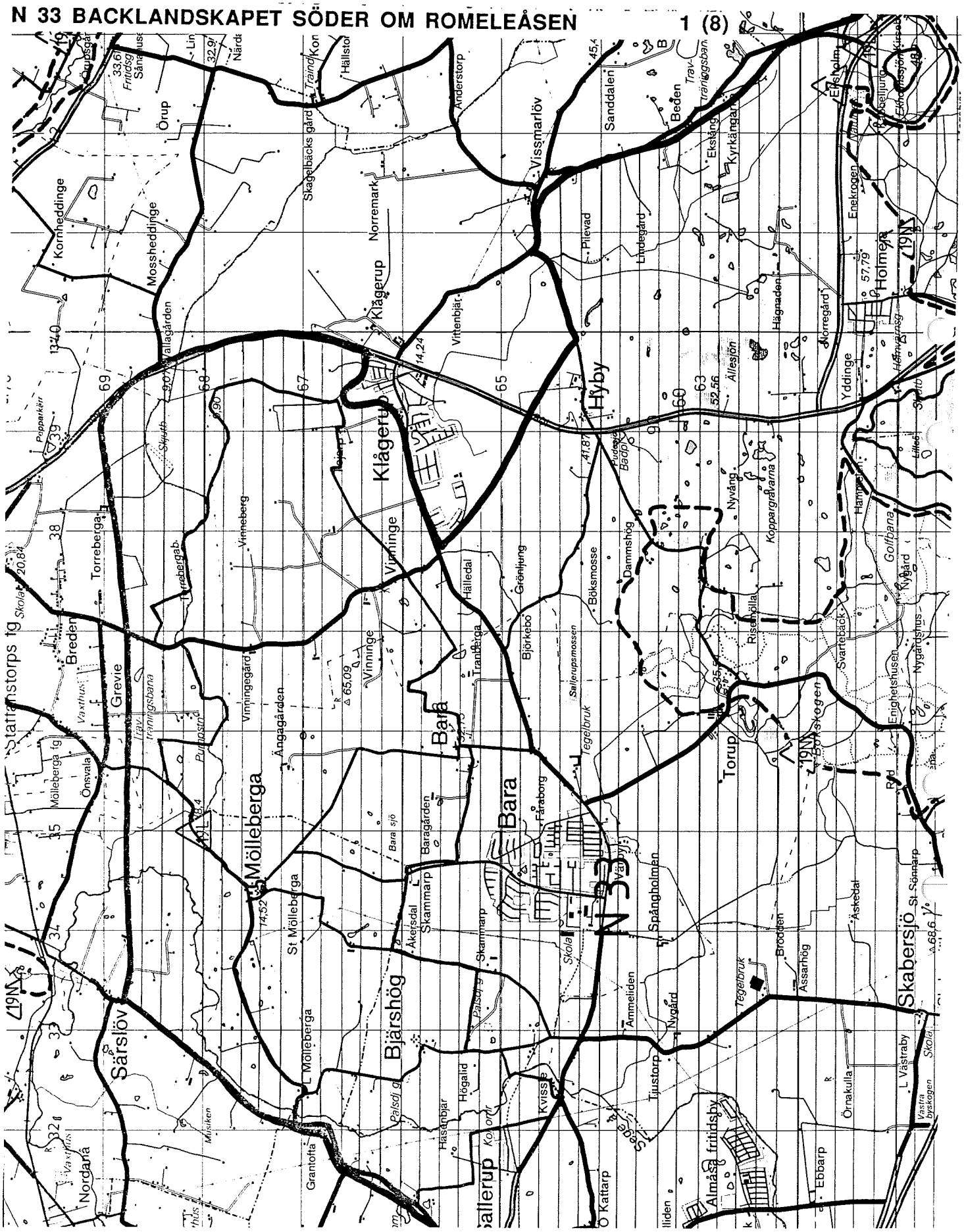
Stattanstorps tg
Breden
Grevie
Torreberga
Mölleberga
St Mölleberga
Bjärshög
Bara
Klågerup
Hyby
Vinninge
Torup
Skabersjö
Almåsa fritidsby
Spångholmen
Sandalen
Vissmarlöv
Holmen
Yddinge
Kornheddinge
Mosshedding
Örup
Norremark
Anderstorp
Beden
Kyrkängen
Eksäng
Hägnaden
Nyvång
Koppargrävarna
Risenhöjd
Svartebäck
Enighetshusen
Nygårdshus
Golfbana
Böksmosse
Dammshög
Tegelbruk
Björkebo
Grönlung
Hälledal
Trandberga
Vittenbjär
Pilevad
Lindegård
Ålesjön
Hägnaden
Morregård
Eneltrogen
Ekholm
Ekholmssjön
Kiseå
Rabelljung
Vinningegården
Ängagården
Vinneberg
Torreberga
Skagelbäcks gård
Hällsto
Traind
Kon
Lin
Närda
Örupsgå
Sånaus
Fritidsg
Skola
Pepparkärr
Skytb
Vallagården
Vaxthus
Trav
Trängsbana
Putposten
Önsvala
Möllebergatg
Musiken
Nordarå
Grantofta
Baragården
Bara sjö
Åkersdal
Skammarp
Palsdj
Hässnbjär
Högalid
Kvisseå
Fårabong
Sallerupsmossen
Skola
Ammeliden
Nygård
Tjustorp
Sagebro
Kattarp
Brodden
Åssarhög
Askedal
Örnakulla
Ebbarp
L Västraby
Vastra byskogen
St Sönnarp
Röd
Bokskogen
Tegelbruk
Ålesjön
Hanvägen
Lilleå
Skytb
Hamn
Rudeå Badpl
Fritidsg
Traningsbana
Kiseå
Ekholmssjön
Rabelljung
Eneltrogen
Yddinge
Morregård
Hägnaden
Kyrkängen
Eksäng
Lindegård
Pilevad
Vittenbjär
Anderstorp
Sanddalen
Vissmarlöv
Skagelbäcks gård
Traind
Hällsto
Norremark
Klågerup
Vallagården
Mosshedding
Kornheddinge
Örup
Sånaus
Lin
Närda
Örupsgå
Skola
Torreberga
Vinneberg
Vinninge
Vinningegården
Ängagården
Putposten
Vaxthus
Trav
Trängsbana
Grevie
Breden
Stattanstorps tg
Mölleberga tg
Önsvala
Musiken
Nordarå
Grantofta
St Mölleberga
Mölleberga
Baragården
Bara sjö
Åkersdal
Skammarp
Palsdj
Hässnbjär
Högalid
Kvisseå
Fårabong
Bara
Bjärshög
Sallerupsmossen
Skola
Tegelbruk
Ammeliden
Nygård
Tjustorp
Sagebro
Kattarp
Spångholmen
Torup
Brodden
Åssarhög
Askedal
Örnakulla
Ebbarp
L Västraby
Vastra byskogen
Almåsa fritidsby
Skabersjö
St Sönnarp
Röd
Bokskogen
Tegelbruk
Ålesjön
Hanvägen
Lilleå
Skytb
Hamn
Golfbana
Nygårdshus
Enighetshusen
Svartebäck
Koppargrävarna
Risenhöjd
Nyvång
Hägnaden
Kyrkängen
Eksäng
Beden
Trav
Trängsbana
Sanddalen
Vissmarlöv
Anderstorp
Vittenbjär
Pilevad
Lindegård
Eneltrogen
Ekholm
Ekholmssjön
Kiseå
Rabelljung
Yddinge
Morregård
Holmen
Hyby
Klågerup
Vinninge
Vinninge
Vinneberg
Torreberga
Mosshedding
Kornheddinge
Örup
Sånaus
Lin
Närda
Örupsgå
Skola
Pepparkärr
Skytb
Vallagården

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN

2

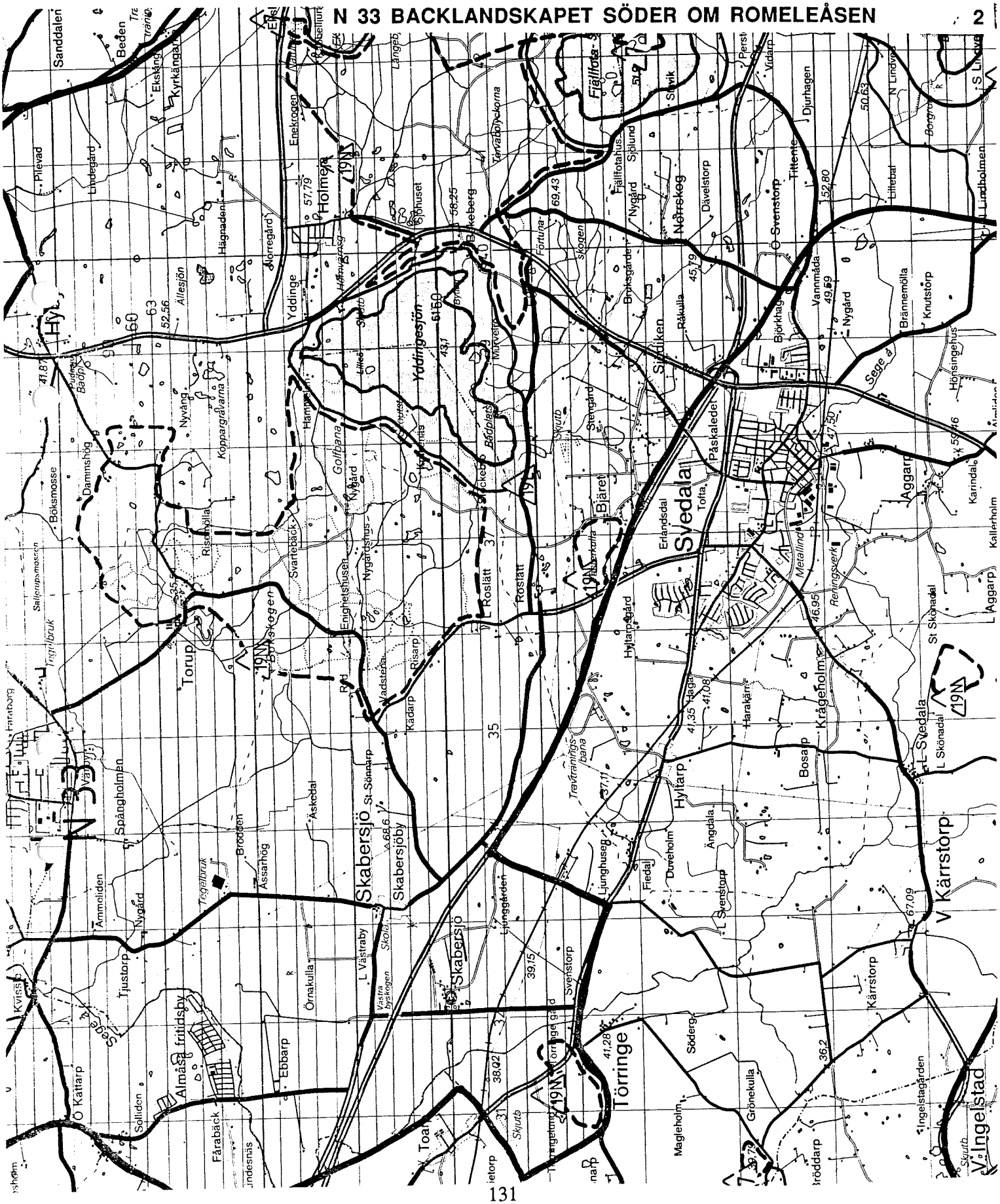
Sanddalen
Beden
Ekskäng
Kyrkängen
Plievad
Lindegård
Hägnaden
Ällesjön
Yddinge
Holmeå
Enekrogen
Yddingesjön
Golfbana
Koppargrävarna
Nyvång
Torup
Böksmosse
Dammshög
Risenmölla
Svarteback
Enighetshusen
Nygårdshus
Roslätt
Bjäret
Svedala
Erlandsdal
Tofta
Påskaledet
Metallindustri
Reningsverk
Aggarp
Kallerholm
St Skönadal
Krågeholm
Bosarp
Hyltarp
Hyltarpsgård
Trävtrningsbana
Ängdala
Svenstorp
Duveholm
Fiedal
Ljunghuseg
Ljunggården
Skabersjö
Skabersjöby
St Sönnarp
Kädarp
Risarp
Vadstena
Rå
Askedal
Broddan
Ässarhög
Tegelbruk
Ammeliden
Spångholmen
Tjustorp
Almåsa fritidsby
Ebbarp
Örnakulla
L Västraby
Skola
Västra byskogen
Torringe
Torringe gård
Svenstorp
Kärrstorp
Söderg
Grönekulla
Magleholm
Ingelstagården
V Ingelstad
Fårabäck
Solliden
Ö Kättarp
Kvissle
Fjällfota
Stavik
Nygård
Sjölund
Fjällfotahus
Nörrekog
Dävelstorp
Djurhagen
Tittente
Svenstorp
Vidarp
Perst
Vannmåda
Nygård
Björkhag
Brännmölla
Knutstorp
Hönsingehus
Lillebat
N Lindvad
S Lindvad
Lindholmen
Karindal
Kallerholm
Sege å
Fortuna-skogen
Tarvaborp-korna
Bäckeberg
Bäckeberg
Bäckeberg

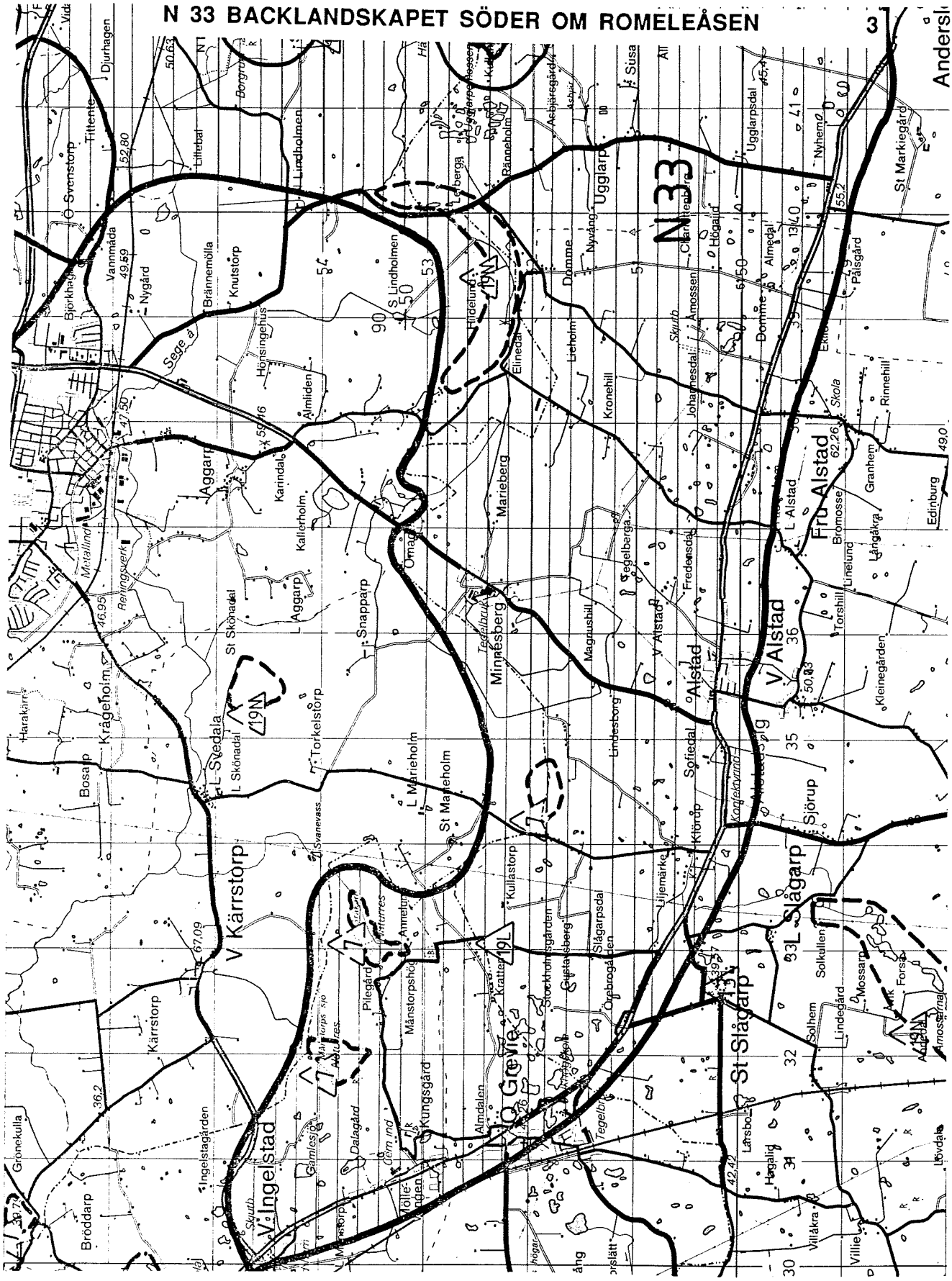
N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN
3
N 33
V Kärrstorp
V Ingelstad
O Grevie
St Slågarp
L Slågarp
V Alstad
Fru Alstad
Ugglarp
Minnesberg
Marieberg
Aggarp
Djurhagen
Svenstorp
Tittenäs
Vannmåda
Nygård
Brännemölla
Knutstorp
Lindholmen
Hönsingehus
Almliden
Karindal
Kallerholm
Snapparp
Torkelstorp
Krågeholm
Bosarp
Harakärr
Gröneklulla
Bröddarp
Ingelstagården
Kärrstorp
Pilegård
Dalagård
Kungsgård
Almdalen
Kullastorp
Kratten
Stockholmsgården
Gustavsberg
Slågarpsdal
Ljungmarken
Klörup
Sofiedal
Lindesborg
Magnushill
Segelberga
Fredensdal
Johannesdal
Kronehill
Lieholm
Domme
Nyvång
Ugglarpsdal
Nyhem
St Markiegård
Pålsgård
Almedal
Amossen
Skola
Rinnehill
Granhem
Bromosse
Linelund
Torshill
Kleinegården
Sjörup
Solkullen
Solhem
Lindegård
Mossarp
Villie
Villäkra
Lövdala
Lärsbo
Höjalig
Almedalen
Tegelbruk
Rönneholm
Aebjörsgård
Susa
Lyngerpsgården
Lerberga
Hindelund
Elinedal
Sege å
Rellingsverk
Mattalind
Skönadal
L Skönadal
L Svedala
L Marieholm
St Marieholm
Svanevass
Ingelstorp
Mårstorpshöjden
Anmeln
Mårtorp
Gamlesjö
Dem ind
Höjlegården
Skuth
Edinburg
Linelund
Långåkra
Kleinegården
Kanfekvarnen
Tegelbruk
Höjgar
Ång
Andersl

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN

4

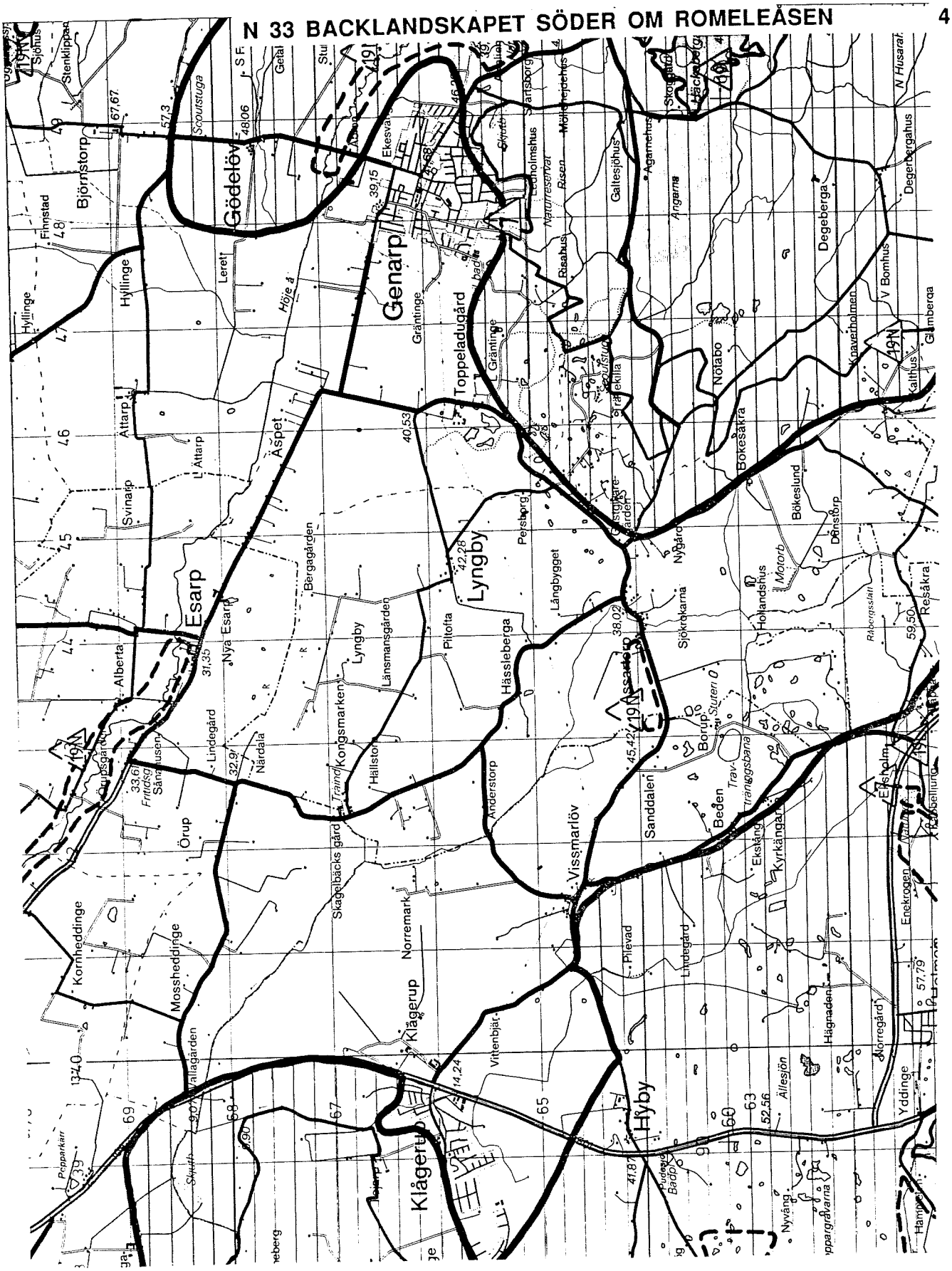
Genarp
Gödelöv
Esarp
Lyngby
Klågerup
Hyby
Vissmarlöv
Toppeladugård
Björnstorp
Hyllinge
Äspet
Nya Esarp
Lindegård
Örup
Mossheddinge
Kornheddinge
Norremark
Skagelbäcks gård
Kongsmarken
Lyngby
Länsmansgården
Bergagården
Hässleberga
Anderstorp
Piltofta
Långbygget
Perstorp
Gräntinge
Galtesjöhus
Ledholmshus
Naturreservat
Risen
Risabus
Agarnehus
Angarna
Degeberga
Degebergahus
Nötabo
Bokesäkra
Bokeslund
Dänstorp
Hollandshus
Motorb
Sjökrokarna
Nygård
Borup
Sluten
Beden
Sanddalen
Ekskäng
Kyrkängen
Hägnaden
Norregård
Yddinge
Ällesjön
Nyvång
Enekrogen
Eskholm
Resåkra
Raberqsslätt
Kalthus
Glimberga
Knaverholmen
V Bomhus
Pilevad
Lindegård
Vittenbjär
Hudevad Badplats
Alberta
Svinarp
Ättarp
L Ättarp
Fritidsg
Sånghusen
Fihnstad
Leret
Höje å
Scoutstuga
Getal
Stenklippan
Sjöhus
Ekesvad
Abbo
Skutt
Hartsborg
Möllerejdenhus
Skogsgård
Häckeberg
N Husarat
Popparkärr
Hudevad Badplats
Hampa
Nyvångsvarna
Norregård
Yddinge
Enekrogen
Eskholm
Resåkra
Raberqsslätt
Kalthus
Glimberga
Knaverholmen
V Bomhus
Degeberga
Degebergahus
Nötabo
Bokesäkra
Bokeslund
Dänstorp
Hollandshus
Motorb
Sjökrokarna
Nygård
Borup
Sluten
Beden
Sanddalen
Ekskäng
Kyrkängen
Hägnaden
Norregård
Yddinge
Ällesjön
Nyvång

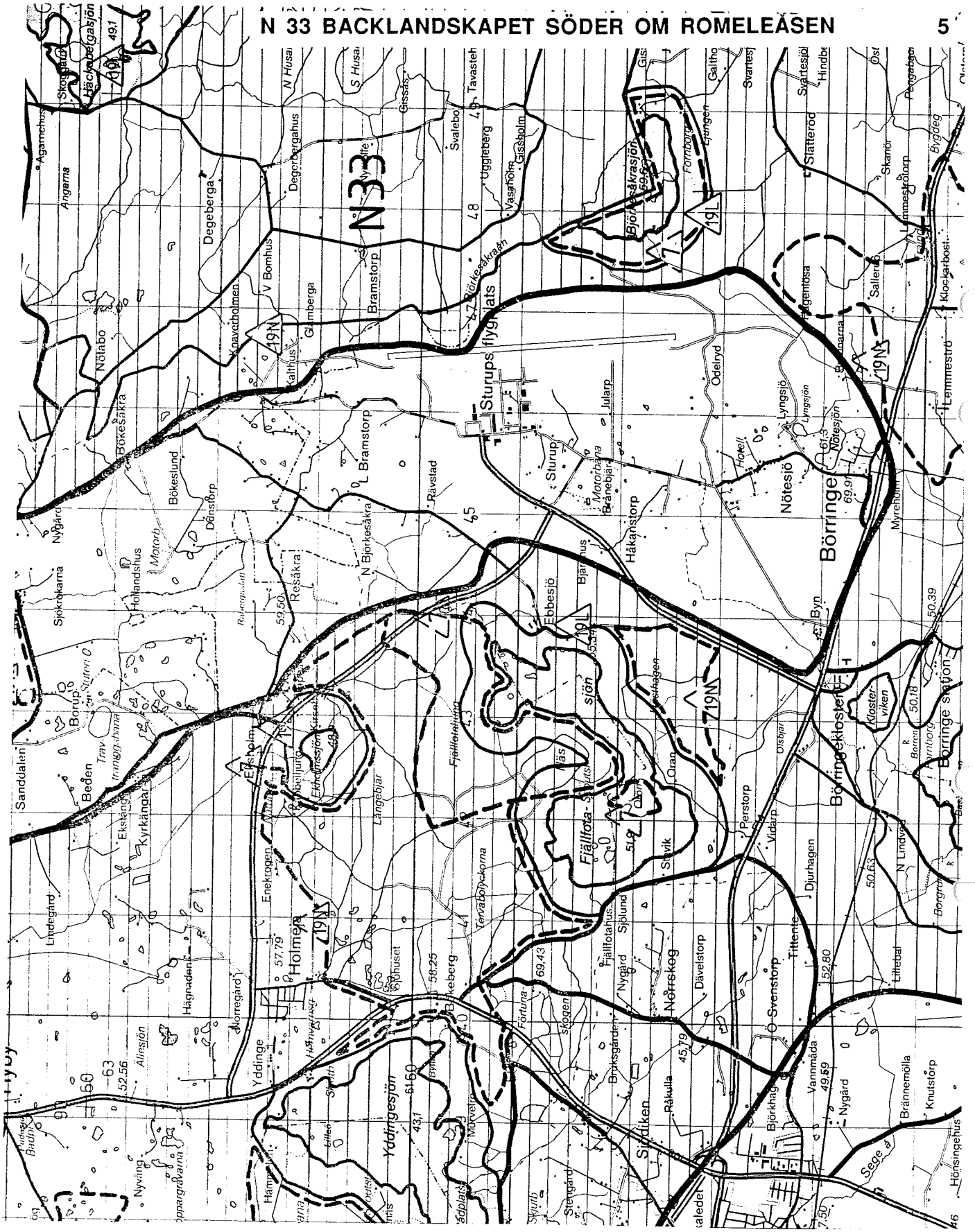
N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN
5
N 33
Sturups flygplats
Björkesåkrasjön
Degeberga
Degeberghus
Bramstorp
Bökeslund
Holländshus
Sjökrokarna
Borup
Beden
Sanddalen
Kyrkängar
Holmeja
Yddinge
Yddingesjön
Fjälltofta
Fjälltofta sjön
Norrskog
Svenstorp
Sjöbiken
Ebbesjö
Hakarp
Nötesjö
Börringe
Börringeklostret
Klosterviken
Börringe station
Lemmeströ
Klockarbost
Slätterod
Svartesjö
Hindbo
Skarnö
Pengarbo
Byggeg
Sallerup
Odelryd
Lyngsjö
Lyngsjön
Nötesjön
Jularp
Bjärnhus
Hakarp
Perstorp
Djurhagen
Tittente
Vannmåda
Bränneméllа
Knutstorp
Hörsingehus
Sege å
Nötabo
Knavstholmen
Gilmberga
Gisshom
Uggeberg
Svalebo
Tavasteh
Gissas
Degeberghus
Agarnehus
Angarna
Skogsgård
Häckebergasjön
Nygård
Bökesåkra
Rävstad
Ekholm
Ekholmssjön
Kisa
Enekrogen
Morregård
Hägnaden
Lindegård
Ällesjön
Nyvång
Hammarsjön
Fortuna
Skogen
Bruksgården
Dävelstorp
Räkulla
Stengård
Skytib
Vidarp
Olsbjär
Oran
Skivik
Sjölund
Fjälltofta
Fjälltofta
Fjälltofta
Ebbesjö
Bjärnhus
Hakarp
Motorbana
Bränebjär
Byn
Myrehöm
Lyngen
Formborg
Galtho
Svartesj
Hindbo
Östr
Pengarbo
Byggeg
Skarnö
Sallerup
Klockarbost
Lemmeströ
Lyngen
Hakell
Motorbana
Motorb
Rallarsjön
Rösåkra
Rösåkra
N Björkesåkra
Björkesåkrasjön
Björkesåkra
Bramstorp
L Bramstorp
Gilmberga
Knavstholmen
V Bomhus
Degeberghus
N Husa
S Husa
Gissas
Svalebo
Tavasteh
Uggeberg
Gisshom
Vasshom
Agarnehus
Angarna
Skogsgård
Häckebergasjön
Nötabo
Nygård
Bökesåkra
Bökeslund
Dänsförp
Holländshus
Motorb
Sjökrokarna
Borup
Sturup
Trav-bana
Beden
Sanddalen
Kyrkängar
Ekstängen
Lindegård
Hägnaden
Morregård
Ällesjön
Nyvång
Yddinge
Yddingesjön
Hammarsjön
Fortuna
Skogen
Bruksgården
Dävelstorp
Räkulla
Stengård
Skytib
Norrskog
Svenstorp
Sjöbiken

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN

6

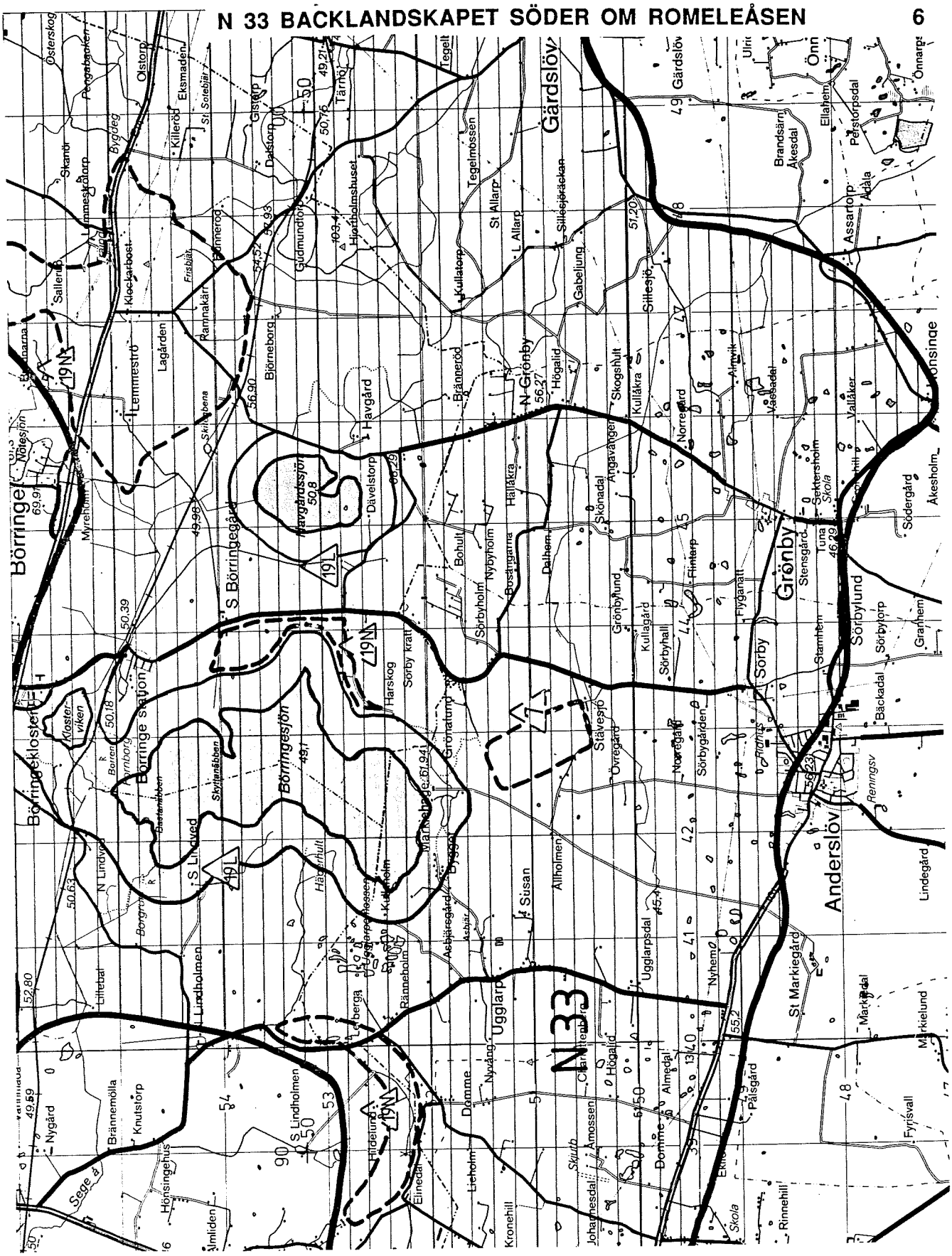
Gärdslöv
Gröna
Anderslöv
Börringe
Börringeklostret
Börringe station
S Börringe
N Gröna
Sörby
Ugglarp
S Lindved
S Susan
N 33
Havgård
Havgårdssjön
Börringesjön
Lemmeströ
Lagården
Klockarbost
Ramnakärr
Björneborg
Gudmundtorp
Hjortholmshuset
Tegelmossen
St Allarp
L Allarp
Kullatorp
Gabeljung
Sillesjö
Skogshult
Kullåkra
Norregård
Skönadal
Angavången
Hallåkra
Bohult
Nybyholm
Sörbyholm
Dalhem
Grönbylund
Kullagård
Sörbyhall
Flinterp
Flyganatt
Sörbygården
Stävesjö
Övregård
Norregård
Ullholmen
Ugglarpsdal
Nyhem
Almedal
Domme
Amossen
Johannesdal
Kronehill
Lieholm
Nyvång
Hilderiud
Elinedal
Rännebolm
Aebjärgård
Byggen
Markebäge
Gronatorp
Sorby kraft
Harskog
Hagenhult
Klosterviken
Lindholmen
Lillebal
N Lindved
Nygård
Brännemölla
Knutstorp
Hönsingehus
Almliden
Segre å
Pålsgård
St Markiegård
Markdal
Markielund
Fyrisvall
Rinnehill
Lindegård
Reningsv
Bäckadal
Sörbytorp
Grahem
Sörbylund
Stamhem
Sektersholm
Stensgård
Tuna
Skola
Valläker
Vaebadal
Almvik
Norregård
Brandsärn
Åkesdal
Ellahem
Petstorpsdal
Assartorp
Ådala
Ulrik
Ön
Önnarp
Tegelt
Tärnö
Gistorp
Dalstorp
St Solebjär
Killeröd
Eksmaden
Olstorp
Österskog
Pengabacken
Bygdeg
Skamlt
Lemmeskolarp
Sallerup
Frisbjär
Rönnerod
Skilvbena
Myrehomsjön
Mötesjön
Ekmarna
Dävelstorp
Bränneröd
Hjärnbo
Bostingarna
Sjöbo
Sjöbo
Ålsholm
Lindegård
Söderegård
Åkesholm
Sillesjöbäcken
Sillesjö
Tegelmossen
Hjortholmshuset
Gudmundtorp
Ramnakärr
Rönnerod
Lagården
Lemmeströ
Klockarbost
Sallerup
Skamlt
Lemmeskolarp
Bygdeg
Pengabacken
Österskog
Olstorp
Eksmaden
Killeröd
St Solebjär
Gistorp
Dalstorp
Tärnö
Tegelt
Gärdslöv
Ulrik
Brandsärn
Åkesdal
Ellahem
Petstorpsdal
Assartorp
Ådala
Önnarp
Önsinge
Valläker
Vaebadal
Almvik
Norregård
Kullåkra
Skogshult
Gabeljung
Sillesjö
Sillesjöbäcken
Hjärnbo
Bostingarna
Sjöbo
Ålsholm
Lindegård
Söderegård
Åkesholm
Reningsv
Bäckadal
Sörbytorp
Grahem
Sörbylund
Stamhem
Sektersholm
Stensgård
Tuna
Skola
Valläker
Vaebadal
Almvik
Norregård
Brandsärn
Åkesdal
Ellahem
Petstorpsdal
Assartorp
Ådala
Ulrik
Ön
Önnarp
Önsinge
Tegelt
Tärnö
Gistorp
Dalstorp
St Solebjär
Killeröd
Eksmaden
Olstorp
Österskog
Pengabacken
Bygdeg
Skamlt
Lemmeskolarp
Sallerup
Frisbjär
Rönnerod
Skilvbena
Myrehomsjön
Mötesjön
Ekmarna
Dävelstorp
Bränneröd
Hjärnbo
Bostingarna
Sjöbo
Sjöbo
Ålsholm
Lindegård
Söderegård
Åkesholm
Sillesjöbäcken
Sillesjö
Tegelmossen
Hjortholmshuset
Gudmundtorp
Ramnakärr
Rönnerod
Lagården
Lemmeströ
Klockarbost
Sallerup
Skamlt
Lemmeskolarp
Bygdeg
Pengabacken
Österskog
Olstorp
Eksmaden
Killeröd
St Solebjär
Gistorp
Dalstorp
Tärnö
Tegelt
Gärdslöv
Ulrik
Brandsärn
Åkesdal
Ellahem
Petstorpsdal
Assartorp
Ådala
Ön
Önnarp
Önsinge
Valläker
Vaebadal
Almvik
Norregård
Kullåkra
Skogshult
Gabeljung
Sillesjö
Sillesjöbäcken
Hjärnbo
Bostingarna
Sjöbo

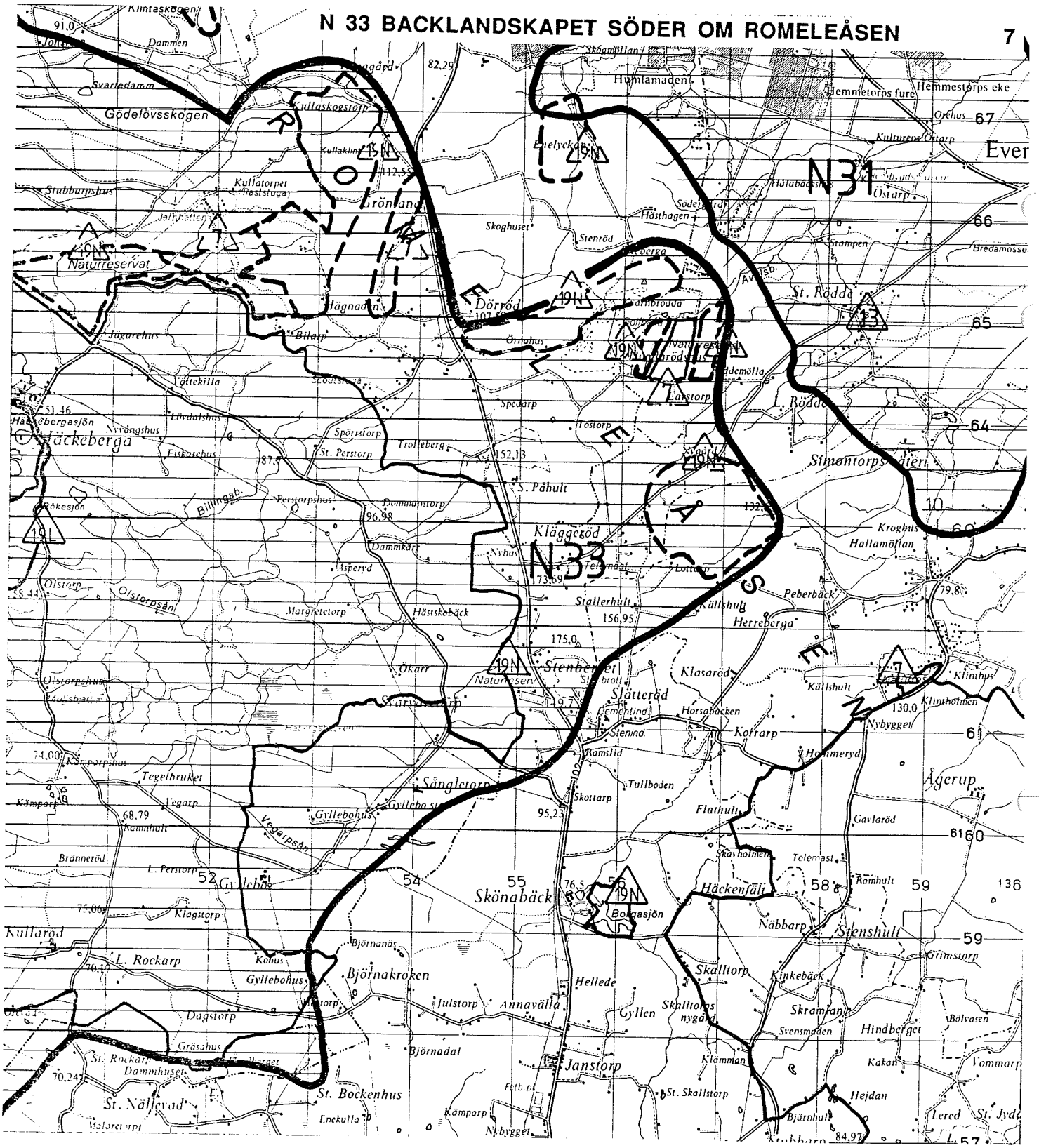
N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN
7
N31
N33
Gödelövsskogen
Kullaskogstorp
Kullatorpet
Grönland
Naturreservat
Hägnadal
Dörröd
Bilarp
Jägarehus
Höltekilla
Häckeberga
St. Perstorp
Trolleberg
S. Påhult
Klåggeröd
Dammarnstorp
Dammkärr
Asperyd
Olstorp
Olstorpsån
Margretetorp
Hästskoböck
Ökarr
Stenberget
Slätteröd
Klasaröd
Stallerhult
Källshult
Herreberga
Peberbäck
Hallamöllan
Simontorps
Kåtorp
Klinthus
Klintholmen
Nybygget
Korrarp
Hollmeryd
Ågerup
Sångletorp
Tullboden
Skottarp
Flathult
Gavlaröd
Skavholmen
Telemast
Häckenfält
Ramhult
Näbbarp
Stenshult
Grimstorp
Skallstorp
Kinkebäck
Skrampan
Hindberget
Bölvasen
Svensmaden
Klämman
Kakan
Vommarp
Hejdan
Bjärnhult
Lered
St. Jyd
Skönabäck
Bolgasjön
Gyllebo
Gyllebohus
Vegarp
Vegarpsån
Tegelbruket
Kämpersjön
Kämpersjöhus
Kämpersjöbat
Brännerödsjön
L. Perstorp
Klagstorp
Kullarod
L. Rockarp
Konus
Gyllebohus
Björnakroken
Björnanäs
Julstorp
Annavälla
Hellede
Gyllen
Skallstorps nygård
Dagstorp
Grässhus
St. Rockarp
Dammhuset
Björnadal
Janstorp
St. Skallstorp
St. Bockenhus
St. Nällevad
Enekullo
Kämporp
Nybygget
Hästhagen
Stenröd
Skoghuset
Hemmetorps furo
Hemmestorps eke
Kulturen Östarp
Östarp
Stampen
Bredamossen
St. Rödde
L. Rödde
Lerstorp
Spedarp
Tostorp
Spörrstorp
Fiskarehus
Nyvångshus
Lördalshus
Hackebergasjön
Bökesjön
Billingab.
Perstorpshus
Dammarnstorp
Nyhus
Lottorp
Stallerhult
Hästskoböck
Ökarr
Gyllebohus
Vegarpsån
Tegelbruket
Kämpersjöhus
Kämpersjöbat
Brännerödsjön
L. Perstorp
Klagstorp
Kullarod
L. Rockarp
Konus
Gyllebohus
Björnakroken
Julstorp
Annavälla
Hellede
Gyllen
Skallstorps nygård
Dagstorp
Grässhus
St. Rockarp
Dammhuset
Björnadal
Janstorp
St. Skallstorp
St. Bockenhus
St. Nällevad
Enekullo
Kämporp
Nybygget
Hästhagen
Stenröd
Skoghuset
Hemmetorps furo
Hemmestorps eke
Kulturen Östarp
Östarp
Stampen
Bredamossen
St. Rödde
L. Rödde
Lerstorp
Spedarp
Tostorp
Spörrstorp
Fiskarehus
Nyvångshus
Lördalshus
Hackebergasjön
Bökesjön
Billingab.
Perstorpshus
Dammarnstorp
Nyhus
Lottorp
Stallerhult
Hästskoböck
Ökarr
Gyllebohus
Vegarpsån
Tegelbruket
Kämpersjöhus
Kämpersjöbat
Brännerödsjön
L. Perstorp
Klagstorp
Kullarod
L. Rockarp
Konus
Gyllebohus
Björnakroken
Julstorp
Annavälla
Hellede
Gyllen
Skallstorps nygård
Dagstorp
Grässhus
St. Rockarp
Dammhuset
Björnadal
Janstorp
St. Skallstorp
St. Bockenhus
St. Nällevad
Enekullo
Kämporp
Nybygget
Hästhagen
Stenröd
Skoghuset
Hemmetorps furo
Hemmestorps eke
Kulturen Östarp
Östarp
Stampen
Bredamossen
St. Rödde
L. Rödde
Lerstorp
Spedarp
Tostorp
Spörrstorp
Fiskarehus
Nyvångshus
Lördalshus
Hackebergasjön
Bökesjön
Billingab.
Perstorpshus
Dammarnstorp
Nyhus
Lottorp
Stallerhult
Hästskoböck
Ökarr
Gyllebohus
Vegarpsån
Tegelbruket
Kämpersjöhus
Kämpersjöbat
Brännerödsjön
L. Perstorp
Klagstorp
Kullarod
L. Rockarp
Konus
Gyllebohus
Björnakroken
Julstorp
Annavälla
Hellede
Gyllen
Skallstorps nygård
Dagstorp
Grässhus
St. Rockarp
Dammhuset
Björnadal
Janstorp
St. Skallstorp
St. Bockenhus
St. Nällevad
Enekullo
Kämporp
Nybygget

N 33 BACKLANDSKAPET SÖDER OM ROMELEÅSEN 8

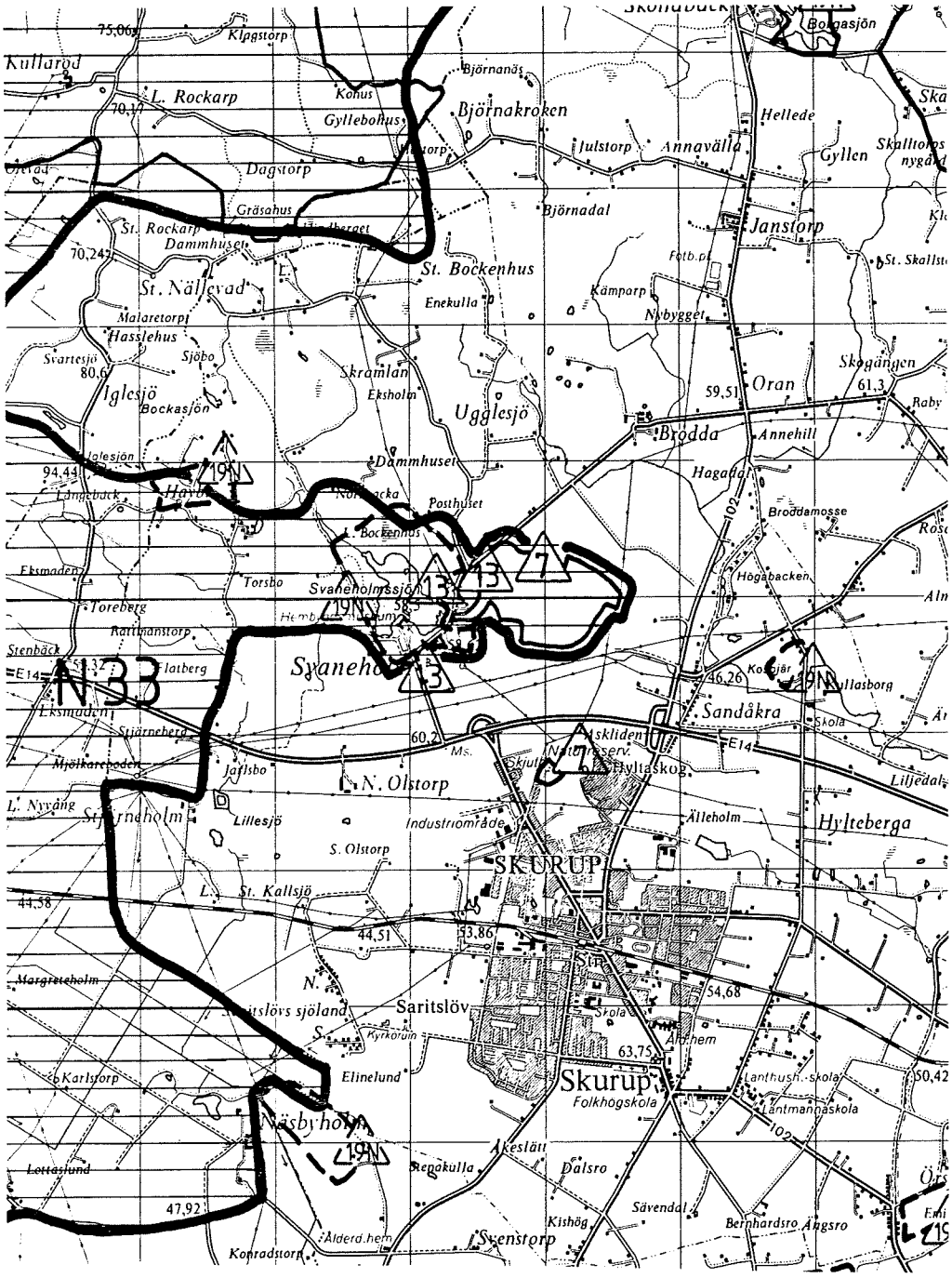

stratigrafi från bl a äldre istider. Vid Stenberget på Romeleåsen finns Sveriges intressantaste lokal med sediment från tidigare istid och värmeperiod (Eem). I det säreget småkuperade landskapet finns platåleror, som är unika för landet, och tappningsdalar från små isdämda sjöar. Torvhålor och småsjöar är spår efter kvardröjande dödisrester. Backlandskapets geologiska bildningshistoria är en av de mest komplicerade i landet och är endast delvis känd. Gränsen mellan baltisk morän och nordostmorän påträffas i området.

I området finns rika typer av lövskog, torr- och fuktängar, rik- och fattigkärr. Omväxlande expositionsförhållanden ger upphov till stor vegetationsvariation. Sydligaste förekomsten av flera fattigmarksväxter. Kulturlandskap i mosaikartad miljö. Landskap av mellaneuropeisk typ. Mycket rik fauna. Viltrikaste området i Skåne, med bl a kronhjort och dovhjort. Rik häckfågelfauna, bl a glada, svarttärna, grågås, sommargylling, trastsångare. Huvudsakligt utbredningsområde i landet för ätlig groda. Sjöarna i östra delen är limnologiskt intressanta.

Fjällfotaljung är en av de få myrmarker i södra Skåne som inte påverkats av täktverksamhet. Dess nuvarande och historiska utveckling är växtekologiskt och geovetenskapligt intressant.

Björkesåkraområdet är referensområde för hydrologisk forskning.

Vid Sallerup-Kvarnby finns kalkbrott i istransporterade flak (skållor) av berggrunden (övre krita).

Hästhagen

Hästhagen utgöres av en skogklädd, ca 25 m hög rygg i nordväst-sydostlig riktning. Ytan består av s k platålera medan sluttningszonerna oftas består av grövre material. På grund av det stora lerinslaget har en jordmånstyp av god näringsstatus och med rik vegetation utvecklats i området. Sluttningszonerna översilas i allmänhet av vatten som tillsammans med den bördiga jordmånen ger området goda växtförhållanden.

Området domineras av en från botanisk synpunkt värdefull ängsbokskog. Träden är övervägande av hög ålder (80-130 år) och med höga, raka stammar. Allmänt förkommande är också gamla vidkroniga träd av s k hagmarkstyp. Inom sluttningszonerna förekommer även inslag av andra ädla lövträd såsom alm, avenbok, ek och ask. En del mindre alkärr påträffas på de fuktigaste markerna.

Markvegetationen i området kan karakteriseras som en frisk örttyp, vilken är homogent och typiskt utbildad över stora, sammanhängande ytor. Området utgör ett av de värdefullaste exemplen på detta växtsamhälle som domineras av gulplister, lundslok och myskmadra. På en del ställen, speciellt på fuktigare områden i sluttningszonen, påträffas skogsknipprot, skånsk nunneört, ramslök

och sällsynta lundgräs. Den artrika försommarfloran föregås av en vårflora med rikliga bestånd av gulsippa och vitsippa.

Referenser:

Anonymus 1983: Artförteckning över växter i Hästhagen. Vemmenhögs naturvårdsförening.

Blomberg, P. 1987: Äng och hage. En översiktlig naturvårdsinventering i Svedala kommun. Svedala miljö- och hälsoskyddskontor.

Blomberg, P. 1988: Naturen i Svedala kommun. Ett kunskapsunderlag. Svedala kommun, miljö- och hälsoskyddsnämnden och naturvårdskommittén.

Bäcklund, N. 1986: Hästhagen i Skurup kan tävla med Dalby Söderskog. Skånes Natur 73:3.

Daniel, E. 1977: Beskrivning till Jordartskartan i Trelleborg NO. SGU ser Ae 33.

Lagerlund, E. 1980: Litostratigrafisk indelning av Västskånes Pleistocen och en ny glaciationsmodell för Weichsel. LUNDQUA, Report 21, Univ of Lund, Dept of Quat Geology.

Miller, V. 1977: Pleistocene deposits of the Alnarp valley, southern Sweden. Microfossils and their stratigraphical application. Univ of Lund, Dept of Quat Geology. Thesis 4 1977.

Nilsson, K. 1959: Isströmmar och issavsmältning i sydvästra Skånes backlandskap. SGU Ser C 567.

Nilsson, K. 1935: Die pollenanalytische Zonengleiderung der Spät- und Postglazialen. Bildungen Schonens. Medd Lunds Geol-Min Inst 61.

Ringberg, B. 1977: Beskrivning till Jordartskartan Malmö NO. SGU Ser Ae 38.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 34 Måkläppen — Skanör — Flommen — Höllviken — Foteviken — Bunkeflo — Limhamnströskeln, Vellimge och Malmö kommuner.

5 delområden

Karta:01C NV, 02C SV **Mittpunkt**: 02C 0c **Area**: 53 200 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön, Region III Öresund

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, flackkust/ marskland, sandvandringskust

Terrängformer: Flygsand, tombolo, strandvall, revel, lagun

Vegetationstyper: Havsstrandängar, sandstrand, rished, fuktrished, sandgräshed, fattigkärr, rikkärr

Markanvändning: Betesmark, åker, bebyggelse, badstränder, golfbanor

Intresseaspekter: B E G H K L M O R Z S

Urvalskriterier: A. Välutvecklade strandängar, fukthed på sand, sandvandringskust; C. Sårbara biotoper för värdefullt växt- och djurliv; D. Mycket rikt växt- och djurliv; E. Fukthed på sand

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Värdet kan påverkas negativt av dikning, bebyggelse, utfyllnad, gödsling, upphörd hävd, oljeutsläpp

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 65-74, 7 st naturreservat, (1 007 ha landareal), 19§ naturvårdslagen

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F5 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K120, K128, K 129, K130

Områdets huvuddrag: Se delområde N 34.01 - N 34.05. Riksobjektet omfattar även vattenområdet intill ett djup av 15 m.

Referenser:

Se delområde N 34.01 - N 34.05

N 34 ÖVERSIKTSKARTA

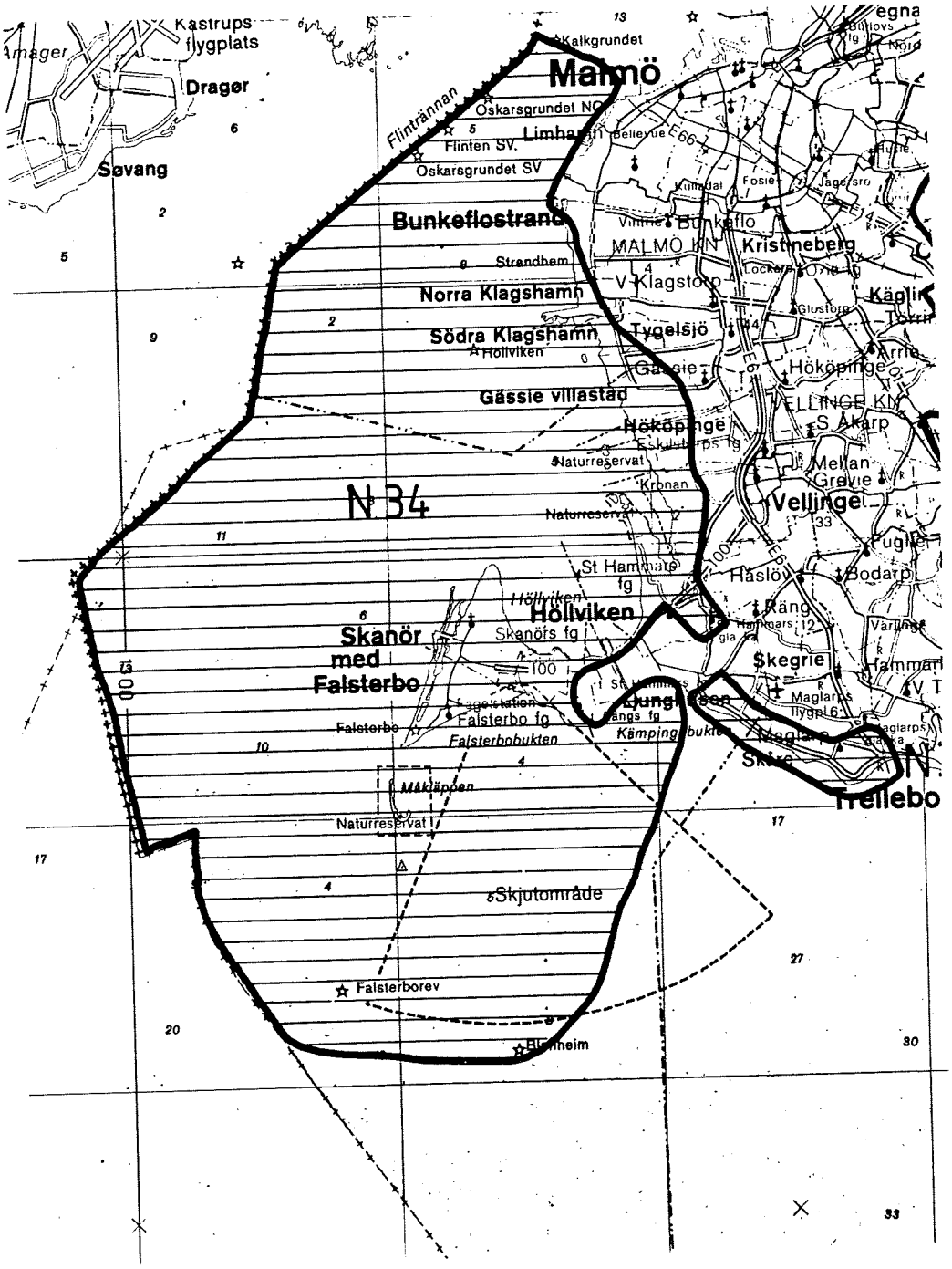

N 34.01 MÅKLÄPPEN

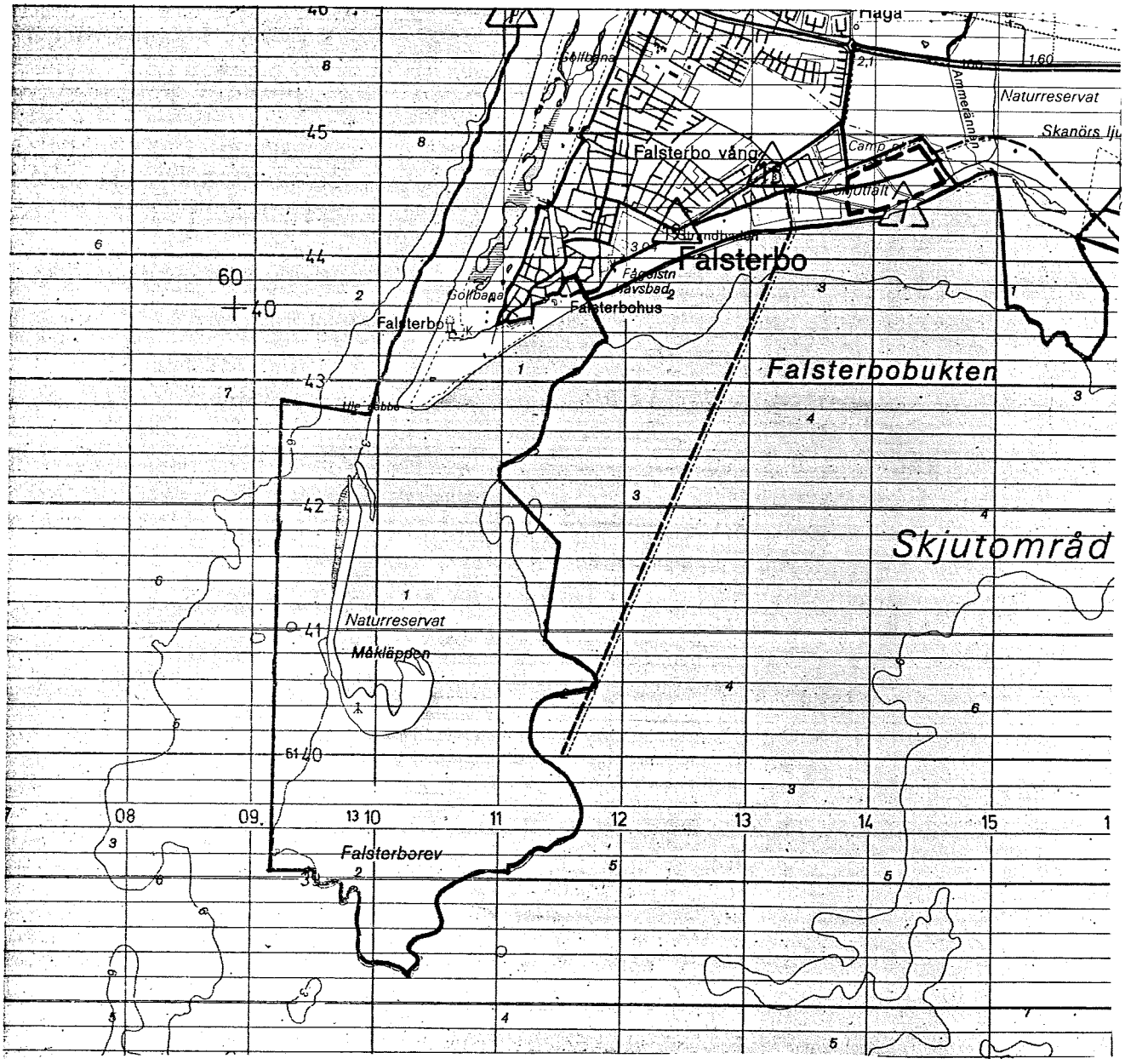

N 34.02 SKANÖRS LJUNG

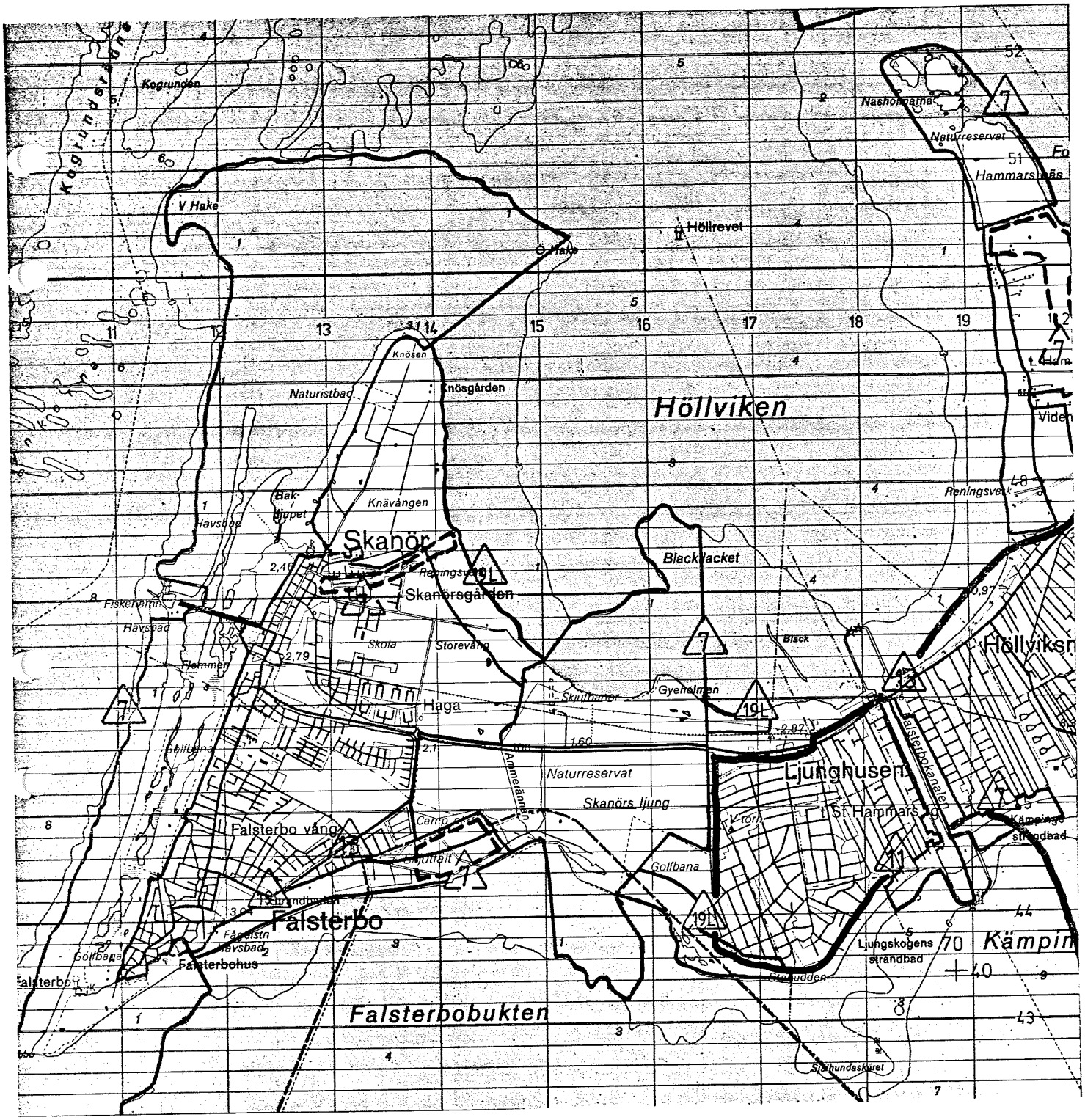

N 34.03 FLOMMEN-FOTEVIKSSTRÄNDERNA-KLAGSHAMN-BUNKEFLO

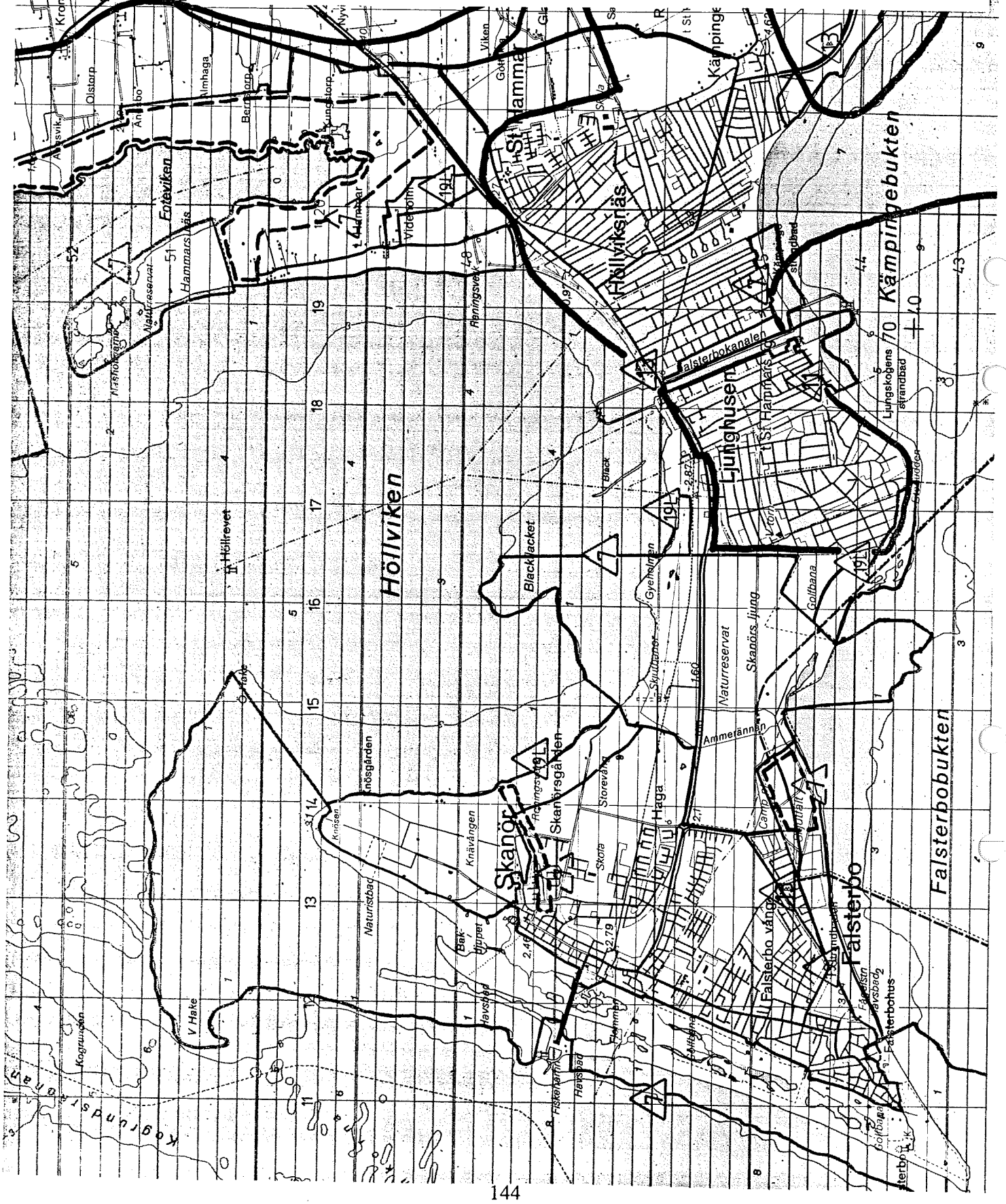

N 34.03 FLOMMEN-FOTEVIKSSTRÄNDERNA-KLAGSHAMN-BUNKEFLO

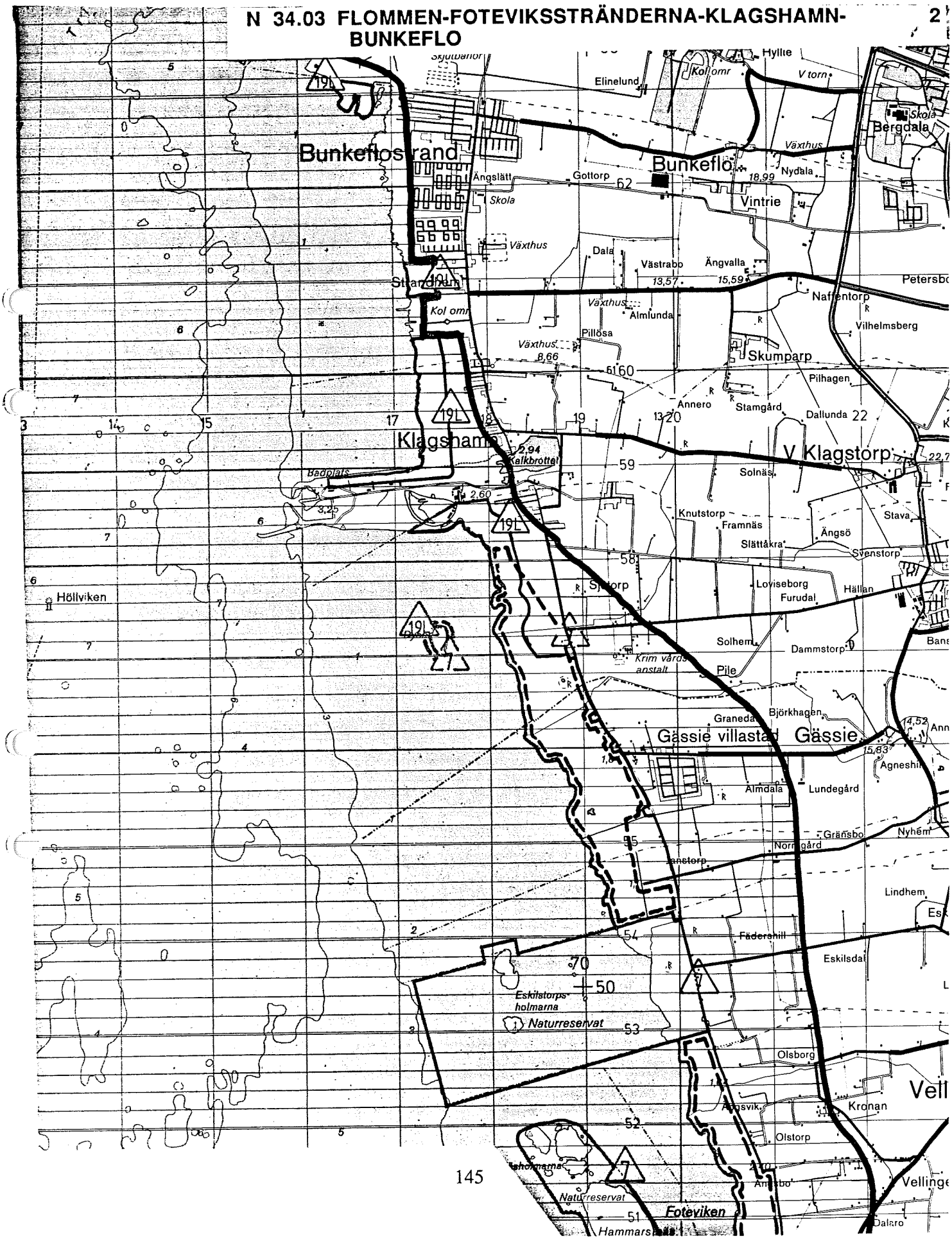

N 34.04 HAVSOMRÅDET KRING FALSTERBOHALVÖN

1 (5)

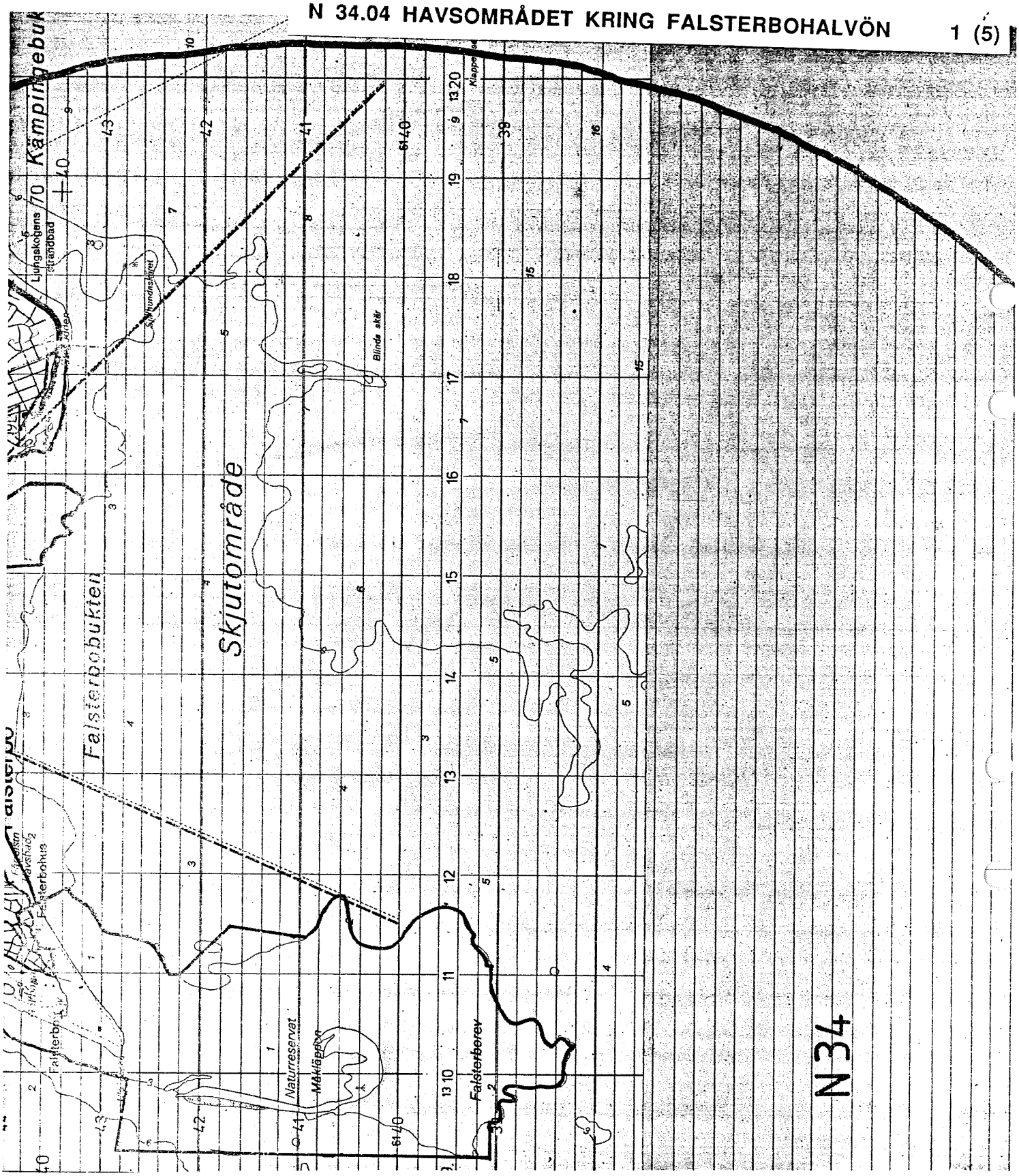

N 34.04 HAVSOMRÅDET KRING FALSTERBOHALVÖN 2

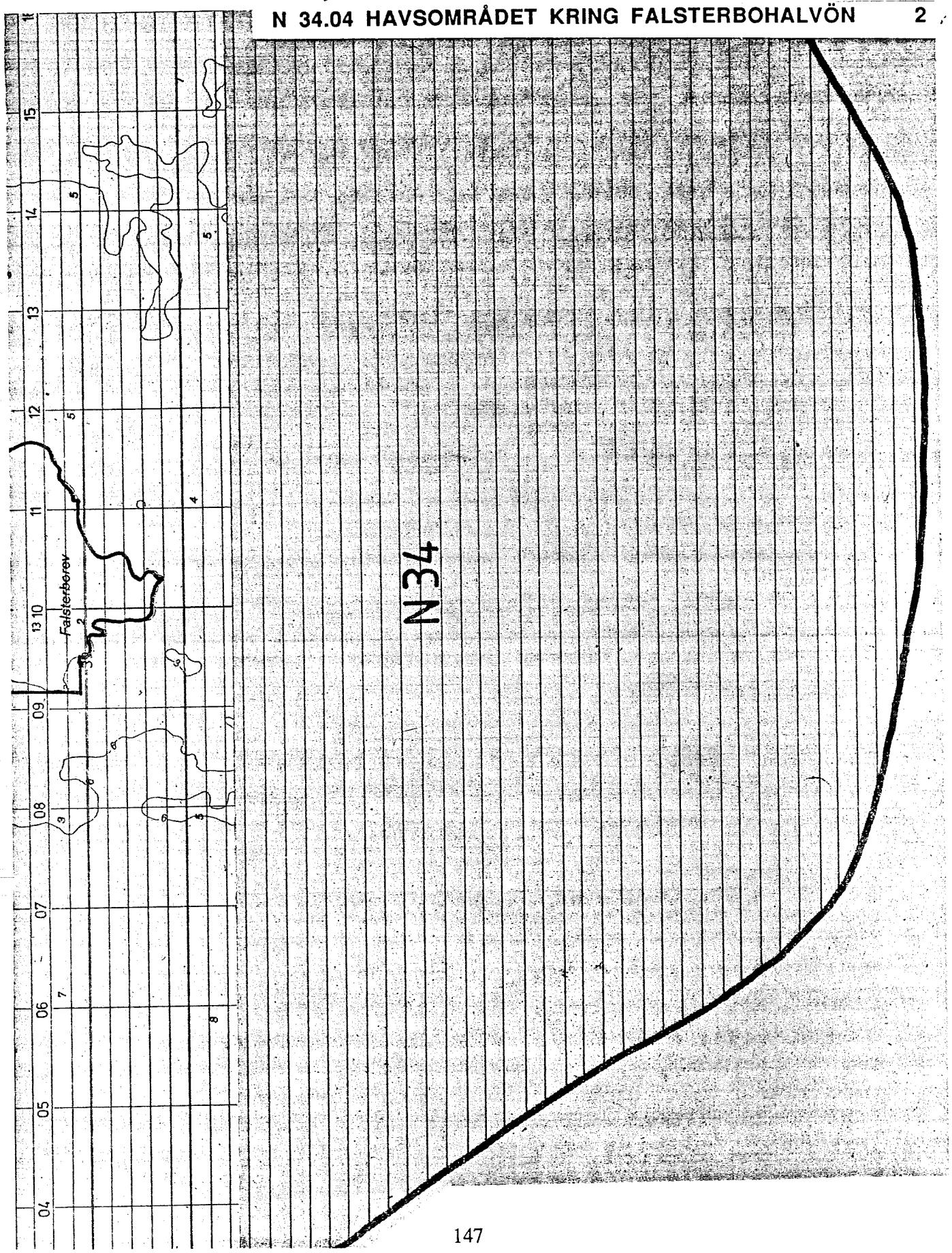

N 34.04 HAVSOMRÅDET KRING FALSTERBOHALVÖN 3

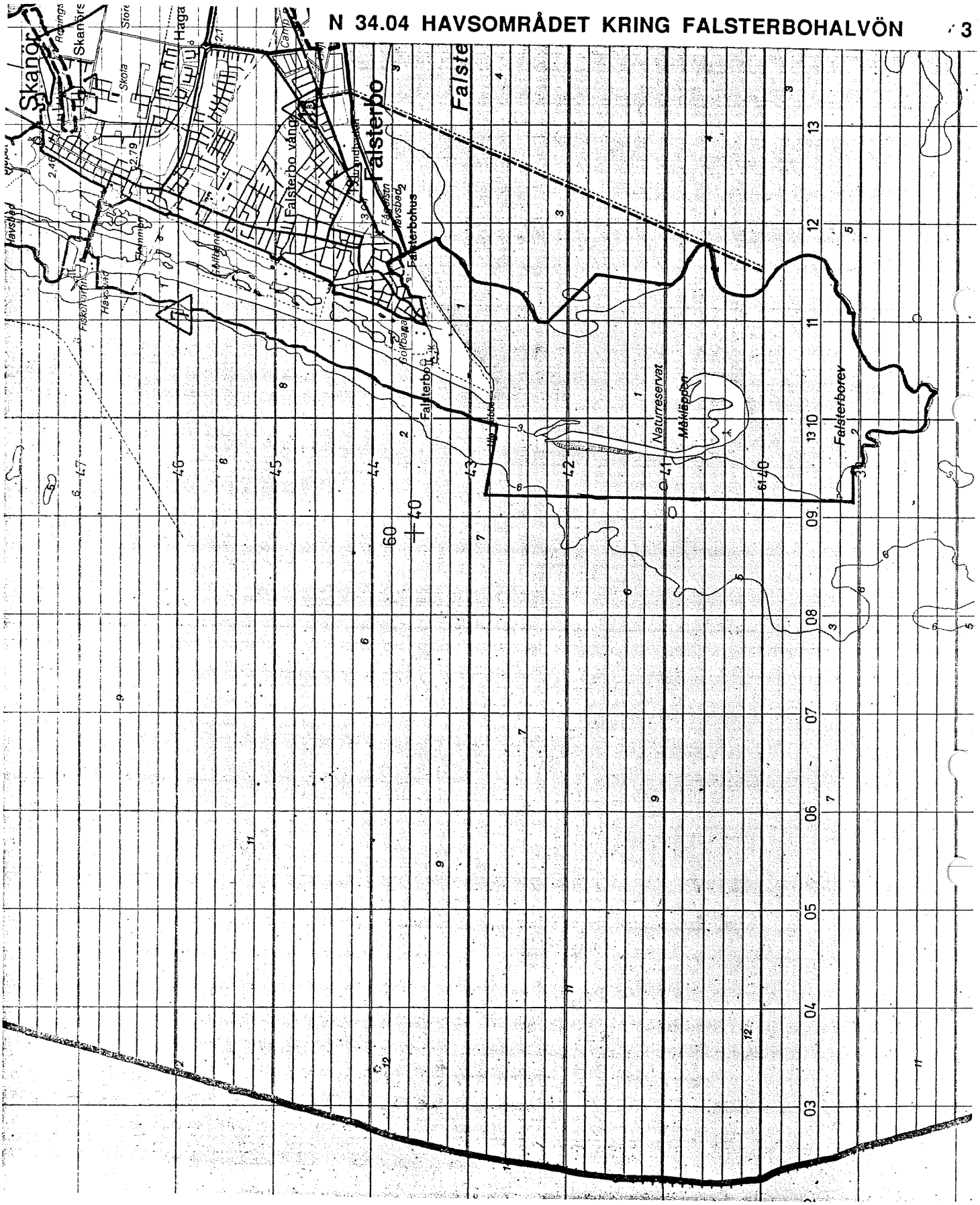
Skanör
Skanörs
Stora
Skola
Haga
Falsterbo vänd
Falsterbo
Falsterbo
Falsterbohus
Falsterbo
Naturreservat
Falsterborev
Havsbad
Fiskeläge
Hamnen
Havsbad
Havsbad
Havsbad

N 34.04 HAVSOMRÅDET KRING FALSTERBOHALVÖN

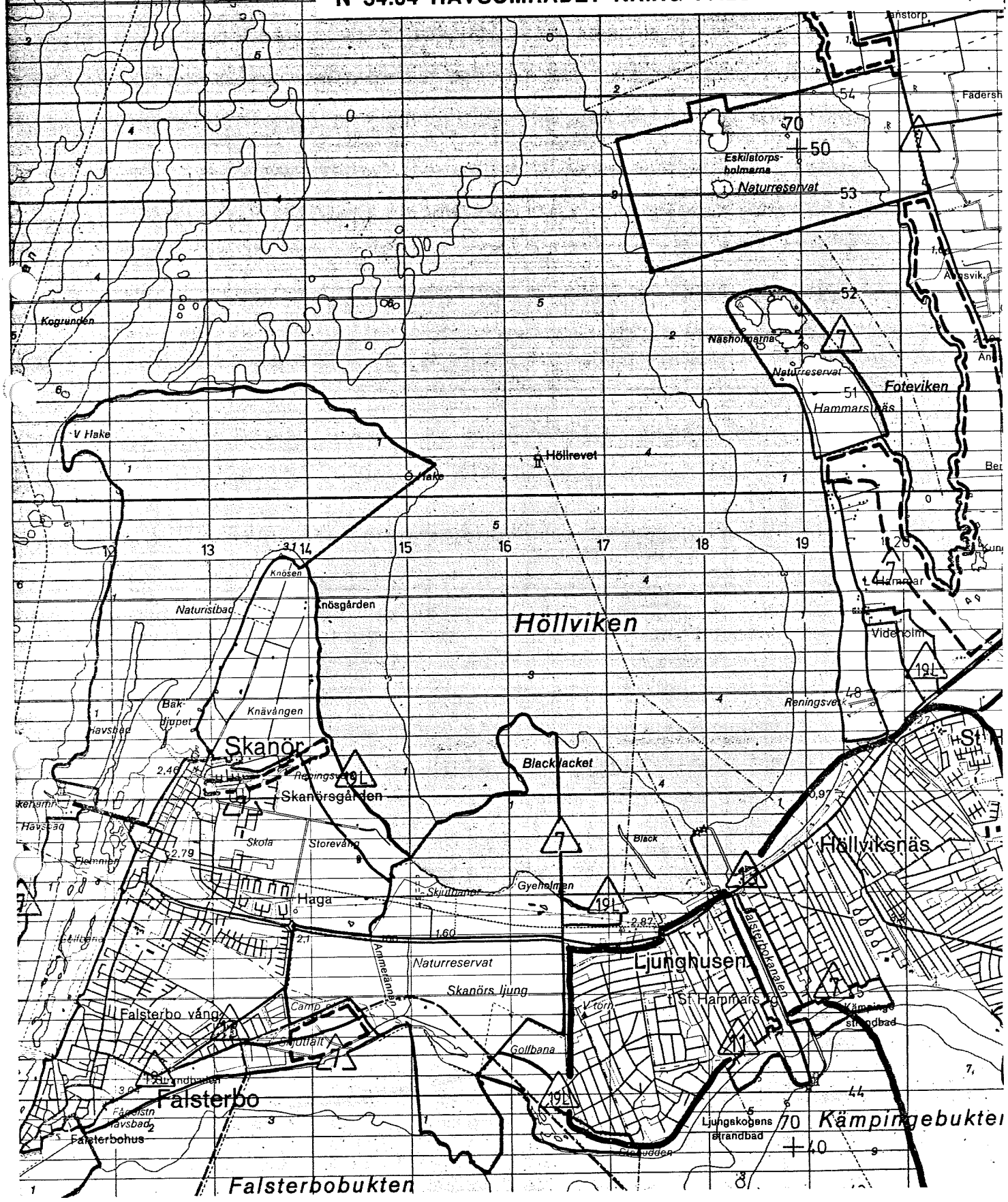

N 34.04 HAVSOMRÅDET KRING FALSTERBOHALVÖN 5

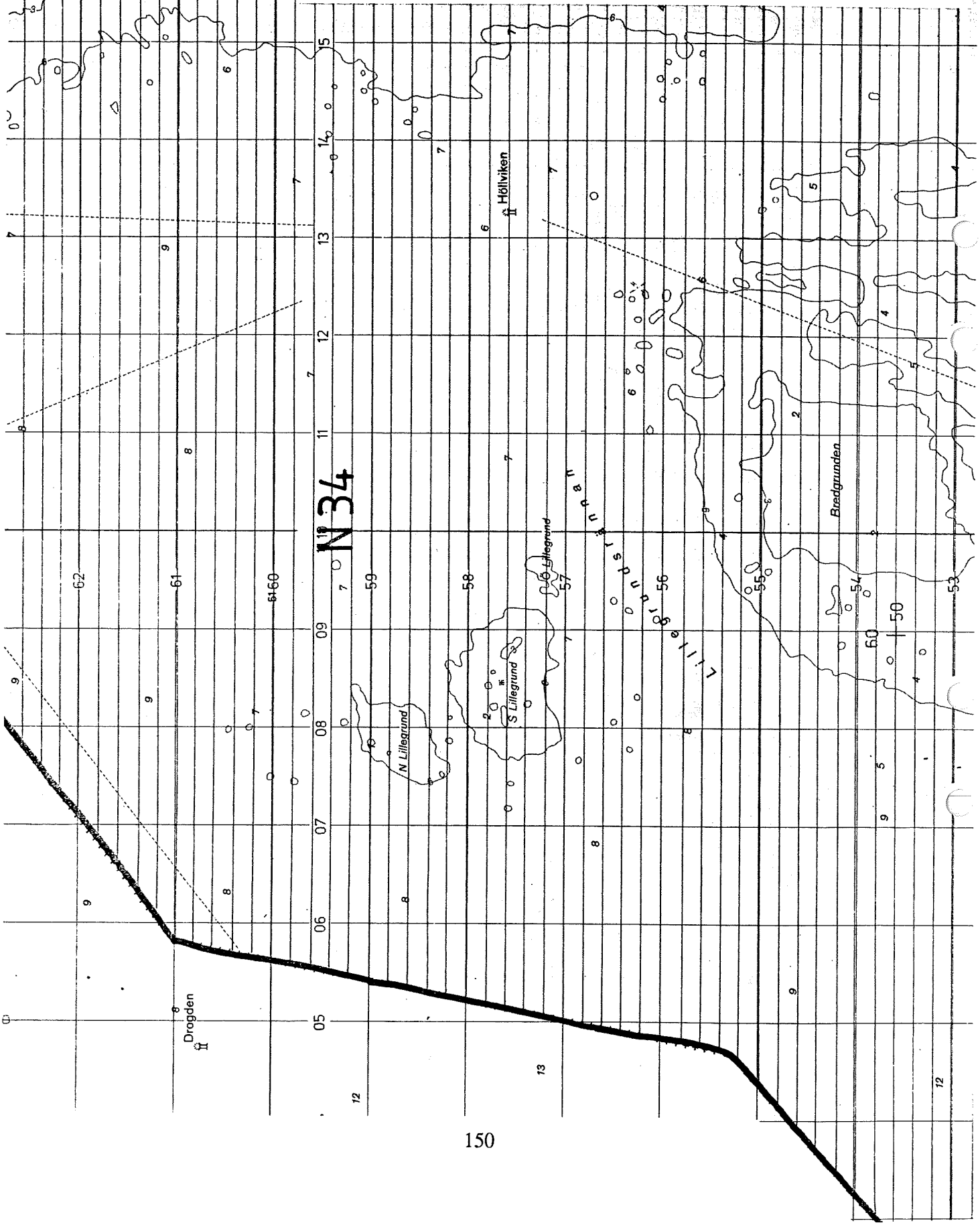

N 34.05 LIMHAMNSTRÖSKELN

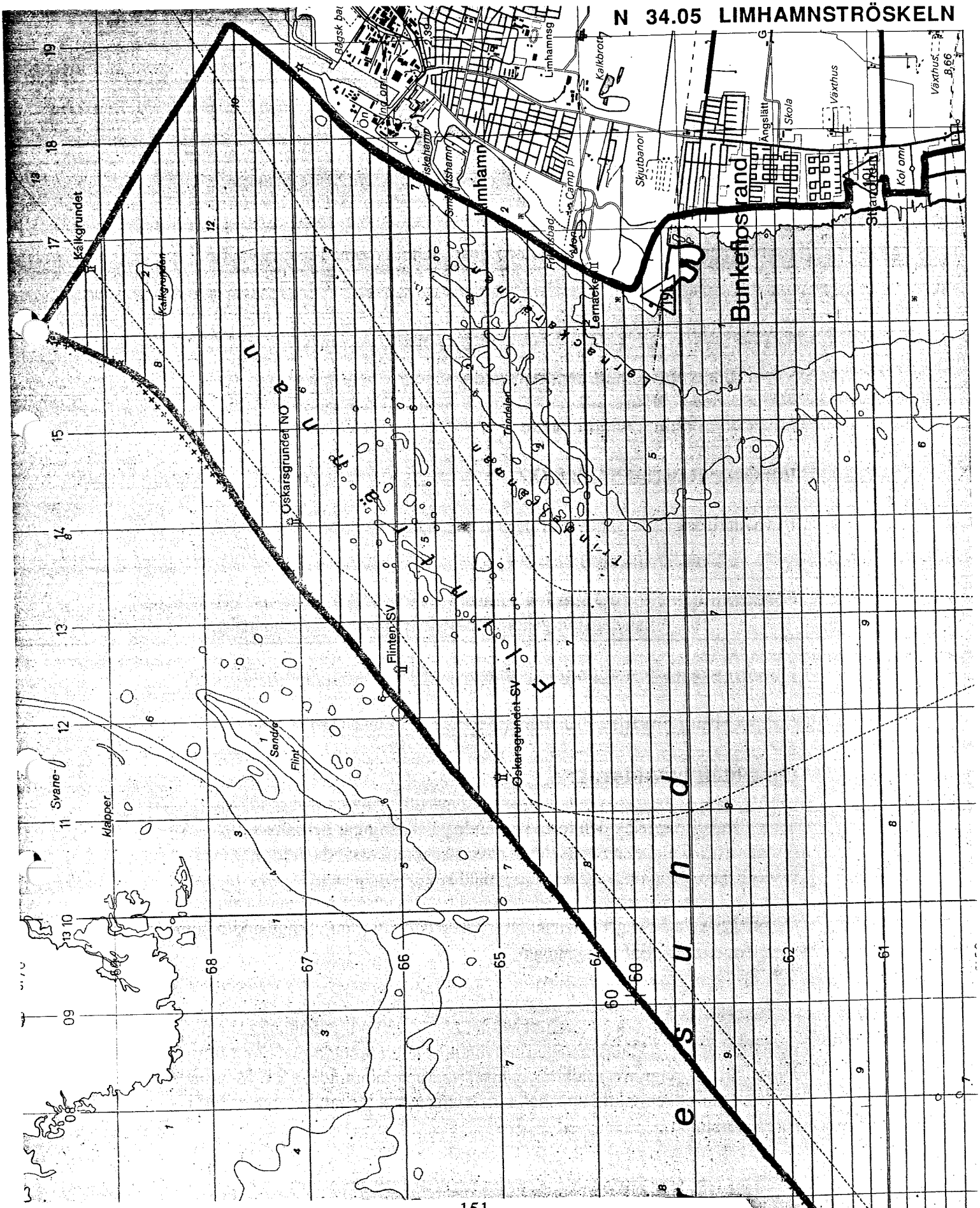

Delområde av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län N 34.01 Måkläppen, Vellinge kommun.

Karta: 01C SV **Mittpunkt**: 01C 8b **Area:** 755 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Flackkust, sandvandringskust/ö

Terrängformer: Revel, sanddyn

Vegetationstyper: Sandstrandsvegetation

Markanvändning: Orört område

Intresseaspekter: B E G H L O Z

Urvalskriterier: A. Sandvandringskust; C. Sårbara biotoper för värdefullt djurliv

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Värdet kan påverkas negativt genom friluftsliv och sandtäkt, oljeutsläpp

Planering och säkerställande: Naturreservat 1971-03-22, 1984-02-20

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K130

Områdets huvuddrag:

Ön Måkläppen består av sandavlagringar avsatta kring en fast moränkulle. Den ändrar ständigt storlek och form beroende på skiftningar i erosions- och ackumulationsförhållanden orsakade av havets strömmar, sandvandringar över havsbottnen samt av stormarna, som med vågors hjälp snabbt kan ödelägga de avlagringar som byggts upp under många år. Dessa ständigt pågående strandprocesser har ett stort geovetenskapligt värde och utgör ett viktigt studieobjekt i den geovetenskapliga forskningen.

Ön har vidare stor betydelse som häckningslokal för många kustfåglar såsom ejder, gråtrut och silvertärna och är även en viktig rastplats för många andra fågelarter. Måkläppen med omgivande vattenområde ingår i ett från internationell synpunkt särskilt skyddsvärt våtmarksområde, s k CW-område. Ön är dessutom en viktig uppehålls- och yngelplats för knubb- och gråsäl i södra Östersjön.

Måkläppen har stora vetenskapliga värden främst genom att den är ett av de få områden i sydvästra Skåne där växt- och djurvärld under lång tid fått utvecklas fritt. Denna utveckling finns dokumenterad från ca år 1900. Ön och det omgivande vattenområdet är av riksintresse från såväl zoologisk och botanisk som geovetenskaplig synpunkt.

Sammanfattande värdetext:

Måkläppen är med sitt utsatta läge och stora föränderlighet ett synnerligen bevaringsvärt geovetenskapligt studieobjekt. "Ön" utgör (dessutom) häckningslokal och rastplats för såväl kustfåglar som många andra arter och inte minst uppehållsort för knubb- och gråsäl. Dess orördhet är ytterligare ett starkt skäl till kraftfulla skyddsåtgärder, särskilt som den härigenom fått stor betydelse för kustfåglars och sälars reproduktion och överlevnad.

Referenser:

Davidson, J. 1956: Måkläppen, ett uttryck för labil jämnvikt inom strandzonen. Svensk Geografisk Årsbok 1956.

Davidson, J. 1962: Falsterbohalvön, en morfologisk snabbstudie. Skånes Natur Årsbok 49(:2).

Davidson, J. 1963: Littoral processes and morphology on Scanian flatcoasts. Lund studies in Geography, Ser A Phys Geogr No 23, 1963.

Gertz, O. 1948: Måkläppen på Falsterbo rev. Skånes Natur Årsbok XXXV.

Johansson, H. 1966: Måkläppens flora och vegetation. Bot Notiser 119:3.

Kraft, J & Schmitz, A 1979: Måkläppen 1900-1978. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1979:5.

Kristersson, M. 1971: Måkläppen avsatt som naturreservat. Skånes Natur 58:2.

Richter, H. 1936: Studier över den yttre strandzonens dynamik och morfologi inom södra Östersjönområdets flack-kust. Svensk Geografisk Årsbok 1936.

Rosenius, P. 1947: Måkläppen, i "Natur i Skåne". Göteborg.

Delområde av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 34.02 Skanörs ljung, Vellinge kommun.

Karta: 01C NV **Mittpunkt**: 01C 9c **Area**: 500 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, marskland

Terrängformer: Flackkust, revel, dyner, tombolobildning

Vegetationstyper: Havsstrandäng, sandstrand, rished, fuktrished, sandgräshed, fattigkärr, rikkärr

Markanvändning: Betesmark, skogsmark, outnyttjade ytor

Intresseaspekter: B E G H K L O Z S

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållen hävd, ingen ytterligare exploatering av området

Planering och säkerställande: Naturreservat 1969-09-18 och 1984-02-20

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F5 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K129

Områdets huvuddrag:

Skanörs ljung ligger ungefär mitt på Falsterbohalvön, där den är som smalast, och söder om landsvägen mellan Ljunghusen och Skanör-Falsterbo. Falsterbohalvön, som skjuter ut i Östersjön från slätten vid Stora Hammar och Kämpinge har uppkommit i postglacial tid. Kalkberggrunden under moräntäcket är från kritsystemets yngsta period.

Genom kustströmmarnas verksamhet har ökärnor av morän (Ljunghusen med Skyttsie hage, Skanörs och Falsterbos vångar och Falsterborev) byggts ut och förenats med varandra genom koncentriska revelsystem. Den allt övertäckande sanden har en mäktighet som varierar mellan 0,5 och 18 meter. Sanden utgöres av dynsand (mellansand) som till ca 90% utgöres av kvartskorn och är mycket fattig på växtnäringsämnen.

Århundraden av beteshävd, torvtäkt, rishämtning etc i kombination med den sandiga marken och påverkan av havsvatten har utformat vegetationen på Ljungen som i stort sett utgöres av ljunghed, klockljunghed och pors-blåtåtel-samhällen. Det på vatten, växtnäringsämnen och arter fattigaste växtsamhället på Skanörs ljung påträffas också i en övre ljungzon med kråkris och sandstarr på de högre av de forna revlarna.

Inom strandnära områden med finjordsfraktioner utvecklas havsstrandängar med rödsäv (Blysmus rufus)- och salttåg (Juncus gerardii)-samhällen.

Strandängsfragmenten och revelsystemen söder om Ljungen utgör värdefulla vadarbiotoper med bl a svartbent strandpipare.

Det öppna landskapet gör området till en viktig observationslokal för det stora flyttfågelsträcket över Falsterbohalvön.

Östra delarna av Skanörs ljung, Skyttsie hage, har varit befolkat åtminstone sen tidig medeltid och längre österut finns lämningar av bronsåldersboplatser.

Sammanfattande värdetext:

Skanörs ljung utgör en av de få kvarvarande genuina ljunghedarna i södra Sverige, men är även mycket viktig som observationslokal för flyttfågelsträck.

Referenser:

Kraft, J 1987: Falsterbohalvöns flora. Lund
Rasmusson, G & G. 1970: Skanörs ljung. Skånes Natur 57:1.

Delområde av Riksintresse för naturvård i Malmöhus län N 34.03 Flommen — Foteviksstränderna — Klagshamn — Bunkeflo, Vellinge och Malmö kommuner.

Karta: 01C NV, 02C SV **Mittpunkt**: 02C OC **Area**: 31 000 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, marskland

Terrängformer: Flackkust, revel, dyner

Vegetationstyper: Havsstrandäng, sandstrand, rikhed, fuktrished, sandgrushed, fattigkärr, rikkärr

Markanvändning: Betesmark, åker

Intresseaspekter: B E G H K L O Z S

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållen hävd, ingen ytterligare exploatering

Planering och säkerställande: Naturreservaten Flommen 1981-12-08, Ljungskogens och Ljunghusens strandbad 1987-09-08, Kämpinge strandbad 1982-12-07, Lilla Hammars Näs 1952-06-04, Eskilstorps ängar (och holmar) 1972-11-23 och 1931-01-24, 19˘ naturvårdslagen Knävången-Knösen 1965-08-30 och Fotevikens stränder 1969-07-30 samt CW 1.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F5 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K120, K128, K130

Områdets huvuddrag:

Kalkkärr och kalkfuktängar

Den äldsta berggrunden i området utgörs av skrivkrita med en mäktighet av ca 400-500 m. Medan skrivkritan bildades under den yngre delen av kritperioden, anses numera den ovanför belägna dankalkstenen vara av tertiär ålder. Dankalkstenen är ca 50-100 m tjock (Norling 1975) och är den dominerande ytberggrunden i sydvästra och södra Skåne. Vissa lager är rika på flinta. I det stora kalkbrottet vid Limhamn kan man studera en av de bästa profiler som finns genom äldsta delen av tertiär. Limhamns kalkbrott utgör den enda lokalen i Sverige med blottad kretaceisktertiär stratigrafi. Den är därför en mycket viktig

referenslokal för geovetenskaplig forskning och undervisning. Lokalen besöks ofta av bl a Lunds universitet.

Även de kvartära lagren som täcker kalkstenen uppvisar en mycket inressant stratigrafi. Dessa lager återfinns överst i Klagshamns kalkbrott, där man bröt kalksten till jordbruket och cementindustrin. De stora mängder flinta som därvid blottades tjänstgjorde som fyllnadsmaterial och bygger upp den 1,5 km långa halvö som skjuter rakt ut i sundet väster om brottet. Klagshamns kalkbrott har blivit en nyckellokal för Skånes glaciala historia.

Den yngsta berggrunden är den s k Vellingegrönsanden, en kalkhaltig, grönaktig, ganska lös sandsten, som är av några decimeters till några meters mäktighet.

Jordlagrens tjocklek varierar mellan några och ungefär femton meter. De vanligaste jordarterna är moräner av olika slag. Vanligen ligger kalkhalten i moränen mellan 20 och 30%. Den höga kalkhalten är en av orsakerna till områdets rika flora och högproduktiva jordbruk.

Intermoräna isälvsavlagringar (avsatta mellan två morängenerationer) går i dagen bl a vid Klagshamn, Sjötorp, Gessie och V och SV om Vellinge. Starkt framträdande i terrängen är de "ryggformade avlagringar" som sträcker sig oregelbundet längs kusten från Maglarp i söder, genom Räng, Vellinge, Gessie och norrut till V Klagstorp. De är mestadels uppbyggda av morän och sandiga sediment. En stor del av dem hyser torrängsvegetation med vissa sällsynta arter.

Genom bl a vattenståndsväxlingarna har en för strandängarna speciell jordart utvecklats. Denna benämns strandängstorv eller marsktorv och är uppbyggd av skikt av sand och organiskt material.

Lommabukten - Hammarsnäs

Kusten från Arlöv vid Lommabukten till Hammarsnäs utgjorde före skiftena en i stort sett sammanhängande grässvål. I norr avbröts den endast av staden Malmö, som på landsidan skyddades av breda kärrmarker. I den södra änden växte Lilla Hammars by fram och saltängarna övergick västerut i allmänningen Ljungen vid Höllviken. Den ungefär 3 mil långa marsklandsbården bildade en utmark till kustbyarna i Oxie och Skytts härader. Denna grässvål var en av grundvalarna för hushållningen i sydvästra Skåne från forntiden och ända fram till 1800-talet.

Falsterbohalvön

Falsterbohalvön är kanske landets märkligaste exempel på marin uppbyggnadsmekanik. Den är exempel på den kustbildning som kallas "complex tombolo". En sådan uppkommer, när flera ökärnor förenas med varandra och med land genom olika för- och påbyggnadsformer. Ökärnorna, belägna vid Näsets smalaste del, mellan Knösen och strandbaden samt vid Måkläppen, utgörs av

morän och höjer sig betydligt över det annars djupare liggande moräntäcket, som i sin tur vilar på en svagt undulerande kalkberggrund (Dankalksten). Den övertäckande sanden har en mäktighet, som varierar mellan 0,5 till 18 m.

De sandlager som finns i området domineras av grov- och mellansand, men andelen finsand ökar med avståndet från stranden och tilltagande vattendjup. Sanden består så gott som uteslutande av kvartskorn. På land blandas den upp med organiskt material och får en gråaktig färgton. Sanden längs kusten är lättrörlig och genom vattenströmningar uppkommer materialvandringar, som ger upphov till landförlust (abrasion) eller landtillväxt (ackumulation). Sydkusten kännetecknas i stor utsträckning av abrasion, medan väst- och nordkusterna präglas av ackumulation.

Revlar och tilläggsrevlar i området förändras ofta, dels beroende på värderleken dels beroende på vågströmmen. I vågströmmen sker en stor del av materialvandringen längs kusten. Innanför den egentliga stranden vidtar dynlandskapet.

De pågående abrasions- och ackumulationsprocesserna har ständigt förändrat kustlinjens system av sporrar, hak och laguner.

I de skyddade vikarna och lagunerna förkommer även utpräglade havsstrandängar. Vegetationen på dessa flacka, slamrika områden är till viss del naturlig men har på många håll präglats genom långvarig betesgång och täkt av grästorv. I floristiskt avseende utgör havsstrandängarna inom objektet en övergångstyp mellan västkustens nordsjöpräglade vegetation och ostkustens brackvattenängar.

Från faunasynpunkt är det främst flyttfågelsträcket över Falsterbo som gjort området känt i hela Europa.

Bland de häckande fåglarna förekommer i lagunerna och på strandområdena rikligt med bl a strandskata, rödbena och tofsvipa. Andra arter som sporadiskt uppträder är skärfläcka, vattenrall och småfläckig sumphöna. I lagunerna är sothönan en karaktärsart, men där finns även rörhöna, gräsand, smådopping och knölsvan. Sommar och höst är Flommen, Slusan och Bakdjupet betydelsefulla rastplatser för sträckande vadare.

På Skanörs revlar, ca 2 km norr om hamnen, finns en liten koloni med silvertärnor och småtärnor. Tidigare häckade här även några par av den ytterst sällsynta svartbenta strandpiparen.

Till rariteterna i faunan hör även strandpadda (stinkpadda) och grönfläckig padda. Den senare arten har här en av sina sista utposter i landet.

Havsstrandängarna i sydvästra Skåne kännetecknas av en tämligen välutvecklad zonering. Denna betingas bland annat av det skiftande vattenståndet och de därmed sammanhängande växlingarna i markens salthalt och fuktighet. Området är mycket flackt och strandängarna sträcker sig därför så långt som ca en kilometer inåt land. Saltängsvegetationen begränsas neråt av lågvattenlinjen och uppåt av högvattenlinjen.

Utförliga redogörelser för vegetationsförhållandena på sydvästskandinaviska saltängar finns hos bl a Dahlbeck (1945), Gillner (1960), Mattiasson (1974) och Warming (1906). De behandlar även markfaktorernas betydelse.

Referenser:

Johansson, J. T. 1983: Saltäng, havrejord och gåsarbete. SBT 77:6.

Kraft, J. 1987: Falsterbohalvöns flora. Lund.

Rasmusson, G. 1962: From poor heath to flourishing seaside resort, a comparativ air-photo study of some land-use changes on the Skanör peninsula, Sweden. Symposium Photo Interpretation, Delft 1962.

Walinder, G & Karlsson, L. 1987: Häckande fåglar i Flommens naturreservat 1984-86. Anser 26:3.

Wigforss, M. 1978: Klagshamn-Fotevik, hotad kust. Skånes Natur 65:4.

Delområde av Riksintresse för naturvård i Malmöhus län N 34.04 Havsområdet kring Falsterbohalvön, Vellinge kommun.

Karta: 01C NV **Mittpunkt**: 01C 1i **Area**: 15 000 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Sandvandring-skust, öppen kust

Terrängformer: Revlar, dyner, sporrbildning (submarin)

Vegetationstyper: Undervattensvegetation

Markanvändning: Sandtäkt, fiske

Intresseaspekter: G H (primära) L O Z (sekundära)

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Värdet kan påverkas negativt genom sandtäkt, oljeutsläpp

Planering och säkerställande: CW-område

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K130

Områdets huvuddrag:

Havsområdet och den marina naturmiljön utanför Falsterbohalvön och utmed kuststräckan Foteviken-Bunkeflo samverkar med den värdefulla naturmiljön i kustområdet. Förändringar i den marina miljön ger direkta återverkningar på biologiska, hydrologiska och sedimentologiska förhållanden i kustområdet och vise versa.

Havsområdet ingår i ett från internationell synpunkt särskilt skyddsvärt våtmarksområde, s k CW-område. Havet utnyttjas som födoplats åt såväl häckfåglar längs kusten som åt rastande sjöfågel under flyttningstider. Särskilt uppmärksammad är den stora ansamlingen av småskrak under hösten. Även sälbeståndet nyttjar havsområdet för födosök.

Havsbottnen utgörs i huvudsak av sand. Fläckvis förekommer moränlera. Sandavlagringarna bildar självständiga former eller tunnare skikt på hårda bottnar (transportbottnar). Beroende av främst vågverkan och strömförhållanden sker ett ständigt utbyte av sandmaterial från område till område i strävan

att skapa balans i systemet. Processen ger upphov till en känslig obalans med omväxlande erosion och pålagring.

Sandflyttan ligger 6 km sydväst om Måkläppen och är den till volymen största sandavlagringen i området. Den anses vara en äldre strandbildning avsatt vid lägre havsnivåer än de nuvarande. Överytan är i huvudsak jämn på en nivå av 6-7 m under havsytan. Sandrevlar och sporrliknande bildningar visar att sandvandring tidvis sker. Vid Västra Haken, nordväst om Falsterbohalvön, sker en ständig pålagring av sand genom en förhärskande, nordgående, kustparallell ström. Avlastningsbranten i norr är skarpt markerad och bildar en submarin sporre. De sedimentologiska processerna och resulterande former är av stort geovetenskapligt värde.

Referenser:

Hörsten, Å. 1977: SGU:s inventering av sand- och grustillgångar i Öresund. Stenc rapport SGU 53 50 01-2. Kvartär- och hydrogeologiska byrån.

Hörnsten, Å. 1979: Maringeologisk karta över Öresund, 5 blad. SGU Rapporter och meddelanden nr 13.

Richter, H. 1936: Studier över den yttre strandzonens dynamik och morfologi inom södra Östersjöområdets flack-kust. Svensk Geografisk Årsbok 12.

Roos, G. 1982: Småskraken Mergus serrator uppträdande vid Falsterbo under höstflyttningen. Anser 21.

Anonymus 1980: Utredning om skyddsvärda områden längs Sveriges kust i marina reservat. SNV PM 1297.

Se vidare referenserna för Davidsson, J. under delområde
N 34.01 Måkläppen

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 34.05 Limhamnströskeln, Malmö kommun.

Karta: 02C SV **Mittpunkt**: 02C Ob **Area**: 5 500 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 sydvästra Skåne, Region III Öresund

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kusthav, tröskel, bank

Terrängformer: -

Vegetationstyper: Mjukbotten

Markanvändning: -

Intresseaspekter: H, L, G

Urvalskriterier: A

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:

Planering och säkerställande: -

Områdets huvuddrag:

Limhamnströskeln är den kanske viktigaste morfologiska formationen i Öresund. Detta med hänsyn till att "tröskeln" på ett helt avgörande sätt delar in Öresund i en nordlig djurgeografisk zon (av Kattegattursprung) och en sydlig zon med markant östersjöfauna. En väsentlig förändring av tröskelns utformning kommer att medföra en helt ny hydrografisk-biologisk situation för Öresund och omgivande vatten med de svårbedömbara konsekvenser detta medför.

Referenser: -

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 35 Kuststräckan Kämpinge — Stavstens udde, Trelleborgs och Vellinge kommuner.

Karta: 01C NV **Mittpunkt**: 01C 8d **Area**: 1 300 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, öppen kust

Terrängformer: Strandvall, flackkust, sten, grus- och sandstrand

Vegetationstyper: Havsstrandäng, sand, sten- och grussträndder, sandgräshed, torräng, stäppartad torräng, fuktäng, kärr

Markanvändning: Åker, betesmark (golf)

Intresseaspekter: G O B

Urvalskriterier: A C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Förbud mot schaktning, täktverksamhet och andra landskapsförändrande åtgärder i området kring strandvallen och i de geologiska värdefulla avlagringarna

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan nr 84

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr K145

Områdets huvuddrag:

Området utmed kuststräckan Kämpinge-Stavstensudde har i första hand stora geovetenskapliga värden även om området också hyser sällsynta och utrotningshotade växt- och djurarter. Längs kusten finns mindre blottningar av Dankalksten, som tillsammans med likartade kustblottningar vid Smygehuk, utgör de enda naturliga blottningarna av tertiär i Sverige.

Litorinavallen är en i landskapet tydligt markerad strandvall, som i terrängen lättast kan iakttas utmed kustvägen. Vallen har stor betydelse för utforskningen av Östersjöbäckenets nivåförändringar. Sandavlagringarna i intilliggande område har betydelse för tolkningen av de komplicerade händelseförlopp som ägt rum i samband med områdets geologiska bildning och utveckling under kvartärtid. Härigenom har hela området blivit geovetenskapligt intressant och fått ett värde av högsta dignitet.

Större delen av området norr om kustvägen är uppodlad som åkermark. Lokalt går sandavlagringarna i dagen, medan de inom andra delar är överlagrade av moränlera. Inom området förekommer sällsynta kalkrika isälvsavlagringar med stäppartad torräng som innehåller sällsynta och utrotningshotade växtarter.

Strand- och vattenområdet är betydelsefullt som övervintringsområde och rastlokal för sjöfågel och vadare. I strandområdet och i området i anslutning till litorinavallen finns några av vårt lands sällsyntaste växtarter.

Referenser:

Kraft, J. 1987: Falsterbohalvöns flora. Lund

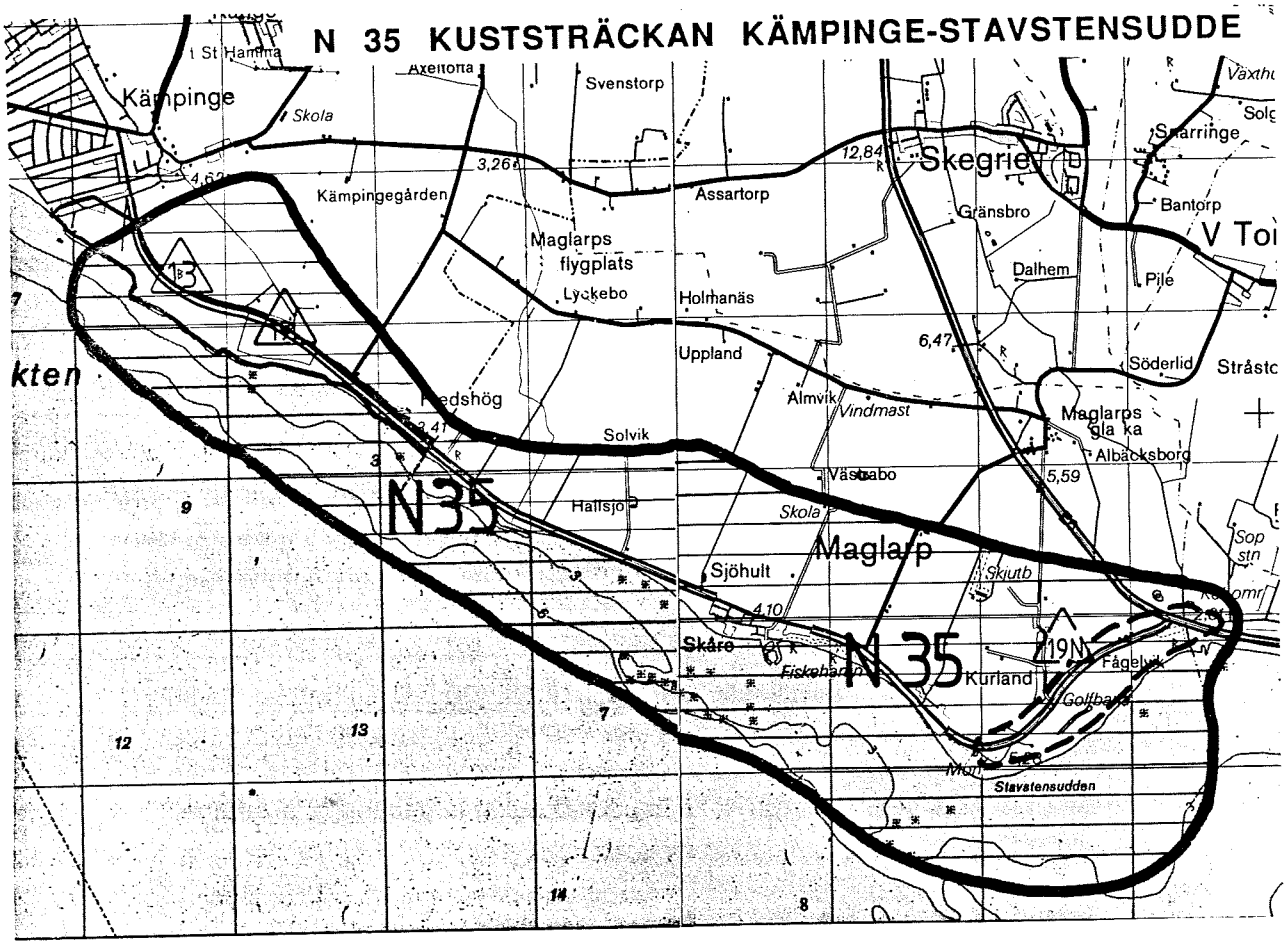

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 36 Gröndal, Skurups kommun.

Karta: 1D NV **Mittpunkt**: 01D 9b **Areal**: 80 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m

Terrängformer: Gravsänka, moränbacklandskap

Vegetationstyper: Källkärr, soligena kärr, topogena kärr, fuktäng

Markanvändning: Betesmark

Intresseaspekter: E G H B

Urvalskriterier: E. Källtorvmark av säregen natur med ovanlig flora

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt betesdrift, säkerställande av området

Planering och säkerställande: -

Områdets huvuddrag:

Området karakteriseras av en nord-sydlig sänka som omges av svagt stigande sluttningar åt V, N och Ö.

Långt upp på den norra sluttningen ligger ett kärr, en soligen källtorvmark, av mycket ovanlig karaktär för Sydskåne. Torvmarken utgörs mest av betesmark men vissa partier är så fuktiga att de innehåller en mera naturlig vegetation.

I sänkan finns en fristående konformad källtorvmark, en mycket ovanlig bildning för Sverige. Förekomsten beror sannolikt på sänkans läge ovanför Alnarpssänkan. Området utgörs av betesmark med ovanlig flora. Bl a förekommer ett område med ca 0,5 m höga betesframkallade tuvor av ormbunkar.

N 36 GRÖNDAL

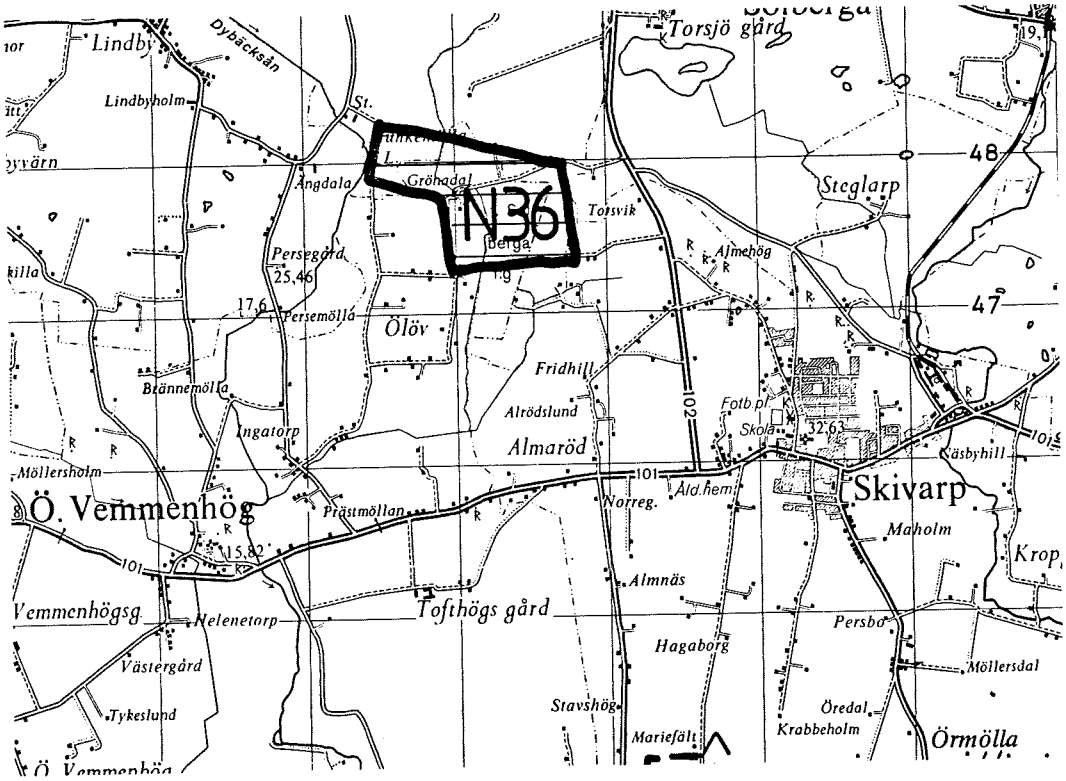
N36
Lindby
Lindbyholm
Dybäcksån
Torsjö gård
Ängdala
Gröhadal
Torsvik
Steglarp
Persegård
25,46
17,6
Persemölla
Ölöv
Almehög
Fridhill
Brännemölla
Ingatorp
Alrödslund
Almaröd
Fotb.pl
Skola
32,63
Käsbyhill
Möllersholm
Ö. Vemmenhög
Prästmöllan
Norreg.
Äld.hem
Skivarp
Maholm
15,82
Almnäs
Vemmenhögsg
Helenetorp
Tofthögs gård
Persbo
Hagaborg
Möllersdal
Västergård
Tykeslund
Stavshög
Öredal
Krabbeholm
Mariefält
Örmölla
48
47
102
101

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 37 Bjärsjöholm — Marsvinsholmsområdet, Ystads kommun.

Karta: 01D NV **Mittpunkt**: 01D 9d **Area**: 2 200 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Terrängformer: Gravsänka, moränbacklandskap, kames, flackkust, dödisjö

Vegetationstyper: Sandstränder, lövskog, barrskog, topogena kärr, rikkärr, kalkkärr, hedvegetation, ängsvegetation

Markanvändning: Åkermark, betesmark, skogsmark

Intresseaspekter: G E B K S

Urvalskriterier: A. Ett geomorfologiskt rikt och varierat backlandskap och rik kulturbygd; C. Kalkkärr. Mycket gammal bokskog.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Områdets öppna jordbrukskaraktär bibehålles, exploatering av området begränsas

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 207, 210.

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K160, K169

Områdets huvuddrag:

Området utgör en geomorfologiskt mycket rik och varierad del av det skånska backlandskapet och är beläget över Alnarpssänkan, en förkastningsdal i berggrunden. Alnarpssänkan är utfylld med mäktiga lager av kvartära sediment med en komplex stratigrafi. Dessa lager är glacialtektoniskt störda, vilket bl a kan ses i den stora täkten vid Snårestad.

Östra delarna karakteriseras av det storskaliga backlandskapet kring Bjärsjöholm, med växlingar mellan odlad mark, betesmark, lövskogsridåer och lövskogsdungar. Den branta reliefen övergår söderut, ner mot havet, i allt lugnare former ner till det flacka strandplanet från littorinatid. Det mycket öppna odlade backlandskapet som övergår i havet och vidare i en fri horisont, är ett panorama som är unikt för Sverige. Området är också väldigt rikt på fornlämningar.

N 37 BJÄRSJÖHOLM-MARSVINSHOLMOMRÅDET

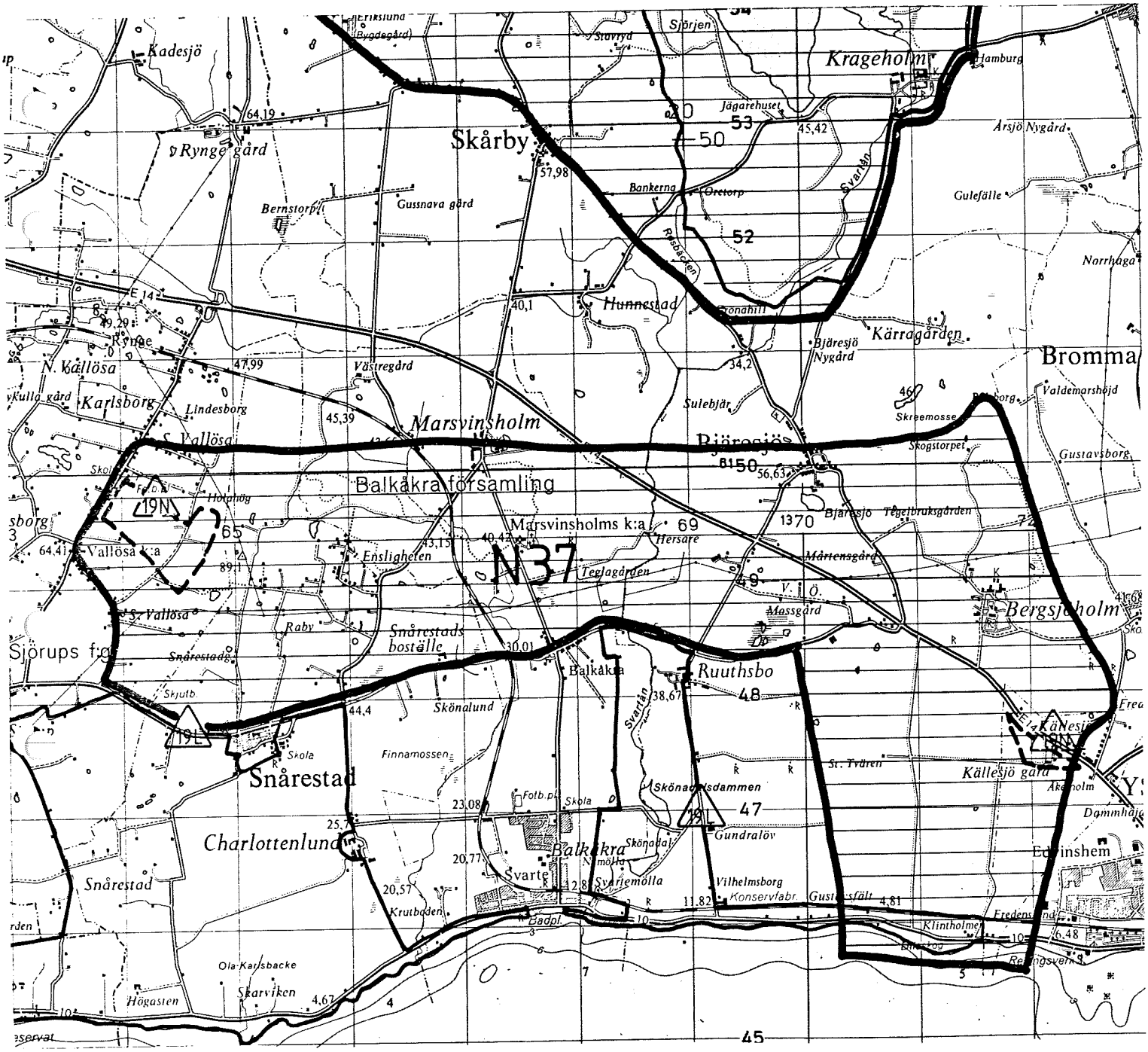

Bjärsjöholmssjön har blivit dränerad i historisk tid och utgör en sänka med betesmark. Sjösedimenten har blivit detaljundersökta redan på 1930-talet. Sänkan utgör därför en viktig referenslokal för vegetations- och klimatforskningen i Skåne och är dessutom en av de få sydskånska lokaler som kan ålderdateras.

Vid Bergsjöholm finns ett ca 6 ha stort bokskogsområde av naturskogstyp. Åldern är 200-500 år. Detta är ett av de få om inte det enda gamla bokbestånd som finns i länet.

Områdena kring Bjäresjö och Marsvinsholm utgörs av två mycket kuperade höjdområden som sluttar ner mot den nord-sydliga sänkan kring Svartån. I sänkan finns bl a fristående konformad källmosse vilket är mycket ovanligt.

Bjäresjö-sjön utgör en mycket viktig referenslokal för den sen- och postglaciala vegetations- och klimatforskningen samt för människans inverkan på landskapet. Området är huvudsakligen uppodlat men mindre områden med betesmark förekommer.

Mellan Marsvinsholm och S Vallösa finns det ett rikt utbud på backlandskapets formelement som inkluderar t ex den branta reliefen kring Holahög, det storkulligt oregelbundna söder om Ensligheten och de något mjukare formerna i de östra delarna. Området är huvudsakligen uppodlat och av småbrukskaraktär. En relativt stor del av området utgöres av betesmark, huvudsakligen sluttningszoner. Nordöstra delen består av skog med hög andel lövskog, men även en hel del busk- och skogsridåer och dungar förekommer.

Referenser: -

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 38 Bussjöområdet, Ystads kommun.

Karta: 01D NV, 01D NO, 02D SV, 02D SO

Mittpunkt: 01D 9e **Area**: 250 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Terrängformer: Moränbacklandskap, isälvsdal, dödissjö

Vegetationstyper: Ängsvegetation

Markanvändning: Odlad mark, betesmark

Intresseaspekter: G K S

Urvalskriterier: A. Backlandskap med mångskiftande formelement

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Områdets öppna karaktär bör bibehållas genom betes- och jordbruksdrift, området får ej exploateras, Bussjö-sjön måste få permanent skydd

Planering och säkerställande: -

Områdets huvuddrag:

Bussjö-området utgör en geomorfologiskt mycket rik och varierad del av det skånska backlandskapet. Området inkluderar både det storskaliga backlandskapet med hög relief och det småkuperade undulerande landskapet. Mäktiga kvartära lager med en komplex stratigrafi finns i hela området. Detta illustreras väl i det stora och djupa grustaget vid Öja, sydost om området. Öja grustag är mycket viktig för geovetenskaplig forskning och är en nyckellokal till förståelsen av skånsk glacialdynamik.

Bussjö-sjön, en ca 20 m djup dödishåla som till största delen är fylld med sediment från glacial tid, är en referenslokal för geovetenskaplig forskning i södra Skåne. Lokalen har givit en mycket detaljerad bild av landskapets vegetation och klimat under postglacial tid, med tydliga spår av människans inverkan på området.

Området präglas av tidigare jordbruk med relativt begränsad omformning av landskapet. Relativt stora delar av arealen är betesmark, vilket är ovanligt för södra Skåne.

Sparsamt med fältvilt, dock rikare än övriga Sydskåne. Gladan är en karaktärsfågel för området.

Referenser: -

N 38 BUSSJÖOMRÅDET

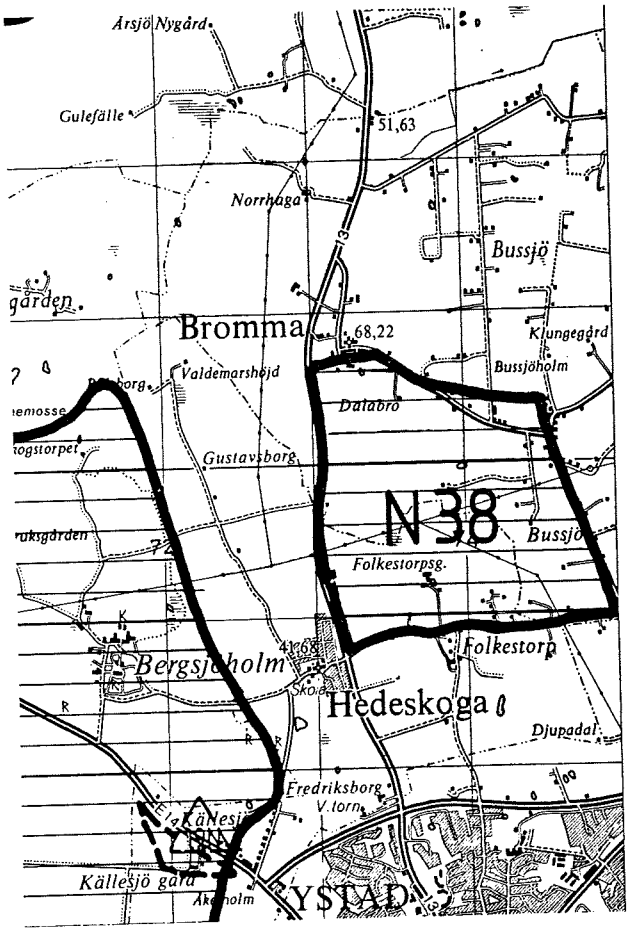

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 39 Sjöbo ora — Fyledalen — Nybroån med biflöden, Ystads och Sjöbo kommuner.

Karta: 02D SV **Mittpunkt**: 02D 1f **Area**: 13 600 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne 7 Skånes sediment- och horstområde 9 Nybroån

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Förkastning, isälvsdal, erosionsbrant, backlandskap, erosionsdalar

Vegetationstyper: Rika bokskogar, ängsvegetation, fuktäng, torräng, kalkfuktäng, kalkkärr

Markanvändning: Ädellövskogsbruk, betesmarker, strövområde, odlingsmark

Intresseaspekter: B G K Z S (L)

Urvalskriterier: A C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Nuvarande brukande bibehålles

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 188, 211, 212, 213, 214, 215, 216, Naturreservat Skogshejdan, Högestads mosse, 19 naturvårdslagen

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K166

Området ingår även i Tomelilla kommun, Kristianstads län

Områdets huvuddrag:

Sjöbo ora

På båda sidor om väg 12 sydost om Sjöbo utbreder sig ett stort platåområde, Sjöbo ora, som begränsas av mycket branta sluttningszoner och erosionsdalar. Området är till största delen skogbevuxet. Tidigare fanns här mest bokskog, nu förekommer också betydande barrplanteringar. Vegetationen är på flera ställen intressant, särskilt i de sluttningar där grundvatten sipprar fram.

Fyledalen

Den natursköna och geovetenskapligt intressanta Fyledalen karakteriseras av branta sluttningszoner och en platt botten, där Fyleån flyter fram. Tillflöden

N 39 SJÖBO ORA-FYLEDALEN-NYBROÅN MED BIFLÖDE
(Översiktskarta)

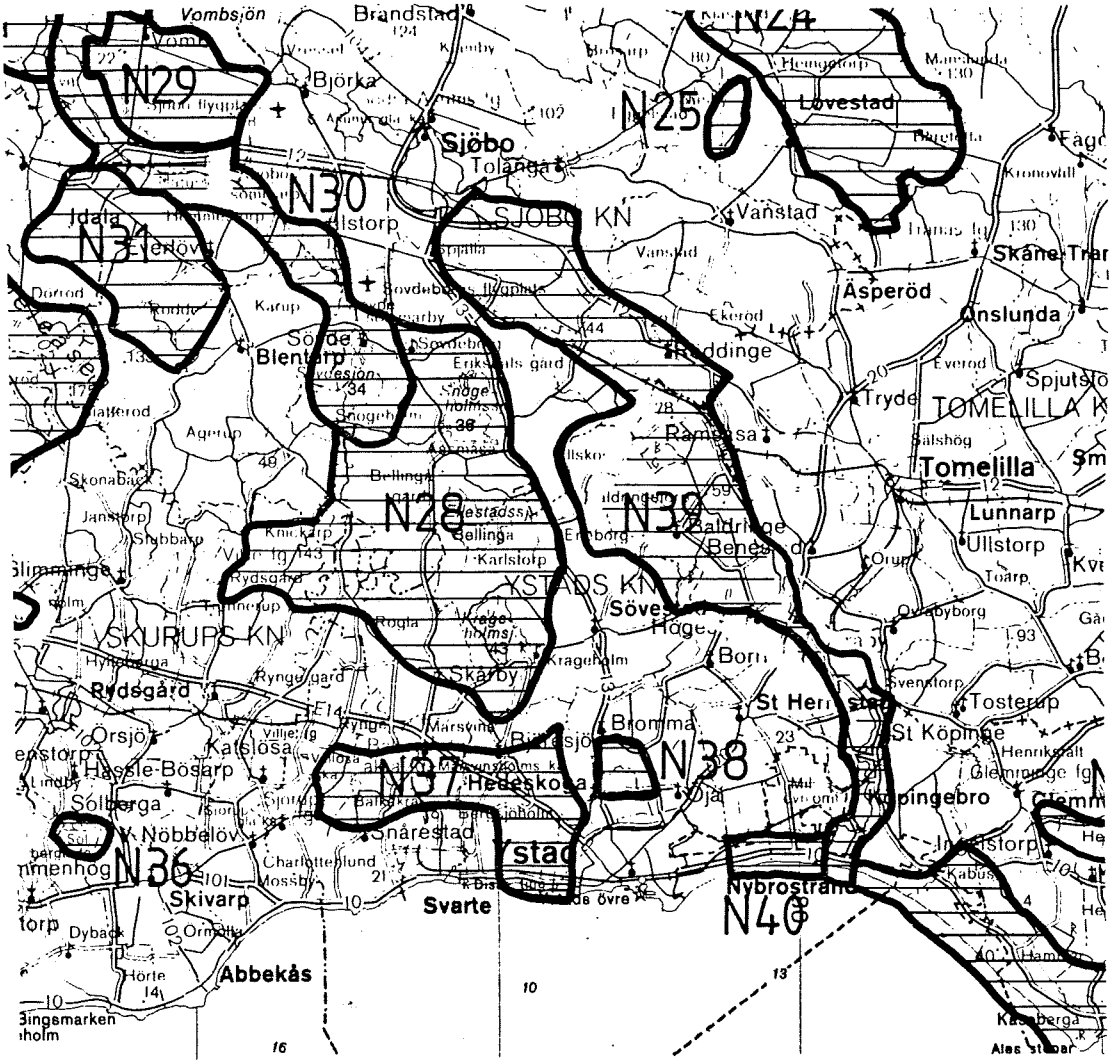

N 39 SJÖBO ORA-FYLEDALEN-NYBROÅN MED BIFLÖDE

1 (3)

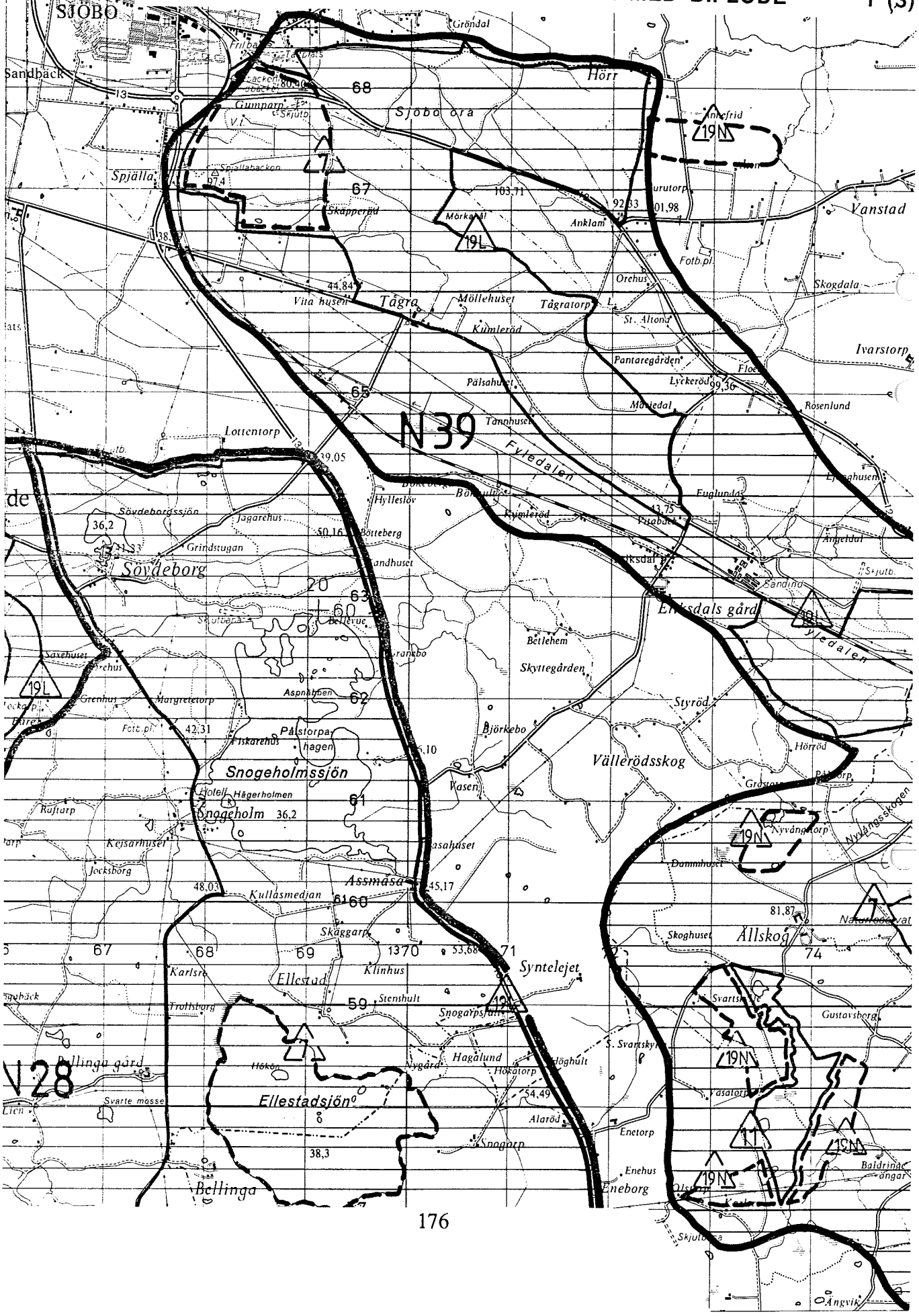

N 39 SJÖBO ORA-FYLEDALEN-NYBROÅN MED BIFLÖDE 2

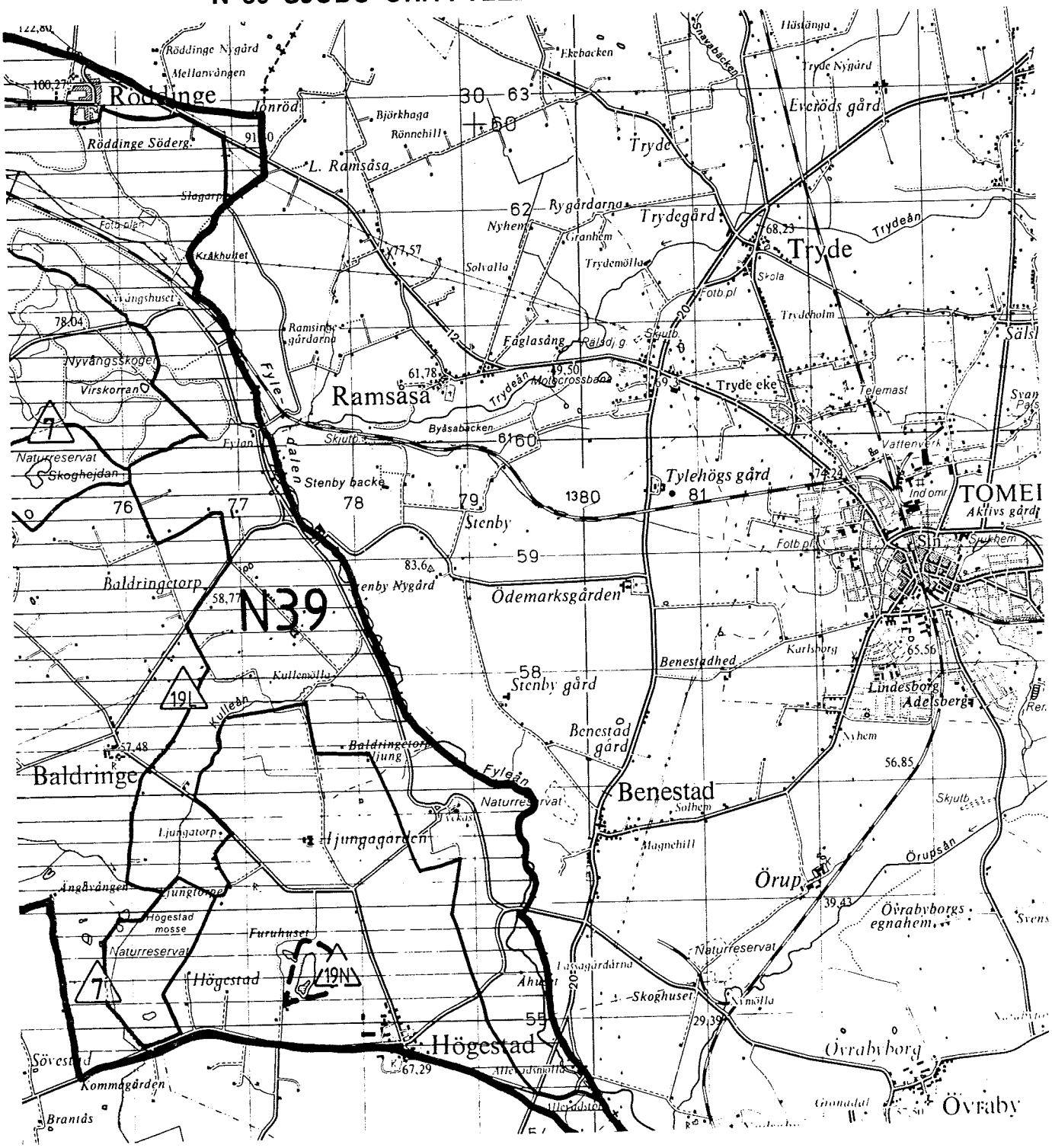
Röddinge
Röddinge Nygård
Mellanvången
Röddinge Söderg.
L. Ramsåsa
Ramsåsa
Ramsåsa gårdarna
Rygårdarna
Trydegård
Tryde
Everöds gård
Tryde Nygård
Trydeån
Trydemölla
Solvalla
Nyhem
Granhem
Fåglasång
Tryde eke
Byåsabacken
Stenby backe
Stenby
Stenby Nygård
Ödemarksgården
Stenby gård
Tylehögs gård
Benestad
Benestad gård
Benestadhed
Lindesborg
Adelsberg
Baldringetorp
Baldringe
Ljungagården
Ljungatorp
Ingåvången
Högestad mosse
Naturreservat
Furuhuset
Högestad
Kommagården
Brantås
Sövestad
Fylledalen
Fyleån
Kullemölla
Kullebån
Skogshuset
Magnehill
Örup
Örupsån
Örvabyborgs egnahem
Örvabyborg
Örvaby
Gronadal
Vattenverk
Ind.omr
Telemast
Skola
Fotb.pl
Trydeholm
Kärkhultet
Nyvångsskogen
Virskorran
Naturreservat
Skoghejdan
Ekebacken
Snäsvebacken
Häslänga
Björkhaga
Rönnehill
Lönröd
Slagarp
Fotb.plan
Motocrossbana
Kurlsborg
Nyhem
Solhem
Skjutb.
Ålhuset
Lassagårdarna
Skoghuset
Kvarnmölla
Allerödsmölla
Allerödstorp
Furuhuset
Telemast
Svan
Säls
TOMEI
Aktivs gård
Sjukhem
Ind.omr
Fotb.pl
Rer.
Svens
Naturreservat
Naturreservat
Naturreservat
Vekas
Ljungatorp
Ljungtorp
Baldringetorp
Ljung
Fylledalen
Fylan
Skjutb.
Byåsabacken
Trydeån
Fåglasång
Rälsdj.g.
Skjutb.
Tryde eke
Tryde
Svola
Fotb.pl
Trydeholm
Ramsåsa gårdarna
Nyvångsskogen
Virskorran
Naturreservat
Skoghejdan
Stenby backe
Stenby
Stenby Nygård
Ödemarksgården
Stenby gård
Benestad
Benestad gård
Benestadhed
Kurlsborg
Lindesborg
Adelsberg
Nyhem
Solhem

N 39 SJÖBO ORA-FYLEDALEN-NYBROÅN MED BIFLÖDE 3

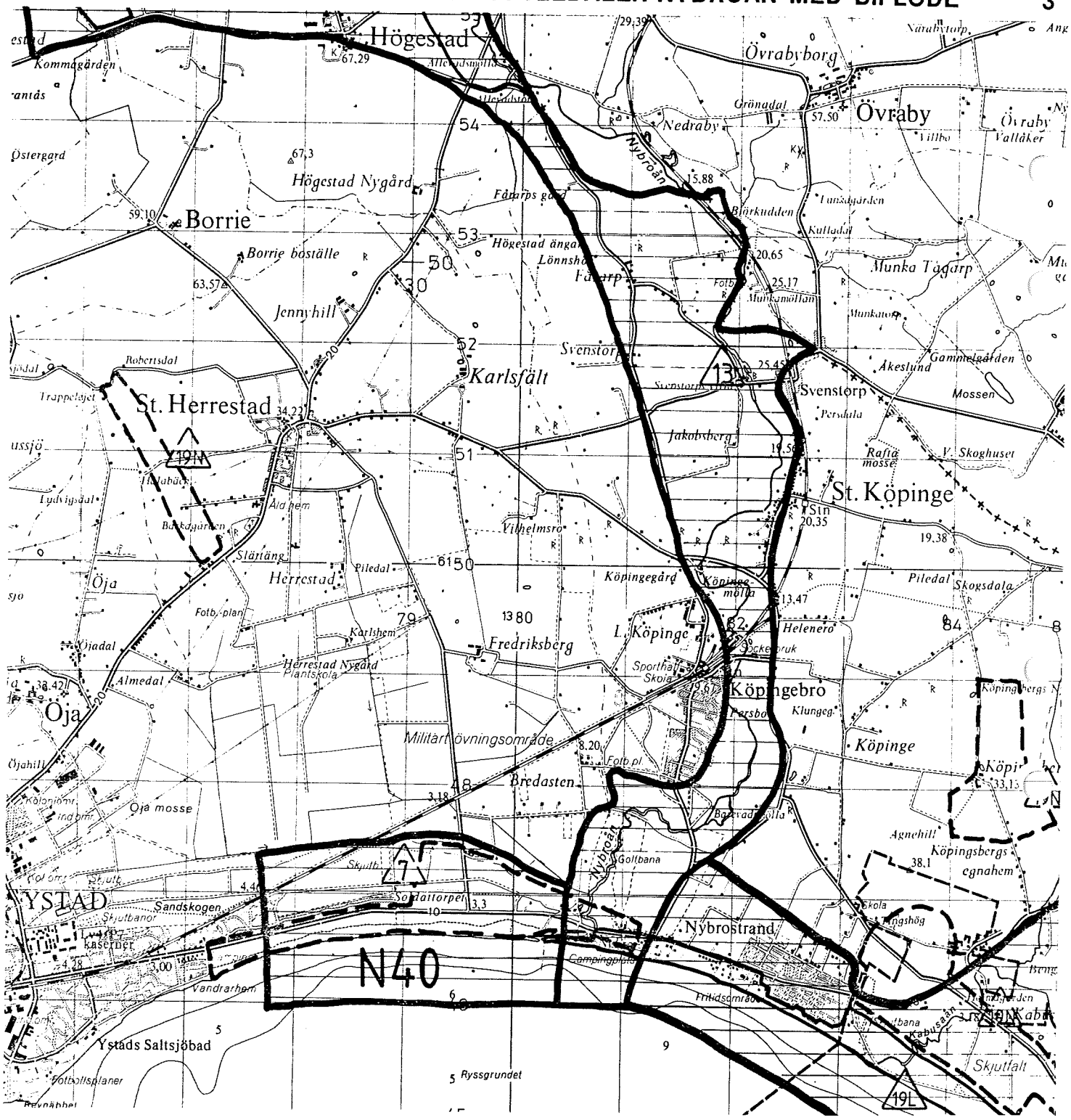

kommer från sidodalar både som yt- och grundvatten. Dalbottnen upptages av betesmarker och åkrar, medan dalsidan till stor del täcks av buskmarker och lövskog. De bokskogar som finns på sluttningarna i Malmöhus län saknas till stor del i Kristianstads län.

Randzonen mellan Fennoskandias urbergsområde och kontinentens sedimentbergarter går genom Skåne i en ungefärlig linje mellan Simrishamn och Ängelholm. Området är tektoniskt påverkat med ett komplicerat nät av förkastningar och sprickzoner. Detta medför att berggrunden är mycket varierande. Huvuddragen av berggrundens uppbyggnad är relativt väl kända men detaljerna är mindre kända.

Fyledalens nordsluttning utgörs av en kombinerad förkastning och flexur (böjning i berggrunden), medan sydsluttningen huvudsakligen består av kvartära lager. I dalen förekommer vertikalstående strata, bergarter från jura och rät med uppresta lager. Jura- och rätbergarterna finns även kring Romeleåsen, där de också är vertikalt uppresta, och i Vombsänkans västligaste del samt öster om Vombsänkan. De östliga jura-rätbergarterna fortsätter i ett smalt band genom Fyledalen ner till kusten. Jura-rätbergarterna består i princip av en växellagring mellan leror och lerskiffrar, mo- och sandstenar, ibland med kolflötser och växtfossil som inslag. Konsolideringen av de olika lagren kan vara mycket varierande, ett exempel är den helt okonsoliderade jurasanden (glassand).

Fyledalen är unik i Sverige och erbjuder mycket goda möjligheter att studera bio- och litostratigrafin samt den komplicerade tektoniken. Detta har medfört att lokalen utnyttjas som en nationell och internationell referenslokal för geovetenskaplig forskning och undervisning.

Vid Lyckås-Kullemölla förekommer mindre blottningar av kritkalksten. En kritkalksandsten finns i en klint vid Svenstorp. Lokalen är typisk för kritsedimenten i området och den enda blottningen av denna berggrund. Vid Römölla, SO om Tosterup, finns längs Bollerupsån ett par mycket intressanta lokaler, med förkastade kritsediment och det s k Tosterupskonglomeratet. Lokalerna utgör några av de få blottningar av berggrunden som finns i de skånska kritsedimenten, avsatta i en helt annan miljö än i SV Skåne. Det geovetenskapliga intresset kring dessa lokaler är därför mycket stort.

Kvartärtiden har också präglat Fyledalen som har påverkats av glacifluvialt smältvatten. Fyleån som nu flyter i dalgången kallas i den nedre delen Nybroån. Här finns en god stam av havsöring som resultat av stora fiskevårdande ansträngningar under lång tid.

Välkända för sin naturskönhet och sin intressanta vegetation är de bokskogsklädda sluttningarna söder om Röddinge. Fyledalen som helhet är genom gynnsamma mark- och klimatförhållanden ett av de botaniskt mest artrika områdena i hela Skåne. Fyledalens sluttningar vid Benestad är täckta av ett

flera meter tjockt lager av kalktuff, d v s kalk som fällts ut då starkt kalkhaltigt vatten brutit fram i sluttningen. I tuffen har man hittat avtryck av bl a dvärgbjörk och rester av uroxe, från senglacial resp tidig postglacial tid. Den har tidigare brutits och utnyttjats som byggnadssten och för kalkbränning. Ruinerna av den gamla kalkugnen finns fortfarande kvar. Vattnet bryter ännu fram i backarna och skapar därmed förutsättningar för en speciell vegetationstyp, extremrikkärret. Tillsammans med de s k stäppartade torrängarna på de torrare partierna gör de området till ett av Skånes botaniskt mest värdefulla. På våren översållas ängarna av backsippa och gullviva. I kärren blommar majviva, majnycklar och ängsnycklar. Senare på sommaren kanske man mest märker ängarnas brudbröd och solvända och kärrens trubbtåg, axag, slåtterblomma, brudsporre och kärrknipprot bland områdets totalt ca 400 arter, varav många tillhör Skånes mest sällsynta.

Skogshejdan

Naturreservatet Skogshejdan är ett beteslandskap med ålderdomlig prägel. Det är en välbevarad liten rest av de betade utmarker, som kan spåras tillbaka ända till bronsåldern, och som under gångna tider i hög grad präglat det skånska landskapet, men som nu nästan helt tagits i anspråk för modernare markanvändningsformer. Över de mjuka kullarna och svackorna utbreder sig en blomsterrik, betad grässvål. Från buskagen av slån, hagtorn och nypon sjunger näktergalen och många andra sångare. Från starrtuvorna i kärren hörs lövgrodornas vårliga konsert, och i den lilla sjön, som uppkommit genom torvbrytning vid sekelskiftet, häckar bl a gråhakedopping och smådopping.

Oxhagen

Oxhagen med sina vidsträckta betesmarker med dungar av bok och ek, på fuktiga partier al och björk, är ett fint exempel på en typ av ålderdomligt beteslandskap. Här finns ett intressant växt- och djurliv. De små kärren och sjöarna är fina lek- och yngelplatser för groddjur och lövgrodan har här en av sina absolut bästa lokaler i hela Norden.

Högestads mosse

Naturreservatet Högestads mosse består till största delen av betade fuktängar och kärr med insprängda torra små kullar. Några öppna vattensamlingar minner om tidigare täktverksamhet. Ängarna och kärren är botaniskt intressanta genom sin artrika flora. Här växer majviva och orkidéer som ängsnycklar, majnycklar och kärrknipprot.

Referenser:

Ahlén, I. 1965: Klenoder i Skåne II: Skogshejdan - en utmarksrelikt. Skånes Natur 52:1.

Bergström, J och Shaikh, N. A. 1982: Malmer, industriella mineral och bergarter i Malmöhus län. SGU Rapporter och meddelanden 31.

Daniel, E. 1986: Beskrivning till jordartskartorna Tomelilla SO/Simrishamn SV/Ystad NO/Örnahusen NV. SGU Ae 65-66.

Jeppsson, A. 1974: Markinventering av landskapet kring Fyledalen. Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Lindberg, T. 1973: Kärlväxtfloran på Högestads mosse naturreservat. SNV PM 346.

Wigforss, M. 1980: Välleröds kärr i Fyledalen. Vegetationsbeskrivning och skötsel. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvrådsenheten, Meddelande nr 1980:2.

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 40 Ystads Sandskog, Ystads kommun.

Karta: 01D NO **Mittpunkt**: 01D 9f **Area**: 390 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön 89 Nybroån

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, sanddynstrand

Terrängformer: Strandvallar, revel, dynbildning

Vegetationstyper: Tallskog, dynvegetation

Markanvändning: Sommarstugebebyggelse i skogsområde, strövområde, militärt övningsfält

Intresseaspekter: C

Urvalskriterier: A 7. Strandvallar, dyner

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet nyttjande, ingen ytterligare fritidsbebyggelse

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan nr 218

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr 8

Områdets huvuddrag:

I området finns ett system av postglaciala strandvallar, revlar och dynbildningar som har stor betydelse för tolkningen av Östersjöbäckenets nivåförändringar. De aktiva strandprocesserna har ett stort geovetenskapligt värde. Torra tallskogar och sandstrandsvegetation.

N 40 YSTAD SANDSKOG

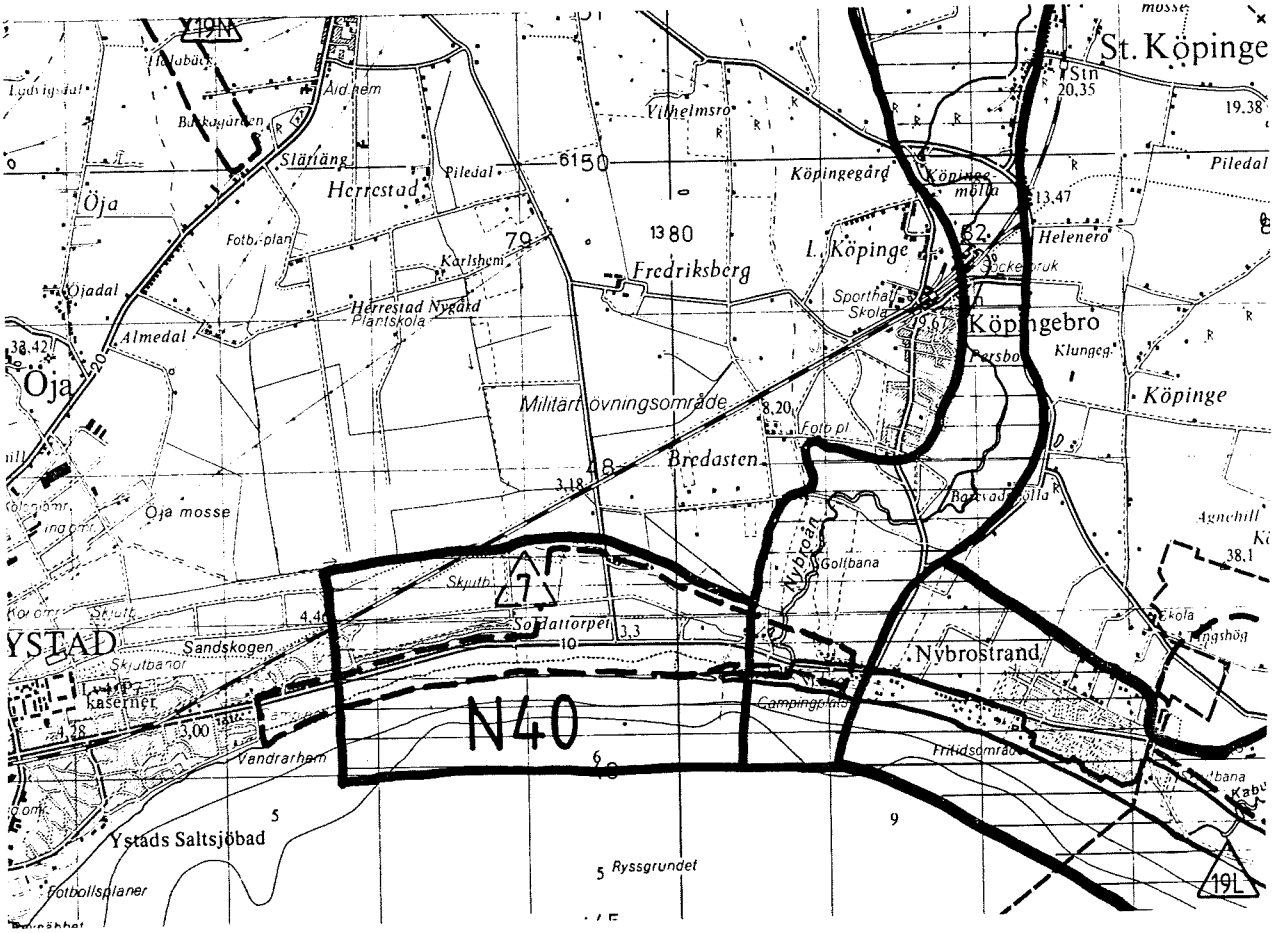

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 41 Hörupsåsen, Ystads kommun.

Karta: 01D NV **Mittpunkt**: 01D 9i **Area**: 840 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 7 Skånes sediment- och horst-område

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt

Terrängformer: Rullstensås

Vegetationstyper: Kulturmark

Markanvändning: Åker

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A C

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet brukande. Ingen täktverksamhet

Planering och säkerställande: Länets naturvårdsplan 1975 nr 220

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K174

Området ingår även i Simrishamns kommun Kristianstads län.

Områdets huvuddrag:

Hörupåsen löper från Köpinge backar åt öster och svänger sedan åt nordost och norr upp mot Ö Tommarp-Järrestad. Med undantag för mindre uppehåll utgör den ett sammanhängande isälvsstråk i en båge nästan parallell med kusten, 5-6 km innanför nuvarande kustlinje.

Från Glemmingbro till Borrby är det dominerande intrycket flacka, långsträckta grusplatåer som delvis är moränöverlagrade. Inom området finns även delar av en mindre getryggsformad ås.

Från Borrby till Ö Tommarp-Järrestad, (L-län) utgörs isälvsavlagringen huvudsakligen av en getryggsås med mindre avbrott för bredryggiga bildningar. Runt getryggsåsen finns ett kuperat landskap och bitvis flacka isälvsavlagringar.

Materialet utgörs huvudsakligen av isälvsgrus och sand. Kvalitetsmässigt utgörs en stor andel av gruset av alun- och lerskiffer.

I Österlens flacka jordbrukslandskap utgör isälvsavlagringen ett markant inslag som har stor betydelse för landskapsbilden. Bortsett från Kåsebergaåsen och Köpingebackar utgör Hörupåsen den enda pregnanta sammanhängande positiva landformen i området av isälvsmaterial.

Södra sluttningen av åsryggen utgörs på flera ställen av betesmark medan platån och nordsluttningen är uppodlad.

Sammanfattande värdetext:

Ur geovetenskaplig synvinkel har Hörupåsen ett mycket stort vetenskapligt värde, speciellt som SO-Skånes glaciala utvecklingshistoria ännu inte är klarlagd.

Referenser:

Grönwall, K. A. 1896: Kritblock från sydöstra Skåne. Geologiska fören. i Stockholm förh. 18.

Holst, N. O. 1892: Beskrifning till kartbladet Simrishamn. SGU Ser Aa 109.

Hägg, R. 1954: Die Mollusken und Brachiopoden der Schwedischen Kreide. 4: Die Kammilaten - und Macionaten-Kreide des Ystad-Gebietes. SGU Ser. Ca 535.

Moberg, J. C. 1895: Beskrifning till kartbladet Sandhammaren. SGU Ser. Aa 110.

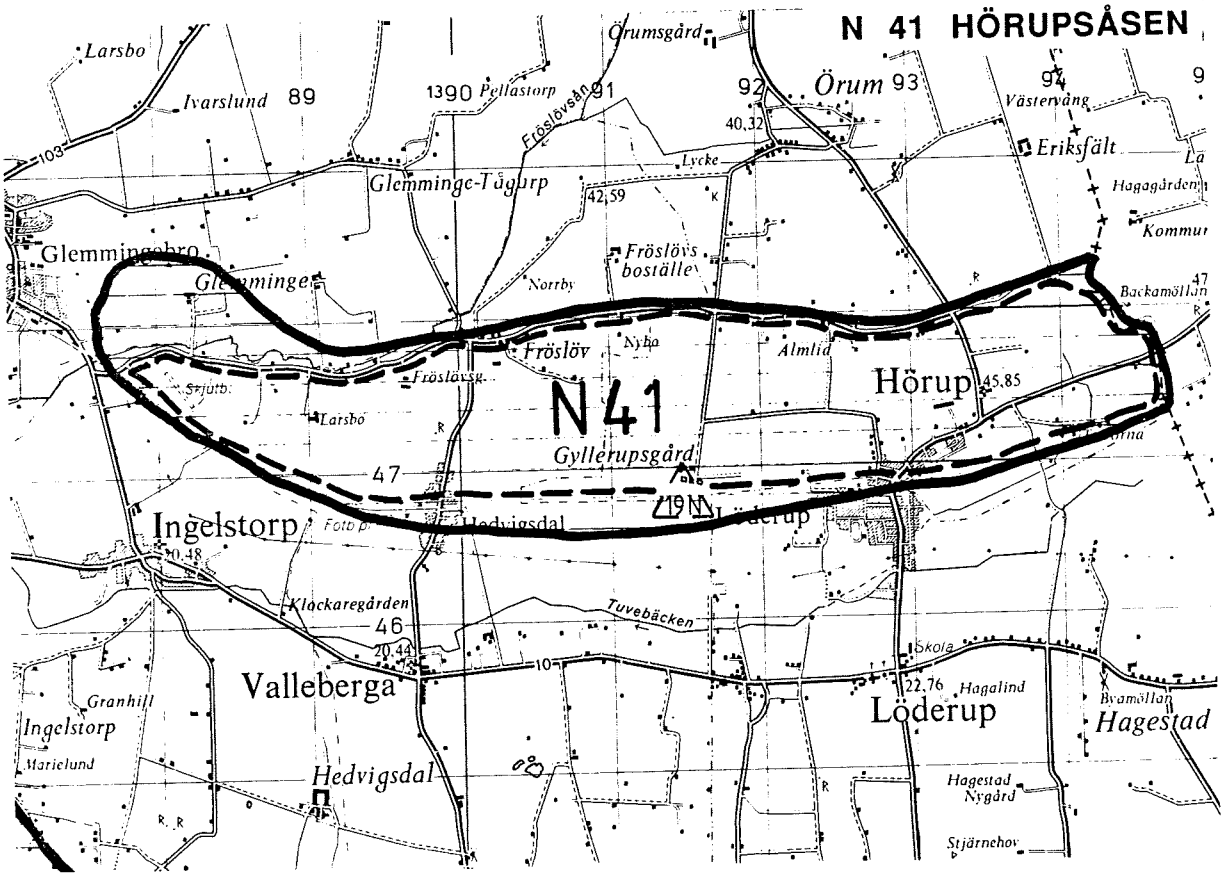

Område av Riksintresse för Naturvård i Malmöhus län, N 42 Kåsebergaåsen från Hammars backar till Sandhammaren och Mälarhusområdet, Ystads kommun.

Karta: 01D NO **Mittpunkt**: 01D 8j **Area**: 5 400 ha

Naturgeografisk region/kust- och havsregion: 6 Sydvästra Skåne Region IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden: Slätt, sanddynstrand, kustklint, sandvandringskust

Terrängformer: Brant kust, strandvallar, revel, dynbildning

Vegetationstyper: Ekkratt, tallskog, dynvegetation, torräng, stäppartad vegetation

Markanvändning: Skogsbruk, jordbruk, strövområde, betesmark, badplatser

Intresseaspekter: B E G Z K S

Urvalskriterier: A C E

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Bibehållet brukande, ingen exploatering av området.

Planering och säkerställande:Länets naturvårdsplan 1975 nr 222, 223, 224, 225, 226, naturreservaten Backåkra, Hagestad och Sandhammaren, 19§ förordnande

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F8 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K173, K175

Området ingår även i Simrishamns kommun, Kristianstads län.

Områdets huvuddrag:

Köpinge backar

Köpinge backar är en kuperad platå med relativt branta sluttningar ner mot den omgivande slätten. Backarna består av en mäktig jordlagerföljd med sorterade sediment från den senaste isavsmältningen som överlagras av lera och morän. Avlagringen utgör den nordvästligaste delen av "Kåsebergaåsen" och har ett mycket stort geovetenskapligt värde. Backarna utgörs delvis av betesmark och en del skogsdungar, men stora delar är uppodlade. Det finns flera fasta fornlämningar inom området.

N 42 KÅSEBERGAÅSEN FRÅN HAMMARS BACKAR TILL SANDHAMMAREN OCH MÄLARHUSOMRÅDET
(Översiktskarta)

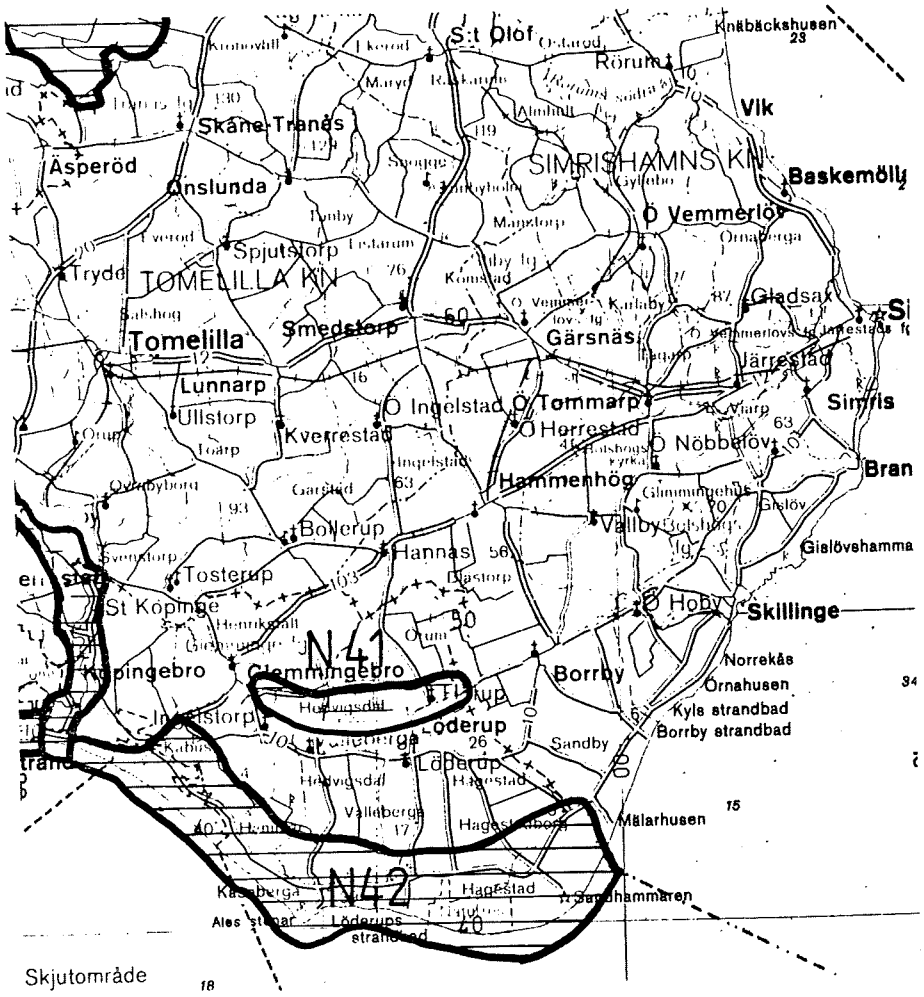

N 42 KÅSEBERGAÅSEN FRÅN HAMMARS BACKAR TILL SANDHAMMAREN OCH MÄLARHUSOMRÅDET

1 (2)

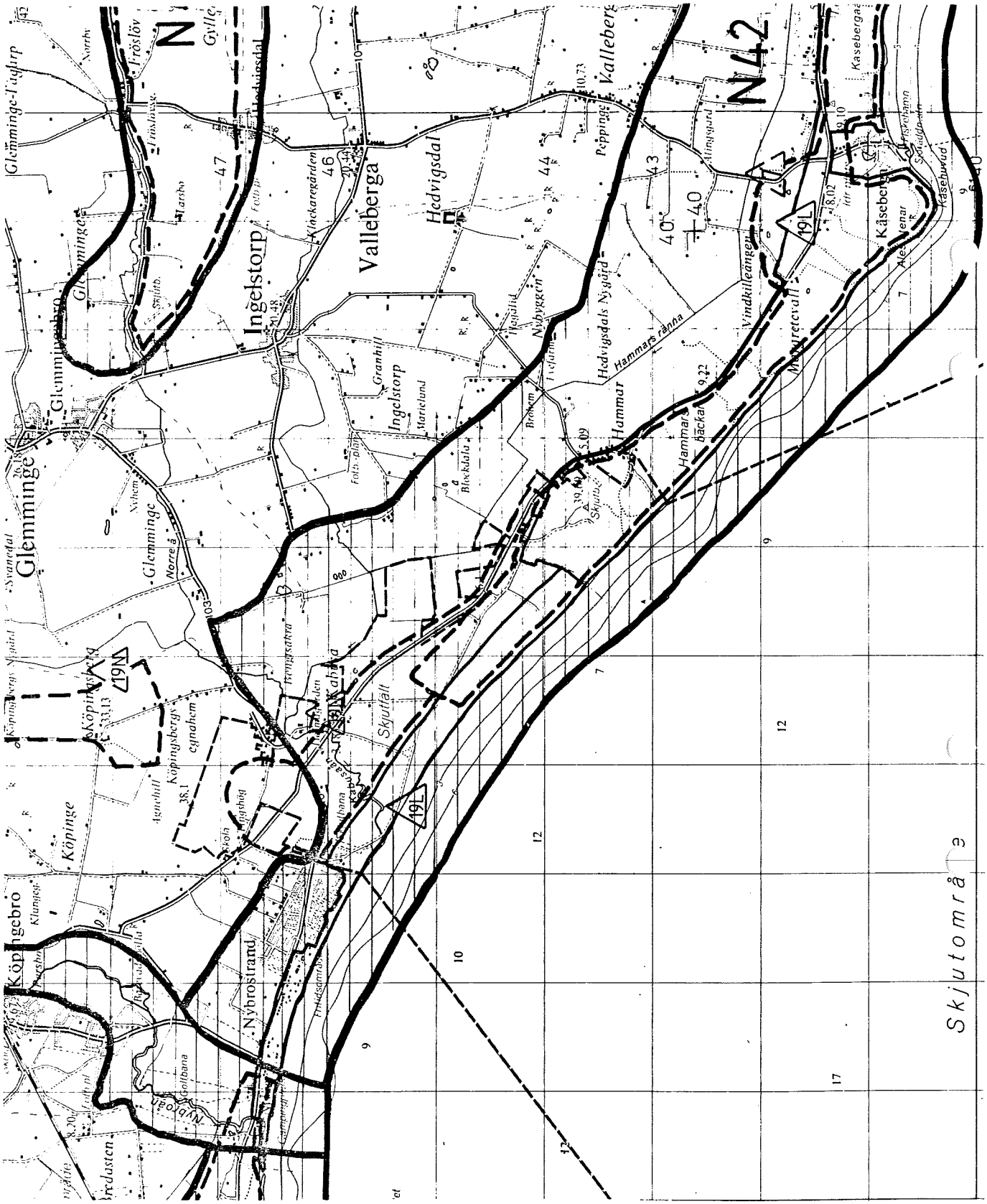

N 42 KÅSEBERGAÅSEN FRÅN HAMMARS BACKAR TILL SANDHAMMAREN OCH MÄLARHUSOMRÅDET 2

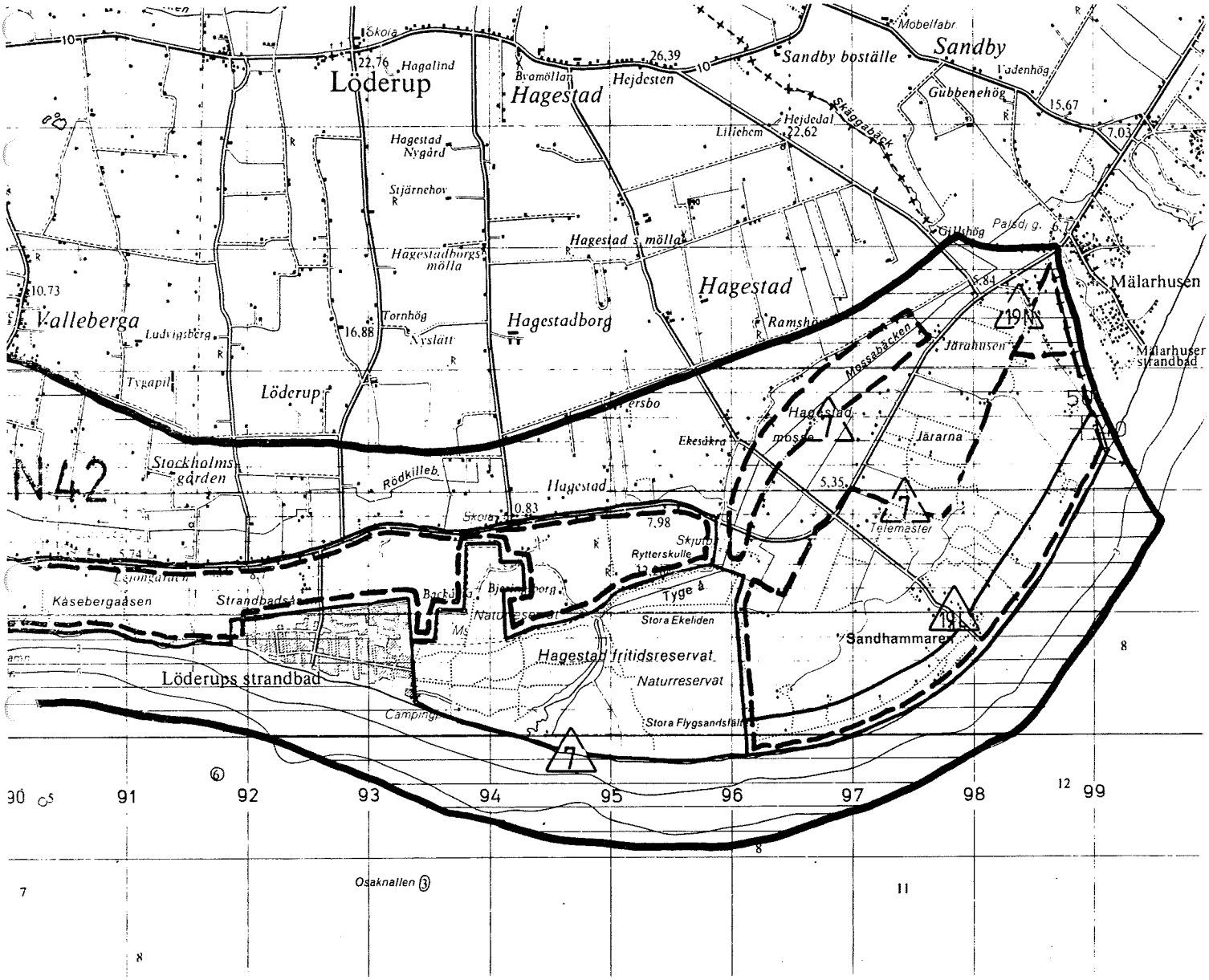

Hammars backar - Kåsebergaåsen
Detta markerade åssystem, som till största delen är skyddat enligt 19 NVL, utgör en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och saknar sin motsvarighet i övriga landet. Åssystemet består huvudsakligen av sand och grus som överlagras av lera och morän. Det är synnerligen värdefullt för förståelsen av isavsmältningens komplicerade förlopp i sydöstra Skåne. Strandmorfologin med branta stup mot havet är av stort geovetenskapligt värde. Ett markerat strandhak efter litorinahavet finns delvis längs sydkusten. En stor del av åssträckningen upptages av betesmarker som hyser en speciell flora och fauna. Landskapet, som även är markhistoriskt intressant, är mycket tilltalande och säreget. Fornminnen, såsom Ales stenar, är viktiga inslag i landskapsbilden.

Backåkra
Det böljande öppna hedlandskapet omkring Backåkra är präglat av långvarig betesdrift. Vegetationen har säregna drag och blomsterprakten är tidvis stor med bl a backsippa och fältsippa. Området ligger på Kåseberga-Löderupsåsen med utblickar över Hagestadsreservatet och Östersjön söderut samt den östskånska slätten norrut. Backåkra är på grund av sitt läge och genom Dag Hammarskjöldsmuséet, som finns inrymt i gården, ett välbesökt utflyktsmål.

Hagestads naturpark
Naturreservatet Hagestads naturpark på den östligaste delen av Skånes sydkust gränsar i öster till Sandhammarenområdet. Det lösa jordlagren består av flygsand, i vilken ett intressant dynlandskap har utbildats. Vegetationen är mosaikartad med ekskogar delvis utformade som krattskog, tallplanteringar, ljunghedsfragment och öppna dynpartier. Inom Hagestad förekommer stora liljekonvaljbestånd. Genom området rinner Tyge å.

Sandhammarenområdet
Sandhammaren utgör ett mäktigt sanddynområde med intressanta strandmorfologiska processer, med en för Sverige unik bildningshistoria och utbildning. Efterhand som dynerna byggs upp och stabiliseras utvecklas zoner med olika typer av vegetation. Denna zonering samt vegetationens dynamik och artsammansättning är av stort botaniskt och markvetenskapligt värde. Ekkrattskogen innanför dynerna är vetenskapligt värdefull och har här en av sina viktigaste förekomster i landet. Området har också en märklig insektsfauna. Dessutom har Sandhammaren stor betydelse för bad och rörligt friluftsliv.

Hagestads mosse
Hagestads mosse kan betecknas som en nyckellokal av stort botaniskt och geologiskt intresse för klarläggandet av vegetationens invandring och utveckling i södra Sverige efter den senaste nedisningen. Hagestads mosse är dessutom en lokal för tolkningen av Östersjöbäckenets nivåförändringar. Området hyser en säregen insektsfauna.

Referenser:

Daniel, E. 1986: Beskrivning till jordartskartorna Tomelilla SO/Simrishamn SV/Ystad NO/Örnahusen NV. SGU Ser Ae 65-66.

Olsson, H. 1974: Studies on south Swedish sand vegetation. Acta Phytogeogr Suec 60.

Magnusson, M. 1986: Människans påverkan på Sandhammarens dynområde i sydöstra Skåne. SBT 80:2.

Nilsson, M-L. 1977: Naturen kring Ale stenar. Skånes Natur Årsbok 64.

Skällberg, S. 1977: Från Hagestad och Backåkra. Skånes Natur Årsbok 64.

Skällberg, S. 1980: Hagestad naturreservat. Länsstyrelsen i Malmöhus län, Naturvårdsenheten, Meddelande Nr 1980:1.

Riksobjekt för Friluftsliv i Malmöhus län

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län
F 1 Kullaberg,
Höganäs och Helsingborgs kommuner.

Karta: 03 B NO 03 C NV **Läge**: 03 B 8j **Area**: 5 000 ha

Naturgeografisk region: Skånes sediment- och hortsområde. Region II Kattegatt.

Intresseaspekter: Natur- och kulturstudier, vandring, bad och fritidsfiske.

Urvalskriterier: Varierande natur som utgörs av en huvudsakligen skogklädd ås med platå. Längs stränderna finns raukar, klapperfält, grottor och vallar. Området är väl tillrättalagt för rekreation och friluftsliv. Kulturhistoriska bygder. Kustområde för fritidsfiske.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Skogs- och jordbruk med naturvårdshänsyn. Vattendrag och kusthav med rent vatten.

Planering och säkerställande: För vissa delar finns genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen: 19 § naturvårdslagen, naturreservaten Kullaberg, Strandhagen vid Arild, Bölsåkra-Tranekärr, Lunnabjär, Möllehässle, Nyhamnsläge-Lerhamn, Nyhamnsläge-Strandbadens kusthedsreservat, Väsby strandmark, Domsten-Viken och Kulla-Gunnarstorp.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N1 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K1.

Områdets huvuddrag:

Urbergshorsten Kullaberg uppvisar en mycket märklig terrängform med höga toppar och brant stupande klippor, som höjer sig direkt ur havet. Från högsta bergskrönet, Håkull 187,5 m, har man en vidsträckt utsikt över land och hav. Kustlinjen är starkt sönderskuren med vikar, uddar, klyftor, tunnlar och skär. Havet och andra nedbrytande krafter har under årtusenden framskapat en sällsynt formrikedom. Ur vattnet reser sig vidunderligt formade klippskulpturer, och bergsidorna kantas av djupa grottor, klapperstensfält m m.

På urbergsryggen, uppstyckad av längs- och tvärgående dalar, klänger en växtlighet av löv- och barrskog, ljungmarker, gräshedar och mossar, omväxlande med buskage av krypande enar, hagtorn, slån och vildkaprifol. Floran uppvisar många intressanta arter särskilt i sluttningar och branter. Djurlivet och särskilt fågellivet är mångskiftande. Fågelsträcket är intressant, och halvön är känd för att fånga upp märkliga, stormdrivna atlantiska arter som havssula, liror och stormsvalor. Den arkeologiskt intresserade finner ett stort antal fornlämningar från skilda epoker med boplatser, gravhögar och domarringar.

Den flacka kustheden utanför Strandbaden och Nyhamnsläge ger denna kustzon en attraktiv landskapsbild. Den är en rest av den stora betade allmänning som en gång täckte stora delar av Kullahalvön. Omväxlingen mellan vegetation som etableras på kala sandytor, gräs- och örtrik hed och ljung-kråkrished är av botaniskt intresse. Utanför finns en sammanhängande sandstrand som utnyttjas intensivt för bad och andra friluftsaktiviteter.

Havsområdet är av riksintresse för fritidsfiske med nät- och handredskap därför att det finns utomordentligt goda förutsättningar för ett varierat fritidsfiske. Service med turbåtar är väl utbyggd.

Tillgängligheten är god. Service och anordningar finns på Kullaberg och längs kusten.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Rekreation och friluftsliv i Skåne
Vägen till naturen i Skåne

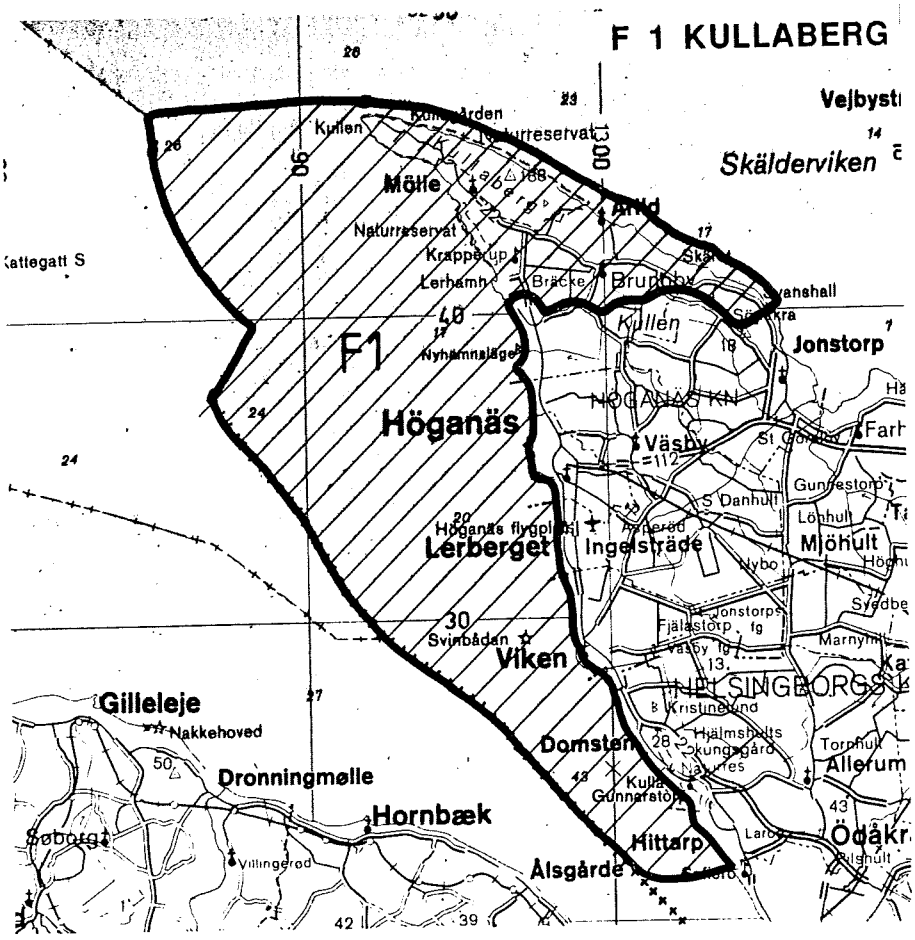

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län
F 2 Söderåsen,
Bjuvs och Svalövs kommuner.

Karta: 3 C SV, 3 C SO **Läge**: 3C 3g **Area**: 8 000 ha

Naturgeografisk region: Skånes sediment- och horstområde.

Intresseaspekter: Natur- och kulturstudier, vandring i första hand. Bär och svampplockning i andra hand.

Urvalskriterier: Varierande natur som utgörs av en huvudsakligen skogklädd ås med platå och djupa sprickdalar samt flackare sluttningsdalar med bäckar. Kulturhistoriska bygder. Tillfällen till bär- och svampplockning.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Skogs- och jordbruk med naturvårdshänsyn. Vattendrag med rent vatten.

Planering och säkerställande: För vissa delar finns genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen: 19 § naturvårdslagen, naturreservaten Åvarp, Åvarps fälad, Härsnäs och Nackarps dal. Ytterligare förordnande planeras i framförallt Hallabäcken och Klövahallar.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 13 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K 19 och K 176.

Söderåsen ingår även i Klippans och Åstorps kommuner, Kristianstads län.

Områdets huvuddrag:

Söderåsen som sträcker sig i nordvästlig-sydostlig riktning är liksom övriga skånska åsar en urbergshorst bildad genom förkastningar. På åsen finns Skånes högsta punkt, Höjehall, 210 m ö h. Ett flertal tvärgående ofta sicksackformade sprickdalar bryter av ett kuperat platålandskap. De största och mest bekanta sprickdalarna är Klövahallar, Skäralid och Odensjön-Nackarpsdalen.

På åsen finns kulturhistoriskt intressanta gårdar samt Stenestads by vars miljö är representativ för de smärre kyrkbyarna i Skånes inre. Miljön speglar 1800-talet i risbygderna. Vrams Gunnarstorp invid västfoten av Söderåsen illustrerar en enhetlig, väl sammanhållen slottsmiljö i vilken utvecklingen från renässansens borganläggning till 1800-talets agrart präglade gods kan beskådas. Här finns också Hjorthagen, en stenmuromgärdad vilthage.

Söderåsens nedre del utgör den mer flacka sydvästsluttningen med Hallabäcken, Orebäcken och Kvärkabäcken, vilka föreslås bli avsatta som naturreservat. Uppe på platån finns ett kuperat höjdområde av geologiskt och geogra-

fiskt intresse, ett sprickbildningscentrum kring Höjehall. Traneröds mosse är en unik mossemyr nästan helt opåverkad av torvtäkt och en av de få mossemyrarna av detta slag utanför barrskogsregionen. En myrtyp som är nästan helt utplånad från Västeuropas fastland där den tidigare varit vanlig. De fantastiska dalarna vid Kopparhatten och Nackarpsdalen är unika och välkända. Det finns en naturskola i Skäralid. Odensjön är en omtyckt laxfiskesjö intill Röstånga. Gällabjär, en vulkanrest strax öster om åsens höjdpartier, är också ett känt turistmål, med enorma enar.

Söderåsen är i övrigt skogrik, dominerande arter är bok och gran. I dalgångarnas sluttningar växer bok och ek. Bäckarna är förhållandevis rena och ofta opåverkade vattendrag vilket gör dem till en väsentlig tillgång för det rörliga friluftslivet. Stora delar av Söderåsen omfattas av landskapsbildsskydd. Inom detta finns flera naturreservat samt områden som är föreslagna att avsättas som naturreservat.

I naturreservatet Åvarp finns den nordligaste lokalen för vitskråp (petasites alba) som förekommer sällsynt i översilningsmarker.

Tillgängligheten är relativt god. Service och anordningar finns runt Söderåsen. Området är lågexploaterat ur turist- och fritidshusaspekter.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Rekreation och friluftsliv i Skåne
Vägen till naturen i Skåne
Foldrar från landstinget och länsstyrelsen om strövområden och reservat.

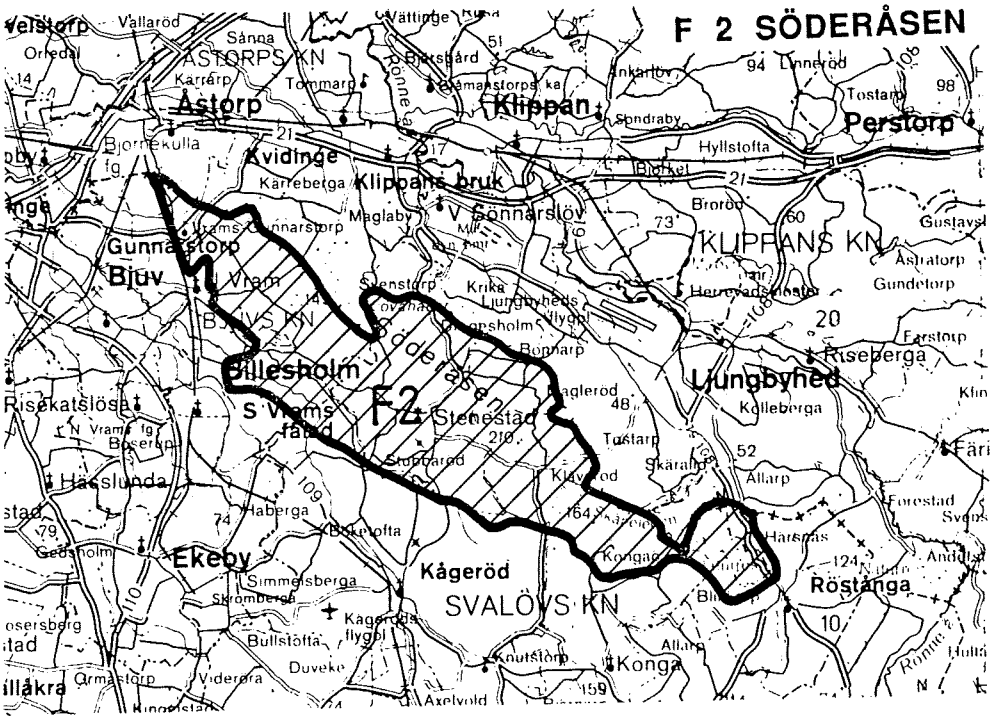

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län F 3 Ven, Landskrona kommun.

Karta: 3 C SV **Läge**: 3C Ob **Area**: 790 ha

Naturgeografisk region: Öresund

Intresseaspekter: Natur- och kulturstudier, cykling, strövande samt bad, båtsport och fritidsfiske.

Urvalskriterier: Ön utgör en säregen landform bestående av en hög platå med huvudsakligen öppet landskap begränsad av erosionsbranter. Gammal kulturhistorisk bygd. Goda förutsättningar för cykelturer, strövande, bad, båtsport och fritidsfiske i havet.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Jordbruk och bebyggelseexploatering med stor hänsyn till kulturminnesvården.

Planering och säkerställande: Kommunen har gjort en områdesplan för ön Ven, numera antagen av kommunfullmäktige. 19 § naturvårdslagen gäller vidare för hela ön. Naturreservat planeras för delar av ön.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 6 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K 23 och K 24.

Områdets huvuddrag:

Ön Ven i Öresund utgör en säregen landform som saknar sin motsvarighet i övriga landet. Ven är en ca 45 m hög platå helt uppbyggd av lösa avlagringar. Ön begränsas av höga, markerade erosionsbranter och har en förhållandevis plan, öppen markyta. Från Ven erbjudes vidsträckt utsikt över Öresund och landskapet på svenska och danska sidan.

Ven är en gammal kulturhistorisk bygd. Det öppna odlingslandskap med fornlämningar och bebyggelseområden speglar utvecklingen av kulturlandskapet från förhistorisk tid till 1900-talet. En kulturhistoriskt intressant miljö, präglad av de goda tider som tegelframställningen skapade i mitten och slutet av 1800-talet. Ön fick sitt internationella genombrott på 1500-talet, då astronomen Tycho Brahe verkade där. Från denna tiden återstår ett underjordiskt observatorium, Stjärneborg, som har restaurerats under 1900-talet medan renässanspalatset Uranienborg och en papperskvarn finns som ruiner.

Ven har mycket litet allemansrättslig mark. Det mesta utgörs av stränder och strandbrinkar. Karakteristiskt är lågvuxna mader och fuktstråk med översilningsmark. Skog förekommer sparsamt. Kustpartiet mellan Kyrkbacken och Bäckviken karakteriseras av rasbranter med imponerande mäktighet, de så kal-

lade backafallen. Vegetationen är av stort intresse och rymmer flera sällsynta arter, t ex jättefräken och klintsnyltrot, som här har en av sina få växtplatser i landet. Av övriga kända växter finns här också den omskrivna malvan. Vid Vens stränder finns den utrotningshotade grönfläckiga paddan.

Ven har reguljär båtförbindelse med Landskrona. För transporter på ön finns taxi, hästskjuts och cykeluthyrning. Båtturismen utnyttjar hamnarna till bristningsgränsen.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Vägen till naturen i Skåne
Rekreation och friluftsliv i Skåne

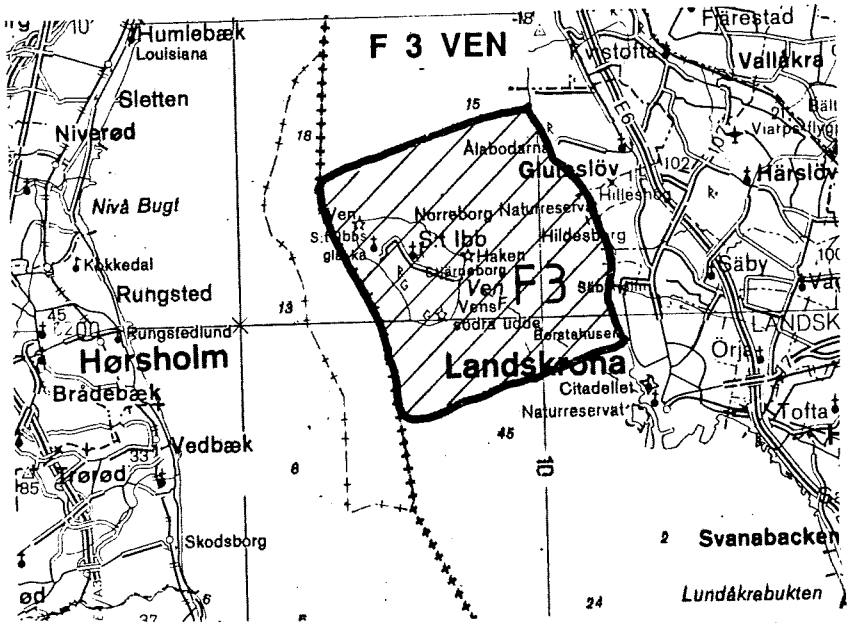

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län F 4 Frostavallen med omgivningar, Höörs kommun.

Karta: 3 D SV **Läge**: 3D 1b **Area**: 3 800 ha

Naturgeografisk region: Nordostskånes skogslandskap.

Intresseaspekter: Naturupplevelser genom strövande, vandring och turåkning på skidor. Utförsåkning på skidor, skridskofärder, bär- och svampplockning, bad och fritidsfiske.

Urvalskriterier: Småkuperat strövvänligt landskap med lövskogar, fäladsmarker och sjöar. Vandringsleder. Fritidsanläggning med bl a slalombacke med lift. Djurpark och stenåldersby.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Skogsbruk med stor hänsyn till naturvården och friluftslivet.

Planering och säkerställande: Områdesplanearbete pågår. För vissa delar finns genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 21 a.

Områdets huvuddrag:

Landskapet i området är mycket variationsrikt, småkuperat och omväxlande med grusåsar, markerade dalgångar och även vulkanrester s k basaltkupper. Naturen domineras av skogsområden, både lövskog och gran, som inramar betesmarker och slåtterängar. Vidare finns ett antal sjöar i området bl a en av länets få relativt näringsfattiga sjöar, Dagstorpssjön. Inom området finns även en del fornlämningar.

Det stora turistintresset koncentreras till Frostavallens fritidsanläggningar i centrum samt till Skånes djurpark med Stenåldersbyn. Frostavallen är en av Skånes mest välbesökta vintersportsplatser. Här finns möjlighet till både slalom- och turåkning. Frostavallsområdet är dessutom av väsentlig betydelse som ström- och rekreationsområde. Här finns ett flertal markerade ström- och vandringsleder. Bad och fiskemöjligheter finns bl a vid Vaxsjön intill Frostavallens fritidsanläggning.

Tillgängligheten är god genom områdets centrala läge i Skåne. Allmänna kommunikationer kan användas.

Referenser:

Rekreation och friluftsliv i Skåne
Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Vägen till naturen i Skåne
Sjöinventering i M län -79

F 4 FROSTAVALLEN MED OMGIVNINGAR

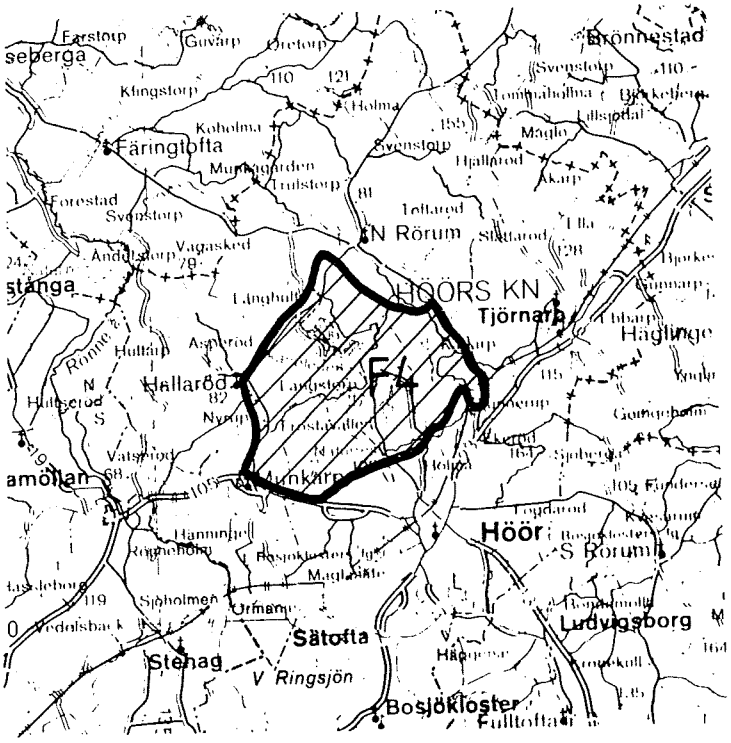

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län F 5 Skanör-Falsterbohalvön, Vellinge kommun.

Karta: 1 C NV, 2 C SV **Läge**: 1C 8c **Area**: 2 500 ha

Naturgeografisk region: Sydvästra Skåne.

Intresseaspekter: I första hand natur- och fågelstudier och bad. Båtsport, kulturstudier och strövande i övrigt.

Urvalskriterier: Sandstränder med dynområden för bad; strandängar, våtmarker för häckande och rastande fåglar, ljunghedsmarker och öppet beteslandskap. Gamla kulturstäder.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Strandängar betas. Ljungmarker hålls öppna.

Planering och säkerställande: För stora delar av området finns genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen och detaljplaner.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 34 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K 129 och K 130.

Områdets huvuddrag:

Skånes och Sveriges sydvästligaste del är uppbyggt av sandrevlar över en kärna av rullstensåsar.

Skanör och Falsterbo har varit städer sedan medeltiden. Här finns säregna stadsmiljöer och bebyggelseområden. Särskilt kan märkas de tångvallar som byggts upp till gräns mot utmarkerna.

Det tidiga 1900-talets badliv har sedermera präglat området som har vidsträckta badstränder.

Kust- och strandzonen i väster, Flommen, utgör ett vidsträckt sandrevelsområde som är unikt för landet och i stort sett också i Skandinavien. Flommen är avsatt som naturreservat. Det öppna beteslandskapet på norra näset har förordnande enligt 19 § naturvårdslagen och Skanörs ljung är naturreservat och har utomordentligt stort biologiskt och kulturhistoriskt värde. Halvön är mest känd för badlivet och fågelflyttningen, men även en del fågelskyddsmarker finns för att värna om häckande fåglar.

Tillgängligheten i området är god. Tre golfbanor finns i området, strövstigar och gång- och cykelvägar samt badstränder. Hamn i Skanör.

Ön Måkläppen utanför Falsterbohalvön är ett av de mest värdefulla vetenskapliga naturvårdsobjekten i länet. Ön har beträdnadsförbud under tiden den 1 mars - 31 oktober vilket utgör ett exempel som illustrerar en del av de konflikter som finns på Falsterbohalvön mellan friluftsliv och naturvård.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Vägen till naturen i Skåne
Rekreation och friluftsliv i Skåne

F 5 SKANÖR-FALSTERBOHALVÖN

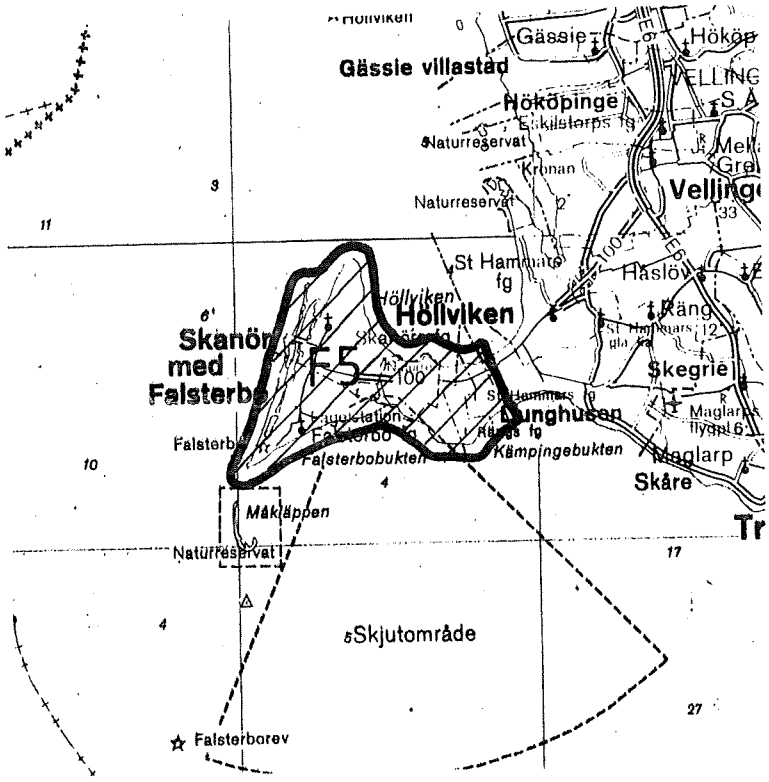

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län
F 6 Romeleåsen,
Lunds, Skurups och Sjöbo kommuner.

Karta: 2 C NO **Läge**: 2D 2b **Area**: 12 000 ha
1 C NO/ 2 C SO
1 D NV/ 2 D SV

Naturgeografisk region: Skånes sediment- och horstområde.

Intresseaspekter: Strövande, vandring, cykling, turåkning på skidor och bär- och svampplockning i första hand. Naturstudier och kulturstudier i övrigt.

Urvalskriterier: Variationsrikt landskap med åsar, skogsmarker, fäladsmarker och öppna betesmarker, vilka ger rikliga tillfällen för naturupplevelser genom strövande, vandring och turåkning på skidor. Vandringsleder, bär- och svampplockning. Skrylleområdet, fritidsanläggning, med bl a motionsspår. Kulturbygder.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Bevarande av de allemansrättsliga områdena.

Planering och säkerställande: För "Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen" finns en särskild planeringskommitté som arbetar med planering och genomförandeåtgärder för att öka kunskapen om och tillgängligheten till området. Vidare finns för vissa delar av området genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen. Inom Lunds kommun finns vidare Skrylleområdet som avsatts för det rörliga friluftslivet och där särskilt planeringsarbete pågår.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 32 och N 33 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K 82, K 83, K 84 och K 95.

Områdets huvuddrag:

Romeleåsen är en horst som reser sig över Skånes sydvästslätt. Åsen sträcker sig från Lund mot Ystad och når som högst 188 m ö h. Sluttningen mot nordost är kraftigt markerad. Berggrunden består av urberg. På åsen finns tvärgående välmarkerade rullstensåsar, bl a vid Grönland.

Romeleåsen och dess sluttningar uppvisar ett variationsrikt landskap med öppna odlings- och fäladsmarker samt löv- och barrskogar.

Inom området finns kända fornlämningar från järnåldern. Här finns resta stenar och stensättningar och i vissa fall gravfält.

Kyrkbyarna präglas av 1800-talet efter skiftesreformerna. På åsens sydsida finns Häckeberga gods som gett trakten sin speciella prägel med vidsträckta ädellövskogar, ett av huvudgården dirigerat byggnadsbestånd, alléer, åkrar och betesmarker. Längst västerut i området finns M läns enda nationalpark Dalby Söderskog, en ädellövskogsdominerad lund framförallt känd för en riklig vårblomning.

Tillgängligheten är god. Här finns vandringsleder, rast- och kaffestugor samt golfbana. Från åsen och framförallt från Romeleklint har man en hänförande utsikt över den omgivande trakten. Allmänna kommunikationer och gästgiverier finns i omgivande tätorter.

Referenser:

Rekreation och friluftsliv i Skåne
Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Sjöinventering i M län -79

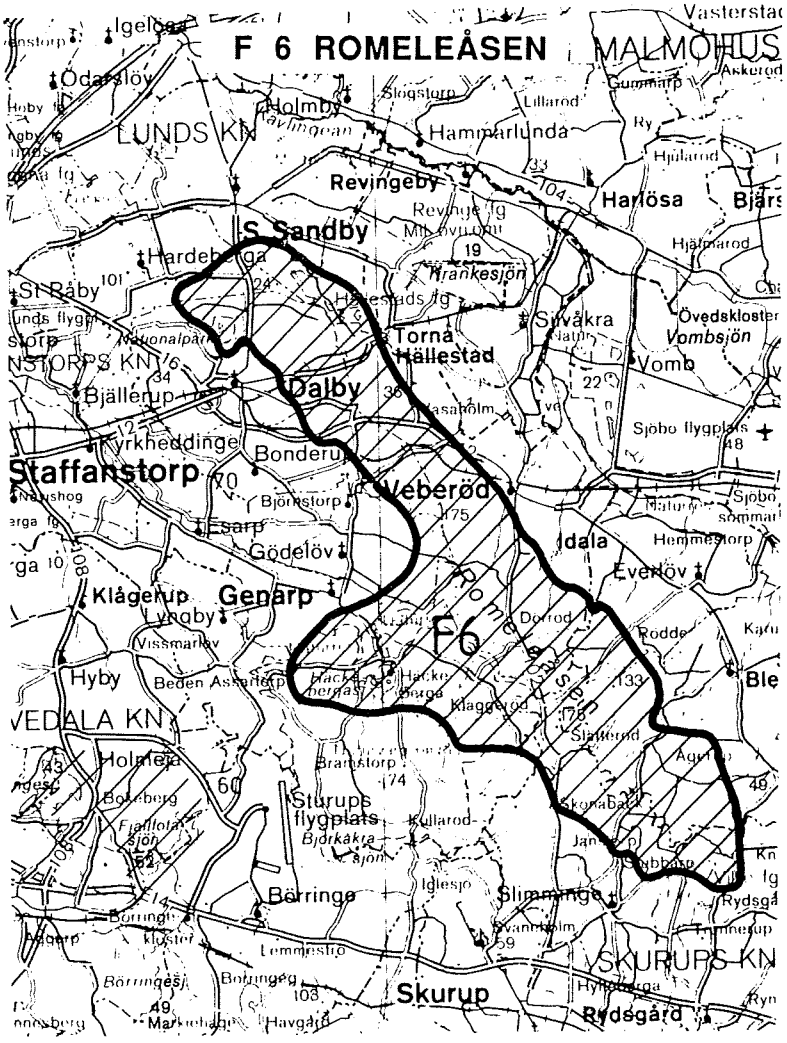

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län F 7 Sövde-Krageholmsområdet, Sjöbo och Ystads kommuner.

Karta: 1 D NV/ 2 D SV **Läge**: 2D 1d **Area**: 5 300 ha

Naturgeografiska regioner: Skånes sediment- och horstområde.

Intresseaspekter: I första hand naturstudier. I andra hand strövande, vandring, cykling, turåkning på skidor, bad, kanoting, skridskofärder, bär- och svampplockning och fritidsfiske (sportfiske).

Urvalskriterier: Området som domineras av de stora sjöarna Sövdesjön, Snogeholmssjön, Ellestadssjön och Krageholmssjön med kuperad terräng runt sjöarna erbjuder fina strövmarker. Skogsområden växlar med åkrar och betesmarker. Viltrikt. Bär- och svampplockning samt bad och fritidsfiske.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Tillgängligheten bör ökas.

Planering och säkerställande: För "Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen" finns en särskild planeringskommitté som arbetar med planering och genomförandeåtgärder för att öka kunskapen om och tillgängligheten till området. Vidare finns för vissa delar av området genomförda förordnanden enligt naturvårdslagen. Inom landstingets strövområde vid Snogeholm har omfattande åtgärder gjorts för områdets tillgänglighet.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 28 och N 30 samt kulturminnesvård K 104 och K 162.

Områdets huvuddrag:

Sjölandskapet nordväst om Ystad mot Sjöbo utgörs av en småkuperad terräng med i norr sandiga jordar och söderöver moränlera.

Sjöarna i området är slättsjöar med liten föroreningsgrad. Omgivningarna är till större delen skogsområden, i norr mestadels planterad granskog medan bokskogen dominerar söderöver. Skogsområdena växlar med åkrar och betesmarker.

Faunan är rik med bl a rådjur och en kronhjortsstam. Sjöarna är utomordentliga rastplatser för tranor, gäss och änder. Området är rikt på rovfågel framförallt vintertid då övervintrande örnar besöker området. Gladan har ett säkert tillhåll i lövskogarna.

Kulturhistoriskt domineras trakten av större gods med slottsmiljöer alltifrån Krageholm med medeltida anor till Bellinga vid Ellestadssjön byggt 1890 i italiensk renässansstil.

Anordningar för friluftslivet finns främst inom landstingets strövområde vid Snogeholm där det också finns möjlighet att komma fram med rullstol. Här finns strövstigar och vandringsleder av varierande längd, fiskekortsvatten och badplatser. Det finns också en stor andel fritidshus i trakten.

Tillgängligheten får anses vara god men kan med fördel förbättras. Allmänna kommunikationer saknas till stor del.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Sjöinventering i M län -79
Rekreation och friluftsliv i Skåne.

F 7 SÖVDE-KRAGEHOLMSOMRÅDET

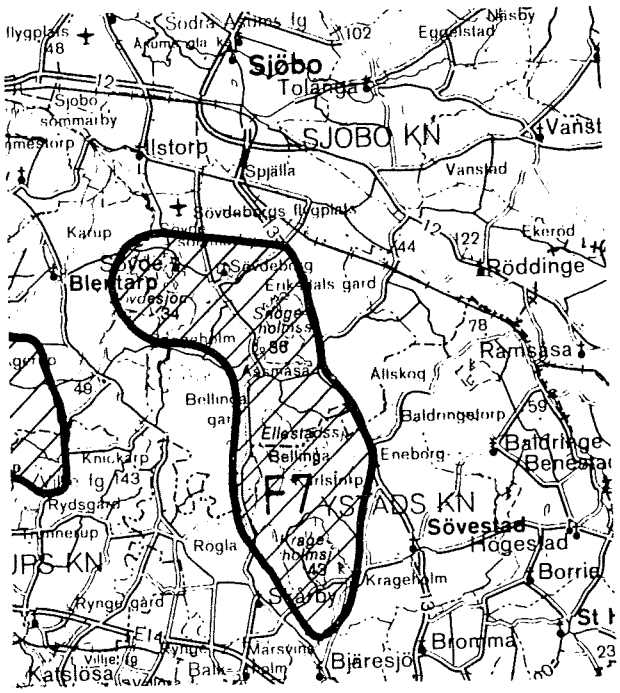

Område av riksintresse för friluftsliv i Malmöhus län F 8 Kuststräckan Abbekås - Sandhammaren, Ystads kommun.

Karta: 1 D NO/ 2D SO **Läge**: 1D 8i **Area**: 2 300 ha

Naturgeografiska regioner: 6 Sydvästra Skåne Region IV, Egentliga Östersjön.

Intresseaspekter: Naturstudier, kulturstudier i första hand. Strövande, vandring, bad i övrigt och fritidsfiske.

Urvalskriterier: Markerade åssystem, öppet hedlandskap och dynområden samt fornlämningar ger rikliga tillfällen till natur- och kulturstudier. Sandstränder för bad, fritidsfiskevatten m m.

Förutsättningar för att områdets värden skall bestå: Områdets karaktär av öppet landskap med bevuxna lågpartier skall bevaras. Åarna skyddas som reproduktionsområde för bl a havsöring.

Planering och säkerställande: Naturreservat, förordnanden enligt 19 § naturvårdslagen och detaljplan.

Området berör riksobjekt för naturvård nr N 42 samt riksobjekt för kulturminnesvård nr K 173 och K 175.

Området ingår även i Simrishamns kommun, Kristianstads län.

Områdets huvuddrag:

Området utgörs av ett långt och välmarkerat åssystem, huvudsakligen uppbyggt av grus och sand, som bildar sydöstskånska hörnet mot havet. Åssystemet är troligen en randbildning som uppstod när nordostisen drog sig tillbaka. Sanddynsområden har tallplanterats och den hotande sandflykten som oroade sekelskiftets bönder har stoppats.

Uppifrån åsen har man en betagande utsikt över havet och den odlade marken innanför åsen. På Kåsehuvud finns Sveriges största skeppssättning, Ales stenar. Det är en sällsynt plats, där man har en god bild över backafallen som ständigt påverkas av hav och vind. Här finns också Kåseberga hamn och bymiljö. Området är livligt frekventerat sommartid. Längre österut ligger också Dag Hammarskjölds Backåkra med ett öppet hedlandskap. Floran uppvisar en betagande blomning under året.

Inom området finns flera naturreservat och förordnande enligt 19 § naturvårdslagen.

Dynlandskapet är lättillgängligt, anordningar för den strövande besökaren finns på flera platser. Här finns också vandrarhem, campingplats, badplatser, fiskemöjligheter, fiskrökerier och restauranger. Väg 10 går utmed områdets nordgräns. Här finns även viss busstrafik.

Referenser:

Naturvårdsplan M län -75
Kulturminnesvårdsprogram M län -82
Vägen till naturen i Skåne
Rekreation och friluftsliv i Skåne
Länsstyrelsens foldrar om Naturreservat.
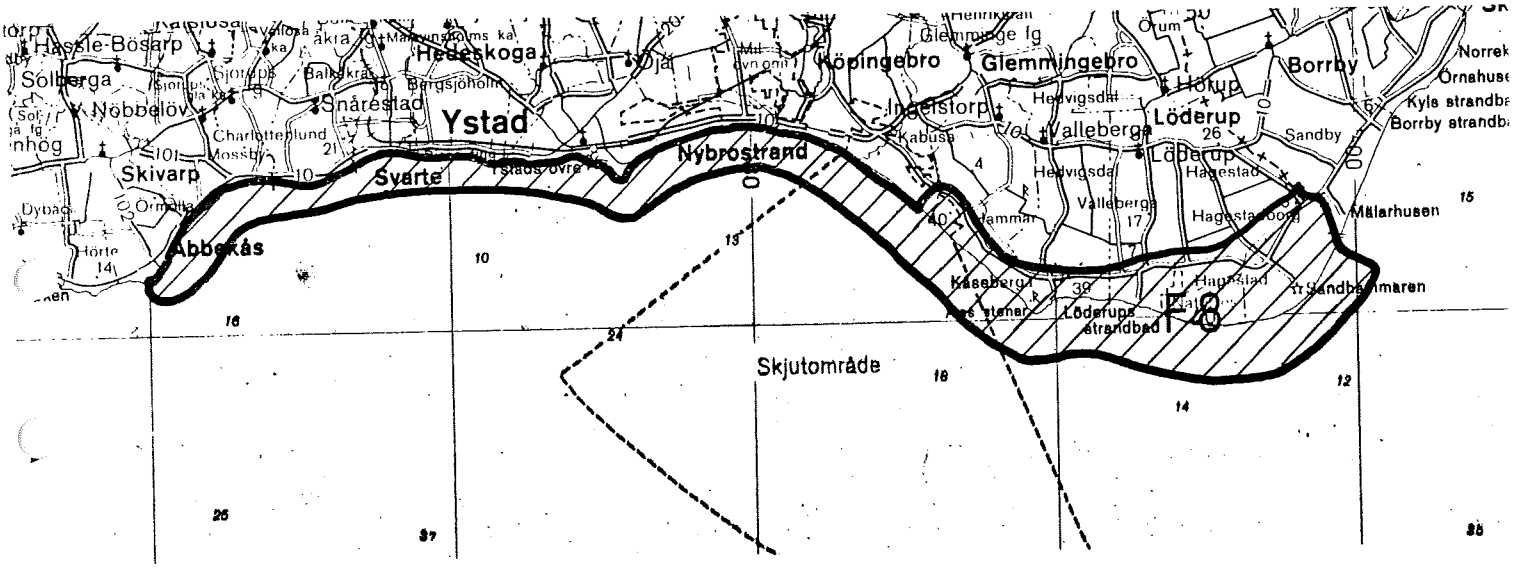
F 8 KUSTSTRÄCKAN ABBEKÅS-SANDHAMMAREN